

JOHN
LE CARRÉ

**CÂNTECUL
MISIUNII**

JOHN LE CARRÉ

CÂNTECUL MISIUNII

JOHN LE CARRÉ

CÂNTECUL MISIUNII

Traducere din limba engleză

GABRIEL STOIAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LE CARRÉ, JOHN

Cântecul misiunii / John le Carré; trad.: Gabriel Stoian. -
București: RAO International Publishing Company, 2007

ISBN 978-973-103-373-0

I. Stoian, Gabriel (trad.)

821.111-31=135.1

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

JOHN LE CARRÉ
The Mission Song
© David Cornwell, 2006
Toate drepturile rezervate

© RAO International Publishing Company, 2006
pentru versiunea în limba română

noiembrie 2007

ISBN 978-973-103-373-0

„Cucerirea pământului, lucru care în cele mai multe cazuri înseamnă spolierea celor cu o altă nuanță a pielii sau cu un nas ceva mai turtit decât al nostru, nu este un lucru prea plăcut dacă îl analizezi îndeaproape.“

JOSEPH CONRAD – *Inima întunericului*

1

Mă numesc Bruno Salvador. Prietenii îmi spun Salvo, la fel și dușmanii. În ciuda afirmațiilor unor răuvoitori, sunt un cetățean ireproșabil al Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, iar prin profesiune, un recunoscut interpret de swahili și de alte limbi mai puțin cunoscute, dar vorbite pe scară largă în Congo de Est, teritoriu aflat în trecut sub dominație belgiană, fapt căruia se datorează cunoștințele mele excelente de franceză, o armă suplimentară în panopia mea profesională. Am devenit o figură cunoscută în tribunalele londoneze, atât civile, cât și penale, și sunt solicitat de regulă la conferințe unde se dezbat chestiuni ale țărilor Lumii a Treia, a se vedea referințele mele impresionante puse la dispoziție de multe dintre personalitățile cele mai apreciate ale unor corporații de mare prestigiu. Grație aptitudinilor mele deosebite, am fost solicitat să-mi fac datoria patriotică, în baza unui contract de confidențialitate, în slujba unui minister a cărui existență este de obicei negată. N-am avut niciodată necazuri, îmi achit impozitele cu regularitate, beneficiaz de o evaluare pozitivă de credit, și sunt posesorul unui cont bancar care dovedește cumpătare. Acestea sunt realități de netăgăduit ce nu pot fi modificate prin manipulări birocratice, indiferent cât de mult s-ar strădui cineva să demonstreze contrariul.

În șase ani de activitate onestă în lumea comerțului, mi-am oferit serviciile – fie în cadrul unor convorbiri telefonice sistem teleconferință, exprimându-mă cu mare precauție, fie la întâlniri discrete, stabilite în orașe neutre de pe continentul european – pentru ajustarea creativă a prețurilor la țiței, la aur, la diamante, la substanțe minerale și la alte materii prime, fără a mai pomeni despre dirijarea și ascunderea multor milioane de dolari de ochii curioși ai acționarilor lumii în fonduri dubioase, aflate departe de surse, în locuri precum Panama, Budapesta și Singapore. Întrebați-mă dacă, în facilitarea

acestor tranzacții, m-am simțit obligat să-mi consult conștiința, și veți primi un răspuns ferm: „Nu“. Codul moral al interpretului de renume este sacrosanct. El nu este angajat ca să cedeze în fața propriilor scrupule morale. El își ia angajament față de angajatorul său în același mod în care soldatul depune jurământul în fața drapelului. Din respect pentru nefericiții acestei lumi, mi-am făcut totuși un obicei din a mă pune, *pro bono*, la dispoziția spitalelor londoneze, a închisorilor și a autorităților care răspund de imigrație, în ciuda faptului că remunerația în astfel de cazuri este ridicolă.

Figurez pe listele electorale la adresa 17 Norfolk Mansions, Prince of Wales Drive, Battersea, South London, și sunt coproprietar minoritar al acestei case împreună cu soția mea legală, Penelope – a nu i se spune *niciodată* Penny –, ziaristă care face parte din eșalonul de vârf din Oxbridge, cu patru ani mai în vârstă decât mine și care, la 32 de ani, este o stea în devenire pe firmamentul ziarelor de scandal cu tiraje de masă din Marea Britanie, capabile să manipuleze milioane de lire sterline. Tatăl lui Penelope este acționar majoritar la o distinsă firmă de avocatură, iar mama ei, o forță considerabilă în cadrul filialei locale a Partidului Conservator. Ne-am căsătorit în urmă cu cinci ani, ca urmare a unei puternice atracții fizice reciproce, la care s-a adăugat înțelegerea că ea va rămâne însărcinată imediat ce evoluția carierei îi va permite, datorită dorinței mele de a crea o familie stabilă, care să aibă și o mamă, conform preceptelor convenționale britanice. Cu toate acestea, momentul propice nu s-a ivit deocamdată, iar acest lucru se datorează ascensiunii ei rapide în ierarhia ziarului, dar și altor factori.

Uniunea noastră nu a fost tocmai ortodoxă în toate privințele. Penelope este fata cea mare a unei familii de albi din Surrey, cu o reputație profesională deosebită, în vreme ce Bruno Salvador, alias Salvo, este fiul natural al unui misionar romano-catolic de origine irlandeză și al unei țărănci congoleze, al căror nume de familie s-a pierdut pe vecie în ravagiile produse de războaie și de vremuri. M-am născut, ca să fiu mai precis, îndărătul ușilor zăvorâte ale unei mănăstiri carmelite din orașul Kisangani, ori Stanleyville, cum se numea pe vremea aceea, fiind adus pe lume de călugărițe care juraseră să-și țină gura, lucru care, tuturor, mai puțin mie, li se pare ilar, din altă lume ori de-a dreptul inventat. Pentru mine însă, este o realitate biologică, și ar fi la fel și pentru dumneavoastră dacă, la vârsta de zece ani, ați fi stat la căpătâiul sfântului dumneavoastră părinte într-o casă a Misiunii din ținuturile muntoase, înverzite, din sudul regiunii Kivu din Congo de Est, ascultându-l suspinând și exprimându-și sentimentele când în franceza normandă, când în engleza folosită în revista literară *Honest Ulsterman*, în timp ce picăturile grele ale

ploii ecuatoriale izbeau ca niște picioare de elefant în acoperișul verde din tablă galvanizată, iar lacrimile i se scurgeau atât de repede pe obrajii supti, încât ai fi crezut că întreaga natură ni s-a alăturat ca să ia parte la distracție. Întrebați un occidental unde este Kivu, iar el va clătina din cap, în semn de neștiință, apoi vă va surâde. Puneți aceeași întrebare unui african, iar el vă va spune: „În rai“, pentru că așa și este: un tărâm din Africa Centrală, cu lacuri deasupra cărora plutesc ceturi, cu munți vulcanici, cu pășuni de culoarea smaraldului, cu crânguri cu pomi fructiferi și altele asemenea.

În ultimul și cel de-al șaptezeci și unulea an de viață, preocuparea principală a tatălui meu a fost dacă încătușase mai multe suflete decât eliberase. În opinia lui, misionarii trimiși de Vatican în Africa erau prinși, ca un șarpe în crăcană, între ceea ce datorau vieții și ceea ce datorau Romei, iar eu făceam parte din ceea ce datora el vieții, indiferent cât de chiorăș m-ar fi privit frații lui spirituali. L-am îngropat cu o slujbă în limba swahili, fiindcă așa ceruse, dar când sarcina de a citi „Domnul e păstorul meu“ la mormântul lui mi-a revenit mie, am rostit propria versiune în shi, preferata lui dintre toate limbile vorbite în Congo de Est, datorită vigoriei și flexibilității ei.

Ginerii nelegitimi cu sânge amestecat nu se încadrează în mod firesc printre locuitorii înstăriți din Surrey, iar părinții lui Penelope nu au constituit o excepție de la acest truism consfințit de vremuri. În lumina potrivită, așa-mi spuneam eu când eram mai mic, arăt mai curând ca un irlandez ceva mai bronzat decât ca un african nu foarte negru, iar părul meu este drept, nu cârlionțat și sârmos, ceea ce contează foarte mult, dacă stai să te gândești. Însă asta nu a păcălit-o pe mama lui Penelope, și nici pe prietenele ei, toate soții, de la clubul de golf, cel mai cumplit coșmar al femeii fiind că fiica ei va da naștere unui nepotel complet negru în propria ogradă, lucru care explică lipsa de dorință a lui Penelope de a face o încercare pentru a vedea dacă respectiva afirmație se verifică, deși, privind în urmă, nu sunt tocmai convinși de asta, întrucât s-a căsătorit cu mine motivată parțial de dorința de a o șoca pe mama ei și de a-i da peste nas surorii mai mici.

Aici și-ar găsi locul și câteva cuvinte despre lupta de o viață a scumpului și regretatului meu tată. Intrarea lui în această lume, după cum mi-a mărturisit-o chiar el, nu fusese mai ușoară decât a mea. Născut în 1917 ca fiu al unui caporal din regimentul de pușcași Royal Ulster și al unei fete de paisprezece ani dintr-un sat din Normandia, care se întâmplase să treacă pe lângă el în acel an, tata și-a petrecut copilăria făcând naveta între un bordei din Munții Sperrin și un alt bordei din nordul Franței, până când, ca urmare a învățaturii,

dar și a faptului că stăpânea prin moștenire două limbi, a reușit să-și croiască drum până într-un Seminar din sălbăticia comitatului Donegal, și astfel și-a găsit vocația, aproape fără să-și dea seama, luând calea lui Dumnezeu.

Trimis în Franța pentru a-și întări credința, a îndurat fără să crâcnească anii interminabili de educație în teologia catolică, însă, imediat ce a izbucnit cel de-al Doilea Război Mondial, a înșfăcat prima bicicletă întâlnită, despre care, cu umorul lui irlandez, mi-a dat asigurări că era proprietatea unui protestant fără Dumnezeu, și a pedalat ca un dement peste Pirinei, ajungând la Lisabona. Îmbarcându-se clandestin pe un cargobot care, întâmplător, ridica ancora să plece spre Leopoldville, el s-a sustras atenției guvernului colonial, ce nu agreea prezența misionarilor albi rătăciți pe acolo, și s-a alăturat unei comunități izolate de călugări care își dedicaseră viața ideii de a aduce Adevărata Credință celor două sute de triburi din Congo de Est, lucru ce constituie o misiune ambițioasă în orice vremuri. Cei care mă acuză de impulsivitate nu trebuie să caute cauza prea departe, deoarece au la îndemână exemplul scumpului și regretatului meu tată călare pe bicicleta unui eretic.

Ajutat de oameni proaspăt convertiți, ale căror limbi materne el, ca lingvist înăscut, și le-a însușit imediat, a ars cărămizi și le-a lipit una de alta cu lut roșiatic pe care l-a frământat călcându-l chiar el în picioare, a săpat gropi pe dealuri și a instalat latrine printre pâlcurile de banani. Apoi a început să construiască: întâi biserica, apoi școala cu turn și clopot, după aceea clinica Maica Maria, iazurile pentru pește și plantațiile de pomi fructiferi și de legume pentru aprovizionare, pentru că asta îi era vocația adevărată ca țăran într-o regiune binecuvântată din belșug cu bogățiile naturii, fie că era vorba despre manioc, papaia, porumb, soia, arbori de chinină ori despre căpșunile sălbatice din Kivu, care sunt cele mai bune din lume. După toate astea, a urmat construirea casei Misiunii, iar în spatele acesteia, un cămin scund din cărămidă, cu ferestre mici, situate sus, pentru adăpostirea slujitorilor Misiunii.

În numele lui Dumnezeu a bătut sute de kilometri până în *patelins*¹ îndepărtate și în așezări miniere, nescăpând niciodată ocazia, atunci când i se oferea, de a mai adăuga o limbă la colecția lui din ce în ce mai cuprinzătoare, asta până într-o zi, când s-a întors la Misiune și a descoperit că frații lui preoți fugiseră, vacile, caprele și păsările fuseseră furate, școala și casa Misiunii – rase din temelii, spitalul – jefuit, surorile medicale – schilodite, violate și măcelărite, iar el s-a trezit prizonier al militanților zdrențăroși ai temușilor simba, o bandă ucigașă de revoluționari, al căror unic scop, până la dispariția lor

¹ Cătun, sătuc (în fr. în orig.)

oficială cu câțiva ani mai înainte, fusese să aducă moarte și teroare în rândul tuturor celor pe care îi considerau agenți ai colonizării, putând fi vorba despre persoane stabilite arbitrar de ei sau de către spiritele călăuzitoare ale strămoșilor războinici dispăruți de mult.

Adevărat că, în principiu, simba s-au ferit să aducă vătămări preoților albi, temându-se că, procedând astfel, ar încălca *dawa* care îi făcea imuni la gloanțe. Cu toate acestea, în cazul scumpului și regretatului meu tată, răpitorii au renunțat de îndată la orice rezerve, susținând că, de vreme ce vorbea limba lor la fel de bine ca și ei, era un diavol negru deghizat în alb. Despre pățaniile din timpul captivității s-au povestit ulterior multe. Biciuit în mod repetat ca să iasă la iveală adevărata culoare a pielii lui de diavol, torturat și silit să asiste la torturarea altor oameni, el a recitat mereu din Scriptură și a cerșit iertarea lui Dumnezeu pentru cei care îl chinuiau. Ori de câte ori era în stare, mergea printre prizonieri, tovarășii săi de suferință, dându-le ultima împărtășanie. Și totuși, Sfânta Biserică, în marea ei înțelepciune, n-ar fi putut fi pregătită pentru efectul cumulativ pe care aceste privațiuni l-au avut asupra lui. Suferințele cărnii, așa ni se spune, asigură triumful spiritului. Nu astfel stăteau lucrurile în cazul scumpului și regretatului meu tată, care, la câteva luni după eliberare, a demonstrat cusurul propriei teorii, și nu doar cu scumpa și regretata mea mamă:

– Fiule, dacă există vreun plan divin în privința conceperii tale, mi-a mărturisit el pe patul de moarte, apelând la încântătoarea sa pronunție irlandeză, pentru ca frații lui preoți să nu înțeleagă, în cazul în care trăgeau cu urechea prin crăpăturile din podea, acesta se află în acea colibă împuțită în care am fost înmormântat și lângă stâlpul de care eram legat atunci când mă biciuiau. Gândul că aş putea muri fără să cunosc consolarea unui trup de femeie a fost singura tortură pe care nu am putut să o îndur.

Răsplata pentru că m-a adus pe lume a fost atât crudă, cât și nedreaptă pentru mama. La îndemnul tatălui meu, ea a pornit spre sătucul ei natal, cu intenția de a mă naște printre membrii clanului și tribului ei. Însă Congo, ori – așa cum insista generalul Mobutu ca țara să fie cunoscută – Zairul, trăia vremuri tulburi. În numele *autenticității*, preoții străini au fost alungați pentru păcatul de a fi botezat copiii cu nume occidentale, școlilor li s-a interzis să mai predea despre viața lui Isus, iar Crăciunul a fost declarat o zi obișnuită de muncă. Prin urmare, nu a surprins pe nimeni când bătrânii din satul mamei au protestat la perspectiva de a hrăni un copil născut din dragoste, aparținând unui

misionar alb, a cărui prezență putea atrage o pedeapsă asupra lor, și, drept urmare, au expediat problema înapoi de unde le căzuse pe cap.

Însă părinții Misiunii s-au dovedit la fel de nereceptivi ca și bătrânii satului atunci când a venit vorba să ne primească, trimițând-o pe mama la un schit îndepărtat, unde a ajuns cu doar două ore înainte de a mă naște. Trei luni de iubire acră din partea surorilor carmelite au fost mai mult decât suficiente pentru ea. Socotind că acestea se pricepeau mai bine să-mi asigure un viitor, m-a încredințat milei lor și, fugind la miez de noapte pe acoperișul clădirii ce slujea drept baie, s-a furișat până la neamurile ei, care, la câteva săptămâni după aceea, au fost masacrate de un trib de demenți până la ultimul străbunic, unchi, văr, mătușă, frate și soră vitregă.

— A fost fiica unui șef de sat, fiule, mi-a șoptit tata printre lacrimi, când am insistat să-mi dea amănunte pentru a mă ajuta să-mi fac o imagine despre ea care să-mi dea putere în viața ce mă aștepta. Mă adăpostisem sub acoperișul lui. Ea a gătit și mi-a adus apă să mă spăl. Generozitatea ei m-a copleșit. Renunțase să predice la amvon, și-și pierduse apetitul față de exprimări verbale scânteietoare. Cu toate acestea, amintirea a reaprins focul retoric ce mocnea în sufletul lui de irlandez: Era înaltă cum și tu vei fi într-o bună zi, fiule! Frumoasă precum întreaga creație! Pentru numele lui Dumnezeu, cum poate cineva spune că te-ai născut din păcat? Te-ai născut din iubire, fiule! Alt păcat decât ura nu cunosc!

Răsplata primită de tata din partea Sfintei Biserici a fost mai puțin draconică, totuși destul de severă. Un an într-un penitenciar iezuit de reabilitare din apropierea Madridului, alți doi ca preot muncitor într-o mahala din Marsilia, și abia după aceea întoarcerea în Congo, pe care îl iubea nebunește. Și nu am nici o idee cum s-a descurcat, după cum nici Dumnezeu nu știe, probabil, dar undeva, de-a lungul potecii presărate cu pietre ascuțite, el a convins orfelinatul care avea custodie asupra mea să-i fiu dat spre creștere. După aceea, bastardul metis care se numea Salvo l-a urmat, fiind dat în grija servitoarelor alese pe motiv de vârstă și de urâtenie, întâi fiind declarat odrasla unui unchi decedat, ulterior ca acolit și ca slujitor, până în noaptea aceea memorabilă când împlinisem zece ani și când, conștient atât de mortalitatea lui, cât și de maturitatea mea, și-a deschis inima foarte umană așa cum am precizat mai devreme, lucru pe care l-am considerat și încă îl consider drept cel mai frumos compliment pe care un tată îl poate face unui fiu născut întâmplător.

Anii care au urmat morții scumpului și regretatului meu tată nu au trecut fără necazuri pentru orfanul Salvo, din cauza faptului că misionarii albi

vedeau prezența mea printre ei ca pe un afront cumplit, de unde și porecla mea în swahili: *mtoto wa siri*, ceea ce înseamnă „copil secret“. Africanii susțin că primim spiritul de la tată, iar sângele de la mamă, și, în esență, asta a fost problema mea. Dacă scumpul și regretatul meu tată ar fi fost negru, poate că aș fi fost tolerat ca un bagaj suplimentar. Însă el era alb fără puțință de tăgadă, indiferent ce ar fi putut crede simba, iar pe deasupra, și irlandez; or, misionarii albi, se știe, nu zămislesc copii în afara căsătoriei. Copilul secret putea sluji la masa și la altarul preoților, ba chiar să urmeze școlile lor, dar, la sosirea vreunui demnitar ecleziastic, indiferent de culoarea pielii, era trimis de urgență la căminul lucrătorilor Misiunii pentru a fi ascuns până ce trecea primejdia, lucru pe care îl amintesc nu pentru a-i vorbi de rău pe frați pentru prudența lor, și nici pentru a-i învinovăți de căldura uneori excesivă a grijii lor față de mine. Spre deosebire de scumpul și regretatul meu tată, aceștia se mulțumiseră cu cei de același sex când venea vorba despre păcatele cărnii: drept dovadă a acestei afirmații stă părintele André, marele orator al Misiunii noastre, care mi-a acordat mai multă atenție decât puteam eu suporta, ori părintele François, căruia îi plăcea să-l considere pe André drept prietenul său ales și s-a arătat mâhnit văzând această înflorire a afecțiunii sale. Între timp, în școala Misiunii noastre nu m-am bucurat nici de deferența cu care erau tratați cei câțiva copii albi, nici de camaraderia ce-mi era datorată de semenii mei băștinași. Nu era de mirare, așadar, că am gravitat în mod firesc în jurul adăpostului scund din cărămidă rezervat slujitoarelor Misiunii, lucru care, necunoscut părinților, reprezenta adevăratul miez al comunității noastre, sanctuarul natural pentru toți călătorii aflați în trecere și punctul de schimb de informații verbale pe o rază de zeci de kilometri.

În acel loc, nebăgat în seamă și ghemuit pe un pat de lemn, alături de coranamentul de coș, făcut din cărămidă, ascultam fascinat poveștile vânătorilor rățăcitori, ale vracilor, ale vânzătorilor de farmece, ale războinicilor și ale bătrânilor, abia îndrăznind să scot vreo vorbă de teamă că voi fi trimis urgent la culcare. Acolo s-a înfiripat și a prins rădăcini iubirea mea tot mai mare față de nenumăratele limbi și dialecte vorbite în Congo de Est. Tezaurizându-le drept moștenire prețioasă lăsată de scumpul și regretatul meu tată, eu le șlefuiam și le cerneam în secret, înmagazinându-le în minte ca mijloc de apărare împotriva nu știu căror pericole, sâcâindu-i deopotrivă pe băștinași și pe misionari ca să aflu vreo vorbă nestemată în argou ori vreo întorsătură iscusită de cuvinte. În intimitatea micuței mele chilii mi-am compus propriul dicționar copilăresc, la lumina lumânării. Curând, aceste piese fermecate de puzzle au

devenit identitatea și refugiul meu, sfera personală pe care nu mi-o putea smulge nimeni și în care prea puținora li se îngăduia să pătrundă.

Și deseori m-am întrebat, la fel cum mă minunez și acum, ce curs ar fi luat viața copilului secret dacă mi s-ar fi îngăduit să continui pe acel drum solitar și ambivalent: și dacă atracția exercitată de sângele moștenit de la mama s-ar fi dovedit mai puternică decât cea exercitată de spiritul primit de la tatăl meu. Cu toate acestea, întrebarea rămâne retorică, întrucât foștii frați ai scumpului și regretatului meu tată conspirau cu stăruință să se debaraseze de mine. Culoarea acuzatoare a pielii mele, capacitatea de a înțelege și de a vorbi toate acele limbi, caracterul meu semeț, irlandez și, mult mai grav, înfățișarea atrăgătoare pe care, potrivit slujitoarelor Misiunii, o datoram mamei, constituiau elemente ce-mi aduceau zilnic aminte de căile greșite bătute de tata.

După numeroase intrigi, s-a aflat, deși părea cel puțin improbabil, că nașterea mea fusese înregistrată la Consulatul Britanic din Kampala, potrivit căruia Bruno – celelalte nume fiind necunoscute – era un copil adoptat de Sfântul Scaun. Presupusul său tată, un călător din Irlanda de Nord, lăsase nou-născutul în brațele maicii superioare a mănăstirii carmelite, cu rugămintea să fie crescut și educat în spiritul Adevăratei Credințe. Ulterior, acesta dispăruse fără să lase vreo adresă la care putea fi contactat. Cel puțin, așa suna relatarea, nu tocmai plauzibilă, scrisă de mână, a binevoitorului consul, care era și el un fiu credincios al Romei. Numele mic, *Salvador*, a explicat el, fusese ales chiar de maica superioară, aceasta având origini spaniole.

Dar ce rost ar avea să crâcnesc? Eram un punct oficial pe harta demografică a lumii, recunoscător brațului stâng foarte lung al Romei, care îmi venise în ajutor.

Îndrumat de același braț lung spre Anglia, care nu-mi era țară natală, am ajuns sub protecția sanctuarului Inimii Sacre, o eternă școală cu internat pentru orfani de origine catolică ambiguă, de sex masculin, așezată printre dealurile domoale din Sussex Downs. Traiul dincolo de porțile ca de închisoare ale acestei școli în care am intrat într-o după-amiază arctică de sfârșit de noiembrie a trezit în mine un spirit de revoltă pentru care nu eram pregătiți nici eu, nici gazdele mele. Într-un interval de câteva săptămâni am dat foc cearșafurilor de la propriul pat, am pocit coperta cărții de latină, am lipsit de la mesă fără permisiune și am fost prins încercând să evadez ascunzându-mă în partea din spate a unei furgonete care prelua rufăria murdară pentru spălat. Dacă simba îl biciuiseră pe scumpul și regretatul meu tată ca să dovedească faptul că era negru, părintele gardian și-a folosit toată energia

pentru a dovedi că eram alb. El însuși irlandez, se simțea în mod deosebit dator să dovedească acest lucru. Sălbaticii, îmi spunea el tunător în timp ce trudea, sunt nesăbuiți prin natura lor. Ei nu posedă simțul măsurii. Pentru fiecare om, simțul măsurii înseamnă autodisciplină, și, bătându-mă și rugându-se în tot acest timp pentru mine, el spera să compenseze deficiențele de care dădeam dovadă. Ceea ce nu știam era faptul că salvarea se afla chiar sub nasul meu, în persoana unui călugăr albit de ani, dar energic, care întorsese spatele lumii și bogăției.

Fratele Michael, noul meu proteguitor și confesor numit, era un reprezentant de marcă al micii nobilimi catolice din Anglia. Rătăcirile lui de o viață îl duseseră până în cele mai îndepărtate colțuri ale pământului. Îndată ce m-am învățat cu mângâierile lui, am devenit prieteni apropiați și aliați, iar atențiile părintelui gardian au scăzut cam în aceeași măsură, deși nu știam – și nici nu m-am sinchisit să aflu – dacă acest lucru era o consecință a purtării mele revizuite ori era, așa cum bănuiesc acum, urmarea unei înțelegeri între ei. Într-o după-amiază cu aer înviorător, în cursul unei plimbări prin peisajul spălat de ploaie din Downs, întrerupte de demonstrații de afecțiune, fratele Michael m-a convins că, departe de a fi o pată ce trebuia îndepărtată, amestecul de rase din sângele meu reprezenta un dar mai ciudat pe care Dumnezeu mi-l făcuse, părere pe care am îmbrățișat-o cu recunoștință. În primul rând, admira foarte mult capacitatea mea de a trece fără nici o șovăire de la o limbă la alta, aptitudine pe care, cu îndrăzneală, i-am dovedit-o. La casa Misiunii plătisem scump pentru că-mi demonstrasem calitățile, însă, sub ochiul atent al fratelui Michael, talentul meu a căpătat un statut aproape ceresc.

– Ce binecuvântare mai mare se poate găsi, dragul meu Salvo, a exclamat el, în timp ce pumnul lui sfrijit a țâșnit de sub sutană, izbind aerul, în vreme ce cu cealaltă mână scotocea în mod vinovat prin îmbrăcămintea mea, decât să devii puntea, legătura indispensabilă între sufletele chinuite ale lui Dumnezeu? Decât să atragi laolaltă pe copiii Săi, într-o înțelegere armonioasă și reciprocă?

Curând, în timpul uneia dintre plimbările pe care le-am făcut împreună, i-am relatat lucruri din viața mea, pe care fratele Michael nu le cunoștea. I-am povestit despre nopțile fermecate petrecute în apropierea focului, în adăpostul pentru slujitori. I-am descris felul în care, în ultimii ani de viață ai tatălui meu, călătoream până la un sat din apropiere și, în vreme ce el discuta amical cu bătrânii, eu mă duceam cu copiii până la malul râului, făcând schimb de cuvinte și de expresii idiomatice care constituiau preocuparea permanentă a părintelui meu. Alții ar fi căutat jocuri mai violente, animale sălbatice,

plante ori dansuri locale drept cale spre propria fericire, dar Salvo, copilul secret, alesese intimitățile cântate ale vocii africane în nenumăratele sale nuanțe și variațiuni.

Și în vreme ce evocam aceste aventuri, dar și altele asemănătoare, fratele Michael a avut o revelație precum Ioan Damaschinul¹.

– Pentru că Domnului nostru i-a plăcut să semene în tine, Salvo, acum hai să *culegem!* a exclamat el.

Și așa am și făcut. Dând dovadă de aptitudini demne mai curând de un comandant militar decât de un călugăr, aristocratul Michael a studiat prospecte, a comparat onorarii, m-a silit să merg la interviuri, i-a examinat pe potențialii mei instructori, bărbați ori femei, și a rămas alături de mine cât m-am hotărât unde să mă înscriu. Obiectivele lui, înflăcărare datorită adorației, erau la fel de implacabile ca și credința sa. Eu urma să primesc o educație oficială în fiecare dintre limbile pe care le cunoșteam. Trebuia să redescopăr acele limbi care, în cursul copilăriei mele presărate de rătăcirii, căzuseră în uitare.

Dar cine avea să plătească toate acestea? Un anumit înger, care ne-a fost trimis sub forma Imeldei, înstărita soră a lui Michael, a cărei casă cu coloane, construită din gresie de culoare aurie ca mierea, cuibărită între dealurile calme din Somerset, a devenit sanctuarul meu aflat departe de Sanctuar. În Willowbrook, unde trăiau trei surori, Imelda fiind cea mai vârstnică, poneii, care trăgeau cândva la cărucioare de mină, stăteau în padocuri, iar câinii își aveau propriile fotolii. Noi am beneficiat de o capelă particulară, de un clopot Angelus, de un gard îngropat², de o ghetărie, de o peluză pentru crochet și de lămâi plângători care se legănau cumplit în timpul furtunilor. Am stat în camera unchiului Henry, deoarece mătușa Imelda era văduva unui erou de război pe nume Henry, care, singur-singurel, a făcut din Anglia un loc sigur pentru noi, astfel că totul se găsea acolo, de la primul ursuleț care stătea așezat pe perna lui, până la ultima scrisoare a lui de pe front, într-o casetă aurită. Cu toate astea, nu apărea în nici o fotografie, motiv pentru care suntem recunoscători. Mătușa Imelda, care era nepăsătoare ca purtare pe cât era de bună la suflet, își amintea *perfect* de Henry *fără* ajutorul pozelor, reușind în acest fel să îl păstreze pe Henry doar pentru sine.

Însă fratele Michael îmi cunoștea și punctele slabe. Știa că mai toți copiii geniali – pentru că mai văzuse de-alde d-ăștia – trebuiau ținuti din scurt, dar

¹ Ioan Damaschinul a fost ultimul dintre părinții greci, cunoscut mai puțin pentru ideile teologice proprii, și mai mult pentru compilații cu caracter enciclopedic, la care se face referire în text. (n.tr.)

² Tip de gard care a fost proiectat pentru a nu obstrucționa priveliștea. (n.tr.)

și ajutați să crească. Știa că eram băiat bun, dar prea direct: prea dornic să mă dăruie oricui se dovedea amabil cu mine, prea temător să nu fiu respins, ignorat ori, mai grav decât orice, luat în râs, prea grăbit să accept orice mi se oferea din teama că nu voi mai beneficia de o a doua șansă. Prețuia la fel de mult ca și mine auzul meu de mierlă mandarin¹ și memoria de stăncuță, însă insista să exerseze aceste calități cu sârg, așa cum procedează un muzician cu instrumentul său, sau ca un preot ce predică. Știa că toate limbile erau prețioase pentru mine, nu doar cele cu greutate, ci și cele condamnate la dispariție din lipsa unei formulări scrise; știa că fiul misionarului trebuia să alerge după aceste mioare rătăcite și să le readucă în mijlocul turmei, că percepeam legende, istorie, tâlcuri și poezie în ele, iar glasul mamei mele imaginate mă desfăta cu povești despre spirite. Era conștient că un tânăr care stătea cu urechile ciulite la orice nuanță și inflexiune a vocii umane devine și extrem de influențabil, maleabil, nevinovat și lesne de tras pe sfoară. „Salvo, obișnuia el să-mi spună, ai grijă. Pe lume există oameni pe care doar Dumnezeu îi iubește.“

Tot Michael a fost acela care, aducându-mă cu forța pe drumul aspru al disciplinei, a transformat talentul meu neobișnuit într-o mașinărie versatilă. Nimic din ceea ce reprezenta Salvo nu trebuia să se risipească, insista el, nimic nu trebuia să ruginască din cauza lipsei de exercițiu. Fiecare mușchi și fibră ale darului meu divin se impunea să fie puse la treabă în sala de gimnastică a minții mele, întâi prin intermediul unor instructori particulari, iar după aceea la Școala de Studii Africane și Orientale din Londra, unde am obținut onoruri Clasa Întâi în Cultura și Limbile Africane, specializându-mă în swahili, și având cunoștințe solide de franceză. Iar în cele din urmă, la Edinburgh, unde am dobândit gloria supremă: diploma de Master în traducere și interpretare pentru servicii publice.

Astfel, când mi-am încheiat studiile, mă puteam lăuda cu mai multe diplome și activități de interpretare decât jumătate dintre amărâtele birouri de traduceri înșirate pe Chancery Lane, care se bat să-și ofere jalnicele servicii. Înainte de a muri, fratele Michael, aflat pe patul lui de fier, a mai reușit să-mi mângâie mâinile, asigurându-mă că eram cea mai minunată creație a lui, și, în semn de recunoaștere, mi-a dat cu forța un ceas din aur, un cadou pe care îl primise de la Imelda, Dumnezeu s-o odihnească, rugându-mă să-l întorc cu regularitate, ca un simbol al legăturii noastre care să treacă și dincolo de mormânt.

¹ Pasăre pe cale de dispariție, cu aptitudini imitative remarcabile. (n.tr.)

Să nu confundați, vă rog, un simplu traducător cu un interpret de clasă. Interpretul este și traducător, adevărat, dar reversul nu funcționează. Traducător poate fi orice individ care cunoaște o limbă pe jumătate, dar posedă un dicționar și un birou la care să se așeze pentru a lucra până-n miez de noapte: ofițeri polonezi de cavalerie ajunși la pensie, studenți străini prost plătiți, șoferi de microbuze, chelneri cu jumătate de normă și profesori suplinitori, precum și oricine este pregătit să-și vândă sufletul pentru șaptezeci de lire mia de cuvinte. O asemenea persoană nu are nimic în comun cu cel care face traducere și interpretare simultană, care transpiră pe durata a șase ore de negocieri complexe. Interpretul de marcă trebuie să gândească la fel de repede ca și băiatul obsedat de cifre, purtând o jachetă colorată, care cumpără acțiuni financiare de tip futures. Uneori este mai bine dacă el nu gândește deloc, ci se mulțumește să poruncească roțițelor care se mișcă în capul lui să lucreze, după care se reazemă de spătar și așteaptă să vadă ce-i iese din gură.

Uneori, oamenii se apropie de mine în timpul conferințelor, de obicei la sfârșitul unei zile obositoare, între încheierea afacerilor și nebunia cocktailurilor. „Hei, Salvo, nu vrei să lămurești o neînțelegere? Care ți-e limba maternă?” Iar dacă am impresia că oamenii sunt nițel mai aroganți decât s-ar cuveni, lucru de obicei valabil, deoarece până acum trebuie să se fi convins de faptul că nu sunt cele mai importante persoane de pe planetă, eu întorc întrebarea, lăsându-i să găsească singuri răspunsul. „Depinde cine mi-a fost mamă, nu?”, ripostez, și arborez un zâmbet enigmatic, tipic pentru mine. Iar după aceea, mă lasă în pace cu cartea mea.

Cu toate acestea, îmi place să-i văd cum se miră. Asta-mi demonstrează că am adoptat tonul potrivit. Cel englezesc, desigur. Nu sugerează superioritate, un statut mediu, nu e pretențios. Nu este *faux royale*¹, dar nici pronunție dobândită, luată în derâdere de stânga britanică. Este, dacă vreți neapărat să îl definesc, neutru la modul agresiv, situat exact la centrul societății anglofone. Nu este genul de engleză despre care cineva să poată afirma: „A, sărmanul om, uite de unde provine, uite drept cine vrea să treacă, uite cine i-au fost părinții și uite ce școală a urmat”. Modul de a vorbi engleza nu trădează originile mele amestecate, spre deosebire de pronunția mea în franceză, care, oricât de mult m-aș strădui, nu va reuși niciodată să se debaraseze de povara africană. Nu este pronunția regională, nici bâiguiala de genul Blair, care se vrea popular și nelegat de vreo clasă socială, nici pronunția cockney a conservatorului cu nasul pe sus, și nici melodicitatea limbii vorbite prin Caraibi. Și nu a păstrat nici o urmă din vocalele dispărute din pronunția scumpului și

¹ Pronunție falsă, pentru a sugera regalitatea (în fr. în orig.)

regretatului meu tată. I-am iubit vocea, și încă o iubesc, dar a rămas a lui și n-a fost niciodată a mea.

Nu. Engleza pe care o vorbesc este neutră, periată și curată, fără vreo marcă anume, cu excepția câte unei alunițe, acolo: vreo inflexiune subsahariană, introdusă în mod deliberat, la care apelez în joacă, așa cum procedez atunci când îmi torn o picătură de lapte în cafea. Îmi place, și asta place și clienților. Le dă sentimentul că mă simt în largul meu. Nu mă aflu în tabăra lor, dar nici în a celorlalți. Rămân ancorat în mijlocul oceanului și sunt ceea ce spunea fratele Michael că trebuie să fiu: puntea, legătura indispensabilă dintre sufletele chinuite ale lui Dumnezeu. Fiecare om are vanitatea sa, iar a mea este de a deveni singura persoană din încăpere de care nimeni nu se poate dispensa.

Și exact persoana asta am vrut să fiu pentru răpitoarea mea soție Penelope, în timp ce aproape mă sinucideam urcând în goană două șiruri de trepte din piatră, în efortul disperat de a ajunge la timp la festivitatea ce se ținea în onoarea ei în saloanele de la etaj ale unei vinării la modă de pe Canary Wharf din Londra, capitala marii noastre industrii britanice a jurnalismului, asta înainte de un dineu oficial oferit câtorva aleși la domiciliul exclusivist din Kensington care aparține noului proprietar miliardar al ziarului.

Potrivit ceasului de aur al mătușii Imelda, am întârziat doar douăsprezece minute, arătând, după toate probabilitățile, destul de proaspăt și de prezentabil pentru un asemenea salon, lucru care, în Londra speriată de bombele teroriștilor, cu jumătate din stațiile de metrou scoase din uz, ar putea fi considerat o mare realizare, însă pentru Salvo, soțul hiperconștiincios, întârzierea asta este echivalentă cu douăsprezece ore. Seara cea mare a lui Penelope, până acum, cea mai măreață din cariera ei meteorică, iar eu, soțul ei, apar în fugă după ce toți oaspeții au venit de la birourile ziarului, aflate peste drum. Din District Hospital din nordul Londrei, unde am fost reținut în mod inevitabil încă de seara trecută de circumstanțe de care nu mă fac răspunzător, mă lăfăisem într-un taxi până acasă, în Battersea, făcându-l să mă aștepte cât eu m-am schimbat cu repeziciune, îmbrăcând smochingul cel nou, cumpărat special pentru dineuri, așa ceva fiind *de rigueur* la masa patronului, fără a mai apuca să mă rad ori să fac duș, sau să-mi perii dinții. Până să ajung la destinație în costumația corespunzătoare, eram transpirat și lipicios, dar măcar am reușit să fiu prezent; și curând i-am văzut și pe *ei*, o sută și ceva de colegi ai lui Penelope, cei câțiva de la vârful ierarhiei purtând smochinguri și rochii lungi, restul, haine scumpe, dar de stradă, toți îngrămădiți în încăperea de

primire de la etaj, având grinzi la vedere și armuri complete din plastic fixate pe perete, bănd vin alb cald și ținându-și coatele spre exterior, iar eu, întârziatul, stând pe margine alături de chelneri, majoritatea de culoare.

În prima clipă, nici n-am reușit să o văd. Am crezut că plecase fără aprobare, asemenea soțului ei. Apoi, preț de o clipă, am sperat că hotărâse să-și regizeze o intrare mai târzie, asta până când am zărit-o strivită la celălalt capăt al încăperii, prinsă într-o conversație animată cu șeful cel mare al ziarului și îmbrăcată cu taier cu pantaloni din satin ultimul răcnet, pe care sigur și-l cumpărase ca un cadou și pe care îl îmbrăcase la birou, ori în ultimul loc în care fusese. De ce, da, de ce – a urlat ceva în mintea mea –, de ce nu i-l cumpărasem eu? De ce nu-i spusesem în urmă cu o săptămână, la micul dejun ori în pat, presupunând că se afla acolo ca să-i pot vorbi: „Penelope, draga mea, mi-a venit o idee grozavă, să mergem împreună până la Knightsbridge și să alegem fiecare câte ceva de îmbrăcat pentru seara ta cea mare, totul din partea mea!“ Nimic nu-i place mai mult decât să meargă la cumpărături. Aș fi putut transforma asta într-o ocazie specială, aș fi intrat în rolul admiratorului gentleman, aș fi dus-o apoi la unul dintre restaurantele ei preferate, fără să mă mai gândesc la faptul că ea câștigă de două ori mai mult decât mine, la care se adaugă prime de valori incredibile.

Pe de altă parte, din motive ce se cuvine a fi analizate într-un moment de liniște și de pace, o altă parte a minții mele era foarte încântată că nu făcusem o asemenea propunere, care nu avea nici în clin, nici în mână cu banii, dar spunea multe despre tendințele contrare care se nasc în mintea umană în condiții de stres.

Cineva m-a pișcat de fund. M-am răsucit și m-am trezit față în față cu expresia de beatitudine a lui Jellicoe, alias Jelly, cea mai recentă mare speranță albă, suflat recent de la un ziar rival. Deșirat, amețit și ca de obicei excentric, ținea între degetul arătător și cel mare o țigaretă pe care și-o rulsează chiar el.

– Penelope, am sosit, am reușit! am strigat eu, ignorându-l pe Jelly. Am avut o zi grea la spital. Regret din suflet!

Regret, pentru ce? Pentru ziua grea? Câteva persoane au întors capul spre mine. „A, el. Salvo. Sulițașul lui Penelope.“ Am ridicat și mai mult glasul, încercând o glumă: „Hei, Penelope! Mă mai ții minte? Sunt eu, fostul tău soț“, și m-am pregătit să mă lansez într-o istorisire supersofisticată drept scuză, despre felul în care un spital – din rațiuni de securitate, nu voi menționa numele lui – m-a solicitat la căpătâiul unui bărbat pe moarte din Rwanda, care avea un cazier încărcat și care ba își pierde cunoștința, ba își revenea, cerându-mi-se să slujesc drept interpret, nu doar pentru personalul medical,

ci și pentru doi detectivi de la Scotland Yard, ceea ce mă făcea să sper că-i va înmuia inima: sărmanul Salvo!... Am văzut un zâmbet cremos apărând pe fața ei și mi-am închipuit că reușisem să mă fac văzut și auzit, însă am realizat că era adresat unui mascul cu gât de taur și cu smoching, care se ridicase pe un scaun ca să răcnească:

– Tăcere, ce naiba! Tăceți cu toții, fir-ar să fie!

Cu inflexiuni scoțiene.

Publicul, indisciplinat până în acea clipă, a tăcut, strângându-se în jurul lui cu supușenie. Pentru că acela nu era altul decât Fergus Thorne, atotputernicul redactor-șef al lui Penelope, cunoscut în cercurile jurnalistice sub numele Thorne the Horn¹, care a anunțat că își propusese să țină o cuvântare hazlie despre soția mea. Am ȑopăit, făcând tot ce-mi stătea în putință ca să stabilesc un contact vizual cu ea, însă chipul de la care tânjeam să primesc mântuirea se îndreptase spre șeful ei, aidoma unei flori care stă mereu cu fața la soarele dătător de viață.

– O știm cu toții pe Penelope, tocmai spunea Thorne Gornistul, acompaniat de hohote de răs lingușitoare, lucru care m-a iritat, și toți o iubim pe Penelope – a urmat o pauză cu subînțeles –, fiecare din poziția noastră.

Am încercat să-mi croiesc drum spre ea, dar publicul strânsese rândurile soldățește și o trecea pe Penelope din mână în mână, ca pe o mireasă îmbujorată, până a ajuns să stea la picioarele domnului Thorne, oferindu-i acestuia, întâmplător, o privire panoramică a decolteului ei mai mult decât generos și revelator. Și atunci a început să mi se înfiripe în minte ideea că probabil ea nu-mi simte absența, ca să nu mai vorbesc de prezență, când atenția mi-a fost distrasă de ceea ce am diagnosticat drept judecata lui Dumnezeu împotriva mea, sub forma unui atac de inimă de intensitate foarte mare. Pieptul a început să-mi vibreze, am simțit o amorțeală care s-a răspândit în valuri ritmice începând de la sfârșul mamelonului meu stâng, și am socotit că-mi sosise sfârșitul, căci așa meritam. Abia după ce am dus mâna la zona suferindă mi-am dat seama că telefonul meu mobil vibra, lucru cu care nu eram obișnuit, deoarece așa îl setasem înainte de plecarea din spital, ce avu-se loc în urmă cu o oră și treizeci și cinci de minute.

Excluderea mea din mulțime se dovedea acum un avantaj. În vreme ce domnul Thorne a început să dezvolte remarcile cu dublu înțeles pe care le lansase despre soția mea, am reușit să mă strecur afară în vârful picioarelor, către o ușă pe care scria: TOALETE. Făcându-mi astfel ieșirea din scenă, am aruncat o privire înapoi și am văzut-o pe Penelope ridicând capul către

¹ În traducere aproximativă, Thorne Gornistul (n.tr.)

patronul ei, proaspăt coafată, cu buzele desfăcute în semn de plăcută surpriză și cu sânii în plină paradă în decolteul taiorului croit cu zgârcenie. Am lăsat telefonul să tremure mai departe, cât am coborât treptele până într-un coridor liniștit, apoi am apăsă pe butonul verde și mi-am ținut răsuflarea. Însă, în locul vocii pe care mă temeam mai mult decât orice să o aud în acele momente, am descoperit glasul hârâit, de unchiaș, specific nordului, al domnului Anderson de la Ministerul Apărării, care voia să știe dacă eram dispus să fac puțină activitate de interpretare de interes vital pentru țara mea, iar asta pe nepusă masă, el sperând cu sinceritate că aveam să accept imediat.

Faptul că domnul Anderson apela la un om ca mine, care lucrează cu program redus, demonstra anvergura crizei ce se profila. De obicei, eram contactat de Barney, șeful lui de cabinet, un bărbat de o vioiciune remarcabilă. În ultimele zece zile, Barney mă avertizase că mă paște o traducere din clipă în clipă, pentru ca apoi, de fiecare dată, să-mi spună că fusese o alarmă falsă.

– Chiar *acum*, domnule Anderson?

– Exact în această clipă. De preferință, chiar mai devreme, dacă s-ar putea. Îmi pare rău că-ți stric petrecerea și ce mai faci pe acolo, dar avem nevoie de tine urgent, a continuat el, și presupun că s-ar fi convenit să rămân surprins că el știa de petrecerea dată în onoarea lui Penelope, dar nu m-am mirat defel. Domnul Anderson reprezenta genul de om a cărui treabă era să cunoască lucruri interzise multor muritori de rând. E vorba despre teritoriul tău natal, Salvo, țara ta de suflet.

– Da, domnule Anderson, dar...

– Ce s-a întâmplat, fiule?

– Nu este doar petrecerea ei. După aceea, va avea loc dineul oferit de noul patron. La cravată neagră, am adăugat eu, ca să-l impresionez. Ceva fără precedent. Pentru un *patron*, la asta mă refeream. Ca redactor-șef, da. Dar ca *patron*...

Numiți asta sentiment al vinovăției ori sentimentalism, dar îi eram dator soției mele să mimez o minimă rezistență.

A urmat o tăcere, de parcă l-aș fi prins pe picior greșit, dar nimeni nu-i face așa ceva domnului Anderson, el este piatra pe care se înalță propria biserică.

– Și așa ceva porți acum, fiule? Un smoching?

– Bineînțeles, domnule Anderson!

– Acum, în timp ce discutăm? Ești îmbrăcat cu așa ceva?

– Da. (Dar ce-și închipuia? Că participam la bacanale?) Și cât va dura? am întrebat când s-a lăsat liniștea, ceva mai adâncă, am bănuț, din cauza faptului că el își pusese palma masivă peste receptor.

– Cât durează ce, fiule? a întrebat el, de parcă ar fi pierdut șirul.

– Misiunea, domnule, treaba urgentă pentru care aveți nevoie de mine. Cât ține?

– Două zile. Să zicem trei, ca să avem o rezervă. Se plătește bine, e de așteptat. Cinci mii de dolari nu reprezintă o sumă excesivă. Și, după alte consultări pe care eu nu trebuia să le aud, pe un ton de evidentă ușurare, continuă: Se va găsi și îmbrăcăminte, Salvo. Mi s-a spus că îmbrăcăminte nu va constitui o problemă.

Alertat de diateza pasivă, aș fi vrut să întreb cine erau acești *ei* care îmi ofereau această bonificație fără precedent, în locul tarifului modest, plus orele suplimentare, pe care le primesc de obicei pentru onoarea de a-mi apăra țara, însă un sentiment de politete m-a împiedicat să comentez, lucru obișnuit atunci când tratam cu domnul Anderson.

– Domnule Anderson, luni trebuie să traduc la Înalta Curte de Casație. Un caz mare, am zis eu pe un ton rugător. Și, abordând tonul celui care-și iubește foarte mult nevasta, pentru a treia și ultima oară, am zis: Asta este, ce să-i spun soției?

– Ți s-a găsit deja un înlocuitor, Salvo, și Înalta Curte se mulțumește cu omul pe care l-am ales, așa că stai liniștit. A făcut o pauză, iar când domnul Anderson face o pauză, trebuie să-i urmezi exemplul. În ce o privește pe soția ta, îi poți spune că un client corporat de mare prestigiu îți solicită serviciile de urgență și că nu-ți permiți să-l dezamăgești.

– Sigur, domnule. Am înțeles!

– Alte explicații ți-ar complica inutil viața, așa că nici măcar nu încerca. Deci asta e ceea ce porți în aceste momente, da? Pantofi de lac, cămașă și tot tacâmul?

Prin negurile vălătucite ale perplexității mele, am recunoscut că aceea îmi era costumația.

– De ce nu aud în fundal flecărelile idioate, specifice petrecerilor fără rost?

I-am explicat că mă refugiasem pe un coridor pentru a putea răspunde la apelul lui.

– Există vreo ieșire separată pe unde te poți face nevăzut?

O scară se deschidea în fața mea, iar în ciuda derutei mele, cred că am răspuns afirmativ.

– Atunci nu te mai întoarce la petrecere. Când ieși în stradă, te uiți în stânga și o să vezi un Ford Mondeo albastru parcat în fața unei case de pariuri. Ultimele trei litere ale numărului de înmatriculare sunt LTU, iar șoferul este alb și îl cheamă Fred. Ce măsură porți la pantofi?

Nici un om de pe lumea asta nu-și uită numărul la pantofi, însă eu a trebuit să fac un efort de memorie ca să mi-l amintesc. 43.

– Mai lat sau mai îngust?

– Lat, domnule, i-am răspuns.

Aș fi putut adăuga că fratele Michael avea obiceiul să spună că am picioare de african, dar mi-am ținut gura. Mintea nu-mi era la fratele Michael ori la picioarele mele, fie ele de african ori de altceva. Și nici nu mă gândeam la misiunea de importanță vitală a domnului Anderson, cu toate că țineam, ca întotdeauna, să-mi slujesc regina și țara. Asta-mi spunea că, din senin, mi se oferea cheia salvării mele, plus o foarte necesară cameră de decompresie care îmi oferea două zile de activitate remunerată și două nopți de meditație solitară în vreun hotel de lux, în vreme ce îmi peticeam la loc universul dislocat. În timp ce scoteam telefonul mobil din buzunarul smochingului și îl duceam la ureche, inhalasem aromele corporale reîncălzite ale unei asistente medicale de origine africană, pe nume Hannah, cu care făcusem dragoste neîngrădită începând cu puțin după ora 11 seara, ora de vară britanică, adică din seara trecută, și continuasem până în momentul plecării mele, în urmă cu o oră și treizeci și cinci de minute, miros pe care, în graba mea de a ajunge la petrecerea lui Penelope, nu reușisem să-l îndepărtiez printr-un duș.

2

Nu sunt omul care să creadă în semne, în prevestiri, în fetișuri ori în magie albă sau neagră, deși pot paria până și ultimul bănuț că toate acestea există undeva în mine, moștenite prin sângele mamei. Este de netăgăduit că drumul meu spre Hannah a fost presărat cu tot soiul de semne, numai să fi avut ochi să le văd, lucru care nu s-a întâmplat.

Primul semnal înregistrat a apărut în seara de luni care a precedat fatala zi de vineri în chestiune, la Trattoria Bella Vista din Battersea Park Road, localul meu preferat din zonă, unde mă bucuram de o masă solitară, alcătuită din canelloni reciclați și dintr-un chianti cam tare de la Giancarlo's. Pentru ridicarea gradului meu de cultură adusesem cu mine un exemplar ieftin din *Cromwell, conducător al oamenilor* de Antonia Fraser, deoarece istoria Angliei reprezintă unul dintre punctele mele slabe, pe care mă străduiesc să-l elimin sub îndrumarea amabilă a domnului Anderson, el însuși un învățăcel silitor al poveștilor despre insula noastră. Respectiva *trattoria* era pustie, exceptând două mese care erau ocupate: una mare, sediul unui grup gălăgios de provinciali, și una mică, ochită de obicei de inimi singuratice, la care stătea în acea seară un domn spilcuit, cu aspect de pensionar și cu o statură insignifiantă. Am remarcat că pantofii lui erau lustruiți cu minuțiozitate. Încă de când eram în Sanctuar am pus mare preț pe pantofii lustruiți.

Nu avusesem de gând să mănânc canelloni reciclați. Cum în acea zi se împlineau cinci ani de la căsătoria mea cu Penelope, revenisem acasă mai devreme ca să pregătesc felul ei preferat, un *coq au vin*, însoțit de o sticlă din cel mai bun vin roșu, plus o brânză Brie foarte aromată, de la magazinul de delicatese din apropiere. Trebuia să mă fi obișnuit deja cu ciudăteniile lumii jurnalistice, dar când Penelope mi-a telefonat *in flagrante* – eu fiind *in flagrante*, pentru că tocmai flambasem puiul – ca să mă înștiințeze că apăruse

o situație de criză în viața personală a unei stele a fotbalului și că ea nu va reveni acasă înainte de miezul nopții, m-am comportat într-o manieră care ulterior m-a șocat.

Nu am început să țip, deoarece nu sunt genul. Sunt un britanic rezervat, asimilat, cu pielea cafenie. Îmi păstrez calmul, deseori într-o măsură mai mare decât cei cu care sunt asimilat. Am pus receptorul la loc fără să-l trântesc. După aceea, fără să mă gândesc prea mult și fără premeditare, am pus puiul, brânza Brie și cartofii curățați de coajă în tocătorul de gunoi, apoi am apăsut butonul de pornire și mi-am uitat degetul acolo, n-aș putea spune câtă vreme, dar oricum mai mult decât era nevoie, având în vedere că puiul era fraged și nu putea opune prea multă rezistență. M-am deșteptat din nou, ca să spun așa, și m-am trezit pășind cu pas apăsător și vioi pe Prince of Wales Drive, cu *Cromwell* vârât în buzunarul hainei.

La masa ovală de la Bella Vista erau șase persoane care mâncau, trei bărbați robuști, îmbrăcați cu blazere, însoțiți de soțiile lor la fel de robuste, cu toții învățați cu lucrurile bune din viață. Veniseră din orașul Rickmansworth, am aflat eu curând, fie că voiam, fie că nu, căruia îi spuneau Ricky. Văzuseră un matineu cu *The Mikado*, în Battersea Park. O soție, cu o voce care domina conversația, și-a declarat dezaprobarea față de spectacol. Nu o prea interesaseră niciodată japonezii – „nu-i așa, dragul meu?” – și, în opinia ei, faptul că aceștia cântau nu-i făcea mai agreabili. Monologul ei nu a separat subiectele, ci a continuat rostogolitor la același nivel sonor. Când și când, făcând câte o pauză ca să lase impresia că mai și gândea, își dregea glasul înainte de a continua, dar nu era nevoie să se deranjeze, pentru că nimeni nu avea curajul nesăbuit să o întrerupă. De la *Mikado* ea a trecut, fără să răsufle măcar și fără să schimbe tonul, la recenta operație chirurgicală suferită. Ginecologul își bătuse joc de operație, dar ce să-i faci, era un prieten, iar ea hotărâse să nu-l dea în judecată. De la asta a sărit fără nici o pauză la faptul că o nemulțumea soțul artist al fiicei ei, un leneș cum ea nu se mai pomenise. Mai avea și alte păreri, toate de neclintit, toate familiare mie, iar ea tocmai și le exprima la volum maxim când micuțul gentleman cu pantofi lustruiți a unit cele două jumătăți ale ziarului *Daily Telegraph* și, după ce le-a îndoit pe lung, a bătut cu jurnalul în masă: pleosc, pleosc, poc și încă o dată *pleosc*, ca să fie cu noroc.

– Nu pot să tac, a zis el pe un ton sfidător, fără să se adreseze cuiva anume. Îmi sunt dator mie însumi. Prin urmare, așa voi face...

Asta fiind o declarație de principiu destinată lui însuși, nimănui altcuiva.

După aceea, a pornit către cel mai impresionant dintre bărbații masivi. Fiind italian, localul Bella Vista are pardoseală din mozaic venețian, și nu posedă draperii. Tavanul din rigips este jos și subțire. Dacă nu-i auziseră

declarația de intenție, cei de la masă ar fi trebuit să-i audă măcar bocănitul pantofilor lustruiți vibrând în timp ce se apropia, însă soția dominantă ne destăinuia păreriile ei privind sculptura modernă, păreri care nu erau nicidecum binevoitoare. Micuțul domn s-a văzut silit să rostească tare de câteva ori: „Domnilor“, pentru a-și face cunoscută prezența.

– *Domnule*, a repetat el, vorbind, conform protocolului, strict către cel din capul mesei. Am venit aici pentru a mânca în liniște și pentru a-mi citi ziarul – și a înălțat în aer ce mai rămăsese din ziar, de parcă fusese morfolit de un câine, ca probă în instanță. Și, în loc de asta, m-am trezit supus la un adevărat diluviu de dialog *atât* de tare, *atât* de banal, *atât* de strident, încât sunt de-a dreptul... *da* – acel „da“ rostit drept confirmare că acum se bucura de atenția celor de la masă – și există o voce, domnule, o voce care le domină pe toate – nu voi arăta cu degetul, deoarece sunt un om bine-crescut –, dar, domnule, te rog să impui restricții acestei voci.

După ce a vorbit, micuțul gentleman nu a părăsit nicidecum câmpul de luptă. A rămas pe poziție dinaintea lor, ca un curajos luptător pentru libertate în fața plutonului de execuție, cu pieptul împins în față, cu pantofii lustruiți lipiți, cu ziarul zdrențuit strâns cuminte pe lângă corp, pe când cei trei bărbați voinici se holbau uimiți la el, iar femeia ofensată se uita fix la soțul ei.

– *Dragă*, a bolborosit ea. *Fă ceva*.

Ce anume? Și ce voi face *eu* dacă ei vor face ceva? Se vedea că bărbații corpolenți din Ricky fuseseră atleți. Ecusoanele cusute pe blazerele lor radiau o strălucire ca de blazon. Nu era greu să deduci că făcuseră cândva parte din echipa de rugby a vreunei secții de poliție. Dacă li se năzărea să-l bată măr pe micuțul domn, ce altceva putea face un martor nevinovat decât să se lase bătut la fel, ba chiar mai abitir, pentru ca apoi să fie arestat în baza prevederilor legilor antitero?

În situația respectivă, bărbații nu au întreprins nimic. În loc să-l facă praf și să arunce în stradă ceea ce ar mai fi rămas din el, ei au început să-și analizeze mâinile musculoase, punându-se de acord între ei că sărmanul om avea sigur nevoie de ajutor. Era tăcănit. Putea deveni o amenințare la adresa publicului. Ori la adresa propriei vieți. Trebuia să cheme cineva o ambulanță.

Cât privește domnul mărunțel, acesta s-a întors la masa lui, a lăsat o bancnotă de douăzeci de lire pe tăblie și, cu un demn: „Vă doresc noapte bună, domnule“, în direcția mesei celor șase, fără să-mi adreseze nici o vorbă, a pornit ca un colos miniatural spre stradă, lăsându-mă să fac comparații între un bărbat care spune: „Da, dragă, am înțeles“ și apoi pune *coq au vin* în dispozitivul de reciclare, și cel care a provocat leul chiar în bârlogul său, în timp ce eu mă prefăceam că citesc din *Cromwell, conducător al oamenilor*.

Al doilea semnal recepționat a fost transmis în seara următoare, marți. Revenind de la Battersea, după ce am petrecut patru ore în Sala de Discuții care protejează marea noastră națiune, m-am uimit pe mine însumi sărind din autobuzul în mers cu trei stații mai devreme și pornind în goana mare, nu pentru a traversa parcul, către Prince of Wales Drive, care ar fi fost direcția logică, ci înapoi, peste podul ce duce spre Chelsea, de unde tocmai veneam.

De ce Dumnezeu? De acord, sunt un om impulsiv. Dar ce m-a făcut să reacționez astfel? Ora de vârf era la apogeu. Detest să merg pe trotuar când traficul abia se târăște, mai ales în ultimul timp. Nu vreau să văd fețele celor din mașini care se uită la mine. Dar să alergi – întins, cu cei mai buni pantofi pe care-i ai, cu tălpi de piele și tocuri și ștaifuri din cauciuc –, să alergi, dacă ai culoarea pielii, statura și vârsta mea, ducând în mână o geantă diplomat, să fugi ca din pușcă în Londra șocată de explozii declanșate de teroriști, fără să strigi după ajutor și ciocnindu-te de oameni în fuga ta – o astfel de alergare, la orice oră din zi, este dezmăț curat, iar la ora de vârf în trafic, o nebunie.

Aveam nevoie de mișcare? Nu. Penelope are instructor personal, iar eu fac jogging în fiecare dimineată în jurul parcului. Singurul lucru din lume care explica purtarea mea în fața propriei conștiințe, în timp ce goneam pe trotuarul aglomerat și peste pod, era copilul înghețat pe care îl zărisem de la etajul autobuzului. Avea șase ori șapte ani și se lipise de zidul din granit care separă drumul de fluviu, cu călcâiele spre zid și cu brațele întinse, cu capul într-o parte, pentru că era prea speriat ca să privească în sus sau în jos. Dedesubtul lui traficul se desfășura cu rapiditate, iar deasupra se găsea un parapet îngust care poate fusese destinat huliganilor mai mari decât el care țineau să se dea în spectacol, și chiar erau doi cocoțați acolo, strâmbându-se la el, topăind și strigând ocări, provocându-l să urce până la ei. Însă el nu poate, deoarece este și mai înspăimântat de înălțimi decât de trafic, și știe că de cealaltă parte a parapetului, chiar dacă va reuși să ajungă până acolo, există un gol de aproape douăzeci de metri care îl așteaptă, până la mal și la fluviu, iar el are rău de înălțime și nici nu știe să înoate, motiv pentru care eu alerg cât de repede mă țin picioarele.

Și totuși, când ajung găfâind acolo, scăldat în sudoare din cap până în picioare, ce văd? Nici un copil, fie el înghețat ori nu. Iar locul a suferit o transformare. Nu există nici un parapet de granit. Nici vreo pasarelă ameli-toare, cu trafic intens de o parte, iar Tamisa curgând cu repeziciune, de cealaltă. În spațiul rezervat din centru, o polițistă nevinovată dirijează traficul.

– Nu trebuie să-mi vorbești, dragă, îmi spune ea în vreme ce face semne șoferilor.

– I-ai văzut pe cei trei puști prostindu-se cu câteva clipe mai devreme? Puteau să moară.

– Nu aici, dragă.

– I-am văzut, jur! Era un puști lipit de zid.

– Dragă, mă silești să te amendez! Acum, du-te!

Și exact asta am făcut. Am traversat în sens invers podul pe care, în primul rând, nici nu ar fi trebuit să trec, și toată noaptea, cât am așteptat-o pe Penelope să vină acasă, m-am gândit la copilul înghețat în iadul lui inventat în care credea. Iar dimineata, când am pornit în vârful picioarelor spre baie ca să nu o trezesc, încă mă sâcâia, copilul care nu era acolo. În cursul zilei, cât am făcut traducere simultană pentru un consorțiu olandez de diamante, l-am ținut încuiat în minte, unde se desfășurau multe lucruri, toate fără cunoștința mea. Iar el era încă acolo cu brațele întinse în lături și cu palmele lipite de zidul de granit, și în seara următoare, când, răspunzând unui apel urgent venit de la Northern London District Hospital, m-am prezentat la ora opt fără un sfert seara la secția de boli tropicale, pentru a traduce spusele unui african pe moarte, de vârstă nedefinită, care refuza să scoată vreo vorbă într-o limbă cunoscută, preferând-o pe cea natală, care se cheamă kinyarwanda.

Lumini de veghe de culoare albastră mi-au arătat calea de-a lungul coridoarelor nesfârșite. Semne ciudate mi-au spus unde să cotesc. Anumite paturi sunt protejate cu paravane, indicând bolnavi în stare critică. Cazul nostru era unul dintre acestea. De o parte a patului se ghemuiește Salvo, de cealaltă, având doar genunchii muribundului între noi, această asistentă cu *grad universitar*. Iar această asistentă, pe care o bănuiesc a fi de origine central-africană, are cunoștințe și răspunderi ce le depășesc pe ale mai tuturor doctorilor, deși nu se prezintă astfel, fiind mlădioasă și impozantă prin ținută, având ciudatul nume mic Hannah înscris deasupra sânelui stâng, și o cruciuliță de aur atârnată la gât, fără a mai vorbi de trupul longilin și zvelt, încorsetat în uniformă alb-albăstruie. Când se ridică și se mișcă prin rezervă, e fluidă ca o dansatoare, cu părul împletit atent, deși tăiat scurt, din rațiuni practice, plecând dinspre frunte în brazde, până în punctul unde i se îngăduie să crească.

Iar eu și această asistentă, această absolventă de facultate pe nume Hannah, nu facem decât să ne surprindem unul altuia privirea pe perioade de timp ce cresc exponențial, în vreme ce ea adresează întrebări pacientului nostru cu ceea ce eu percep a fi o severitate protectoare, iar eu redau întocmai vorbele femeii în limba kinyarwanda, și amândoi așteptăm uneori

minute în șir – cel puțin așa mi se pare mie –, ca sărmanul bărbat să răspundă cu accentul bolborosit din copilăria lui africană, despre care el a hotărât că-i va fi și ultima amintire din această viață.

Dar afirmând aceste lucruri înseamnă să nu țin seama de alte acțiuni milostive pe care Hannah, asistenta cu diplomă universitară, le face pentru el cu ajutorul unei alte asistente, Grace, despre care știu, judecând după intonația ei, că este de origine jamaicană, și care stă la capul bolnavului, ștergându-l de vomă, verificându-i orice alte pierderi de lichide sau mai rău, însă și Grace se dovedește a fi o femeie de treabă și, văzând interacțiunea dintre ele și privirile pe care le schimbă, o camaradă bună a lui Hannah.

Iar voi s-ar cuveni să știți că eu sunt un om care urăște, chiar așa, urăște spitalele, și, prin religie, este alergic la industria sănătății. Sânge, ace, ploști, cărucioare cu foarfeci pe ele, mirosuri chirurgicale, oameni bolnavi, câini morți și bursuci călcați de mașini, ajunși pe marginea drumului, mi-e suficient să ajung în apropierea lor și încep să am frisoane, lucru pe care l-ar face orice om normal căruia i s-au extirpat amigdalele, apendicele ori prepuțul într-o serie de clinici nesanitare, aflate pe dealurile africane.

Iar eu am mai întâlnit-o pe această asistentă cu diplomă. O dată. Cu toate acestea, în ultimele trei săptămâni, acum îmi dau seama, ea a rămas o amprentă neconștientizată pe memoria mea, și nu ca îngerul-șef din acest loc nefericit. Am mai vorbit cu ea, deși, probabil, nu-și mai aducea aminte. La prima mea vizită acolo, am rugat-o să-mi semneze documentul prin care se autentifica faptul că îndeplinisem spre satisfacția ei îndatoririle pentru care fusesem angajat. Ea zâmbise, își aplecase capul într-o parte, de parcă ar fi analizat dacă, în mod absolut sincer, se putea declara mulțumită de serviciile mele, apoi, cu un aer dezinvolt, scosese o cariocă de după ureche. Deși neîndoielnic nevinovat din partea ei, gestul acela mă impresionase profund. În imaginația mea nu prea fertilă, aducea a preludiu la dezbrăcare.

Însă în această seară nu mai trăiesc asemenea fantezii nelalocul lor. În această seară nu există decât munca, pentru că ne aflăm la căpătâiul unui muribund. Iar Hannah, profesionistă în ale sănătății, care, din câte știu, trăiește acest sentiment de trei ori înainte de masa de prânz, și-a încleștat fălcile ca să nu nutrească și alte sentimente, motiv pentru care am procedat și eu la fel.

– Întreabă-l cum îl cheamă, îmi cere ea, într-o engleză cu parfum de franceză.

Numele lui, ne informează bolnavul după ce se gândește îndelung, este Jean-Pierre. Și, spre lămurirea noastră, adaugă, cu o agresivitate excesivă, de câtă poate da dovadă în starea lui cumplită, că este de naționalitate tutsi și că se mândrește cu asta, o informație fără nici o importanță, pe care atât eu, cât

și Hannah, convenim să o trecem cu vederea, fie și numai pentru că până și noi am fi putut spune asta, deoarece Jean-Pierre, în ciuda tuburilor, arată ca un tutsi, cu pomeții înalți, cu falca trădând prognatism și cu o ceafă lungă, exact așa cum se presupune că arată orice tutsi în imaginația unui african, deși mulți nu au habar de toate astea.

– Jean-Pierre și mai cum? întreabă ea cu același aer sever, iar eu redau cele spuse de ea.

Oare Jean-Pierre nu mă aude, ori preferă să nu aibă nume de familie? Întârzierea, cât asistenta Hannah și eu așteptăm răspunsul lui, oferă ocazia primei priviri mai lungi pe care o schimbăm între noi, lungă în sensul că a durat mai mult decât ți-ar lua să verifici dacă persoana ale cărei cuvinte le redai ascultă ceea ce spui, pentru că nici unul din noi nu a zis nimic, și nici bolnavul din pat.

– Întreabă-l unde locuiește, te rog, spune ea, tușind delicat pentru a scăpa de un nod în gât care o sâcăie ca și pe mine.

Doar că, de data aceasta, spre uimirea și spre încântarea mea, ea mi se adresează ca unui amic african, în swahili. Și, ca și cum asta nu ar fi de ajuns, vorbește cu *accentul unei femei din Congo de Est!*

Însă eu am venit aici ca să muncesc. Asistenta cu diplomă i-a adresat pacientului nostru încă o întrebare, astfel că trebuie să o traduc. Așa și fac. Din swahili în kinyarwanda. Apoi redau răspunsul la întrebare, din limba kinyarwanda a lui Jean-Pierre drept în ochii ei adânci și negri, în vreme ce reproduc – dacă nu chiar imit perfect – accentul ei familiar.

– Locuiesc în Heath, o informez eu, repetând cuvintele lui Jean-Pierre, de parcă ar fi ale noastre, sub un tufiș. Și acolo o să mă întorc după ce plec din acest... loc – omițând, din decență, epitetul pe care el îl folosește drept descriere. Hannah, continui eu în englezește, poate pentru a mai reduce din tensiune. Pentru numele lui Dumnezeu! Cine ești? De unde vii?

Fără să ezite câtuși de puțin, își declară naționalitatea:

– Sunt din regiunea Goma din Kivu de Nord, din tribul Nande, murmură ea. Iar acest amărât este un dușman al poporului meu.

Iar eu vă voi spune, ca pe un adevăr neînfrumusețat, că respirația ei reținută, dilatarea pupilelor, apelul ei urgent pe care mi-l adresa pentru a înțelege această afirmație, îmi arată, într-o singură clipă, întristătoarea stare a iubitului ei Congo, așa cum îl percepe: cadavrele cu fețe uscate ale rudelor și ale celor iubiți, câmpurile nesemănate și vitele moarte, dar și orașele arse din temelii care au constituit căminul ei, asta până când rwandezii au trecut granița ca lăcustele și, transformând Congo de Est într-un câmp de bătălie

pentru războiul lor civil, au dat naștere unor orori de neconceput într-o țară care oricum se stingea din cauza neglijenței.

La început, invadatorii au vrut doar să-i vâneze pe *génocidaires*¹, care uciseseră cu mâna lor un milion de cetățeni în o sută de zile. Însă ceea ce a început ca o urmărire îndrăcită a devenit un jaf general al resurselor minerale din Kivu și, ca urmare, o țară în pragul anarhiei s-a prăbușit total, lucru pe care m-am străduit și m-am zbatut să-l explic lui Penelope, care, ca orice jurnalist britanic, harnic și corporatist, preferă să primească informațiile din aceeași sursă ca toată lumea. „Draga mea, i-am spus eu, ascultă-mă, știu că ești ocupată. Știu că ziarelor voastre le place să respecte liniile directoare pe care deja le cunosc. Dar te rog, în genunchi te rog, doar de data asta, să spui lumii ce se întâmplă în Congo de Est. Au murit patru milioane de oameni, i-am zis eu. Doar în ultimii cinci ani. Lumea numește asta primul război mondial din Africa, iar voi nu-i dați nicidecum vreun nume. Nu e vorba despre un război cu bum-bum, te asigur. Nu gloanțele, panga, ori grenadele de mână sunt acelea care provoacă marile pierderi. E vorba despre holeră, despre malarie, despre diaree și despre bine cunoscuta foamete, iar majoritatea morților au mai puțin de cinci ani. Și se moare și acum, cât noi stăm de vorbă, cu miile, iar asta în fiecare lună. Deci, trebuie să fie și subiect pentru un articol, de asta sunt convins.“ Și, desigur, exista. La pagina 29 a ziarului, alături de careul de cuvinte încrucișate cu rezolvare rapidă.

De unde obținusem aceste informații jenante? Stând întins în pat târziu în noapte, așteptând-o să vină acasă. Ascultând Servicul Internațional de la BBC și posturi de radio din îndepărtata Africă, în vreme ce ea reușea să-și respecte termenele care expirau la miezul nopții. Stând singur în cafenele cu internet, în timp ce ea își ducea sursele de informații la restaurant. Din ziarele africane cumpărate pe furiș. Stând pe margine la mitinguri în aer liber, purtând un hanorac lălâi și o șapcă, pe când ea participa la câte-un curs de instruire de la sfârșit de săptămână, pentru a se specializa în nu știu ce nouă stratagemă.

Însă languroasa Grace, care abia își reprimă un căscat la sfârșitul schimbului, nu știe nimic din toate astea, și de ce ar trebui să știe ceva? Ea nu a rezolvat careul de cuvinte încrucișate. Nu știe că eu și Hannah participăm la o acțiune simbolică de reconciliere umană. În fața noastră zace un rwandez pe moarte, care-și spune Jean-Pierre. La căpătâiul lui stă o tânără femeie congoleză, pe nume Hannah, care a fost crescută să îl considere pe Jean-Pierre și pe cei asemenea lui drept singurii care au adus mizeria și nenorocirea în țara ei. Și, cu toate astea, îi întoarce ea spatele? Cheamă ea

¹ Autorii genocidului (în fr. în orig.)

o colegă sau îl lasă în grija Celui de Sus? Nu. Îl numește „acest sărman rwandez“ și îl ține de mână.

– Salvo, întreabă-l te rog unde trăia, îmi poruncește pe un ton afectat, în engleza ei francofonă.

Și din nou așteptăm, ceea ce înseamnă că eu și Hannah ne privim cu un aer nedumerit, uimit, total aerian, ca doi oameni care împărtășesc o viziune celestă pe care nimeni altcineva nu o poate vedea, deoarece nu are ochiul format pentru așa ceva. Însă Grace a văzut asta. Grace urmărește evoluția relației dintre noi cu o atenție indulgentă.

– Jean-Pierre, unde ai trăit înainte de a te muta în Hampstead Heath?

Îl întreb cu glas la fel de lipsit de patimă ca și al lui Hannah.

– În închisoare.

– Și înainte de închisoare?

Trece un veac până să-mi dea o adresă și un număr de telefon din Londra, dar până la urmă o face, iar eu le traduc pentru Hannah, care din nou caută după ureche ca să extragă acea cariocă pe care o folosește pentru a scrie în blocnotesul ei. Rupe pagina și i-o întinde lui Grace, care se retrage de-a lungul peretelui rezervei, până la un telefon – cam fără chef, deoarece deja nu mai vrea să-i scape ceva. Și exact în acest moment, pacientul nostru, ca și cum s-ar fi trezit dintr-un vis urât, se ridică în capul oaselor, cu tot cu tuburile vârâte în el, și întreabă, în stilul necizelat și ilustrativ al limbii lui materne, kinyarwanda: „ce mama dracului se întâmplă cu mine?“ și „de ce m-a târât poliția până aici împotriva voinței mele?“ – moment în care Hannah, într-o engleză devitalizată de emoție, mă roagă să interpretez *cuvintele exacte* pe care vrea să i le adreseze, fără să adaug ori să elimin nimic – „Salvo, te rog, oricât de mult ai dori să faci asta personal, din respect față de pacientul nostru“ – *pacientul nostru* fiind deja un concept de importanță covârșitoare pentru amândoi. Iar eu, cu un glas la fel de lipsit de vlagă, o asigur că nici nu mi-a trecut prin minte să înfrumusețez ceva din ceea ce a spus, indiferent cât de dureros ar fi acest lucru pentru mine.

– Am trimis după arhivar, iar acesta va veni cât de curând, pronunță Hannah în mod deliberat, făcând în același timp o pauză, într-o manieră mult mai inteligentă decât majoritatea clienților mei, pentru a-mi lăsa timpul necesar redării. Jean-Pierre, trebuie să te informez că suferi de o tulburare acută a sângelui, care, după aprecierea mea, este într-o stare prea avansată pentru a mai putea fi tratată. Îmi pare foarte rău, dar trebuie să acceptăm această situație.

Cu toate acestea, în vreme ce vorbește, în ochii ei există o speranță reală, o concentrare limpede și veselă asupra mântuirii. Dacă Hannah este în stare să facă față unor vești atât de proaste ca asta, atunci și Jean-Pierre ar trebui

să facă la fel, ca și mine, de altfel. Iar după ce redau mesajul ei cât de bine pot – *cuvintele exacte* fiind într-o câtva o amăgire a celui care nu se pricepe, întrucât puțini rwandezi din tagma acestui sărman sunt capabili să înțeleagă niște concepte precum „tulburare acută a sângelui” –, îl pune să repete prin intermediul meu ceea ce a spus ea, ca să se convingă de faptul că el știe, și el știe că ea știe, iar eu știu că amândoi știu, astfel că nu se produce nici o denaturare a vorbelor.

Iar după ce Jean-Pierre a repetat cu glas răgușit și îmbufnat mesajul ei, iar eu l-am redat din nou, ea mă întreabă:

– Jean-Pierre are vreo dorință cât așteaptă sosirea rudelor?

Ceea ce constituie un cod, deoarece amândoi știm că este foarte probabil ca el să moară înainte de sosirea acestora la căpătâiul lui. Ceea ce ea nu întreabă, și nici eu n-o fac, este motivul pentru care Jean-Pierre a ajuns să doarmă sub cerul liber în Heath, și nu acasă, alături de nevastă și de copii. Simt însă că ea privește astfel de întrebări personale drept o încălcare a intimității, la fel ca mine. Pentru că, de ce ar voi un rwandez să meargă și să moară pe Hampstead Heath, dacă nu ar dori să rămână singur?

Apoi observ că ea nu-l ține numai pe pacient de mână, ci și pe mine. Iar Grace remarcă același lucru și este impresionată, deși nu într-un mod care să trădeze o curiozitate bolnăvicioasă, întrucât Grace știe, la fel ca mine, că prietena ei Hannah nu are obiceiul de a ține de mână orice interpret. Cu toate astea, iată, mâna mea cafenie, pe jumătate congoleză, și versiunea complet neagră, cu palma de un roz spre alb, ambele împreunate pe patul de suferință al unui rwandez dușman. Și nu este vorba despre sex – cum ar putea fi vorba despre așa ceva cu muribundul Jean-Pierre între noi? –, ci despre înrudirea descoperită și despre consolarea reciprocă, asta în timp ce facem tot ce se poate pentru pacientul nostru comun. Asta pentru că este profund mișcată, la fel ca mine. Este tulburată de sărmanul muribund, cu toate că vede tot timpul astfel de oameni, în fiecare zi a săptămânii. Este mișcată pentru că îi purtăm de grijă inamicului nostru recunoscut, și îl iubim așa cum scrie în Scriptura în respectul căreia a fost crescută, lucru de care îmi dau seama după cruciulița de aur de la gât. Este mișcată de vocea mea. De fiecare dată când traduc din swahili în kinyarwanda și invers, ea își lasă ochii în jos, de parcă s-ar ruga. Este mișcată, deoarece încerc să-i spun din ochi – asta dacă m-ar asculta – că noi suntem persoanele pe care le-am căutat întreaga viață.

Nu voi afirma că după aceea ne-am ținut de mână, pentru că n-am făcut-o, dar am rămas cu ochii minții unul la celălalt. Poate că a stat cu spatele la mine, aplecându-se asupra bolnavului, ridicându-l, mângâindu-i obraji ori

verificând aparatele la care Grace îl conectase. Însă de fiecare dată când s-a întors să mă privească, mă aflam acolo pentru ea, și am fost conștient că și Hannah era acolo pentru mine. Și tot ce s-a petrecut după aceea, eu așteptând în apropierea porților iluminate cu lămpi de neon ca ea să iasă din tură, iar ea venind să mi se alăture cu ochii coborâți, apoi îmbrățișându-ne cu sfiiciunea unor copii ai Misiunii, dar pășind mână în mână ca niște studenți harnici care urcă drumul spre căminul ei, apoi coborând un pasaj strâmt care mirosea a mâncare asiatică, până la o ușă cu un lacăt de la care ea avea cheia, totul a decurs lin din privirile pe care le schimbam în prezența muribundului nostru pacient rwandez și din răspunderea pe care o simțeam unul față de celălalt, în vreme ce o viață umană ce ne apropiase se stinge, îndepărtându-se de noi.

Motiv pentru care, între dezlănțuiri pătimașe de iubire, am putut purta discuții de genul cărora nu mai avusesem parte de la moartea fratelui Michael, deoarece în viața mea nu mai apăruse un confident, cu excepția domnului Anderson, dar sigur nu sub forma unei femei africane: frumoasă, surzătoare, plină de dorințe, a cărei singură misiune este față de suferinzii lumii, și care nu-ți cere nimic, în nici o limbă, din ce nu ești pregătit să oferi. Pentru relatările simple și banale, am vorbit în engleză. Pentru iubire, am folosit franceza. Iar pentru visele noastre despre Africa, cum să nu ne întoarcem la limba swahili cu aromă congoleză a copilăriei noastre, cu amestecul ei jucăuș de bucurii și de insinuări? Într-un interval de douăzeci de ore nedormite, Hannah devenise sora, iubita și prietena apropiată care nu reușise să-mi apară în cale pe toată durata copilăriei mele petrecute pe drumuri.

Ne-am simțit vinovați – noi, doi copii cuminți și creștini, crescuți întru dumnezeire, iar acum deveniți niște adulteri de toată lauda? Nu. Am infirmat căsătoria mea, proclamând-o moartă, și știam sigur că așa era. Ne-am gândit la copilul lui Hannah, Noah, lăsat cu o mătușă în Uganda, și împreună am tânjit după el. Ne-am făcut promisiuni solemne, am discutat politică și am făcut schimb de amintiri, am băut suc de afine cu apă minerală și am mâncat pizza la cutie, am făcut dragoste până în momentul când ea și-a îmbrăcat cu regret uniformă și, opunându-se insistențelor mele de a o mai îmbrățișa o dată, a plecat la spital pentru un curs de anestezie pe care-l urmează înainte de a începe tura de noapte cu pacienții ei muribunzi, în vreme ce eu plec să caut un taxi, deoarece, datorită atentatelor cu bombă, metroul funcționează parțial, asta în cel mai bun caz, iar călătoria cu autobuzul mi-ar lua prea mult, și, cu ajutorul lui Dumnezeu din Ceruri, poate ajung la timp. Cuvintele ei de despărțire, rostite în swahili, au continuat să răsună în urechile mele. Ținându-mi fața între palme, ea a clătinat din cap, într-o expresie de uimire veselă.

– Salvo, a zis ea. Când te-au făcut, mama și tatăl tău s-au iubit foarte mult!

3

– Te deranjează dacă deschid geamul? am strigat către Fred, șoferul meu alb.

Așezat comod pe bancheta moale din spate a automobilului Ford Mondeo, care se strecura șerpește prin traficul aglomerat de vineri după-amiaza, trăiam sentimente de eliberare vecine cu euforia.

– Simte-te în largul tău, amice, mi-a răspuns el cu glas languros, și, în ciuda tonului colocvial, urechea mea ascuțită ca briciul a perceput imediat urmele unui accent căpătat într-o școală englezească foarte bună. Fred era de vârsta mea și conducea cu aplomb. Îmi plăcea deja. Coborând geamul, m-am lăsat scăldat de aerul călduț al serii.

– Fred, ai idee încotro mergem?

– Capătul străzii South Audley. Apoi, presupunând că eram îngrijorat de viteza deplasării, preocupare care nu era reală, a adăugat: Nu-ți face griji, o să ajungi întreg acolo.

Nu-mi făceam griji, dar eram surprins. Întâlnirile mele cu domnul Anderson se desfășuraseră până atunci la sediul ministerului său din Whitehall, într-o temniță mochetată așezată la capătul unui labirint de coridoare placate cu cărămidă vopsită în verde, păzite de ușieri cu ten măsliniu, înarmați cu aparate de emisie-recepție. Pe pereți atârnau fotografii alb-negru ale soției, ale fiicelor și ale prepelicarilor lui, între care, furișate, o serie de diplome în rame aurii, acordate celeilalte iubiri, Sevenoaks Choral Society. Și, după ce fusesem convocat printr-o scrisoare confidențială la o serie de „discuții de evaluare” desfășurate de un organism enigmatic care se intitula Comisia de Evaluare Lingvistică, în acea temniță îmi dezvăluise domnul Anderson deplina măreție a Legii Protecției Secretelor de Stat, plus nenumăratele pedepse ce mă pândeau, întâi prin citirea unui pomelnic pe care

sigur îl mai prezentase de cel puțin o sută de ori până atunci, iar apoi întinzându-mi un formular tipărit, având numele, data și locul nașterii mele imprimare electronică și, privindu-mă peste ochelarii de citit, mi se adresase astfel în timp ce eu semnam:

– Să nu te înfumurezi prea tare, fiule, înțelegi? mi-a zis el, pe un ton care, în mod irezistibil, mi l-a readus în memorie pe fratele Michael. Ești un flăcău inteligent, cel mai bun pe felia ta, dacă ceea ce mi s-a comunicat este veridic. Ai în mână o sumedenie de limbi ciudate și o reputație profesională clasa întâi, lucruri pe care nici un Serviciu de elită precum acesta nu le poate ignora.

Nu știam sigur la ce Serviciu de elită făcea aluzie, însă mă înștiințase deja că era funcționar superior al Coroanei, iar asta îmi era de ajuns. Nu l-am mai întrebat care dintre limbile cunoscute de mine i se păreau ciudate, cu toate că, dacă n-aș fi fost atât de aerian în acele momente, aș fi făcut-o, deoarece respectul meu față de oameni zboară pe fereastră fără să-mi dau măcar seama.

– Asta nu înseamnă că ești buricul pământului, așa că ia lucrurile așa cum sunt, a urmat el, încă referindu-se la calificările mele. Vei fi AJM, asta înseamnă asistent cu jumătate de normă, funcție de la baza ierarhiei. Trebuie să păstrezi secretul, dar rămâi neimportant, și neimportant vei rămâne, cu excepția cazului în care ți se acordă statut de angajat permanent. Asta înseamnă că unii dintre cei mai buni specialiști rămân neimportanți, pentru că așa e jocul. Piese mai bune și actori de o calitate mai bună, după părerea soției mele, Mary. Înțelegi ce-ți spun, Salvo?

– Cred că da, domnule.

Folosesc acest „domnule” prea mult și sunt conștient de asta, tot astfel cum rosteam *Mzee*¹ prea des când eram copil. Dar la Sanctuar, cine nu era frate, era domnule.

– Atunci repetă ceea ce tocmai ți-am spus, te rog, ca să fim amândoi înțeleși, mi-a sugerat el, slujindu-se de o tehnică utilizată mai târziu de Hannah pentru a-i transmite vestea cea proastă lui Jean-Pierre.

– Nu trebuie să mă las pradă fantazărilor. Nu trebuie să devin prea... Era cât pe ce să spun „excitat”, dar m-am controlat la țanc. Entuziasmat.

– Fiule, te sfătuiesc să-ți domolești sclipirea aceea înflăcărată din ochi. Acum și pururea. Pentru că, dacă o mai văd, îmi voi face griji pentru tine. Suntem credincioși, nu fanatici. Lăsând deoparte talentele tale neobișnuite, noi îți oferim o treabă normală, plicticoasă cât încape, aceeași pe care o poți face pentru orice alt client în vreo după-amiază ploioasă, numai că de data

¹ Formulare care desemnează un om bătrân și înțelept, în swahili. (n.red.)

asta o faci fiind cu mintea la regină și la țară, lucru care ne place amândurora deopotrivă de mult.

L-am asigurat – având în același timp grijă să nu par excesiv de entuziasmat – că iubirea de țară se afla foarte sus pe lista preferințelor personale.

– Te asigur că există și vreo două diferențe, a continuat el, contrazicând orice obiecții pe care încă nu le exprimasem. O diferență este că nu te vom informa prea mult în ceea ce privește situația înainte de a-ți pune căștile pe urechi. Nu vei ști cine vorbește cu cine ori unde, ori despre ce se discută, ori modul în care am ajuns în posesia acelei discuții. Nu-ți vom spune și nici nu te va preocupa, pentru că asta ar afecta siguranța. Iar dacă tu *faci* anumite presupuneri, te sfătuiesc să le păstrezi pentru tine. Pentru asta ai semnat, Salvo, asta înseamnă secretizarea, iar dacă te prindem că încalci regulile, te dăm afară și te vopsim în negru. Iar culoarea asta nu se spală atât de ușor, a adăugat el cu satisfacție în glas, deși nu m-am putut abține să nu mă gândesc că făcea o aluzie neintenționată la culoarea pielii mele. Vrei să rupi în bucățele foaia aceea de hârtie și să uiți că ai trecut pe aici? Pentru că e ultima ta șansă de a face asta.

La care eu am înghițit în sec și am spus:

– Nu, domnule. Am semnat cu inima – serios.

Rostind asta cu răceală, atât cât am reușit să picur în glas, iar el mi-a strâns mâna și mi-a urat bun venit în ceea ce a numit cu un aer încântat drept o companie onorabilă alcătuită din hoți de sunete.

Țin să spun că eforturile domnului Andreson de a-mi domoli înflăcărarea au fost inutile. Stăteam ghemuit într-o cabină izolată fonic, una dintre cele patruzeci, într-un buncăr subteran, bine păzit, cunoscut și sub numele de Chat Room, avându-l în preajmă pe suavul Barney, șeful sectorului, care, în haina lui colorată, ne supraveghează de la balconul cu console – și el numește asta treabă normală? Apoi, fete în blugi, care ne aduc și ne iau benzile și foile cu redarea discuțiilor și, contrar bine-cunoscutelor reguli de corectitudine politică la locul de muncă, ne aduc și cești cu ceai, în timp ce eu ascult un vorbitor de limbă acholi, membru de marcă al Armatei Rezistenței Domnului din Uganda, complotând în cursul unei convorbiri prin satelit să înființeze o bază dincolo de graniță, în Congo de Est, după care ajung să transpir în docurile din Dar-es-Salaam, având zgomotul de nave la încărcare în fundal și strigătele negustorilor ambulanți, dar și bâzâitul motorului unui ventilator de masă care gonește muștele, și ascult cum un grup ucigaș de simpatizanți islamisti conspiră să importe un arsenal de rachete antiaeriene declarându-le drept mașini grele. Și, în aceeași după-amiază, am devenit singurul martor auditiv la

discuția purtată de un trio de ofițeri corupți din armata rwandeză, care se tocnesc cu o delegație chineză pentru a vinde minerale congoleze luate cu japca. Ori mergând prin traficul aglomerat, în larmă de claxoane, în Nairobi, în limuzina cu șofer a unui mogul politic kenyan, care primește o mită substanțială doar pentru că îi permite unui contractor de construcții de origine indiană să acopere 750 de kilometri de drum nou cu un strat de asfalt subțire ca foaia de hârtie, garantat să țină cel puțin două sezoane ploioase. Asta nu este o treabă normală, domnule Anderson. Asta e o treabă anormală!

Dar nu am lăsat ca sclipirea să-mi apară în ochi, nici măcar față de Penelope. „Dacă ar ști!“ gândeam eu ori de câte ori mă puneam la punct în fața Paulei, prietena ei intimă, ori când pleca în vreuna dintre conferințele de la sfârșit de săptămână, la care, în afara ei, nimeni altcineva nu părea să participe, de unde se întorcea foarte tăcută și mulțumită după atâta confereală. Dacă ar ști că soțul ei, jucărie sexuală și cam sărăcuț la minte, se află pe statele de plată ale Serviciilor de Informații britanice!

Dar nu am cedat nici o clipă ispitei. Am făcut uitate satisfacțiile de moment. Doar îmi făceam datoria față de Anglia.

Fordul Mondeo ocolise Berkeley Square, pătrunzând pe Curzon Street. Trecând prin dreptul cinematografului, Fred a oprit lângă trotuar și, întorcându-se, s-a aplecat peste spătarul banchetei lui ca să mi se adreseze ca de la spion la spion.

– Acolo e, amice, a murmurat el, înclinând puțin capul, dar fără să arate cu degetul, în cazul în care cineva ne-ar fi urmărit. La numărul 22B, ușa verde, la o sută de metri pe stânga. Pe butonul soneriei scrie HARLOW, ca orașul. După ce ți se răspunde, spui că ai un colet pentru Harry.

– O să fie și Barney acolo? am întrebat, destul de agitat din cauza perspectivei de a-l întâlni pe domnul Anderson într-un cadru necunoscut.

– Barney? Cine e Barney?

Mustrându-mă în sinea mea pentru întrebarea nelalocul ei, am coborât. M-a întâmpinat un val de căldură. Un biciclist care mergea legănat aproape m-a doborât și a scăpat o înjurătură. Fred a demarat, lăsându-mă cu sentimentul că aș mai fi avut nevoie de el. Am traversat strada și am intrat pe South Audley Street. La numărul 22B era una dintre acele reședințe din cărămidă roșie, așezate în șir, cu trepte abrupte care te conduceau până la intrare. Am găsit șase butoane de sonerie, toate iluminate discret. Cel mai de sus avea dedesubt numele de HARLOW, ca orașul, scris cu cerneală spălăcită. În clipa în care mă pregăteam să sun, m-au asaltat două imagini contradictorii. Într-una vedeam capul lui Penelope la vreo cincisprezece centimetri de

șlițul lui Thorne Gornistul, privind în sus cu un aer iubitor, cu sânii ieșind afară din taiorul ei cel nou, croit de nu știu ce stilist. În cealaltă, apăreau ochii mari ai lui Hannah, care nu îndrăznea nici să clipească, având gura deschisă pentru a-și cânta fără sunet bucuria în vreme ce storcea până și ultimele picături de viață din mine pe patul-canapea din celula ei de călugăriță.

– Pachet pentru Harry, am zis eu, și am văzut cum se deschide ușa fermecată.

N-am descris înfățișarea domnului Anderson decât pentru a remarca asemănarea lui cu fratele Michael. Ca și Michael, este un adevărat bărbat, înalt și masiv, cu trăsături bine conturate, parcă gravate în piatră, fiecare mișcare a lui fiind un eveniment. Ca și Michael, el le devine tată celor din subordine. Trecut bine de cincizeci de ani, așa presupui, deși nu ai deloc impresia că el a fost până nu demult un tânăr activ și răpitor, ori că mâine s-ar putea să treacă în lumea celor drepti. Este rectitudinea personificată, are o statură regească, este stejarul Angliei. Până și în simpla traversare a unei camere el are o justificare morală pe care o păstrează pentru sine. Poți aștepta o veșnicie să-ți adreseze un zâmbet, iar când acesta vine, te simți mai aproape de Dumnezeu.

Cu toate acestea, pentru mine, ca întotdeauna, vocea îmi spune totul despre om: tempoul studiat al cântărețului, pauzele gândite întotdeauna pentru a avea efect maxim, cadențele tipice pentru cei născuți în nord. În Sevenoaks, mi-a spus el, este baritonul principal. În tinerețe, a cântat ca tenor contraalto, și a fost tentat să facă din cântat o profesiune, însă iubea Serviciul mai mult. Și iarăși, glasul domnului Anderson a fost acela care a dominat toate celelalte impresii în clipa când m-am aventurat trecând pragul ușii. Am perceput ca prin vis alte sunete și alte trupuri existente în apropiere. Am văzut o fereastră glisantă deschisă și niște perdele umflate de vânt, așa că aici bătea o briză, lucru care nu se întâmpla la nivelul străzii. Însă centrul interesului meu era silueta dreaptă a domnului Anderson, profilată în cadrul ferestrei, și tonalitățile omului din nord în timp ce vorbea la telefonul său mobil.

– Jack, va sosi aici dintr-o clipă în alta, mulțumesc, l-am auzit spunând, evident, fără să știe că stăteam la mai puțin de doi metri depărtare. O să ți-l trimitem cât de curând posibil, Jack; mai repede nu se poate. Pauză. Ai dreptate. *Sinclair*. Dar nu Sinclair era numele celui cu care stătea de vorbă. Confirma doar că Sinclair era omul. Știe asta prea bine, Jack. Iar când va sosi, îl voi face să fie și mai conștient de asta – se uita deja la mine, neconfirmând prezența mea. Nu, nu e un băiat nou. A mai făcut câte ceva pentru noi și te

asigur că este omul potrivit pentru această treabă. Toate limbile care-ți pot trece prin minte, capabil cât cuprinde, fidelitate impecabilă.

Oare la mine se referea când spunea: „capabil cât cuprinde, fidelitate impecabilă?” Însă m-am abținut. Am domolit sclipirea înflăcărată din ochi.

– Iar asigurarea lui intră în sarcina voastră, nu a noastră, sper să ții minte asta, Jack. Toate riscurile, te rog, plus îmbolnăvire în cursul misiunii și repatriere cât mai rapid posibil. Nimic nu se încheie la ușa noastră. Jack, suntem aici, dacă o să ai nevoie de noi. Numai să ții minte: de fiecare dată când telefonezi, nu faci decât să frânezi procesul. Cred că acum urcă scările. Tu ești, Salvo? Apoi a închis. Acum fii foarte atent la mine, fiule! Trebuie să înveți foarte multe lucruri într-un interval de timp extrem de scurt. Tânăra Bridget, aici de față, îți va pune la dispoziție un schimb de haine. Smochingul acela îți stă foarte bine și e păcat, dar trebuie să-l dezbraci. S-au mai schimbat de pe vremea mea, de smochinguri vorbesc. Se purta negru și numai negru la Balul Anual al Cântăreților. Roșu-închis ca al tău purtau doar șefii de orchestre. Așadar, i-ai spus soției tale despre asta, adevărat? O misiune ultra-secretă de importanță națională care a răsuflat peste noapte, așa să fie?

– N-am suflat nici o vorbă, domnule, i-am răspuns eu cu fermitate. Doar mi-ați spus să nu vorbesc, așa că n-am deschis gura. Iar smochingul l-am cumpărat special pentru serata soției, am adăugat, deoarece, cu Hannah ori fără ea, trebuia să păstrez credința lui în fidelitate conjugală până avea să sosească vremea să îi povestesc despre schimbarea preferințelor mele.

Femeia la care el se referise drept tânăra Bridget se așezase lângă mine și, ținând la buze un deget a cărui unghie era dată cu ojă, mă măsura din ochi. Purta cercei cu perle și blugi unicat care cred că depășeau posibilitățile ei, și în tot acest timp și-a mișcat șoldurile în ritmul gândurilor care îi veneau.

– Ce talie ai, Salvo? Noi am bănuț că 42.

– De fapt, port 40.

(Hannah spusese că sunt prea slab.)

– Și lungimea la pantaloni?

– 81 de centimetri, din câte mai țin minte, am răspuns pe un ton detașat ca al ei.

– Și cămășile?

– 38.

Bridget a dispărut pe un coridor, uimindu-mă prin dorința mistuitoare care m-a cuprins pentru ea, până când mi-am dat seama că era vorba doar despre o revenire a dorinței mele față de Hannah.

– Ți-am pregătit puțină acțiune în direct, fiule, m-a anunțat domnul Anderson cu un aer important, timp în care și-a vârat telefonul mobil în

buzunarul unde-și ținea și batista. Îmi pare rău, dar s-a terminat cu statul într-o cabină drăguță și confortabilă ca să asculți lumea de la o distanță sigură. Urmează să cunoști pe câțiva dintre acei șmecheri în carne și oase și, fiindcă tot o să stai printre ei, o să faci și un bine țării tale.

Sper că nu ai ceva împotriva schimbării identității. Toți vrem să fim altcineva la un anumit moment al vieții noastre, eu așa știu.

– Nu mă deranjează deloc, domnule Anderson. Mai ales dacă spunei că acest lucru este necesar. Sunt chiar foarte dispus. În ultimele douăzeci și patru de ore îmi schimbasem deja identitatea, astfel că o repetare nu avea cum să-mi strice. De data asta de cine salvăm lumea? am întrebat eu, atent să-mi ascund entuziasmul îndărătul unei exprimări mai libere. Spre surprinderea mea, domnul Anderson a luat în serios întrebarea mea și s-a gândit bine înainte de a-mi adresa și el una.

– Salvo.

– Da, domnule Anderson!

– Cât de delicat ești dacă se pune problema să-ți murdărești mâinile în numele unei cauze drepte?

– Consider că deja fac asta... Mda, doar într-o anumită *privință*, m-am grăbit eu să rectific.

Era prea târziu. Domnul Anderson s-a încruntat. Punea mare preț pe integritatea morală a Chat Room-ului și nu dorea să o vadă contestată de nimeni, cu atât mai puțin de mine.

– Salvo, până în acest moment ai îndeplinit un rol esențial, desigur, dar *defensiv*, în numele națiunii noastre împresurate. Însă începând cu seara asta, vei duce lupta pe teren inamic. Vei înceta să mai fii *defensiv* și vei deveni – a început să caute cuvântul potrivit – *proactiv*. Oare am detectat ezitarea ta în fața necesității de a mai face un mic efort?

– Nicidecum, domnule Anderson! Nu, dacă este vorba despre o cauză *dreaptă*, așa cum afirmați. Aș fi chiar încântat să dau o mână de ajutor. Atâta vreme cât este vorba doar de două zile, am adăugat eu, incapabil să uit hotărârea mea importantă în ce o privea pe Hannah, hotărâre pe care doream să o pun în aplicare cât mai grabnic. Ori trei, cel mult.

– Mă văd totuși silit să te previn că din momentul în care părăsești această clădire, guvernul Maiestății Sale nu te *cunoaște*. Dacă, din anumite motive, ajungi să fii descoperit, adică *deconspirat*, vei fi abandonat și lăsat să te descurci singur. Ai băgat asta la cap, fiule? Dacă-mi permiți s-o spun, pari cam de pe altă lume.

Cu degete pricepute și elegante, Bridget trăgea smochingul jos de pe mine, fără să-și dea seama că, la numai un pas de ea, eu și Hannah aproape

că ne prăvăleam pe patul-canapea, ne smulgeam hainele unul de pe celălalt și făceam dragoste a doua oară.

– Am băgat la cap și am acceptat riscurile, domnule Anderson, am zis eu binedispus, deși cam târziu. De ce limbă este nevoie? Vorbim despre un vocabular specializat? Poate trebuie să trec pe la Battersea cât mai e timp, ca să-mi iau niște lucrări de referință.

Evident că propunerea mea nu i-a fost pe plac, pentru că a strâns din buze.

– Asta va fi o chestiune pe care o vor decide cei care te-au angajat, Salvo. Nu avem cunoștință despre planurile lor amănunțite și nici nu dorim asta.

Bridget m-a condus într-un dormitor întunecos și nu tocmai curat, dar nu a intrat. Pe patul nefăcut stăteau întinse două perechi de pantaloni gri, purtați, trei cămăși moștenite de undeva, articole de lenjerie intimă culese de cine știe unde, șosete și o curea de piele cu o cataramă de pe care stratul subțire de crom începuse să se cojească. Pe un umerăș de sârmă atârnat pe ușă se afla o haină sport jerpelită. După ce m-am dezbrăcat de ținuta mea de seară, am fost din nou recompensat cu o adiere a mirosului corporal al lui Hannah. Încăperea ei minuscule nu avea chiuvetă. Iar băile de pe coridor erau ocupate de asistente care se pregăteau să plece la slujbă.

Dintre toate perechile de pantofi, cel mai puțin respingători erau și cei care nu mi se potriveau. Înregistrând încă o victorie a vanității în fața bunului-simț, i-am ales totuși pe aceia. Jacheta sport era din stofă de lână de rezistență industrială, cu subsuori rigide ca fierul: dacă împingeam pieptul înainte, gulerul dădea să-mi taie gâtul. La spate, haina mă strângea ca într-un clește, făcându-mă să mă simt ca un arestat. Iar cravata de un verde-oliv din nailon împletit completa acel ansamblu jalnic.

Ajuns aici, fie doar și pentru o clipă, buna mea dispoziție s-a năruit, pentru că probabil sunt dependent de lucruri fine și elegante, îmi plac lucrurile șocante, culoarea și etalarea, care, toate, izvorăsc, fără îndoială, din genele mamei mele congoleze. Dacă cineva ar arunca o privire în geanta mea diplomat într-o zi de muncă, oare ce ar putea găsi împăturit printre depoziii scrise, informări, documente generale și ordine de repatriere? Reviste și pliante gratis, pe hârtie lucioasă, care înfățișează articolele de vestimentație cele mai scumpe din lume, articole pe care nici în șase vieți nu mi le-aș putea permite. Iar acum, mă cutremuram privind-mă.

Revenind în living, am găsit-o pe Bridget scriind un inventar al posesiunilor mele pe un blocnotes: un telefon mobil de ultimă generație – extra-subțire, aspect de oțel matisat, cu cameră –, o legătură de chei, permis de conducere, un pașaport britanic pe care, din motive de mândrie ori de nesigurăță, îl port întotdeauna asupra mea, și un portofel subțire din piele de

vițel, conținând 45 de lire în bancnote și cărți de credit. Înțelegător în privința sentimentului datoriei, i-am înmănat și ultimele vestigii ale fostei mele glorii: pantalonii de la smoching, aproape nepurtați, papionul marca Turnbull & Asser, cămașa elegantă cu pliseuri, făcută din cel mai bun bumbac, butonii din onix, șosetele din mătase și pantofii din piele adevărată. Încă trăiam acel calvar dureros când domnul Anderson a revenit la viață.

– Ai întâmplător cunoștință de un anumit *Brian Sinclair*, Salvo? Te rog să te gândești bine. *Sinclair?* *Brian?* Da sau nu?

L-am asigurat că, până în clipa când îl auzisem rostindu-l la telefon ceva mai devreme, nu mai întâlnisem acel nume.

– Prea bine. De acum încolo, pentru următoarele două zile și nopți, *Brian Sinclair* vei fi chiar tu. Te rog să remarci fericita potrivire de inițiale: B.S. În chestiuni de spionaj, regula de aur este să rămâi cât mai aproape posibil de realitate, atât cât îngăduie cerințele operative. Nu te mai cheamă Bruno Salvador, ci Brian Sinclair, un interpret independent crescut în Africa Centrală, fiul unui inginer miner, iar în prezent ești angajat temporar la un sindicat anonim înmatriculat în Channel Islands și cu sedii în mai multe țări, și te ocupi asiduu de introducerea celor mai moderne tehnici agricole în țările Lumii a Treia și a Patra. Te rog să mă atenționezi dacă ai ceva împotriva acestei identități, indiferent despre ce ar fi vorba.

N-am simțit un gol în inimă, dar nici vreun preaplin. Anxietatea lui mi se transmitea și mie. Am început să mă întreb dacă era cazul să mă arăt și eu îngrijorat.

– Domnule Anderson, îi cunosc pe oamenii aceștia?

– Pe cine să cunoști?

– Pe oamenii de la firma din domeniul agricol. Dacă eu sunt Sinclair, ei cine sunt? Poate am mai lucrat vreodată pentru ei.

Mi-a fost greu să văd expresia de pe fața domnului Anderson, pentru că stătea cu spatele la lumină.

– Salvo, ne referim la un *sindicat anonim*. Ar fi absurd ca un asemenea sindicat să aibă un nume.

– Dar nici directorii lui nu au nume?

– Patronul tău temporar nu are nici un nume, așa cum nici sindicatul nu are nume, m-a pus la punct domnul Anderson. Apoi mi-a lăsat impresia că a devenit mai îngăduitor. Cu toate acestea, vei fi încredințat – și cred că îți spun ceva ce nu s-ar cuveni – unui anume *Maxie*. Dar te rog, sub nici un motiv, pe viitor, să nu precizezi că ai auzit acest nume rostit de mine.

– *Domnul Maxie?* am întrebat eu. *Maxie și mai cum?* Domnule Anderson, dacă tot îmi bag capul în laț...

– Salvo, *Maxie* va fi suficient. Pentru bunul mers al acestei operațiuni excepționale, în toate chestiunile de comandă și control, te subordonezi lui *Maxie*, asta dacă nu ți se cere altceva.

– Să am încredere în el, domnule Anderson?

A ridicat bărbia brusc, iar prima lui reacție, am această convingere, a fost că orice persoană desemnată de el era prin definiție una în care mă puteam încrede. Apoi, văzându-mă, s-a înmuiat.

– În baza informațiilor pe care le dețin, ai toate motivele să te încrezi pe deplin în *Maxie*. Mi s-a spus că este un geniu în domeniul lui. La fel ca tine, Salvo. La fel ca tine în domeniul tău.

– Mulțumesc, domnule Anderson. Dar hoțul de sunete din mine a surprins o notă de rezervă în glasul lui, motiv pentru care am insistat în continuare. Și *Maxie* cui i se subordonează? Pentru bunul mers al acestei operațiuni excepționale? Cu excepția cazului când se decide altceva? Provocat de severitatea privirii lui, m-am grăbit să-mi modific întrebarea, exprimând-o într-o manieră mai acceptabilă pentru el. Vreau să spun, toți suntem subordonați cuiva, nu, domnule Anderson? Chiar și dumneata.

Supus unei presiuni insuportabile, domnul Anderson are obiceiul să inspire adânc și să-și aplece capul la fel ca un animal masiv care se pregătește de atac.

– Am înțeles că există un anume *Philip*, a cedat el, lucru pe care-l face împotriva voinței, ori, când îi este de folos – și a pufnit –, *Philippe*, ca la franchezi. În ciuda meseriei care presupune cunoștințe de poliglot, domnul Anderson a considerat mereu engleza suficientă oricui. Așa cum tu ești la dispoziția lui *Maxie*, la fel este și *Maxie* la ordinele lui *Philip*. Asta te mulțumește?

– *Philip* are vreun grad, domnule Anderson?

Având în vedere șovăirea lui de mai devreme, răspunsul a venit cu rapiditate și cu forță:

– Nu, *Philip* nu are grad. E consultant. Nu are grad, nu e membru al vreunui serviciu oficial. Bridget! Cărțile de vizită ale domnului Sinclair, dacă nu te superi, scoase acum din tiparniță.

Cu o reverență făcută în glumă, Bridget mi-a întins o punguță din plastic. După ce am deschis-o, am scos o carte de vizită străvezie, prin care era prezentat domnul Brian S. Sinclair, interpret acreditat, cu adresa la o cutie poștală din Brixton. Numerele de telefon, de fax și adresa de e-mail îmi erau necunoscute. Nu se menționa nici una dintre diplomele obținute de mine, și nici vreo facultate absolvită.

– Ce reprezintă acest S?

– Orice vrei tu, mi-a răspuns domnul Anderson cu un aer magnanim. Trebuie doar să-ți alegi un nume și să fii consecvent.

– Ce se întâmplă dacă încearcă cineva să mă sune? am întrebat, pentru că mă gândeam mai tot timpul la Hannah.

– O înregistrare formulată politicos le va recomanda celor care apelează să revină peste câteva zile. În cazul în care cineva îți transmite vreun e-mail, lucru pe care-l considerăm puțin probabil, mesajul va fi primit și tratat într-o manieră corespunzătoare.

– Dar în rest rămân aceeași persoană, da?

Insistența mea a pus la mare încercare răbdarea domnului Anderson.

– Ești aceeași persoană, Salvo, distribuită într-un rol ce merge paralel cu cel adevărat. Dacă ești căsătorit, rămâi căsătorit. Dacă ai o bunică în Bournemouth, o poți păstra, cu binecuvântarea noastră. Domnul Sinclair va fi de negăsit, iar când operațiunea se va încheia, el nici nu va fi existat. Nu e nevoie să fii mai limpede de atât, nu? Apoi, pe un ton mai domol: Aceasta este o situație foarte firească în lumea în care ești pe cale de a pătrunde, fiule. Singura problemă cu care te confrunți este că totul ți se pare nou.

– Dar ce se întâmplă cu banii mei? De ce trebuie să-mi păstrați banii?

– Am primit instrucțiuni care...

Apoi s-a oprit. Când i-am întâlnit privirea, mi-am dat seama că se uita, nu la Salvo, bărbatul care se ducea la o petrecere îmbrăcat după toate regulile protocolului, ci la un băiat al unei Misiuni, cu pielea de culoarea cafelei, purtând un sacou căpătat de la Armata Salvării, pantaloni ca niște burlane și pantofi prea strâmți. Evident, imaginea a atins o anumită coardă sensibilă.

– Salvo!

– Da, domnule Anderson.

– Fiule, va trebui să-ți faci curaj! Acolo vei trăi o minciună.

– Mi-ați spus asta deja. Nu mă deranjează. Sunt pregătit. M-ați prevenit. Trebuie doar să-mi sun soția, atâta tot.

Soția, a se citi Hannah, dar n-am menționat nici un nume.

– O să fii printre oameni care reprezintă minciuni cu statut de ființă. Sper că înțelegi asta, da? Nu sunt oameni ca noi, ceilalți. Adevărul nu reprezintă ceva absolut pentru ei. Nici vorbă de adevărul Bibliei în care eu și tu am fost crescuți, deși nu ar fi fost rău ca și ei să fi fost crescuți la fel.

Nu am reușit să identific, nici până în prezent, credința religioasă a domnului Anderson, a cărei apartenență este, cel puțin așa bănuiesc, în mare parte masonică. El ținuse în repetate rânduri să-mi reamintească faptul că eram tovarăși în credința pe care o profesam. După ce mi-a întins telefonul pentru un ultim apel, Bridget s-a dus spre dormitorul aflat la doar doi metri de locul

în care ne aflam. Domnul Anderson a rămas ancorat în salon, având posibilitatea de a auzi fiecare cuvânt al convorbirii mele. Ghemuit în holul mic de la intrare, am urmat un curs scurt de inițiere în complexitatea infidelității conjugale. Singura mea dorință era să-i mărturisesc lui Hannah iubirea mea nepieritoare și să o previn că, în ciuda asigurărilor pe care i le dădusem, nu voi putea vorbi cu ea vreme de două zile. Dar având o ușă ca de hârtie între mine și publicul ascultător, nu aveam de ales, așa că a trebuit să o sun pe soția mea legală și să-i ascult robotul telefonic:

Ați apelat căsuța vocală a lui Penelope Randall. În acest moment nu mă aflu la birou. Dacă doriți, puteți lăsa un mesaj după semnal. Dacă doriți să discutați cu asistenta mea, cereți-o pe Emma, la 9124.

Am inspirat adânc și am început:

– Bună, scumpa mea! Sunt eu. Îmi pare *îngrozitor* de rău, dar am fost chemat pentru o treabă extrem de importantă. E vorba despre unul dintre cei mai buni și mai vechi clienți corporați ai mei. Mi s-a spus că e o chestiune de viață și de moarte. Ar putea să dureze două sau trei zile. O să încerc să te sun, dar o să-mi fie cam greu.

De cine-mi aminteau vorbele mele? De nimeni cunoscut. N-am auzit niciodată pe cineva vorbind așa. Nici o persoană pe care să vreau să o revăd. M-am străduit și mai mult:

– O să-ți telefonez imediat ce găsesc un moment liber. Sunt de-a dreptul sfâșiat, draga mea! Apropo, petrecerea ta a fost *grozavă*! Repet, *grozavă*! Iar taiorul, fabulos! Toată lumea a vorbit numai despre asta. Îmi pare cumplit de rău că a trebuit să te las baltă. O să ne împăcăm când mă întorc, de acord? Pe curând, draga mea! La revedere!

Bridget mi-a luat telefonul, mi-a întins geanta cu lucruri de schimb pentru noapte și m-a urmărit în timp ce verificam conținutul: șosete, batiste, cămăși. Chiloți, o trusă de baie și un pulover cu anchior.

– Urmezi vreun tratament? m-a întrebat cu un murmur în glas. Lentile de contact? N-ai nevoie de lubrifiant, de cutiuțe, ceva?

Am clătinat din cap.

– Ei, atunci la treabă, amândoi, a spus domnul Anderson, și dacă ar fi ridicat mâna dreaptă ca să ne ofere vreuna dintre binecuvântările fratelui Michael, nu m-aș fi mirat câtuși de puțin.

4

Analizând aceste evenimente din locul în care mă aflu acum, mi se pare o enigmă felul cum am urmat-o pe Bridget în josul scărilor, ajungând înapoi pe trotuarul străzii South Audley, îmbrăcat ca un profesor de școală secundară venit de la țară, neavând nimic care să mă plaseze în lume cu excepția câtorva cărți de vizită false și a asigurării că urma să îndur primejdii necunoscute, iar în acea noapte ar fi trebuit să mă consider cel mai binecuvântat bărbat din Londra, dacă nu chiar din Anglia, cel mai avântat patriot și funcționar secret, dar chiar așa stăteau lucrurile.

Fram este numele vasului proiectat de renumitul explorator norvegian Nansen, un membru de frunte în panteonul oamenilor de acțiune creat de fratele Michael. *Fram* înseamnă *înainte* în norvegiană, iar *Fram* l-a inspirat pe scumpul și regretatul meu tată să treacă Pirineii pe bicicleta unui eretic. Și, vrând-nevrând, tot *Fram* fusese dispoziția mea încă de când promisem ceea ce fratele Michael numise, în cu totul alt context, Marea Chemare. *Înainte*, în vreme ce eu îmi adunam forțele pentru provocarea care îmi stătea în față, *înainte*, cât îmi creșteau aripi în tăcutul război al țării mele împotriva răilor în carne și oase, *Înainte*, și cât mai departe de Penelope, care devenise de multă vreme o străină. *Înainte*, cât eu îmi căutam poteca sclipitoare înapoi spre viața reală, împreună cu Hannah. *Înainte*, în sfârșit, către noul meu stăpân misterios, Maxie, și către Philip, consultantul lui și mai misterios.

Având în vedere extrema urgență a operațiunii și importanța acesteia, mă așteptam să-l găsesc pe Fred, șoferul nostru alb, pregătit să demareze cu Fordul lui Mondeo de pe trotuar, dar din cauza unui cordon de poliție la Marble Arch și a ambuteiajelor, Bridget m-a asigurat că ajungeam mai repede pe jos.

– Sper că nu te deranjează, Salvo, m-a întrebat ea, prinzându-mă ferm de braț, fie pentru că se gândea că aș putea s-o rup la goană, nimic mai adevărat

în acele clipe, ori pentru că făcea parte din brigada celor care stabilesc legătura doar prin atingere și pipăit, care te bat ușor pe obraz ori își trec palma pe spinarea ta și nici măcar nu-ți dai seama dacă asta exprimă bunătate umană ori constituie o invitație în pat.

– Dacă mă deranjează? am repetat eu. E o seară minunată! N-aș putea vorbi de la telefonul tău? S-ar putea ca Penelope să nu-și verifice mesajele.

– Îmi pare rău, dragule! Încălcăm regulamentul, regret.

Știam cumva încotro mergeam? Am întrebat? Nu. Viața unui agent secret nu înseamnă nimic dacă nu este o incursiune în necunoscut, în viața unei amante secrete, la fel de necunoscute. Am mers înainte, iar Bridget a stabilit ritmul, eu simțind cum pantofii mei de împrumut îmi rod gleznele. În ultimele raze ale soarelui, dispoziția mea s-a mai înveselit, ajutată în mod inconștient de Bridget, care îmi ridicase antebrațul drept atât de sus, ținându-l lipit de corpul ei, încât ajunsesem să-i ating sânul stâng, care, din câte am perceput eu după rotunjime, nu atârna defel. Când Hannah îți aprinde lampa, este firesc să vezi alte femei la lumina ei.

– Chiar o iubești, nu-i așa? s-a mirat ea, în timp ce mă dirija printr-un grup de francezi porniți în căutarea distracției de vineri noaptea. Mai toate perechile căsătorite pe care le cunosc se ceartă mereu. Asta mă irită la culme. Însă tu și Penelope nu sunteți așa, nu? Cred că e nemaipomenit!

Urechea ei era situată la maximum cincisprezece centimetri de gura mea și se dăduse cu un parfum numit Je Reviens, care e arma preferată a lui Gail, sora mai mică a lui Penelope. Lumina ochilor tatălui ei, Gail se căsătorise cu proprietarul unei parcări, aparținând ramurilor mai de jos ale aristocrației. Drept răspuns punitiv, Penelope se căsătorise cu mine. Cu toate acestea, chiar și astăzi ar fi nevoie de o comisie de iezuiți de frunte pentru a găsi o explicație la ceea ce am făcut eu după aceea.

Pentru că de ce ar simți un adulter proaspăt uns îndemnul irezistibil de a-și plasa soția trădată pe un pedestal, deși, cu câteva ore mai devreme, s-a abandonat prin trup, prin suflet și prin origine unei alte femei pentru prima oară după cinci ani de căsătorie? Încearcă să recreeze imaginea aceleia pe care a pângărit-o? Încearcă oare să recreeze imaginea proprie dinainte de a cădea? Atotprezentul meu sentiment de vinovăție m-a prins din urmă în mijlocul euforiei? Ridicarea în slăvi a lui Penelope a fost tot ce am putut face pentru a o preamări pe Hannah fără să-mi deconspir misiunea?

Avusesem intenția fermă de a o atrage pe Bridget de partea mea privind noii mei patroni și, prin intermediul unor întrebări iscusite să aflu mai multe despre structura sindicatului anonim și despre relația acestuia cu numeroasele organe secrete ale statului, care trudescri zi și noapte pentru a ne proteja,

rămânând în același timp departe de ochii oamenilor de rând. Cu toate astea, în timp ce ne croiam drum prin traficul aproape încremenit, am lansat o arie slobozită cu toată forța dedicată soției mele Penelope, prin care am susținut că este cea mai atrăgătoare, interesantă, complicată și credincioasă parteneră pe care un interpret de marcă și soldat neștiut al Coroanei ar putea-o avea, fără a mai vorbi despre calitățile scriitoare de jurnalistă care combină criticile dure cu compasiunea și cu talentele în bucătărie – lucru pe care oricine l-ar cataloga ca frizând absurdul, dacă am ține seama cine se ocupă de gătit în familia noastră. Nu tot ce am afirmat a fost cu totul pozitiv, nici nu se putea așa ceva. Dacă la ora de vârf în trafic îi vorbești unei femei despre soție, este imposibil să nu intri puțin și în aspectele negative, altfel îți pierzi auditoriul.

– Dar cum naiba au reușit să se găsească unul pe celălalt domnul și doamna Perfect? *Asta* vreau eu să știu, a protestat Bridget, cu glasul aproape jignit al cuiva care a respectat instrucțiunile de pe pachetul cumpărat, dar fără succes.

– Bridget, a răspuns o voce interioară care-mi era străină, iată cum.

Este ora opt seara în camera din Ealing care-i slujește lui Salvo de dormitor și sufragerie, îi spun eu lui Bridget, în timp ce așteptăm braț la braț schimbarea luminii semaforului pentru pietoni. Domnul Amadeus Osman de la Agenția de traduceri legalizate World Wide mă sună de la biroul lui urât mirositor din Tottenham Court Road. Trebuie să mă duc direct în Canary Wharf, unde un mare ziar național oferă o sumă impresionantă pentru serviciile mele. Astea erau încă zilele în care mă zbăteam să-mi câștig existența, când mă aflam pe jumătate în proprietatea domnului Osman.

După o oră, stau comod într-unul dintre birourile luxoase ale ziarului, cu editorul de o parte și cu inteligenta și atrăgătoarea reporteră – ghici cine este? – de cealaltă parte. În fața noastră stă ghemuit marele ei informator, un marinar bărbos de origine afro-arabă, de pe o navă comercială; aceasta, contra unei sume pe care eu o câștig într-un an, va turna tot ce știe despre o bandă de vameși corupți care operează în zona docurilor din Liverpool. Vorbește doar o pospăială de engleză, limba lui maternă fiind o swahili clasică, având unele influențe specifice pentru Tanzania. Isteața reporteră și editorul ei sunt prinși în bine-cunoscuta capcană a celor care scurmă în mișerie: dacă te apuci să-ți verifici sursa informațiilor cu autoritățile, ți-ai compromis exclusivitatea știrii; dacă accepți pe încredere ceea ce spune sursa, trebuie să ai la îndemână avocați specializați în defăimare ca să te scoată basma curată.

Cu consimțământul lui Penelope, preiau comanda interogatoriului. În timp ce întrebările zboară înainte și înapoi, marele informator își modifică și-si perie povestea, adaugă elemente noi, retractează altele vechi. Îl fac pe ticălos să se repete. Îi atrag atenția asupra multor discrepanțe până când, sub presiunea interogatoriului meu încrucișat, el recunoaște totul. Este un artist al dezinformării, un mincinos. Dacă i se dau cincizeci de lire, este dispus să plece. Editorul jubilează de recunoștință. Dintr-o lovitură, i-am scutit de rușine, dar le-am salvat și contul bancar. După ce a făcut uitată umilinta, Penelope afirmă că-mi datorează un pahar mare cu băutură.

– Oamenii se așteaptă ca interpreții să fie scunzi, studioși și cu ochelari, i-am explicat lui Bridget cu modestie, expediind cu un hohot de râs interesul lui Penelope pentru mine, privit retrospectiv, oarecum ostentativ, încă de la început. Cred că nu am reușit să le confirm așteptările.

– Ori era din cale-afară de ciudată, a sugerat Bridget, strângându-mă mai tare de mână.

I-am dezvăluit și restul lui Bridget? Am numit-o înlocuitor de confesor, în absența lui Hannah? I-am povestit cum, până să o cunosc pe Penelope, eram un bărbat virgin de douăzeci și trei de ani, cu o înfățișare de dandy, însă, dincolo de fațada grijuliu construită, bântuit de suficiente sentimente de frustrare și de zădărnicie cât să umplu un hambar? I-am spus cum atenția acordată de fratele Michael și, înaintea lui, de părintele André, mă lăsase într-o ceață sexuală din care îmi era frică să ies? I-am zis cum sentimentul de vinovăție trăit de scumpul și regretatul meu tată privind explozia simțurilor lui se transferase integral fiului său? I-am explicat și cum, în vreme ce taxiul în care ne aflam gonia spre apartamentul lui Penelope, mă temusem de momentul în care ea îmi va descoperi literal nepriceperea și inadecvarea, atât de mare fiind timiditatea mea față de sexul feminin? I-am dezvăluit și că, datorită priceperii și microgestionării ei iscusite, totul s-a încheiat cu bine? *Extrem* de bine, mai bine decât și-ar fi putut ea imagina, așa m-a asigurat, Salvo devenind mustangul ei de vis – cel mai bun din grajdurile ei, așa ar fi putut adăuga –, un mascul alfa plus? Ori, așa cum i-a spus Paulei, prietena ei, când au crezut că nu le pot auzi, „soldatul ei ciocolatiu“ care ia oricând poziția de drepti? Și că, la doar o săptămână calendaristică mai târziu, fiind atât de amețit în toate privințele de această bărbăție abia descoperită și greu de potolit, atât de copleșit eram de recunoștință și gata să confund abilitățile sexuale cu marea iubire, încât acel Salvo, cu impulsivitatea obișnuită și cu nai-vitatea lui, i-a propus lui Penelope să se mărite cu el, pentru ca ea să accepte fără să stea deloc pe gânduri? Nu. Din fericire, măcar în privința asta am reușit să mă abțin. Așa se face că nu am mai ajuns să-i spun lui Bridget despre

prețul pe care l-am plătit de atunci încoace, an de an, pentru această terapie foarte necesară, dar asta numai pentru că trecuserăm deja de Connaught Hotel și intram în capătul de sus al Berkeley Square.

În dărnicia mea sufletească am presupus, fără vreun motiv întemeiat în afara așteptărilor pe care le aveam din partea atracției gravitaționale, că drumul ne va duce spre Piccadilly. Însă, brusc, Bridget și-a strâns degetele și mai tare în jurul brațului meu și m-a făcut să virez spre stânga, urcând câteva trepte către o ușă masivă al cărei număr nu am reușit să-l văd. Ușa s-a închis în urma noastră și ne-am trezit înăuntru, într-un hol adumbrit de draperii din catifea, în care se găseau doi tineri blonzi, aproape identici, îmbrăcați cu blazere. Nu-mi amintesc ca ea să fi sunat sau să fi bătut, de aceea am socotit că ei ne urmăriseră prin intermediul televiziunii cu circuit închis. Țin minte că amândoi purtau pantaloni de lână de culoare gri, asemănători cu ai mei, iar blazerele erau încheiate doar la trei nasturi. Și mai țin minte că m-am întrebat dacă, în lumea pe care o populau, acest lucru era regulamentar și dacă nu cumva trebuia să-mi închei și eu haina la fel.

– Șeful întârzie, i-a spus lui Bridget băiatul care stătea pe un scaun, fără să ridice ochii de la ecranul pe unde apărea imaginea în alb-negru a ușii pe care abia intrasem. E pe drum, bine? Ajunge peste zece, cincisprezece minute. Vrei să-l lași *pe el* aici cu noi, ori aștepți și tu?

– Aștept, a zis Bridget.

Băiatul a întins mâna după geanta mea. După ce Bridget a încuviințat cu un gest ușor din cap, i-am dat-o.

Holul cel mare în care ne aflam avea un dom pictat pe post de tavan, cu nimfe albe și copilași albi care suflau în trompete, și o scară regală care, de la jumătate în sus, se diviza în două scări ce mergeau în curbă către un balcon cu un șir de uși, toate închise. Iar la picioarele scării, de fiecare parte, alte două uși, masive și înalte, deasupra cărora tronau vulturi aurii cu aripile desfăcute. Ușa din dreapta era blocată cu o frânghie roșie din mătase, având la capete niște clame din alamă. N-am văzut pe nimeni intrând ori ieșind pe ușa aceea. Pe ușa din partea stângă se vedea un anunț iluminat în roșu pe care scria: LINIȘTE CONFERINȚĂ ÎN DESFĂȘURARE, fără nici un semn de punctuație, lucru pe care l-am remarcat pentru că eu respect întotdeauna regulile de punctuație. Așadar, dacă ții să fii pedant, ai putea da anunțul următor: niște oameni discută despre liniște, ceea ce nu face decât să demonstreze cum dispoziția mea alterna între senzația de amețeală de după amor, de neastâmpăr, și de experimentare a unei alte realități. N-am consumat niciodată droguri, dar, dacă aș fi făcut-o, așa îmi închipui că m-aș fi simțit, motiv pentru

care trebuia să rețin tot ce mă înconjura, iar apoi aceste lucruri aveau să se metamorfozeze în altceva.

În dreptul ușii mari stătea de pază un bărbat masiv cu părul cărunt, care părea să fie arab și sigur era mai în vârstă decât cei doi băieți blonzi la un loc, dar încă aparținea clasei pugiliștilor, pentru că avea nasul turtit, umerii căzuți și palmele împreunate în față ca pentru a-și proteja testiculele. Nu-mi amintesc cum am urcat scara aceea regală. Mi-aș fi amintit dacă Bridget, cu blugii ei strâmți pe corp, ar fi urcat în fața mea, de aceea cred că am mers alături unul de altul. Bridget mai fusese în acea casă. Știa dispunerea camerelor și îi cunoștea pe băieți. Îl cunoștea și pe bătaușul arab, pentru că i-a surâs, iar el i-a răspuns cu un zâmbet moale de adorație, după care pe față i-a revenit încruntarea tipică de boxer. Știa fără să i se spună unde trebuia să aștepte, adică la jumătatea scării, înainte de a se diviza, lucru care nu se putea ghici de jos.

Acolo se găseau două scaune confortabile, o canapea de piele fără brațe și reviste pe hârtie lucioasă care ofereau insule private în Caraibi și iahturi de închiriat cu echipaj complet și cu elicopter, prețul fiind stabilit în momentul depunerii solicitării. Ridicând una dintre ele, Bridget a frunzărit-o, invitându-mă să o imit. Cu toate astea, chiar în timp ce mă întrebam cu care *Fram* vom naviga eu și Hannah, mi-am acordat urechea minții la glasurile bubuitoare ce răzbăteau din sala de conferințe, pentru că sunt un ascultător prin fire și instruit pentru asta, nu doar obișnuit cu ce se întâmpla în Chat Room. Indiferent cât de derutat aș fi, ascult și țin minte, fiindcă asta mi-e meseria. Plus faptul că în casele Misiunii, aflate departe, copiii secreți trebuie să învețe să stea cu urechile ciulite dacă vor să știe ce s-ar putea să-i lovească în curând.

Și, în vreme ce ascultam, am început să surprind scheunatul ca de fierăstrău al faxurilor funcționând din plin în camerele de deasupra noastră și ciripitul telefoanelor, prea repede reduse la tăcere, și liniștea ciudată când nu se petrecea nimic, deși întreaga clădire părea să-și țină răsuflarea. La fiecare două minute, ori chiar mai des, câte o tânără asistentă trecea iute pe lângă noi pe scară ca să predea un mesaj boxerului arab, care deschidea ușa doar câțiva centimetri pentru a strecura mesajul cuiva dinăuntru, după care o închidea și-și punea din nou palmele împreunate în dreptul testiculelor. În tot acest timp, rumoarea continua să răzbată din sala de conferințe. Glasuri de bărbați, și fiecare era *important*, în sensul că înăuntru se desfășura o întâlnire între bărbați care loveau în funcție de greutatea lor, în contrast cu un șef suprem care le vorbește subordonaților. Am mai remarcat că, deși *sonoritatea* cuvintelor era englezească, vocile care le rosteau trădau diferite naționalități și cadențe, când din subcontinentul indian, când euro-american ori colonial

african, semănând foarte mult cu conferințele la nivel înalt la care am uneori privilegiul să particip, unde cuvântările de la tribună se țin în engleză, însă discuțiile din culise se desfășoară în limbile delegaților, interpreții jucând rolul de punți esențiale între sufletele chinuite ale lui Dumnezeu.

Percepeam o voce totuși, care părea să mi se adreseze mie personal. Englezească prin naștere, aparținând clasei de sus și copleșitoare prin suișurile și prin coborâșurile ei tonale. Antenele mele erau reglate cu atâta finețe, încât după aproximativ două minute urechea pe care eu o numesc cea de-a treia m-a convins că auzeam glasul unui gentleman pe care îl cunoșteam și îl respectam, chiar dacă nu surprinsesem nici o vorbă din cele rostite de el. Și încă scotoceam prin memorie ca să descopăr posesorul ei când atenția mi-a fost distrasă de un bubuit venit de jos în clipa în care ușa de la hol s-a deschis brusc și pe ea a pătruns valvârtej silueta cadaverică, precipitată a domnului Julius Bogarde, supranumit și Bogey, fostul meu profesor de matematică și ghidul meu la nefericitul club de drumeții al Sanctuarului. Faptul că Bogey pierise cu zece ani în urmă, pe când conducea un grup de școlari înspăimântați, rătăciți pe versantul unui munte din Cairngorms, n-a făcut decât să sporească uimirea mea față de o asemenea reîncarnare.

– *Maxie*, am auzit-o pe Bridget cu un ton în care se amestecau reproșul și respectul, după care a sărit în picioare. Mare descreierat ești! Cine e fericita fată de data asta?

Și, în sfârșit, m-am lămurit că nu era Bogey.

Și am îndoieli că fetele lui Bogey, dacă ar fi avut vreuna, s-ar fi considerat fericite; situația ar fi fost mai degrabă invers. Bărbatul avea încheieturile lungi ale lui Bogey, mersul smucit și aerul agitat și nebunesc al lui Bogey, smocul răzvrătit de păr nisipiu suflat într-o parte de vânt și rămas lipit așa de țeastă, precum și punctișoarele de culoare rozalie de pe partea superioară a obrazilor. Plus geanta de pânză kaki, decolorată de soare pe care Bogey o purta ca pe o cutie conținând masca de gaze din vremea războiului, așa cum vedem în filmele vechi, atârând și legănându-se pe umăr. Ochelarii lui, asemenea celor ai lui Bogey, dublau circumferința ochilor albaștri și distanți, care clipeau în timp ce el urca în salturi scara pe sub candelabru. Iar dacă Bogey venise vreodată la Londra, lucru care încălca principiile lui, fără îndoială că aceasta ar fi fost costumația pe care ar fi ales-o: un costum tropical boțit, de culoare brună-roșcată, care merge în orice ocazie, care se spală acasă, un pulover fără mâneci tricotat și pantofi din piele de cerb având părul ros. Iar dacă Bogey ar fi dat vreodată buzna pe scara aceea regală îndreptându-se către zona de așteptare în care ne aflam noi, cam tot așa ar fi procedat: trei salturi imponderabile, în care masca de gaze l-ar fi plesnit de tot atâtea ori peste sold.

– Bicicleta mea nenorocită, s-a plâns el plin de furie, aruncându-i lui Bridget un sărut ușor, care mi s-a părut că însemna mai mult pentru ea decât pentru el. Am făcut o pană chiar în Hyde Park. Cauciucul din spate ajuns ferfeniță. Câteva gagici au râs de mine să se prăpădească. Tu ești cel cu limbile?

Se răsucise brusc spre mine. Nu sunt obișnuit cu cuvinte de o asemenea tărie din partea clienților, și nici cu repetarea lor în prezența doamnelor, dar mă grăbesc să afirm că omul descris de domnul Anderson drept geniu în nu știu ce domeniu nu semăna cu nici un alt client pe care-l avusesem până atunci, lucru conștientizat de mine chiar înainte ca el să mă țintuiască cu privirea spălăcită a lui Bogey.

– E Brian, dragă, s-a grăbit Bridget să spună, temându-se probabil că m-aș putea prezenta în alt fel. Brian *Sinclair*. Jack știe de el.

S-a auzit un glas răcnind de sus, pe care l-am recunoscut ca fiind cel identificat dincolo de ușă.

– Maxie! Ce dracu' faci, domnule? Hai, toată lumea la treabă!

Însă Maxie nu i-a acordat acelei voci nici o atenție și, când m-am uitat în jos, cel care vorbise dispăruse din nou.

– Sinclair, știi care e treaba pe aici?

– Nu știu, domnule.

– Bășinosul acela de Anderson nu ți-a spus?

– *Dragul meu*, a protestat Bridget.

– A zis că nici el nu știa, domnule.

– Și cunoști franceză, lingala, swahili și altele, da?

– Întocmai, domnule.

– Și bembe?

– Nici o problemă, domnule.

– Shi?

– Cunosc și limba asta.

– Kinyarwanda?

– Mai bine întreabă-l ce limbă nu vorbește, dragă, l-a sfătuit Bridget. Ar merge mai repede.

– Nu mai departe de seara trecută am făcut interpretare din kinyarwanda, domnule, i-am răspuns, transmițând în același timp mesaje de iubire lui Hannah.

– Al dracu' de minunat, s-a mirat el cu voce tare, continuând să mă măsoare de parcă aș fi aparținut unei specii noi, foarte interesante. Și cum de știi toate astea?

– Tatăl meu a fost misionar în Africa, i-am explicat, uitând pentru moment că domnul Anderson îmi spusese că eram fiul unui inginer minier.

Cât pe ce să-mi scape și adăugirea că era *catolic*, ca să știe toată povestea, dar Bridget s-a uitat la mine cu o expresie tăioasă, așa că m-am abținut, hotărât să păstrez asta pentru altă ocazie.

– Și franceza o știi sută la sută, da?

Deși m-am simțit flatat de caracterul pozitiv al interogatoriului la care mă supunea, m-am văzut silit să dau o dovadă de modestie.

– Niciodată nu pretind că știu sută la sută, domnule. Mă străduiesc să ating perfecțiunea, dar există întotdeauna loc pentru mai bine.

E un lucru pe care-l spun tuturor clienților mei, de la cei mai puternici la cei mai umili, dar când i le-am spus lui Maxie, vorbele au căpătat o sonoritate de bravură.

– Ei bine, franceza mea e de zero la sută, a zis el. Privirea lui ciudată nu s-a dezlipit de fața mea nici o clipă. Și ești dispus să faci asta? Nu te deranjează dacă faci și unele lucruri în plus?

– Nu, dacă sunt pentru binele țării, domnule, i-am răspuns, repetând o replică pe care i-o dădusem și domnului Anderson.

– Bine pentru țară, bine pentru Congo, bine pentru Africa, m-a asigurat el.

Și a plecat, dar nu înainte de a-mi da prilejul să remarc și alte amănunte interesante în legătură cu noul meu patron. Avea la încheietura mâinii stângi un ceas de scufundător, iar la cealaltă, o brățară din zale de aur. Judecând după textura pielii, mâna lui dreaptă părea să fie impenetrabilă la gloanțe. Am simțit buzele unei femei atingându-mă pe tâmplă și, preț de o clipă, am vrut să mă conving că erau ale lui Hannah, însă erau ale lui Bridget, care își lua astfel rămas-bun de la mine. După aceea nu mai știu cât am așteptat. Și nici ce am apucat să gândesc, gând care să fi ținut mai mult de două secunde. Evident, rumegam la proaspăt descoperitul meu lider și la tot ce se petrecuse între noi în cursul celor câteva replici schimbate. „Bembe“, am repetat eu în minte. Limba asta m-a făcut mereu să zâmbesc. În ea țipam unii la alții când eram școlari la Misiune, când ne aflam pe terenul din pământ roșiatic și jucam fotbal în ploaia care avea să aducă fertilitate.

M-am simțit jignit în amorul propriu că fusesem abandonat simultan de Maxie și de Bridget, și am avut un moment de dezamăgire în care mi-am dorit să mă fi întors la petrecerea lui Penelope, lucru care m-a făcut să sar în picioare, hotărât să-i telefonez lui Hannah din hol, întâmple-se orice. Deja începusem să cobor scara – avea o balustradă din alamă, lustruită lună, și m-am simțit vinovat că pusesem palma transpirată pe ea – și îmi făceam curaj

ca să traversez holul pe sub ochii brutei de boxer când ușile sălii de conferințe s-au deschis, cu încetinitorul parcă, și dinăuntru au început să iasă ocupanții ei, câte doi, câte trei, până când în hol s-au strâns șaisprezece persoane.

Ajuns în acest punct, trebuie să fiu precaut. Când te apropii de un grup mare de oameni adânciți în discuții printre care se află figuri destul de cunoscute, te uiți de câteva ori și începi să asociezi fiecărui chip câte un nume. Dar sunt acestea numele lor adevărate? Dintre cei zece sau unsprezece albi, acum reușesc să identific fără greș doi mari mahări bine-cunoscuți din cadrul corporațiilor din City, unul dintre ei fost purtător de cuvânt de pe Downing Street, devenit apoi consultant independent, un acționar principal al unei corporații, ridicat la titlul de cavaler, și o stea pop veșnic tânără, care se află în relații apropiate cu membrii mai tineri ai familiei regale și care a devenit recent ținta unor acuzații de consum de droguri și de abuzuri sexuale în marile ziar al lui Penelope. Fetele acestor cinci oameni au rămas întipărite în memoria mea pentru eternitate. I-am recunoscut imediat ce au ieșit. Au rămas într-un grup, continuând discuția la fel de grupat, la nici trei metri de locul în care stăteam. Așa am putut auzi fragmente din conversația lor.

Nu-mi era cunoscut nici unul dintre indieni, deși de atunci încoace l-am identificat pe cel mai zgomotos dintre ei ca fiind fondatorul unui imperiu al articolelor de îmbrăcăminte în valoare de multe miliarde de lire, având sedii în Manchester și în Madras. Dintre cei trei africani, singurul cunoscut mie era un fost ministru de finanțe trimis în exil dintr-o republică aflată în Africa de Vest despre care, având în vedere circumstanțele în care mă găsesc în aceste momente, mă voi feri să fac și alte afirmații. Aidoma celor doi tovarăși, părea relaxat și obișnuit cu îmbrăcămintea și cu manierele occidentale.

După cum am constatat din propria experiență, delegații care ies de la o conferință manifestă tendința de a evidenția două dispoziții: îndârjire ori efervescență. Aceștia erau efervescenți, dar belicoși. Aveau speranțe nemăsurate, dar și inamici. Un asemenea inamic era *Tărcatul*, da, ca în motanul tărcat, scuipat printre dinții îngălbeniți ai marelui acționar al unei companii, bărbat în vârstă de peste șaptezeci de ani. Tărcatul era un ticălos unsuros, chiar și după standardele meseriei sale, tocmai le spunea individul auditorilor săi indieni; ar fi fost o adevărată plăcere să te strecuri pe lângă el când se ivea ocazia potrivită. Aceste impresii trecătoare mi-au fost alungate din minte totuși de ieșirea cam întârziată a lui Maxie din sala de ședințe; alături de el, la fel de înalt, dar mai elegant în îmbrăcăminte și în ținută, se afla posesorul vocii care păruse să mi se adreseze cât așteptasem pe scară: lordul Brinkley of the Sands, iubitor de artă, antreprenor, persoană de vază în societate, fost

ministru al muncii și – întotdeauna piesa lui de rezistență în ceea ce mă privește personal – un apărător, și nu de azi, de ieri, al tuturor lucrurilor ce țin de Africa.

Și trebuie să afirm neîntârziat că impresia pe care o aveam despre lordul Brinkley în carne și oase a confirmat cu prisosință buna mea părere despre el, formată după ce îl văzusem la televizor și îl auzisem prin intermediul mass-mediei preferate de mine, la radio. Trăsăturile clar definite, maxilarul ferm și coama în vânt reflectau cu precizie intențiile nobile pe care le asociasem mereu cu numele și cu persoana lui. De câte ori nu-l aclamasem în sinea mea când critica lumea occidentală pentru lipsă de conștiință în privința Africii? Dacă Maxie și lordul Brinkley își dădeau mâna într-un efort secret pro-congolez – asta făceau în timp ce se apropiau de mine –, atunci mă simțeam cu adevărat onorat să particip și eu la această acțiune!

Lordul Brinkley se bucura de asemenea de stima mea dintr-un motiv personal, mai exact, Penelope. Pe când mă învârteam politicos în jurul celor care alcătuiau grupuri-grupuri, mi-am amintit cu plăcere cum Sir Jack, așa cum era pe-atunci, dăduse o lovitură zdrobitoare marelui ei ziar cerând daune record din cauza unor acuzații nefondate privind afacerile lui financiare și cum cererea sa încununată de succes aruncase o oarecare umbră asupra fericii noastre conjugale, deoarece Penelope, ca de obicei, sărise în apărarea libertății sacre a presei de a azvârli cu noroi în oricine avea chef, în vreme ce Salvo luase partea lui Sir Jack, având în vedere simpatia lui declarată față de continentul african și hotărârea lui de a-i elibera popoarele de triplul blestem al exploatării, al corupției și al bolilor, punându-l astfel înapoi pe orbita economică unde îi era locul.

Indignarea mea fusese atât de mare, încât, fără știrea lui Penelope, îi trimisese lordului Brinkley o scrisoare personală de sprijin, iar el se arătase foarte amabil și-mi răspunsese. Și tocmai acest sentiment de apropiere – amestecat, trebuie să recunosc, cu o anumită mândrie de proprietar, în calitate de susținător credincios – mi-a dat îndrăzneala de a ieși din locul meu mărginaș și de a-i vorbi ca de la bărbat la bărbat.

– Iertați-mă, domnule, am zis eu, după ce mai întâi am ținut să-mi reamintesc că participam la o operațiune în care nu se foloseau nume, având, așadar, grijă să *nu* rostesc, așa cum eram tentat să fac, „Lord Brinkley“ ori „Domnia Voastră“ ori „Stimate Lord“.

Drept care, el s-a oprit scurt, la fel ca Maxie. Din expresiile de derută de pe fețele lor, am dedus că nu știau limpede cărui „domn“ mă adresasem, de aceea mi-am schimbat poziția până am ajuns față în față cu lordul Brinkley. Și m-am simțit încântat să observ că, în vreme ce Maxie

părea să se gândească la atitudinea de adoptat, lordul Brinkley a zâmbit politicos către mine. În cazul anumitor persoane, dacă ai aceeași culoare a pielii ca mine, te alegi cu un zâmbet dublu: întâi cel de fațadă, apoi cel care aparține liberalului alb și inteligent. Însă zâmbetul lordului Brinkley era un exemplu evident de bunăvoință spontană.

– Voiam doar să vă spun că sunt foarte mândru, domnule, am zis eu.

Aș fi vrut să adaug că și Hannah ar fi fost la fel de mândră dacă ar fi știut, dar m-am abținut.

– Mândru? Mândru, pentru ce, tinere?

– Că mă aflu aici, domnule. Ca să lucrez pentru dumneavoastră în orice calitate. Mă numesc Sinclair, domnule. Interpretul trimis de domnul Anderson. Franceză, swahili, lingala și alte limbi ale minorităților din Africa.

Zâmbetul politicos nu s-a stins de pe fața lui.

– Anderson? a repetat el, căutând numele în memorie. Nu-mi sună cunoscut. Îmi pare rău! Trebuie să fie un prieten al lui Maxie, aici de față.

Evident, asta m-a uimit, deoarece presupusesem în mod eronat că acel *Jack* despre care vorbise domnul Anderson se afla în fața mea, dar se vedea treaba că nu așa stăteau lucrurile. Până una, alta, lordul Brinkley a ridicat capul cu păr leonin, evident, ca răspuns la un apel din centrul încăperii, deși eu nu auzisem nimic.

– Mă întorc într-o clipă, Marcel! Am o discuție tip conferință la miezul nopții și vă vreau pe voi trei să-mi fiți alături. Să punem punctul pe „i” înainte ca javra aceea de Tărcat să mai facă vreo șmecherie în ceasul al doiprezecelea.

S-a îndepărtat grăbit, lăsându-mă cu Maxie, care m-a privit cu un aer întrebător. Însă eu am rămas cu ochii la lordul Brinkley. Întinzând grațios brațele, i-a strâns pe cei trei africani într-o singură îmbrățișare: un gest care convinge de obicei, indiferent de limbă, lucru de care mi-am dat seama după expresiile radioase de pe fețele lor.

– Te supără ceva, amice? m-a întrebat Maxie, măsurându-mă cu niște ochi ca ai lui Bogey, cu o expresie de amuzament ascuns.

– Nu, nicidecum, domnule. Mă întrebam dacă nu cumva am spus ceva nelalocul său.

La care el a scos un hohot răgușit de răs și m-a bătut zdravăn pe umăr.

– Ai fost mare! L-ai speriat de moarte! Ai vreun bagaj? Unde ți-e geanta? La recepție? Să mergem!

Abia schițând un salut către distinșii bărbați, m-a mânat grăbit printre ei către hol, unde un băiat blond stătea cu geanta mea în mână. Lângă tro-tuar era parcat un automobil cu geamuri fumurii cu ușile deschise și cu un

girofar albastru pe acoperiș, iar la volan se afla un agent în civil. Un bărbat numai fibră, cu o tunsoare scurtă se plimba vigilant pe trotuar. Un uriaș cu părul cărunt strâns într-o coadă de cal se așezase deja pe bancheta din spate, în colțul celălalt. Bărbatul tuns scurt m-a împins pe aceeași banchetă cu el și a sărit în mașină după mine, după care a trântit ușa. Maxie s-a azvârlit pe bancheta din față, alături de șofer. În acest timp, doi polițiști pe motociclete au apărut cu vuiet în piațetă, venind dinspre Mount Street, iar șoferul nostru a pornit în viteză în urma lor.

Cu toate acestea, am reușit să arunc o privire peste umăr. Când sunt supus unor presiuni, așa procedez. Mi se spune să mă uit într-o direcție, iar eu voi privi în cealaltă. M-am răsucit și, prin luneta translucidă, parcă prăfuită, am privit lung la casa pe care tocmai o părăsisem. Am văzut trei sau patru trepte ce duceau spre o ușă bleumarin, poate neagră, închisă. Am văzut camerele de televiziune cu circuit închis, mari, plasate sus pe zid. Am văzut o fațadă netedă de cărămidă în stil georgian, cu ferestre glisante, având cercevelele vopsite în alb, dar cu storurile trase. Am căutat din ochi numărul, dar lipsea. Casa a dispărut într-o clipă, dar nimeni nu-mi putea spune că nu se aflase acolo. Intrasem în ea și o văzusem. Trecusem pe sub portalurile ei și dădusem mâna cu eroul meu, Jack Brinkley, și, după părerea lui Maxie, îl speriasem de moarte.

Așadar, lui Salvo, agentul secret începător, nu i-au tremurat pantalonii de frică, vă întrebați probabil, când a pornit cu viteză nebunească prin traficul de vineri, aglomerat până la blocaj, în Londra lovită de atentatul cu bombă, în compania unor bărbați pe care nu-i cunoștea, urmând să dea piept cu pericole pe care abia de le putea bănuși? Nu i-au tremurat. Pleca să-și slujească patronii, să facă bine pentru țara lui, pentru Congo, pentru domnul Anderson și pentru Hannah. Îmi aduc aminte din nou de vecina noastră Paula, confidenta lui Penelope și suspectă de înclinații de prădător, care a studiat psihologia la o universitate oarecare din Canada. O ființă aproape gata să-și plătească clienții, Paula are obiceiul de a-și exersa arta asupra oricui se arată suficient de lipsit de prevedere să pătrundă pe teritoriul ei, situație în care a ajuns să mă informeze, după ce a băut o mare parte din conținutul unei sticle de Rioja care-mi aparținea, că printre alte deficiențe pe care le aveam se număra și absența *conștiinței de prădător*.

Eram cinci persoane în automobilul care gonea spre vest dinspre Berkeley Square, urmărind escorta polițienească pe benzile rezervate autobuzelor, aprinzând faza mare după motocicliști, ocolind refugiile pentru pietoni prin dreapta, și, cu toate astea, atmosfera dinăuntru era la

fel de liniștită precum o zi la pescuit pe malul unui râu. Vizibil prin geamul despărțitor, șoferul nostru trecea cu atâta ușurință dintr-o viteză în alta, încât nici nu lăsa impresia că se mișcă. Alături de el se lăfăia Maxie, care nu-și fixase centura de siguranță. Își deschisese cutia pentru masca de gaze în poală și consulta o agendă terfelită, la lumina din habitacul, în vreme ce, nepăsător, dădea tot soiul de ordine prin telefonul mobil:

– Unde mama dracu' e Sven? Spune-i să-și miște fundul și să ia un avion chiar în noaptea asta! Vreau șaizeci pregătite care să plece până la sfârșitul săptămânii viitoare. Dacă trebuie să le ducă folosind o cursă charter de la Cape Town, ce-mi pasă mie? Și să fie în formă, Harry! Să știe treabă, dar nu din cale afară, ai priceput? Totul plătit, asigurare integrală. Ce altceva-ți mai trebuie? Fetițe pe gratis?

Am făcut cunoștință cu însoțitorii mei, aflați de o parte și de cealaltă. Cel cu părul cărunt strâns în coadă de cal era Benny, așa s-a prezentat el după ce mi-a strâns mâna să mi-o fărâme; avea corpul și tenul ciupit al unui boxer care s-a pensionat. După voce, am dedus că era un alb din Rhodezia. Cel cu tunsoarea scurtă avea o statură de două ori mai mică decât Benny și era un cockney până în măduva oaselor, deși își spunea Anton. Purta o haină sport mai bună decât a mea, pantaloni din gabardină bine călcați și pantofi cafenii cu bombeuri întărite. Am făcut deja referiri la stima mea pentru pantofii bine lustruiți.

– Și ăsta ți-e tot bagajul, amice? m-a întrebat Anton murmurând, împungând cu bombeul către geanta care purta inscripția „Rexine“ pe ea.

– Anton, acesta ne este tot bagajul.

– Ce ai înăuntru? m-a întrebat el, deschizând buzele atât de puțin, încât de la o distanță mai mare ar fi fost greu de precizat dacă vorbise sau nu.

– Efecte personale, domnule, i-am răspuns ofuscat.

– Cât de personale, amice? Personale ca un casetofon? Ca o pușcă automată de nouă milimetri? Sau ca niște chiloți din dantelă? În ziua de azi, nu mai știi ce este personal și ce nu, am dreptate, Benj?

– Chestia asta personală rămâne mereu un mister, l-a aprobat Benny, postat de cealaltă parte.

În tot acest timp, monologul răgușit al lui Maxie a continuat netulburat de pe bancheta din față:

– Nu mă interesează ce oră din noapte este, Corky n-a dormit niciodată în viața lui. Dacă nu e gata în cinci zile începând din acest moment, o să scape petrecerea. Ei, n-ai un creion, ori l-ai pierdut și pe ăsta?

Am trecut ca vântul prin Knightsbridge, apoi prin Chelsea, unde am fost încântat să văd că nici un copil înghețat nu stătea agățat de zidul digului. Motocicliștii din escortă se îndreptau spre vest. Ignorând încă un stop, au virat stânga și au continuat goana spre sud, provocând o explozie necontrolată în mintea mea. Traversam *Podul Battersea*! Ne aflam la o sută de metri de Norfolk Mansions numărul 17, Prince of Wales Drive, unde se afla apartamentul *meu*, apartamentul *ei*, apartamentul *nostru*, și ne apropiam de acest loc cu fiecare clipă care trecea. Dinainte mi-a apărut o viziune idealizată a vieții noastre maritale, similară cu aceea pe care o descriesem lui Bridget. În stânga mea se afla *parcul nostru*, unde plănuisem să duc copilul *nostru* să se distreze! În spatele meu se găsea fluviul *nostru*! Nici nu mai țin minte câte plimbări am făcut pe mal împreună cu Penelope înainte de masă ori după o partidă de sex. Uite, de aici se vede fereastra dormitorului nostru! În graba mea de a îmbrăca smochingul, uitasem luminile aprinse!

Am făcut un efort de concentrare. Agenții secreți ai Coroanei nu trebuie să reacționeze exagerat, nici măcar cei cu jumătate de normă, nici măcar atunci când îi lovește vreun fulger. Cu toate astea, imaginea bine-cunoscutei Battersea adresându-se fiului ei rătăcitor îmi provoca o stare de groază dementă, familiară tuturor adulterilor care o comit prima oară: spaima de nu fi azvârliti în stradă doar cu o valiză; de a pierde respectul femeii superbe despre care îți aduci aminte prea târziu că o iubești și o dorești mai presus de orice pe lume; de a-ți pierde colecția de CD-uri și locul în ierarhia posesorilor de proprietăți, chiar dacă e vorba doar despre un prim și timid pas în sus; de a muri ca un anonim sub vreun tufiș din Hampstead Heath.

Ajunsesem pe pod, la o azvârlitură de băț de ușa de la intrare când polițiștii din escortă s-au desprins de traseu și l-au lăsat pe șoferul nostru să vireze la stânga din nou, de astă dată coborând o rampă și, după ce a trecut de o poartă deschisă, să oprească brusc. Ușile automobilului s-au deschis dintr-odată, iar în mașină a năvălit urletul asurzitor al unor motoare, însă, în deruta mea, nu am reușit să depistez sursa aceluia zgomot. Apoi am văzut, la nici treizeci de metri depărtare, sclipind sub lumina unor lămpi cu becuri cu sodiu, un elicopter ale cărui pale se roteau.

– Unde mergem? am răcnit eu în urma lui Anton, când acesta a sărit cu pricepere pe asfalt.

– Facem plimbarea vieții tale, amice! Londra văzută noaptea din aer! Mișcă-ți repede fundul din mașină, *hai*!

Maxie nu făcuse nici trei pași către elicopter, după care s-a răsucit spre mine, iar cutia măștii de gaze i s-a izbit de șold. Împingându-l pe Anton deoparte, s-a aplecat spre mine.

– Ai pățit ceva, tinere?

– Am ajuns aproape de casa mea, domnule. E ceva mai sus. La cinci sute de pași de aici. Acolo locuiesc cu soția mea. Și e noaptea ei, am explicat eu, uitând din nou, în tulburarea mea, că se presupunea că adresa mea era o căsuță poștală.

– Cum adică *noaptea ei*, prietene?

– E petrecerea ei. A fost promovată. În slujbă. E o ziaristă renumită.

– A, bine. Și atunci, ce alegi? Vii cu noi ori te duci acasă la mami și ne lași pe noi în rahat?

Silueta neclară a lui Thorne Gornistul a apărut în galop ca să mă salveze, însoțită de toți ceilalți Thorne de dinaintea lui, plus toate mâncărurile de pui pe care le azvârlisem în mod simbolic în aparatul de reciclare a gunoiului, ori pe care uitasem să le reciclez. Așteptând o schimbare de dispoziție, m-am simțit acoperit de rușine pentru că, într-o clipă de slăbiciune, sentimentul de înălțare insuflat de scopul înălțător cedase în fața unor considerații atât de prozaice. În urma lui Maxie și încadrat de Benny și de Anton, ne-am îndreptat spre elicopterul care ne aștepta. Masivul Benny m-a ridicat, scutindu-mă de urcarea scării, și m-a trecut prin ușa deschisă; Anton m-a îndesat într-un scaun de lângă geam și apoi s-a așezat hotărât alături de mine; Maxie s-a vârat cu forța lângă pilot și și-a pus pe cap o pereche de căști.

Pe neașteptate, marea călătorie cu *Fram* se adeverise. Centrala Electrică Battersea s-a scufundat în pământ sub noi, luând cu sine și Prince of Wales Drive. Ne găseam la o sută optzeci de metri deasupra realității și porneam legănându-ne spre nord. În vreme ce treceam pe deasupra traficului aglomerat din Park Lane, unde mașinile mergeau încet bară la bară, am aruncat o privire spre terenul de crichet Lord's, dar nimeni nu juca la acea oră. Apoi, spre încântarea și spre îndurerarea sufletului meu, am văzut spitalul unde, cu o seară în urmă, la căpătâiul acelui muribund, simțisem că renasc. Întinzându-mi gâtul, l-am urmărit până a dispărut la orizont. Ochii mi s-au umplut de lacrimi, i-am închis și cred că am dormit vreme de câteva minute, deoarece, când am privit din nou, luminile aeroportului Luton ne întâmpinau, iar singura mea dorință era ca, indiferent ce mi s-ar fi întâmplat, să vorbesc cu Hannah la telefon.

Acum știu că orice aeroport are o latură luminoasă și una întunecată. În depărtare, avioanele aterizau și decolau, însă zgomotul cel mai puternic pe care îl auzeam în timp ce traversam grăbiți zona îngrădită era cel al pantofilor mei de împrumut, care bocăneau pe beton. Se lăsa înserarea, aducând o adiere umedă. În fața noastră se găsea un hangar verde ascuns printre maluri de

pământ, având uşile deschise ca pentru a ne primi. Atmosfera dinăuntru era aceea a unei săli de instrucţie militară. În apropiere se aflau opt bărbaţi albi îmbrăcaţi lejer, fiecare având la picioare câte o geantă. Maxie a păşit printre ei, bătându-i pe unii pe umăr, iar altora strângându-le mâinile, aşa cum fac africanii. Eu am aruncat o privire în jur, căutând din ochi un telefon public, dar n-am văzut nici unul. Dar, în orice caz, cum aveam să-l folosesc dacă nu aveam fise?

– Unde dracu' e Spider¹?

– Trebuie să sosească în orice clipă, şefu', a venit răspunsul respectuos al lui Anton. Spune că furgoneta lui are ceva.

Am zărit o uşă pe care scria EXCLUSIV PENTRU PERSONAL şi am intrat. N-am zărit nici un telefon disponibil. Am ieşit şi l-am văzut pe Maxie prins într-o discuţie cu un bărbat cu aspect de dispeptic, purtând o beretă neagră înclinată pe o ureche şi o haină lungă de ploaie, stând într-un colţ al încăperii, strângând la piept o geantă în care păreau a fi documente. Cei doi se străduiau să comunice în franceză. Cunoştinţele lui Maxie, aşa cum singur mă informase, erau jalnice. Oare celălalt bărbat era misteriosul Philip sau *Philippe*? Nu aveam nici timp, nici chef să găsesc răspunsul tocmai în acele momente. Un băiat în trening aduna telefoanele mobile, lipea etichete cu numele pe ele şi le aşeza într-o cutie de carton, dând în schimb posesorilor bilete şi tichete ca un garderobier. Cu fiecare aparat care ajungea în cutie, îmi vedeam mistuindu-se şansele de a vorbi cu Hannah.

M-am milogit de Anton:

– Scuză-mă, dar trebuie să dau un telefon de urgenţă!

– Cui, şefu'?

– Soţiei.

– Şi de ce trebuie să vorbeşti cu soţia, dacă nu te superi? Eu n-am vorbit cu a mea de opt ani.

– Avem un început de criză familială. Un prieten de-al nostru este bolnav. Ea stă la căpătâiul lui. Da, soţia mea. În spital. Îl îngrijeşte. Omul e pe moarte.

Maxie îl abandonase pe franţuz ca să se alăture discuţiei noastre. Se părea că nu-i scăpa nimic.

– Unde-i pe moarte?

– În spital, domnule.

– De ce?

¹ Numele personajului, intenţionat ales, înseamnă „păianjen“, ceea ce explică în mare măsură trăsăturile acestuia şi aluziile din text. (n.tr.)

– Tulburare acută a sângelui. În stare prea avansată pentru a mai putea fi tratat.

– Un fel tare neplăcut de a crăpa. La ce spital?

– North London District.

– Public sau privat?

– Public. Cu unele secții privatizate. Are un etaj special pentru boli ale sângelui.

– Cred că vrea să mai trăiască un an. Toți ăștia care mor consideră că ar mai avea nevoie de un an. Și asta vrea la fel?

– N-a zis, domnule. Deocamdată. Eu nu l-am auzit spunând ceva în privința asta.

– Poate înghiți?

Mi-am adus aminte de duhoarea de spirt din respirația lui Jean-Pierre. Da, putea înghiți.

– Strecoară-i o supradoză, asta-i sfatul meu. O sticlură de aspirină solubilă, imposibil să dai greș. Asigurați-vă că pe sticlură nu rămân amprente și vârâți asta sub perna lui. Anton, mai ai mobilul?

– Da, șefu’.

– După ce dai telefon, îl dai băieților. Fără telefoane mobile în operațiunea asta. Și gata cu fumatul! a răcnit el ca să-l audă toți. Asta-i ultima țigară pentru toată lumea. Gata, stingeți țigările, *imediat!*

– Aș vrea să vorbesc fără să fiu deranjat, i-am spus lui Anton imediat ce am rămas cât de cât singuri.

– Nu vrem cu toții asta, șefu’? mi-a răspuns el, fără să se retragă de unde stătea.

Mi-am dezbrăcat sacoul și am suflecat mâneca de la cămașă, lăsând la vedere numărul de telefon și interiorul de la secția unde lucra Hannah, scris de mâna ei cu carioca pe care o scosese de după ureche. Am tastat numărul și am auzit glasul cântat al unei femei: „Boli tropicale“, cu inflexiuni jamaicane.

– A, bună, Grace, am spus eu pe un ton vesel. Am sunat în legătură cu pacientul Jean-Pierre. Cred că Hannah e la căpătâiul lui. Pot vorbi cu ea, te rog?

– Salvo? Am simțit că-mi sare inima din piept, dar era Grace. Salvo, tu ești? Interpretul?

– Da, eu sunt și aș vrea să stau de vorbă cu Hannah, te rog, am zis eu, ținând telefonul apăsător de ureche pentru ca Anton să nu poată auzi. E ceva personal și destul de urgent. Poți să o chemi? Spune-i că sunt... Eram cât pe

ce să rostesc Salvo, dar m-am înfrânat la momentul potrivit. Eu, am zis, aruncându-i un zâmbet lui Anton.

Spre deosebire de Hannah, Grace s-a mișcat într-un ritm african. Dacă merita să facă ceva, atunci trebuia să nu se grăbească.

– Hannah e ocupată, Salvo, s-a tânguit ea într-un târziu.

Ocupată? Ocupată cu cine? Cum? Am adoptat un ton milităros, care semăna cu al lui Maxie.

– Chiar și așa, vreau să discut cu ea doar un minut, înțelegi? Este important, Grace! Își va da seama *exact* despre ce este vorba. Dacă nu te superi, te rog.

A urmat încă o întârziere cumplit de lungă, îndurată cu răbdare și de Anton.

– Ești bine, Salvo?

– Da, mulțumesc! E acolo?

– Hannah s-a dus la o întâlnire foarte importantă, cu Matroana. N-ar fi deloc încântată să o deranjezi. Mai bine telefonează din nou, Salvo. Poate mâine, când e liberă.

Cu *Matroana*? Cu Matroana care conduce lumea? *Foarte importantă?* Despre ce? *Despre amorul cu interpreți căsătoriți?* Trebuia să-i las un mesaj, dar ce să-i spun?

– Salvo? a întrebat Grace.

– Ce s-a întâmplat?

– Am o veste tristă pentru tine.

– Ce anume?

– Jean-Pierre. Bătrânul vagabond care dormea pe unde apuca. L-am pierdut, Salvo. Hannah a fost foarte afectată. Și eu la fel.

Cred că în acel moment am închis ochii. Când i-am deschis, Anton îmi luase telefonul din mână și îl dăduse individului în trening.

– Așa o cheamă pe soția ta? m-a întrebat el. Hannah?

– De ce nu?

– Nu știu, șefu', de unde să știu eu? Depinde ce alt număr mai ai scris pe braț, nu?

Oamenii lui Maxie își puneau gențile pe umăr și dispăreau în beznă. Un avion fără însemne se profila masiv și sinistru în lumina crepusculară. Anton mi s-a alăturat, în timp ce uriașul Benny l-a luat în primire pe francezul cu beretă.

5

Este bine cunoscut faptul că în ajunul unei bătălii gândurile recrutilui celui mai loial, dar necopt, o iau în direcții nebănuite, unele dintre ele devenind de-a dreptul protestatare. Având în vedere că decorul, sistemul de ventilație și de iluminat al mașinii noastre zburătoare ar fi fost mult mai potrivite pentru transportul de câini campioni, și că urletul celor două motoare, după ce îl înțelegeai mai bine, părea un amestec al tuturor vocilor pe care n-aș fi vrut să le aud în acele momente, dintre care cea a lui Penelope ocupa primul loc. În locul canapelelor cu perne, existau niște cuști metalice care aveau ușa spre intervalul central, fiecare dotată cu o saltea murdară de închisoare. Hamacuri din plasă de culoare oranj stăteau atârnate de tavan, iar pentru cei dornici să se arunce în necunoscut existau mânere de prindere. Singurul element liniștitor era prezența lui Anton și a lui Benny în celulele din stânga și din dreapta, însă Benny părea să se ocupe de socoteli gospodărești, în timp ce Anton se cufundase în mod ostentativ în frunzărirea unei reviste porno veche de când lumea.

Cabina, considerată de mulți drept sanctuarul oricărui avion, era separată de restul avionului printr-o panglică zdrențuită. Cei doi piloți, de vârstă medie, supraponderali și nebărbieriți, reușeau să ignore atât de bine pasagerii, încât se punea întrebarea dacă erau conștienți de prezența acestora. La asta se mai adăuga un șir de lumini albastre pentru coridor, care îmi aminteau de un anumit spital din nordul Londrei, așa că nu era de mirare că intențiile mele nobile au fost înlocuite de incursiuni interioare pe care le făceam pe proaspătul traseu inaugurat între Penelope și Hannah.

La câteva minute după decolare, echipa noastră, aproape până la ultimul om, a căzut victimă bolii somnului african, toată lumea folosind gențile drept perne. Excepție făceau Maxie și prietenul lui francez, care, ghemuiți unul

lângă altul în partea din spate a avionului, schimbau foi de hârtie, amintind de o pereche căsătorită care tocmai a primit o scrisoare amenințătoare din partea companiei la care și-au ipotecat casa. Francezul își scosese bereta, lăsând la vedere fața cu nasul acvilin, ochii pătrunzători și capul cu un început de chelie chiar în creștet și cu păr de culoarea paiului. Numele lui, pe care l-am stors cu greu de la laconicul Benny, era domnul Jasper. „Oare care francez mai purtase vreodată un asemenea nume?” m-am întrebat eu nedumerit. Dar poate că, la fel ca și mine, călătorea sub o identitate de împrumut.

– Nu crezi c-ar trebui să mă duc până la ei și să-mi ofer serviciile? l-am întrebat pe Anton, bănuind că Maxie și francezul întâmpinau dificultăți de comunicare.

– Tinere, dacă șefu' are nevoie de serviciile tale, ți le va cere, mi-a răspuns el, fără să ridice ochii de pe pagina revistei.

Cu excepția unuia, despre restul membrilor echipei noastre n-aș putea spune nimic. Țin minte că acei bărbați care încetau să discute atunci când mă apropiam de ei alcătuiau un grup sumbru, îmbrăcați în hanorace mari și umflate, cu șepci de baseball pe cap.

– Ți-ai rezolvat problema cu nevasta, amice? Apropo, lumea îmi spune Căpitanul.

Cred că ațipisem, pentru că în momentul când am ridicat capul, m-am trezit privind drept în ochii albaștri, măriți de ochelari, ai lui Maxie, care se lăsase pe vine, ca un arab, alături de mine. Mi-am recăpătat pe dată vioiciunea. De câte ori nu-l ascultasem pe fratele Michael desfătându-mă cu faptele vitejești de arme ale colonelului T.E. Lawrence și ale altor măreți englezi în cursul unor războaie! După ce fusese atins de bagheta unui magician, interiorul avionului nostru se transformase într-un cort de nomazi arabi. Plasa de deasupra capului devenise acoperiș din piele de capră. În imaginația mea, stelele deșertului licăreau printre găurile plasei.

– Soția e bine și treburile s-au rezolvat, mulțumesc, Căpitane, i-am răspuns imitându-i stilul energetic. În privința asta, nu mai există probleme, sunt încântat s-o spun.

– Și ce s-a întâmplat cu acel amic bolnav?

– A, a murit, săracul, i-am răspuns cu o detașare care a egalat-o pe a lui.

– Sărmanul om! Cu toate astea, nu are rost să stai în coada turmei dacă ți-a bătut ceasul. Îl admiri pe Napoleon?

– A, nu tocmai, i-am răspuns, nedorind să recunosc faptul că toate cunoștințele mele în materie de istorie se opriseră deocamdată la *Cromwell*, conducător al oamenilor.

– Când a ajuns la Borodino, uitase deja de ce bătuse atâta cale până acolo. A mărșăluit ca un somnambul până la Smolensk, era dement când a ajuns la Borodino, terminat la patruzeci de ani. Nu se putea nici pișa, nici gândi logic. Asta îmi mai oferă trei ani. Tu câți ani ai?

– Eu, douăzeci și doi, i-am răspuns, mirându-mă în sinea mea că un om care nu știa franceză aproape deloc îl luase pe Napoleon drept model de viață.

– Treaba o să meargă iute. Ți-a spus Anderson? Apoi, fără să aștepte răspunsul meu, a continuat: Mergem până acolo, discutăm cu niște congolezi, încheiem o înțelegere cu ei, îi facem să semneze un contract și o ștergem. Trebuie să stăm printre ei maximum șase ore. Fiecare dintre ei a zis „da“, separat, iar acum trebuie să-i facem să spună „da“ în fața celorlalți. Oficial, ei sunt alte persoane, și așa vor rămâne până când ceasul va bate de miezul nopții. Ai priceput?

– Priceput, Căpitane.

– Asta e prima ta misiune de genul ăsta, corect?

– Din păcate, da. Mă aleg cu botezul prin foc, așa s-ar putea spune, am recunoscut eu, însoțindu-mi vorbele cu un zâmbet mâhnit pentru a arăta că eram conștient de lipsurile mele. Și, incapabil să-mi înfrânez curiozitatea, am continuat: Bănuiesc că nu ești dispus să-mi spui unde mergem, adevărat, domnule?

– O insuliță din nord, unde n-o să ne tulbure nimeni. Cu cât știi mai puține acum, cu atât mai bine o să dormi mai târziu. Apoi și-a îngăduit o clipă de relaxare. De fiecare dată e la fel în cazul unor treburi ca asta. Întâi „Grăbește-te și așteaptă“, iar după aceea „Unde dracu’ ești?“ Iar curând te trezești cu încă zece căcăcioși în cursă, oamenii tăi sunt împrăștiați în toată lumea și descoperi că ai făcut și o pană de cauciuc.

Privirea lui neastâmpărată a zăbovit asupra unei coloane alcătuite din cutii de forma unor valize, vopsite în negru, de dimensiuni uniforme, ancorate de o grindă aflată alături de ușa cabinei. La baza lor, ghemuit pe salteaua lui ca un vițel nou-născut, stătea un bărbat nu mai mare decât un pitic, purtând o șapcă moale din pânză și o vestă tricotată, care, după toate probabilitățile, dormea la fel de profund ca și ceilalți camarazi ai lui.

– Spider, *funcționează* vreunul dintre gunoaiile alea? a întrebat Maxie, ridicând glasul, pentru a fi auzit de omul aflat în cealaltă parte a fuzelajului.

Micuțul bărbat, căruia Maxie abia i se adresase, a sărit în picioare ca un adevărat acrobat și a luat foarte comic poziția de drepti înaintea noastră.

– Nu cred, Căpitane! O grămadă de porcării vechi, după cum arată, a răspuns el binedispus, cu un glas în ale cărui intonații urechea mea de interpret

a identificat originea velșă. După numai douăsprezece ore la dispoziție ca să le cârpim, la ce te aștepți?

– Și ce avem de mâncare?

– Ei, Căpitane, dacă tot ai întrebat, un donator anonim ne-a trimis acest coș de la Fortnum. Sau cred eu că este anonim, pentru că, oriunde te-ai uita, nu vezi numele expeditorului, nici măcar o carte de vizită, acolo.

– Și înăuntru e ceva?

– Nu mare lucru. O șuncă de York, mi se pare. Cam un kil de pateu de găscă. Apoi câteva bucăți de somon afumat, friptură de vită, biscuiți cu brânză Cedar, câteva sticle de șampanie de dimensiuni extra. Nimic care să-ți stârnească pofta, serios! Mă gândeam să o trimitem înapoi.

– O să facem asta la întoarcere, a spus Maxie poruncitor, întrerupându-l. Ce altceva mai e în meniu?

– Mâncare chinezească, chow mein. Cea mai bună de la Luton. Acum cred că s-a răcit și e numai bună.

– S-o împarți cum se cuvine, Spider. Și salută-l pe specialistul în limbi. Îl cheamă Brian. L-am împrumutat de la Chat Room.

– A, de la Chat Room? Ei, asta mă surprinde, recunosc. De la galerele domnului Anderson. Încă mai cântă baritonal? Nu l-au castrat?

Spider, așa cum îmi fusese prezentat, mi-a surâs din ochii ca niște nasturi negri folosiți la jucării, iar eu i-am întors zâmbetul, încrezător că îmi mai făcusem un prieten în marea noastră aventură.

– Și te pricepi și la armament și la chestii militare, sper, a zis Maxie, scoțând din cutia pentru masca de gaze un bidon vechi din metal, îmbrăcat în pânză kaki, și un pachet de biscuiți Bath Oliver. Ulterior, am aflat că în bidon avea apă minerală Malvern.

– Ce treburi militare avem în vedere, Căpitane? am contraatacat.

Porția mea de chow mein era rece și lipicioasă, dar m-am hotărât să nu mă dau bătut.

– Armament, artilerie, putere de foc, calibru, toate chestiile astea, a zis el, mușcând din biscuit.

L-am asigurat că, datorită experienței căpătate la Chat Room, mă familiarizasem cu o serie de termeni tehnici și militari.

– Se întâmplă însă ca, atunci când nu există un echivalent în dialectul regional, vorbitorii să îl împrumute din cea mai apropiată limbă colonială, am adăugat eu, intrându-mi în pâine. Cum se întâmplă în cazul congolezilor, ceea ce înseamnă, în mod firesc, franceza. Apoi, incapabil să mă stăpânesc, am continuat: Dar dacă e vorba despre cei care au studiat în Rwanda ori în

Uganda, o să apelăm la engleză, unde există împrumuturi, precum *Mag* sau *ambuscadă* sau *grenadă reactivă*.

Maxie s-a arătat interesat doar din politețe.

– Înseamnă că un munyamulenge care stă de vorbă cu un bembe ar vorbi despre o *armă semiautomată*, nu?

– Da, presupunând că reușesc să comunice unul cu celălalt, i-am răspuns, dornic să-mi demonstrez priceperea de expert.

– Și ce vrea să-nsemne asta, tinere?

– Păi, de exemplu, un bembe ar putea vorbi kinyarwanda, dar probabil că nu ar reuși să facă o legătură perfectă cu kinyamulenge.

– Și atunci ce fac oamenii ăștia? a întrebat el, ștergându-se la gură cu dosul palmei.

– În principiu, vor trebui să găsească un cuvânt comun acestor limbi. Fiecare îl va înțelege pe celălalt, până la un punct, dar nu integral.

– Și după aceea?

– Ar putea amesteca puțină swahili cu puțină franceză. Depinde de limbă știu.

– Asta, dacă nu te au pe tine la dispoziție, adevărat? Tu le știi și le vorbești pe toate.

– Da, în acest caz, da, i-am răspuns cu modestie. Nu aș impune o anumită limbă. Aș aștepta să văd de ce este nevoie.

– Altfel spus, orice limbă ar vorbi ei, noi o vorbim și mai bine. Corect? Bravo nouă, a gândit el cu voce tare. Dar era clar din tonul său că nu era atât de satisfăcut cum sugerau vorbele lui. Întrebarea este: chiar trebuie să le spunem totul? Poate c-ar trebui să păstrăm ceva în mânecă. Să ne ținem armele secrete doar pentru noi.

Arme secrete? Ce arme? Se referea oare la priceperea mea în chestiuni militare? Cu precauție, mi-am exprimat nedumerirea.

– Armele *tale* secrete, pentru numele lui Dumnezeu! Mă refeream la arsenalul tău de limbi. Orice copil știe că un soldat bun nu-și prezintă punctele forte în fața inamicului. La fel o să procedăm și cu limbile astea. Le știm și nu spunem nimic despre asta până în momentul când avem nevoie să ne arătăm știința, și atunci le scoatem la bătaie. E la mintea cocoșului.

Începeam să descopăr că Maxie poseda o putere vrăjită care era periculoasă și ademenitoare. O parte a acestei magii te făcea să simți că planul cel mai nebunesc al lui era cel firesc, chiar dacă mai trebuia să descoperi ce presupunea acel plan.

– Ia încearcă să te gândești la ceva interesant, mi-a sugerat el, oferindu-mi un compromis care să satisfacă standardele mele extrem de riguroase. Ce-ar fi să le spunem că vorbești engleză, franceză și swahili, și cu asta, basta? E mai mult decât știe oricine. Și păstrăm limbile acelea mai mărunte pentru noi. Cum te coafează ideea asta? Asta e o provocare de alt gen pentru tine. Ceva nou.

Dacă înțelesesem corect, ideea nu mă coafa în nici un fel, dar răspunsul meu n-a adus în discuție acest lucru.

– În ce *context*, Căpitane, în ce *condiții* putem afirma asta? Sau, mai exact, în ce condiții *nu* putem afirma asta, am adăugat, arborând ceea ce am sperat că era un surâs înțelept. N-aș vrea să fiu pedant, dar cui îi vom comunica asta?

– Tuturor. Întregii adunări. În interesul operațiunii. Ca să ajutăm la desfășurarea conferinței. Ascultă. A făcut una dintre acele pauze tipice profesioniștilor când încearcă să explice ceva unui țărănoi. De-a lungul vremii, trebuie să recunosc, m-am făcut și eu vinovat de același păcat. Uite, avem doi Sinclair – a zis el, întinzându-și palmele în față, câte una pentru fiecare ipostază a mea –, Sinclair *de deasupra* liniei de plutire – și a ridicat palma stângă – și Sinclair *de sub* linia de plutire – și și-a lăsat mâna să-i cadă în poală. Deasupra apei, vârful aisbergului, tu vorbești doar franceză și doar varietăți de swahili. Plus engleza cu prietenii tăi, evident. Ceea ce este absolut suficient pentru orice interpret de pe la mijlocul listei. M-ai priceput?

– Până aici, am priceput, Căpitane, am afirmat, străduindu-mă să evit orice manifestare de entuziasm.

– Iar *dedesubt* – acum priveam în jos, la palma lui dreaptă –, restul de nouă zecimi din aisberg, ceea ce reprezintă celelalte limbi pe care le vorbești. Poți juca rolul ăsta, nu? Nu-i deloc greu dacă te controlezi puțin.

Retrăgându-și mâna, s-a tratat cu încă un biscuit, așteptând în acest răstimp ca eu să mă dumiresc.

– Cu toate astea, nu cred că am înțeles *perfect*, Căpitane, am spus eu.

– Nu fi târfa, Sinclair, că pricepi prea bine! E al dracu' de simplu! Eu intru în sala de conferințe. Te prezint. Și chiar a făcut-o, într-o franceză supărătoare, vreme în care a și mestecat biscuitul: „*Je vous présente Monsieur Sinclair, notre interprète distingué. Il parle anglais, français et swahili*“. Și om te-am făcut. Oricine se scapă în altă limbă în prezența ta, te faci că nu pricepi. În ciuda eforturilor mele, expresia de pe fața mea nu era pe placul lui. Omule, pentru numele lui Dumnezeu! Doar nu-i mare scofală să faci pe prostul. Oamenii fac asta în fiecare zi fără nici un efort. Asta fiindcă *sunt* proști. Ei

bine, tu nu ești. Ești scriitor. Păi atunci, *fii* scriitor. Pentru un tânăr capabil ca tine, e apă de ploaie.

– Bun, dar când o să mă slujesc de *celelalte* limbi, Căpitane? Cele care există sub linia de plutire, am insistat eu.

„Limbile de care sunt cel mai mândru, am gândit. Limbile care mă deosebesc de liota de interpreți. Limbile care, după părerea mea, nu sunt deloc sub linia de plutire, ci plutesc foarte semețe. Limbile cu care, dacă ați fi în locul meu, v-ați fâli ca să vă știe toată lumea.“

– Când ți se va cere, doar atunci. Trebuie să respecti dumnezeiește ordinele. Partea întâi azi, partea a doua dimineața, imediat ce primim confirmarea că treaba are loc. Apoi, spre ușurarea mea, a apărut și unul dintre rarele lui zâmbete, cel pentru care merita să traversezi și deșertul. Tu ești arma noastră secretă, Sinclair. Steaua cercului, și te rog să nu uiți asta. De câte ori în viață i se oferă cuiva șansa de a da istoriei un mic impuls?

– O dată-n viață, dacă e norocos, l-am imitat eu cu fidelitate.

– Norocul e sinonim cu destinul, m-a corectat Maxie, iar ochii lui identici cu ai lui Bogey au căpătat o strălucire mistică. Ori ți-l faci singur, ori ți-l fac alții cum vor. Nu avem de-a face cu un exercițiu de instruire pentru ei. Încercăm să introducem democrația cu pușca în Congo de Est. Dacă ne mișcăm cum trebuie, le dăm conducătorii potriviți și toată regiunea Kivu se va grăbi să vină în sprijinul lor.

Amețisem din cauza acestei prime întrezăriri a măreței lui viziuni, iar următoarele cuvinte pe care le-a rostit ne-au mers, mie și lui Hannah, drept la inimă.

– Cel mai mare păcat comis de marii jucători din Congo până acum a fost indiferența, corect?

– Corect, m-am grăbit să-l aprob din tot sufletul.

– Intervii dacă poți câștiga repede niște bani, iar după aceea, înainte de izbucnirea crizei, șterge-o cât de iute poți. Corect?

– Corect.

– Țara se află într-un soi de stază. Un guvern inutil, oamenii stau și așteaptă alegerile care pot avea loc sau nu. Iar dacă *au loc*, este posibil să împingă țara într-o situație și mai gravă decât până atunci. Prin urmare, există un vid de putere. Adevărat?

– Adevărat, l-am imitat îndatoritor.

– Iar noi încercăm să-l umplem. Înainte de a interveni alți șmecheri. Pentru că toți s-au vârat în chestia asta: yankeii, chinezii, francezii, companiile multinaționale, tot neamul. Încearcă să se infiltreze înainte de alegeri. Dacă

intervenim, *acolo* rămânem. Iar de data asta, Congo va trebui să devină fericitul câștigător.

Am încercat încă o dată să-mi exprim aprecierea față de cele spuse de el, însă m-a ignorat.

– Congo sângerează de moarte de câteva secole, a urmat el, pierdut în gânduri. Jefuit de neguțătorii arabi de sclavi, batjocorit de alte popoare africane, de Națiunile Unite, de CIA, de creștini, de belgieni, de francezi, de britanici, de rwandezi, de companiile de exploatare a diamantelor, a aurului, a resurselor minerale, de jumătate din profitorii politici și economici, de propriul guvern de la Kinshasa și, din clipă în clipă, are să fie violat și de marile companii petroliere. Ar fi vremea să mai și respire nițel, iar noi vom fi aceia care le vom oferi prilejul.

Ochii lui vioi se îndreptaseră spre *monsieur* Jasper, aflat la celălalt capăt al avionului, ținând un braț în sus, așa cum fac și casieritele de la minimarketul din Battersea când rămân fără monede pentru a da restul.

– Partea a doua a ordinelor pentru tine, mâine, m-a anunțat el și, înșfăcându-și cutia măștii de gaze, a pornit spre Jasper.

Când te afli sub vraja lui Maxie, creierul pare să-ți fie anesteziat. Tot ce rostise constituise o adevărată muzică pentru urechea mea biculturală. Însă, după ce mi-am revenit, am început să aud voci mai puțin supuse decât a mea, care se făceau auzite, în ciuda zumzetului neregulat al motoarelor avionului.

Spusesem: „Corect“. Spusesem cumva „da“?

Oricum, nu spusesem „nu“, așa că probabil rostisem într-un fel și „da“.

Bine, dar „da“ în ce sens?

Când îmi făcuse prezentarea fișei de post, oare mă informase domnul Anderson că funcția presupunea să devin un aisberg lingvistic cu nouă zecimi din cunoștințele mele sub linia de plutire? Nu făcuse asta. Spusese că îmi oferea puțină acțiune și că mă trimitea pe un teren unde voi deveni o minciună vie și nu adevărul Bibliei în care fuseserăm crescuți amândoi. De linii de plutire și de schizofrenie controlată nu suflase nici o vorbă.

„Nu fi târfă, Sinclair, era al dracu’ de simplu“. Cum să fie simplu, Căpitane? E ușor să te prefaci că auzi ceva ce n-ai auzit de fapt, e relativ simplu, recunosc. Oamenii fac asta în fiecare zi și nu se bagă de seamă. Să pretinzi că nu ai auzit ceva, când de fapt ai auzit clar este, pe de altă parte, după părerea mea, opusul lui simplu. Orice interpret de clasă va reacționa fără întârziere. El este instruit să sară în ajutor. Aude, face saltul, iar restul e artă.

De acord, înțeleg: la momentul potrivit, trebuie să mai și gândească. Dar talentul rezidă în reacția instantanee, nu în rumegarea înțeleșului.

Încă meditam la aceste aspecte de finețe, când unul din piloții nerași a răcnit la noi să ne ținem bine. Parcă lovit de un foc de mitraliere, avionul s-a chircit, s-a crispat încă o dată, după care, cu vuiet mare, a tresăltat până s-a oprit. Ușa avionului s-a deschis cu un bufnet, iar năvala unui curent de aer rece m-a făcut să fiu recunoscător pentru că purtam sacoul acela de lână. Căpitanul a fost primul care a dispărut în gol; l-a urmat Benny cu trusa lui, urmat de *monsieur* Jasper și de geanta lui diplomat. La îndemnul lui Anton, am coborât după ei, ținând geanta cu lucruri de schimb în față. După ce am aterizat pe pământul moale, am inhalat mirosul mării la reflux. Două perechi de faruri se îndreptau spre noi tresăltând pe denivelările câmpiei. Întâi, un camion cu șenile în locul roților din spate a tras lângă avion, apoi a sosit și un microbuz. Benny l-a împins pe Jasper după mine. În spatele nostru, în umbra avionului, bărbații îmbrăcați cu hanorace au încărcat cutiile negre în camion. Șoferița noastră era o versiune mai vârstnică a lui Bridget, purtând o eșarfă pe cap și o jachetă căptușită cu blană. Drumul cu fâgașe și cu gropi nu avea marcaje și nici semne de circulație. Se mergea pe stânga ori pe dreapta? În lumina sărăcăcioasă a farurilor lăsate pe faza scurtă, am văzut oi fără naționalitate privind la noi de pe marginea drumului. Am urcat o colină și tocmai coboram, când, din cerul fără stele, spre noi s-au năpustit cei doi stâlpi din granit ai unei porți. Am trecut hurducăindu-ne peste un drum pentru vite, am ocolit un pâlț de pini și ne-am oprit într-o curte pavată cu piatră și înconjurată de ziduri înalte.

Coloanele și liniile acoperișurilor au rămas ascunse în întuneric. În șir indian, am urmat-o pe șoferiță către o verandă slab luminată, înaltă de aproape șase metri. Ne-au întâmpinat rânduri de cizme de ploaie, având mărimile scrise pe laturi cu vopsea albă. Cele măsura 40 aveau șnururi trase prin ele, ca pe continent. Erau așezate în ordinea crescătoare a mărimii. Tălpici de iarnă antice, semănând cu rachete de tenis încrucișate erau fixate pe perete. Să le fi purtat scoțienii? Suedezii? Nordicii? Danezii? Ori gazda noastră colecționa diverse lucruri nordice? „O insuliță din nord, unde n-o să ne tulbure nimeni.“ Cu cât mai puține știam, cu atât mai bine aveam să dormim. Șoferița noastră se afla tot în față. Un ecuson de pe gulerul ei de blană ne anunța că o chema Gladys. Am intrat tropăind în holul mare cu căpriori. De acolo porneau coridoare în toate direcțiile. O a doua femeie, mereu zâmbitoare, cu un ecuson inscripționat „Janet“, i-a îndrumat pe membrii

echipei încotro avea fiecare treabă. La ordinul acestei Janet, m-am așezat pe un scăunel brodat.

O pendulă cu picior era potrivită să indice ora britanică. Trecuseră șase ore de când mă despărțisem de Hannah. Cinci, de când o părăsisem pe Penelope. Patru și jumătate de când plecasem de la domnul Anderson. Două, de când ieșisem din Luton. Jumătate de oră, de când Maxie îmi spusese că era mai bine să păstrez limbile sub linia de plutire. Urcând după el o scară în spirală, m-am convins că eram pe cale să primesc o pedeapsă binemeritată din partea părintelui gardian al Sanctuarului.

– Te simți bine aici, amice? m-a întrebat Anton, deschizând o ușă. Ți mai este dor de nevastă și de traiul de acasă?

– Nu tocmai, Anton. Simt doar puțină... speranță, am spus eu, fără nici un rost.

– Da, situația este bună, eu așa zic. Când se întâmplă minunea?

Dându-mi seama că abia dacă schimbasesm vreo vorbă cu el de la încercarea mea eșuată de a vorbi la telefon cu Hannah, m-am gândit că era momentul potrivit să încerc o apropiere.

– Ești căsătorit, Anton? l-am întrebat râzând, pentru că mi-am amintit de nevasta cu care el susținea că nu vorbise de opt ani.

– Din când în când, șefu'. Cu întreruperi.

– Între misiuni, așa e? am sugerat eu.

– Cam așa ceva, șefu'. S-ar putea. Având în vedere situația.

Am încercat din nou.

– Și atunci, ce faci în timpul liber? Când nu te ocupi cu chestii precum cele de astăzi, de exemplu?

– Tot felul de chestii, șefu'. Puțină închisoare, dacă am răbdare. Îmi place Cape Town. Nu închisoarea, ci litoralul. Îmi mai place câte-o fată pe ici, pe colo, păi cum, tuturor ne place, nu? Acum spune-ți rugăciunea de seară, șefu'. Fiindcă mâine e o zi mare, iar dacă o dai în bară, am sfeclit-o cu toții, iar Căpitanului nu i-ar plăcea asta, înțelegi?

– Iar tu ești adjunctul lui, am sugerat, pe un aer admirativ. Iar treaba asta e destul de importantă.

– Să zicem că nu ai cum să fii Domnul Știe-Tot și că nu ai nevoie de cineva care să-ți poarte de grijă.

– Anton, sunt un șmecher? l-am întrebat, uimindu-mă pe mine însumi.

– Șefu', dacă vrei părerea mea sinceră, având în vedere situația și pleoapele grele de somn pe care abia le ținem deschise, și doamnele pe care

le ținem ascunse în mânecă, eu aș spune că toți suntem ceva mai mult decât se vede, lucru pentru care ne descurcăm atât de bine la limbi străine.

Închizând ușa după el, m-am așezat pe pat. M-am simțit cuprins de o oboseală binefăcătoare. Lepădând hainele de împrumut, m-am încredințat brațelor primitoare ale lui Hannah. Dar nu înainte de a ridica receptorul telefonului de pe noptieră și de a apăsa pe furcă de câteva ori, doar pentru a mă convinge că telefonul nu era conectat.

6

M-am trezit brusc îmbrăcat sumar, la obișnuita mea oră matinală, și în virtutea obiceiului m-am întors pe partea dreaptă, pregătindu-mă să adopt poziția „lingură“ cu Penelope, doar ca să descopăr, nu pentru prima oară, că ea nu se întorsese încă din misiunea ei nocturnă. M-am trezit a doua oară și, cu o circumspecție sporită, având conștiința că stăteam în patul unei rubedenii albe decedate, a cărei față cu barbă, vizibilă printr-o ramă victoriană foarte încărcată, se încrunta la mine de deasupra șemineului. Într-un târziu, spre încântarea mea, m-am trezit a treia oară cu Hannah cuibărită în brațele mele, ceea ce mi-a permis să o informez, în ciuda prevederilor legii păstrării secretelor de stat, că participam la o misiune clandestină menită să aducă democrația în Congo, motiv pentru care nu îi telefonasem.

Abia după aceea, văzând razele soarelui strecurându-se prin perdele, am reușit să cercetez încăperea care mi se rezervase, care îmbina în mod armonios tradiția cu modernitatea, incluzând o toaletă cu oglindă, dotată cu o mașină de scris electrică, pentru file tip A4, comodă și dulap, plus presă pentru dunga pantalonilor, tavă pentru ceaiul de dimineață cu ceainic din plastic și balansoar produs de atelierele Shaker. Aventurându-mă în baia alăturată, am fost încântat să fiu întâmpinat de atâta lux, precum bară încălzită pentru prosop, halat de baie, articole de duș, șampon, ulei de baie, bețișoare pentru urechi și toate cele necesare, dar, deși am căutat indicii privind locul în care mă aflam, efortul meu s-a dovedit zadarnic. Articolele de toaletă proveneau de la producători internaționali, nu existau instrucțiuni privind evacuarea în caz de incendiu, liste cu lenjerie ori chibrituri din partea casei, nici mesaje de bun venit din partea vreunui manager cu nume ciudat și cu semnătura acestuia pe care să nu o poți descifra și nici vreo Biblie în altă limbă.

După ce am făcut duș și m-am înfășurat în halat, m-a așezat la fereastra dormitorului și am privit printre gratiile ei către personajul din fața mea. Primul lucru pe care l-am remarcat a fost o bufniță de culoarea mierii, cu aripile desfăcute larg, stând nemișcată, cu excepția penelor din vârfurile aripiilor. Văzând-o, mi s-a umplut inima de bucurie, însă păsările nu te ajută prea mult atunci când vrei să descoperi unde ești. Spre stânga și spre dreapta se întindeau dealuri cu pășuni de culoare oliv, iar între ele, marea argintie. La orizont am perceput umbra unui vas-container îndreptându-se spre nu știu ce port; iar mai aproape de țărm, un grup de mici vase pescărești urmărite de pescăruși, dar, oricât de tare mi-am încordat privirea, nu am putut distinge steagurile de la pupa. Nu se vedea nici un drum, cu excepția celui șerpuitor pe care mersesem în seara trecută. Aerodromul nu se zărea și am căutat în zadar mâneca de vânt ori vreo antenă care să-l dea de gol. Judecând după soare, am dedus că dormitorul era orientat spre nord și, după frunzișul pomișorilor de la marginea apei, că vântul predominant bătea dinspre vest. În apropiere se ridica o movilă înierbată, deasupra căreia se afla un chioșc sau o casă de vară în stilul secolului al XIX-lea, iar spre est de această construcție, o capelă în ruine și un cimitir, într-un colț al căruia se înălța ceva care arăta ca o cruce celtă, dar putea fi la fel de bine vreun monument închinat cuiva căzut în război ori dedicat unei rude de vază.

Îndreptându-mi din nou atenția către chioșc, am rămas surprins să observ silueta unui bărbat cocoțată pe o scară desfăcută. O clipă mai devreme nu fusese acolo, deci trebuie să fi apărut de după un stâlp. Pe pământ, alături de el, se găsea o cutie neagră asemănătoare celor care ne însoțiseră în avion. Cum capacul era ridicat înspre mine, conținutul cutiei mi-a rămas necunoscut. Omul repara ceva? Ce anume? Și de ce, m-am întrebat, la o oră atât de matinală?

Plin de curiozitate, am mai observat doi bărbați care desfășurau și ei o activitate misterioasă: unul era în genunchi, lângă o conductă de apă sau un punct de acces, iar celălalt se cățara pe un stâlp de telegraf, o îndeletnicire pentru care părea să nu aibă nevoie de frânghie ori de scară, punându-l pe antrenorul personal al lui Penelope, care se crede Tarzan, la respect. Iar acest al doilea bărbat, mi-am dat seama imediat, îmi era cunoscut, nu doar din vedere; îi știam chiar și numele. Până să ajungă în vârful stâlpului, l-am identificat în persoana noului și volubilului meu amic de origine velșă, Spider, șef de echipă și veteran al vestitei Chat Room.

Mi-am făcut planul pe dată. Sub pretextul unei plimbări de dimineață, înainte de micul dejun, voi intra în vorbă cu Spider, iar după aceea o să caut

să citesc inscripțiile de pe pietrele funerare din cimitir, cu scopul de a stabili limba localnicilor și implicit a locului în care mă găseam. Îmbrăcând pantalonii mei cenușii ca de penitență și sacoul din lână și luând în mână pantofii incomozi, am șters-o pe scara principală, către veranda din față. Încercând ușa, am constatat că era încuiată, la fel ca toate ușile și ferestrele alăturate pe care le-am încercat. Dar asta nu era tot. Pe geam, am zărit nu mai puțin de trei bărbați îmbrăcați cu hanorace stând de pază în jurul casei.

Ajuns în acest punct, trebuie să mărturisesc că am simțit din nou o senzație de anxietate cu privire la cerințele profesionale pe care mi le propusese Maxie, senzație care, în ciuda hotărârii mele de a deveni un actor în marea piesă pe care o jucam toți, îmi chinuise somnul întreaga noapte. Exact în acele clipe mi-am amintit ce visasem. Înotam cu un tub de respirat, la o adâncime cu care nu eram obișnuit, iar nivelul apei creștea constant în masca mea. Dacă nu m-aș fi trezit, apa ar fi umplut tot acel spațiu al măștii și m-aș fi înecat. Drept urmare, ca să mă gândesc la altceva, dar și pentru a scăpa de gândurile negative, am decis să fac un tur de recunoaștere al încăperilor de la parter, cu scopul suplimentar de a mă familiariza cu scena calvarului care mă aștepta.

Confirmându-mi bănuiala privind funcția ei originală de cămin al unei familii, casa avea în partea dinspre grădină camere de primire, fiecare dotată cu ferestre-ușă ce dădeau spre o terasă cu iarbă care urca, cu ajutorul unei scări largi, până la chioșcul cu piloni din vârful colinei. Uitându-mă cu atenție ca să nu dau de vreun om îmbrăcat în hanorac, am împins cu precauție ușa primei camere și m-am trezit într-o bibliotecă elegantă decorată într-un albastru amintind de porțelanurile Wedgwood, găzduind corpuri de bibliotecă din mahon cu uși de sticlă. În speranța că tomurile dinăuntru mi-ar putea da vreun indiciu privind identitatea proprietarului, mi-am lipit fruntea de geam și am trecut în revistă titlurile, dar am rămas dezamăgit când m-am trezit confruntat cu seturi uniforme ale scrierilor marilor autori ai lumii, fiecare în limba sa originală: Dickens în engleză, Balzac în franceză, Goethe în germană și Dante în italiană. Când am încercat să deschid ușile, în speranța că voi găsi vreo plăchetă ori vreo inscripție, am descoperit că erau încuiate, atât sus, cât și jos.

După bibliotecă urma o sală de biliard, lambrisată. Masa, pe care am apreciat-o ca fiind măsura trei sferturi, nu avea buzunare, ceea ce o plasa în categoria continentală sau franceză, în vreme ce tabela de scor din mahon era produsă de Burroughes din Londra. Cea de-a treia încăpere era un salon impozant, înzestrat cu oglinzi aurite și cu un ceas din bronz aurit, care nu arăta nici ora britanică, nici pe cea continentală, ci rămăsese blocat cu îndârjire la

ora douăsprezece. Un dulap cu mânere de alamă și cu blatul din marmură oferea o diversitate apetisantă de reviste, care începea cu franțuzeasca *Marie Claire*, trecea prin *Tatler* și se încheia cu *Du* din Elveția. În timp ce examinam aceste reviste am auzit o înjurătură înfundată din camera alăturată, a patra din șir. Ușa de trecere era întredeschisă. Alunecând tăcut pe podeaua lustruită, am pășit înăuntru. Intrasem într-o sală de jocuri. În centru se găsea o masă ovală, acoperită cu postav verde. În jurul acesteia erau aranjate, pentru jucătorii de cărți, opt scaune având brațe late din lemn. La capătul cel mai îndepărtat, cu spatele drept, stătea *monsieur* Jasper în fața unui computer, fără să aibă bereta pe cap, tastând doar cu două degete. Pe fața lui lungă se vedea miriștea crescută peste noapte, de culoarea ghimbirului, care îi dădea un aer de mare detectiv.

– De ce mă spionezi? m-a întrebat într-un târziu, în franceză.

– Nu te spionez.

– Atunci de ce nu ai pantofii în picioare?

– Fiindcă nu mi se potrivesc.

– I-ai furat?

– Împrumutat.

– Ești marocan?

– Britanic.

– Și-atunci de ce vorbești franceză ca un *pied noir*¹?

– Am crescut în Africa Ecuatorială. Tatăl meu a fost inginer, i-am răspuns înțepat, fără să mă înjosesc comentând părerea lui despre cunoștințele mele de franceză. Tu cine ești?

– Vin din Besançon. Sunt un notar provincial din Franța, care are activități în anumite domenii tehnice de jurisprudență internațională. Sunt expert în legea fiscoului din Franța și din Elveția. Am un contract cu Universitatea Besançon, unde țin prelegeri despre farmecul companiilor offshore. Sunt angajat ca avocat unic al unui anumit sindicat anonim. Acum ești mulțumit?

Dezarmat de prezentarea atât de largă, aș fi fost dispus să corectez versiunea fictivă pe care o prezentasem mai devreme în ceea ce mă privea, dar spiritul de prevedere a avut câștig de cauză.

– Dacă ai o activitate atât de modestă, cum se face că ai primit un caz atât de important ca ăsta? l-am întrebat.

– Pentru că sunt curat, respectabil, cadru didactic într-o universitate și mă ocup doar de legea civilă. Nu reprezintă traficanti de droguri și nici infractori. Cei de la Interpol n-au auzit de mine, lucrez strict în domeniul în care

¹ Algerian de origine europeană (în fr. în orig.)

sunt expert. Dorești să înființezi un holding în Martinica, înmatriculat în Elveția și deținut de o fundație anonimă din Liechtenstein care să fie în proprietatea ta?

Am râs cu un aer de regret.

– Vrei să suferi un faliment nedureros pe cheltuiala contribuabilului francez?

Am clătinat iarăși din cap.

– Atunci poate-mi explici și mie cum funcționează acest blestemat de computer anglo-saxon! Întâi mi-au interzis să-mi aduc laptopul. Apoi îmi dau unul fără manual de utilizare, fără accente în franceză, fără logică, fără...

Cum lista lipsurilor părea să devină prea lungă, a ridicat exasperat din umeri.

– Lucrurile pe care le ai de făcut te țin treaz toată noaptea? l-am întrebat, observând teancurile de hârtii și ceștile goale de cafea împrăștiate în jurul lui.

Cu un suspin, și-a lăsat corpul longilin și slăbănog să cadă înapoi pe scaunul de jucător de cărți.

– Concesii. Concesii făcute cu lașitate la diferite ore din noapte. „De ce dai înapoi în fața acestor bandiți? îi întreb eu. De ce nu le spui să se ducă dracului?”

„De cine întreabă?” m-am mirat eu în tăcere. Știam însă că trebuia să fiu precaut, ca să nu întrerup torentul de vorbe.

– „Jasper, îmi zic ei. Nu ne putem permite să pierdem acest contract vital. Timpul e prețios. Nu suntem singurii care participăm la cursa asta.”

– Așadar, redactezi *contractul*, am exclamat eu, reamintindu-mi că Maxie declarase că scopul acelei misiuni era încheierea unui contract. Doamne, Dumnezeu! Păi asta-i o mare răspundere, trebuie să recunosc! E o chestiune complicată? Cred că da.

Întrebarea mea, deși menită să măgulească, a stârnit un ușor pufnet disprețuitor.

– Nu este complicat, pentru că l-am redactat cu luciditate. E pur teoretic și nu se poate pune în aplicare.

– Dar câte părți semnatare sunt?

– Trei. Nu știu cine sunt acestea, dar ele știu. Contractul nu are nume, el cuprinde situații ipotetice nespecificate. *Dacă* se întâmplă ceva, atunci *probabil* că se întâmplă și altceva. Dacă nu...

A urmat încă o ridicare din umeri.

Cu băgare de seamă, mi-am făcut curaj să-l provoc.

– Dar dacă acest contract nu are nume, iar situațiile ipotetice rămân nespecificate și este oricum inaplicabil, cum se mai poate numi contract?

Pe fața lui osoasă a apărut un zâmbet de superioritate.

– Pentru că acest contract nu este doar ipotetic, ci și agricol.

– Agricol *în mod ipotetic*?

Zâmbetul mi-a confirmat că așa stăteau lucrurile.

– Cum se poate așa ceva? Un contract trebuie să fie *ori* agricol, *ori* ipotetic. Nu poți vorbi de o vacă *ipotetică*, nu?

Îndreptându-se ca un arc în scaun, *monsieur* Jasper și-a așezat palmele lipite de postavul verde al mesei și m-a învrednicit cu genul de încruntare disprețuitoare pe care avocații o păstrează pentru clienții lor cei mai săraci.

– Atunci răspunde-mi, te rog, la următoarea întrebare, mi-a sugerat el. Dacă un contract se referă la ființe umane – dar se referă la acele ființe umane *nu* ca la ființe umane, ci ca la *vaci* –, mai este contractul *ipotetic*, sau este *agricol*?

M-am arătat îndeajuns de înțelept să îi cedez acel punct.

– Deci, despre ce ipoteză vorbim în *acest* caz, de pildă?

– Ipoteza este un *eveniment*.

– Ce fel de eveniment?

– Nespecificat. Poate fi și un deces. Degetul lui osos m-a împuns prevenitor, ca nu cumva să declanșez tragedia. Poate e o inundație ori o căsătorie, ori un act al lui Dumnezeu sau uman. Poate este *respectarea* ori *nerespectarea* unei clauze de către una dintre părți. Nu se specifică. *Monsieur* Jasper avea cuvântul și nimeni nu-l putea întrerupe. Se știe doar că, în *eventualitatea* în care acest eveniment nespecificat se produce, anumite termene și condiții intră în vigoare, se vor cumpăra și vinde anumite materiale agricole, se vor acorda anumite drepturi agricole și se vor acumula pe numele unor anumite persoane nementionate anumite profituri agricole. Dar *numai* în eventualitatea producerii acelui eveniment.

– Cum a ajuns acest sindicat anonim până la tine?! am exclamat eu. Pentru că, în ciuda priceperii tale, stai ascuns undeva la Besançon, ținându-ți cunoștințele sub oboroc...

Nu a avut nevoie de altă încurajare.

– În urmă cu un an, am negociat multe cabane în regim timeshare în Valencia. M-am descurcat extraordinar, a fost contractul carierei mele. Cabanele nu au mai ajuns să fie construite, însă predarea lor nu intra în răspunderea mea. Clientul meu era o companie de proprietăți imobiliare cu sediul offshore, acum intrată în faliment, înmatriculată în Channel Islands.

Am făcut imediat una dintre sclipitoarele mele conexiuni. *Timeshare în Valencia*. Nu acesta era scandalul care îl adusese pe lordul Brinkley pe prima pagină a ziarului la care lucrează Penelope? Ba da.

TĂRÂMUL FĂGĂDUINȚEI PROMIS DE UN PAIR A FOST O ÎNCHIPUIRE.

- Iar această companie mai face afaceri? l-am întrebat eu.
- Am avut onoarea de a o lichida personal. Compania nu mai există.
- Dar directorii ei, da.

Expresia de superioritate arogantă de pe fața lui a înflorit de astă dată în toată splendoarea ei.

– Nu există, pentru că ei *nu au nume*. Dacă ar avea, ar exista. Dacă nu, sunt concepte abstracte. Însă ori se plictisise, ori socotea că depășisem deja granița bunei-creșteri legale, pentru că și-a trecut o palmă peste fața nebarbierită, după care s-a uitat la mine de parcă nu m-ar mai fi văzut până în acea clipă. Tu cine ești? Ce faci aici, în gaura asta de șobolani?

– Sunt interpretul conferinței.

– În ce limbi?

– În swahili, în franceză și în engleză, i-am răspuns cu oarecare rezervă, de parcă nivelul apei îmi inundase din nou masca de scufundător.

– Și cu cât te plătesc ăștia?

– Cred că n-ar trebui să spun. Dar vanitatea mi-a venit de hac, lucru ce mi se întâmplă câteodată. Omul încercase să mă domine îndeajuns. Venise vremea să-mi arăt adevărata valoare. Cinci mii de dolari, am zis eu cu un aer degajat.

A ridicat repede capul, pe care și-l ținuse o vreme între palme.

– *Cinci?*

– Întocmai. Cinci. De ce?

– Nu lire sterline?

– Dolari. Doar ți-am spus.

Nu-mi plăcea nicidecum zâmbetul lui triumfător.

– Mie îmi plătesc – și a anunțat suma cu un accent nemilos – două... sute... de mii... de franci elvețieni. Și ca să mă dărâme definitiv: În numerar. În bancnote de o sută. Nu mai mari.

Am rămas trăsniț. De ce ar primi Salvo, cel care stăpânește limbi rare, cunoștințe pe care se vede silit să le ascundă, doar o fracțiune din onorariul unui notar francez oarecare? Indignarea mea mergea chiar mai departe,

ajungând până în zilele de început, de chin, când domnul Osman de la Agenția de traduceri legalizate WorldWide îmi lua cincizeci la sută din câștiguri. Cu toate astea, m-am abținut. Am mimat indiferența. La o adică, el era un mare expert juridic. Iar eu, un interpret de duzină.

– Știi cumva unde este situat locul ăsta blestemat în care ne aflăm? m-a întrebat el, în timp ce s-a apucat din nou de treabă.

Blestemat ori nu, habar nu aveam.

– Asta nu făcea parte din înțelegere. O să cer un onorariu suplimentar.

Gongul Sanctuarului ne chema la rugăciune. Până am ajuns la ușă, *monsieur* Jasper s-a apucat din nou să tasteze cu sârg. Era limpede din atitudinea lui că discuția noastră nu avusese loc.

Îndrumat de zâmbăreața Janet către holul mare, am simțit pe dată că se întâmplase ceva cu echipa. Micul dejun de lux stabilit de ea, alcătuit din cârnăciori englezești, din șuncă din cea mai bună și din ouă prăjite ademenise puțini doritori, majoritatea stând în grupuri, cu ochi mari cât cepele, destul de amărâți. La o masă, Anton discuta în surdină cu doi oameni în hanorace, cu fețe la fel de întunecate; la altă masă, Benny, cu bărbia masivă în mână la fel de masivă, se holba încruntat la ceașca de cafea. Luând o înfățișare în ton cu dispoziția generală, m-am servit cu o porție modestă de somon afumat și m-am așezat într-un colț, așteptând desfășurarea evenimentelor. Abia înghițisem prima îmbucătură când am auzit scârțâitul unor tălpi de cauciuc; cineva se apropia cu repeziciune pe coridorul cu dale de piatră. Comandan-tul nostru, Maxie, și-a făcut intrarea într-un tricou de vâslaş, îngălbenit de vreme, al echipei Universității Oxford, șort cu cracii ceva mai lungi, cu margini zdrențuite, și teniși din pânză, fără șosete. Obrajii lui tinerești erau îmbujorați de aerul dimineții, iar ochii îi sclipeau de dindărătul ochelarilor. În urma lui se vedea Spider.

– Gata cu panica, a anunțat Maxie, după ce a înghițit un pahar de suc proaspăt de portocale pe care Gladys i l-a întins. Am realizat toate obiectivele la fix – a zis, ignorând expresia generală de ușurare –, iar restul operațiunii este în grafic. Philip și Banda celor Trei vor ateriza peste exact două ore și zece minute.

– În sfârșit, Philip! Philip, de care răspunde Maxie!

– Acum este ora...

Ceasul mătușii Imelda era cu un minut înainte. L-am reglat imediat. Nici în visurile lui cele mai nebunești fratele Michael nu și-ar fi imaginat că darul pe care mi-l făcuse pe patul de moarte avea să fie pus la încercare în acest fel.

– Grupul regal va veni după douăzeci de minute. Conferința va începe la unsprezece și jumătate fix, pauzele de mers la baie vor fi stabilite de Philip. Bufetul de prânz al delegaților va fi la două și un sfert, dacă Philip va fi de acord și presupunând că problemele majore s-au rezolvat. Și va trebui să întreținem o atmosferă de relaxare, vă rog, fără crize. Așa vrea omul, și așa o să ne străduim să fie. Rapoartele meteo sunt foarte favorabile, în consecință există toate condițiile pentru mutarea în aer liber. Sfârșitul acțiunii va avea loc, cel mai târziu, la cinci și jumătate după-amiază. Janet! Să apară un afiș cu „Fumatul interzis“ în sala de conferințe. Dar unul mare cât o zi de post. Sinclair, am nevoie de tine! Unde dracu’ a dispărut Sinclair?

Urma să primesc partea a doua a ordinelor.

7

Nu voi nega faptul că eram puțin agitat atunci când l-am urmat pe Maxie în josul treptelor înguste ce duceau spre pivniță, cu toate că, văzându-l pe Spider, cu ochii lui de velș clipindu-mi cu o șiretenie cinstită când și-a atins șapca spre noi în semn de salut ironic, m-am mai liniștit. M-a consolat descoperirea că, departe de a mă trezi într-o *terra incognita*, pătrunsesem într-o Chat Room miniaturală. De la o ușă de serviciu care nu atrăgea atenția în nici un fel și care nu se deosebea de versiunea ei de la Whitehall, ne-am continuat drumul de-a lungul unui coridor împodobit de cabluri prinse de tavan, până într-o cameră destinată cazanului pentru încălzire centrală, care se transformase într-un centru de ascultare. Adevărat, tehnologic vorbind, ne aflam departe de minunatul tărâm de ultimă generație al domnului Anderson, însă cu un strat de vopsea verde și cu vreo două dintre anunțurile lui faimoase prinse pe pereți, m-aș fi putut imagina în catacombele de pe Northumberland Avenue, unde, prin ferestrele de la subsol, se vedeau picioarele nenumăraților trecători care nu fuseseră îndoctrinați.

Urmărit îndeaproape de Maxie și de Spider, am etichetat organizarea oarecum antediluviană. Cablurile care veneau de pe coridor erau conectate într-o grilă tip lego, cu două șiruri de casetofoane, câte șase pe rând, numerotate și etichetate conform sarcinilor îndeplinite.

- Ce înseamnă, AR, Căpitane? am vrut eu să știu.
- Apartamente regale.
- Iar AO?
- Apartament oaspeți.

Am făcut un tur al bilețelelor atașate:

AR/salon, AR/dormitor unu, AR/dormitor doi, AR/birou, AR/hol, AR/baie și WC, AO/dormitor, AO/baie, verandă vest, verandă est, trepte piatră sus, trepte piatră jos, pasarelă, cărări pietriș 1, 2 și chioșc, verandă, seră.

– Cum ți se pare, Brian? m-a presat Spider să răspund, abia reușind să-și ascundă mândria. Nu trebuie să fim cu toții digitali pe lumea asta, altfel nu ne-am fi născut diferiți, nu? Decât dacă vrem ca niște pescari străini să-și vâre nasul în treburile noastre.

N-o să afirm că am fost șocat. Într-un fel, greu de explicat, mă așteptasem la așa ceva. Așadar, doar tracul făcuse ca pielea de pe spinare să se înfioare, iar Maxie nu mă ajuta deloc tot îndemnându-mă să admir ceea ce numea el *scaunul de tortură* din mijlocul încăperii, care, la prima vedere, arăta aproape la fel de apetisant ca unul electric, dar, la o examinare mai atentă, s-a dovedit a fi un fotoliu reglabil foarte vechi. Pe un braț fuseseră lipite niște cabluri cu bandă adezivă. Avea și o cască, plus un soi de tavă mobilă de spital, pe care stăteau așezate blocnotesuri, hârtie format A4, creioane HB gata ascuțite și un aparat de emisie-recepție cuibărit pe un braț; pe celălalt braț se afla o consolă cu cifre, pe care le-am asociat imediat cu numerele de pe casetofoane.

– La pauză, te prezinți aici, tocmai mă informa Maxie cu tonul lui tăios de comandant. Asculți ce ți se spune, interpretezi de urgență prin casca la care ai microfon către Sam, care se află în camera de operațiuni.

– Și cine e Sam, Căpitane?

– Coordonatorul tău. Toate discuțiile se înregistrează automat. Sam îți va spune care dintre ele trebuie ascultate în direct. Dacă îți rămâne timp liber, treci rapid și prin discuțiile obiectivelor secundare. Sam te va dirija și va transmite materialele redade de tine către persoanele care pot folosi informațiile pe care le afli.

– Iar Sam va ține legătura cu Philip, am sugerat eu, în încercarea de a mă apropia tot mai mult de logica acestei operațiuni, însă el a refuzat să se lase atras în capcană.

– Imediat după pauză, urci cât poți de repede la etaj, îți reiei locul la masa discuțiilor și te porți cât mai firesc. Treaba lui Spider este să întrețină sistemul pe care l-a creat, să se asigure că microfoanele instalate nu crapă, să înregistreze și să numeroteze corect toate benzile. El ține permanent legătura cu echipa de supraveghere, așa că știe locul fiecărui delegat la conferință și îi evidențiază prin luminițe pe harta lui.

Nu era chiar o hartă, semăna mai curând cu o versiune realizată manual a planului metroului londonez, lipită pe carton și dotată cu beculețe colorate, amintind de un tren electric pentru copii. Cu șapca așezată sui, Spider s-a așezat în fața ei, cu o mândrie de creator-proprietar.

– Anton răspunde de supraveghere, a continuat Maxie. Observatorii îi raportează lui Anton, Anton îl anunță pe Spider în legătură cu poziția obiectivelor, Spider le marchează poziția pe hartă, tu le asculți discuțiile și îi prezinți lui Sam rezumatul a ceea ce își spun. Fiecare obiectiv are o culoare de cod. Supravegherea este făcută cu ochiul liber, prin posturi fixe și prin intercom. Arată-i.

Dar mai întâi, în beneficiul lui Spider, a trebuit ca eu să dau ceea ce el numea „exemplu“.

– Numește două culori, fiule, m-a invitat el. Preferatele tale. Orice.

– Verde și albastru, am îndrăznit eu.

– *Locul*, fiule, *locul*.

– Treptele de piatră sus, am zis, alegând la întâmplare una dintre etichete.

Cu degetele parcă în zbor, Spider a apăsă patru butoane. Luminițele verde și albastru au clipit din flancul stâng al planului de metrou.

– Îți place, fiule? Îți place?

– Oferă-i lumina principală, a poruncit Maxie.

O lumină roșie sclipitoare s-a aprins din centrul apartamentelor regale, amintindu-mi de episcopii în vizită pe care copilul secret îi spionase din sălașele servitorilor.

– Lumina principală și apartamentele regale sunt în afara preocupărilor tale, cu excepția cazului în care Philip îți comunică personal altceva, m-a avertizat Maxie. Microfoane pentru orice eventualitate. Pentru arhivă, nu operative. Înregistrăm, dar nu ascultăm sau redăm. S-a înțeles asta?

– S-a înțeles, Căpitane! Și – lucru care m-a surprins și pe mine prin îndrăzneală – al cui consultant este Philip, domnule? am întrebat eu.

Maxie s-a holbat la mine de parcă ar fi bănuit un act de insubordonare. Spider a rămas impietrit în fața planului său. Însă eu nu m-am dat bătut, ceva ce nu am înțeles niciodată pe deplin în ceea ce mă privește: o încăpățănare care iese la iveală în momentele cele mai nepotrivite.

– E consultant, corect? am mers eu înainte orbește. Pe cine consultă? Căpitane, nu țin să fiu prea insistent, dar am dreptul să știu pentru cine lucrez, nu?

Maxie a deschis gura să spună ceva, apoi a închis-o. Am avut impresia că era derutat: nu de ce știa, ci de ce nu cunoșteam eu.

– Credeam că Anderson ți-a spus toate chestiile astea.

– Care chestii, Căpitane? Eu vreau doar informații generale. Dacă nu sunt bine informat, n-o să pot da tot ce pot, nu crezi?

A urmat o altă pauză, în care Maxie s-a arătat la fel de nedumerit ca și Spider.

– Philip e *independent*. Lucrează pentru cei care-l plătesc. Are *legături*.

– Legături cu guvernul? Legături cu Sindicatul? Cu cine, Căpitane?

Dacă ești în groapă, nu continua să sapi, așa se zice. Dar, dacă începusem, nimic nu mă mai putea opri.

– *Legături*, domnule! N-ai auzit de *legături*? Și eu am legături. Și Spider are. Nu acționăm în mod oficial, ci *pe lângă*, dar avem legături și rămânem la distanță. Așa merg treburile pe lumea asta, ce Dumnezeu? Apoi a lăsat impresia că i s-a făcut milă de mine. Philip acționează independent, e consultant. Are contract. Specialitatea lui e Africa și el e șeful operațiunii. Mie îmi convine, așa că și ție ar trebui să-ți convină.

– Bine, dacă așa zici tu, Căpitane...

– Philip a adunat delegații, tot el a stabilit condițiile înțelegerii și i-a adus pe toți la discuții. În urmă cu patruzeci și opt de ore nu exista nici cea mai mică șansă ca acești oameni să stea în aceeași cameră la discuții. Așa că ține-ți gura și admiră-l pentru asta!

– Așa voi face, Căpitane. Nici o problemă.

Maxie urca vertiginos treptele de piatră, câte două o dată, iar eu îl urmam îndeaproape. Ajuns în bibliotecă, s-a azvârlit pe un scaun și mi-a făcut semn să mă așez pe altul, iar după asta am zăbovit amândoi ca niște gentlemani bine-crescuți, ca să ne calmăm. Dincolo de ferestrele-ușă se vedea peluza urcând domol către chioșcul unde putea fi interceptată orice discuție.

– Într-un loc aflat la o mie cinci sute de kilometri de aici, în Danemarca, se desfășoară un seminar, a reluat el discuția. Ești atent?

– Sunt, Căpitane.

– Se numește Forumul Marilor Lacuri. Ai auzit de el?

Nu auzisem.

– Organizat de un grup de profesori universitari scandinavi pentru purtarea unor discuții neoficiale menite să rezolve problemele din Congo de Est înaintea alegerilor. Au vrut să-i adune laolaltă pe toți indivizii care se urăsc, invitându-i să se mai potolească, în ideea că se va întâmpla ceva minunat, asta dacă mai crezi în basme cu zâne.

Am arborat un zâmbet de cunoscător. Totul revenise la normal și eram din nou camarazi.

– Azi au zi liberă. Urmău să viziteze niște instalații de afumare a peștelui și câteva parcuri cu sculpturi, însă trei dintre delegați au cerut învoire și vin aici. Pentru o conferință neoficială doar a lor. A aruncat un dosar pe masa dintre noi. Astea sunt informațiile generale pe care le voiai. Biografia pe scurt, limbi cunoscute, etnia lor. Chinurile iubirii, cum spune Philip. Trei delegați, o treime lipsită de sfîntenie, a continuat el. Până în urmă cu câteva luni, oamenii ăștia erau în stare să-și scoată ochii, să-și măcelărească nevestele unul altuia și să-și fure pământurile, vitele și rezervele minerale. Cu puțin ajutor, acum vor alcătui o alianță.

– De data asta, împotriva cui, Căpitane? am întrebat eu pe un ton resemnat. Scepticismul meu vorbea de la sine. Care putea fi scopul oricărei alianțe în acel paradis binecuvântat, dacă nu lupta împotriva unui dușman comun? De aceea, nu mi-a luat mult ca să înțeleg importanța copleșitoare a răspunsului său.

– De data asta, nu *împotriva cuiva*. *Sub ale cui auspicii*. Ai auzit cumva vorbindu-se despre acel autoproclamat salvator congolez, un fost profesor, sau ceva de genul ăsta, care ține cuvântări peste tot pe unde merge? Își spune *Mwangaza*; asta înseamnă *lumină*, nu?

– Ori iluminare, i-am răspuns, dintr-un reflex pur de interpret. Depinde dacă vorbim la modul figurativ ori literal, Căpitane.

– Ei, bine, figurativ sau cum zici tu, Mwangaza este omul-cheie pentru noi. Dacă îl instalăm înainte de alegeri, atunci am rezolvat problema. Dacă nu, s-a dus totul dracului! Nu există altă soluție.

Dacă aş afirma că mi se învârtea mintea, aş spune doar jumătate de adevăr. Mai curând, am avut senzația că mă roteam cu totul pe o orbită, transmițând în același timp semnale desperate către Hannah.

* * *

– L-am ascultat vorbind, Salvo, îmi spusese ea, trecând de la franceză la engleză într-unul dintre rarele momente de relaxare dintre îmbrățișări și sărutări. E apostolul adevărului și al reconcilierii. În Kivu, apare pretutindeni la posturile locale de radio. Acum două săptămâni, când am avut o zi liberă, eu și prietenele mele am călătorit tocmai până la Birmingham, unde a vorbit în fața unei mulțimi. În sala aceea era atât de liniște, încât ne auzeam până și răsufarea. Mișcarea fondată de el se numește Calea de Mijloc. Va face ceva ce nici un partid politic nu este în stare. Asta pentru că este o mișcare pornită din inimă, nu din interes financiar. Va uni toți oamenii din Kivu, din nord și din sud. Îi va sili pe politicienii din Kinshasa să-și retragă soldații

corupți din Congo de Est și să ne lase să ne administrăm singuri. Va dezarma armatele de rebeli și milițiile care comit genocid și le va trimite înapoi, peste graniță, în Rwanda, unde le este locul. Cei care au dreptul să rămână pot s-o facă, cu condiția de a dori sincer să fie congolezi. Și mai știi ceva, Salvo?

– Ce să mai știu, Hannah?

– În 1964, în mare rebeliune, Mwangaza a luptat de partea lui Patrice Lumumba și a fost rănit!

– Dar cum putea face asta, Hannah? CIA, cu puțin ajutor din partea belgienilor, l-a asasinat pe Lumumba în 1961. Asta s-a întâmplat cu trei ani înainte de marea rebeliune.

– Salvo, ai devenit pedant. Marea rebeliune a fost de orientare lumumbistă. Toți cei care au participat la ea s-au inspirat din gândirea lui Patrice Lumumba. Luptau pentru un Congo liber și pentru Patrice, indiferent dacă era viu sau mort.

– Cu alte cuvinte, fac dragoste cu revoluția.

– Acum ai devenit și ridicol! Mwangaza nu e un revoluționar. Se pronunță pentru moderație, disciplină și dreptate, și pentru alungarea tuturor celor care fură din țara noastră și nu o iubesc. Nu vrea să fie cunoscut ca un om al războiului, ci ca un promotor al păcii și al armoniei pentru toți adevărații patrioți congolezi. El este l'oiseau rare: marele erou care a venit să ne lecuiască de toate relele. Te plictisesc, cumva?

Socotind că nu o iau în serios, ea azvârle cearșafurile de pe noi și se ridică în capul oaselor. Și trebuie să știți ce frumoasă este și cât de răutăcioasă e în dragoste, ca să vă imaginați ce înseamnă asta.

– Nu, Hannah, nu mă plictisești. Mă lăsasem atras de șoaptele nocturne ale scumpului și regretatului meu tată, care avea un vis asemănător cu al tău.

„Un singur Kivu, Salvo, fiul meu... Făcând pace cu sine și cu drapelul congolez... Eliberat de blestemul exploatării străine, dar dornic să îi primească pe toți cei care doresc să se bucure de darul ceresc al resurselor lui naturale și de iluminarea tuturor oamenilor săi... Să ne rugăm să trăiești îndeajuns de mult ca să vezi zorii acelei zile, Salvo, fiul meu.“

* * *

Maxie aștepta răspunsul meu. Auzisem de acest congolez care se voia salvatorul țării, ori nu auzisem? Ca și Mwangaza, am ales Calea de Mijloc.

– Poate că da, am recunoscut eu, atent să strecur doza adecvată de dezinteres în glas. Nu e cumva un fel de profet al consensului, scos de la naftalină?

– L-ai întâlnit deci?

– Dumnezeu, nu! (Cum puteam să-i creez o asemenea impresie?) Căpitane, ca să fiu sincer, mă străduiesc să stau departe de politică. Sunt de părere că mă simt mai bine dacă nu mă implic.

Ceea ce, înainte de a o fi cunoscut pe Hannah, era în mare măsură adevărat. Când ești asimilat, ai făcut deja alegerea.

– Păi, ține-te bine, pentru că o să-l cunoști, m-a informat Maxie, aruncând iarăși o privire spre ceasul de la mână. Marele om va fi însoțit de o suită alcătuită din două persoane: un acolit credincios care-i slujește și de consilier politic și un semicredincios mijlocitor de origine libaneză, pe nume Felix Tabizi, pe scurt Tabby (Tărcatul). Profesorul e de origine shi, la fel și acolitul lui.

Tabby, am repetat în gând, în clipa când am simțit că plutesc din nou prin casa sclipitoare din Berkeley Square. Tărcatul ticălosul, Tărcatul, capabil de vreo șmecherie în cel de-al unsprezecelea ceas. Tocmai mă pregăteam să întreb ce căuta un mijlocitor libanez semicredincios în anturajul lui Mwangaza, însă am realizat că Maxie mă pune deja în temă.

– Tărcatul este răul necesar al profului. Nici un lider african nu este el însuși fără așa ceva. Fost musulman, a făcut parte din mișcarea Hamas, dar s-a convertit recent la creștinism ca să se pună la adăpost. Ajută la desfășurarea campaniei profului, îi ușurează viața, se ocupă de finanțele lui, îi spală șosetele...

– Și ce limbi vorbește, Căpitane? La Tabizi mă refer.

– Franceză, engleză, arabă și ce-a mai prins prin călătoriile lui.

– Și Philip? El ce limbi o să vorbească?

– Franceză, lingala, ceva swahili, nu mare lucru.

– Engleză nu?

– Ba da, cum naiba? Doar e englez!

– Iar profesorul vorbește toate limbile. E o persoană educată.

Nu spusesem asta cu intenția de a-l jigni pe Maxie pentru lipsa lui de cunoștințe lingvistice, dar din încruntarea nemulțumită m-am temut că luase vorbele mele drept ofensă.

– Și ce importanță are? m-a întrebat el pe un ton iritat.

– Păi, nu ai nevoie de mine, Căpitane, am dreptate? Nu sus. Și nu așa. Mai ales că Mwangaza vorbește franceză și swahili. O să rămân jos, în sala cazanului, și o să trag cu urechea.

– Asta-i o prostie fără seamăn! Ești steaua spectacolului, ai uitat? Oamenii care vor să schimbe lumea nu țin să facă și pe interpreții. Și în Tabizi n-am încredere nici cât să-mi spună ora în vreo limbă, indiferent care. După un

moment de gândire, a completat: Și, în afară de asta, ești piesa esențială. Mwangaza insistă să vorbească swahili, pentru că franceza este prea colonială pentru el. Avem un om care vorbește franceza perfect și prea puțin swahili, și un altul care vorbește swahili, dar foarte prost franceză.

Cu toate că eram măgulit de calificativul de *stea a spectacolului*, mai aveam o întrebare. Ea îi aparținea de fapt lui Hannah.

– Și ce consecințe întrevedeți, Căpitane? Împlinirea visului nostru? Cum am putea defini asta? Eu îi întreb întotdeauna pe clienții mei lucru ăsta.

Nu era adevărat, dar recalcitranta mea a atins o anumită coardă.

– Încercăm să facem *ordine* acolo, Sinclair, ce Dumnezeu! a exclamat el pe un ton ridicat. Vrem să aducem *normalitatea* în casa aceea de nebuni. Le dăm oamenilor săraci lipiți pământului de acolo țara îndărăt și îi silim să se *tolereze* unii pe alții, să câștige bani, să aibă o *viață*. Te deranjează cumva treaba asta?

Sinceritatea declarată a intențiilor lui, pe care, până în ziua de azi, nu am nici un motiv să o pun la îndoială, m-a făcut să mă opresc o clipă, dar nu m-a redus la tăcere.

– Nu mă deranjează deloc, Căpitane. Numai că ai afirmat că vrei să impui democrația cu pușca în mână. De asta m-am întrebat pe cine ai avut în vizor când ai spus asta. Adică, spre cine îndrepti pușca. Având în vedere că urmează să se desfășoare alegeri. De ce le-o iei înainte, dacă ești bun să-mi spui?

Am menționat deja faptul că Hannah manifesta tendințe pacifiste, după cum le-ar fi definit domnul Anderson? Sau că un grup de măicuțe de la școala Misiunii Penticostale, finanțată de americani, propovăduiseră nonviolența quakeră¹, punând mare preț pe întoarcerea celui alt obraz?

– Vorbim despre Congo, da?

– Da, Căpitane.

– Unul dintre cele mai mari cimitire din lume. Corect?

– Corect. Fără îndoială. Poate *cel mai* mare.

– Oamenii mor acolo ca muștele chiar în momentul ăsta. Ucideri tribale din te miri ce, boli, foamete, soldați în vârstă de zece ani și incompetență de la vârf până la bază, violuri și mutilări fără număr. Corect?

– Corect, Căpitane.

– Alegerile nu vor aduce democrația, ci doar haos. Câștigătorii vor lua grosul și le vor spune celor care au pierdut să se ducă unde-or vedea cu ochii. Aceștia vor striga că alegerile au fost truate și vor lua calea pădurii.

¹ Quaker – membru al unei secte protestante pacifiste întemeiate în sec. al XVIII-lea și răspândite în Anglia și în SUA (n.red.)

Și cum fiecare votează pe criterii etnice, o vor lua de la capăt, ba chiar mai rău. *Decât dacă.*

Am așteptat.

– Decât dacă-l lansezi pe acest lider moderat înainte de alegeri, educi electoratul în privința mesajului său, îi dovedești că funcționează și pui capăt acestui cerc vicios. Pricepi?

– Pricep, Căpitane.

– Așadar, acesta este planul de bătaie al Sindicatului, un plan pe care-l vindem noi astăzi. Alegerile sunt o invenție neroadă a Occidentului. Ia-o înaintea lor, plasează-ți omul unde trebuie, oferă poporului măcar o dată o felie din tort și lasă pacea să se instaureze. Orice companie multinațională îi urăște pe săraci. Hrănirea milioaneilor de flămânzi nu aduce profituri. Profituri ies din privatizare, când îi lași pe proști și pe amărâți să crape. Ei bine, Sindicatul nostru nu gândește astfel. Și nici Mwangaza. Ei au în vedere infrastructura, participarea și alte chestii pe termen lung.

Plin de mândrie, m-am gândit imediat la lordul Brinkley și la grupul lui multinațional de susținători. *Micul* Sindicat? Niciodată nu mai văzusem atâția oameni *mari* strânși într-o încăpere!

– Profituri foarte mari pentru investitori, asta e clar, și de ce nu? tocmai spunea Maxie. Nu se cuvine să porți răcă unuia care trăiește bine, dacă respectivul riscă pe măsură. Dar vor rămâne multe lucruri în urmă când se va termina cu urletele și cu împușcăturile: școli, spitale, drumuri, apă potabilă... Și luminița de la capătul tunelului pentru copiii care se vor naște în anii următori. Ai ceva împotriva unui asemenea plan?

Cum să am? Cum ar putea Hannah să se opună? Cum ar putea să aibă ceva împotriva Noah și milioanele lui de tovarăși?

– Deci, dacă în primele câteva zile vor muri câteva sute – lucru ce se va întâmpla, probabil –, suntem băieții buni ori băieții răi? Se ridicase, frecându-și energic șoldul de ciclist. Încă ceva, dacă tot am ajuns la subiectul ăsta. S-a mai scărpinat puțin. Nu fraternizăm cu băștinașii. Nu ești aici ca să stabilești relații durabile, ci ca să-ți faci meseria. Când vine ora mesei de prânz, cobori în subsol și mănânci un pesmet marinăresc cu Spider. Mai ai vreo întrebare?

În afară de întrebarea „Sunt și eu băștinaș?“, nici una.

Cu dosarul lui Philip în mâini, stau, întâi pe marginea patului, apoi pe balansoarul Shaker, care se leagănă doar înainte. Sunt când steaua spectacolului, când speriat de moarte, un Mare Lac în care se adună toate fluviile din

lume, dar apele mele se revarsă. De la fereastra mea, totul pare senin. Grădinile sunt scăldate de soarele verii africane care domină Europa la vremea asta. Într-o asemenea zi, cine nu și-ar dori să facă o plimbare fără de griji pe afară, departe de ochii și de urechile curioase? Cine ar rezista ispititorului cerc de șezlonguri din chioșc?

Deschid dosarul. Hârtie albă, fără filigran. Fără clasificare de securitate, nici la antet, nici în josul paginii. Fără destinatar, fără autor. Prezentare neutră. Prima pagină începe de la jumătate și poartă numărul 17. Primul meu paragraf are numărul 12, ceea ce mă face să cred că alineatele de la 1 la 11 nu sunt recomandate privirii nevinovate a unui interpret oarecare care își dă sufletul pentru țara lui atât pe linia de plutire, cât și dedesubtul ei. Titlul alineatului 12 este „LORZI RĂZBOINICI“.

Lordul războinic prim poartă numele de Dieudonné, Cel-dat-de-Dumnezeu. Dieudonné este munyamulenge, prin urmare – greu de deosebit de rwandezi. Mă simt pe loc atras de el. Banyamulenge, așa cum sunt numiți ei în versiunea la plural, erau unul dintre triburile preferate ale scumpului și regretatului meu tată. Mereu posedat de un spirit romantic, el îi botezase „evreii din Kivu“, din respect pentru recluziunea lor, pentru priceperea lor în luptă și pentru comuniunea lor directă cu Dumnezeu din fiecare zi. Disprețuiți de frații lor congolezi „puri“ ca traficanți tutsi, fiind astfel o pradă legală, cei din neamul banyamulenge s-au instalat de mai bine de o sută de ani pe platoul inaccesibil Mulenge din zona înaltă de sud din Kivu, unde, în ciuda atacurilor aproape permanente, reușesc să ducă o viață pluralistă, îngrijindu-și oile și vitele și ignorând mineralele prețioase care se află pe teritoriul lor. Din rândurile acestui popor care trebuie să lupte mereu, Dieudonné apare ca prim exemplu:

La treizeci și doi de ani, este un războinic temut. Educat în parte de misionarii penticostali scandinavi, până la vârsta la care a putut lua arma în mână. Nu manifestă dorința de îmbogățire. A primit împuternicirea deplină din partea bătrânilor tribului său pentru a atinge următoarele scopuri:

- a) includerea tribului banyamulenge în noul guvern provizoriu din Kivu de Sud, înainte de alegeri;
- b) soluționarea litigiilor teritoriale privind Platoul Superior;
- c) dreptul de revenire pentru mii de oameni din tribul banyamulenge, care au fost izgoniți din Congo, îndeosebi cei care au fost siliți să fugă după tulburările din Bukavu, petrecute în 2004;

- d) integrarea poporului banyamulenge în societatea civilă congoleză și încheierea oficială a negocierilor privind persecuțiile din ultimii cincizeci de ani.

Limbi cunoscute: kinyamulenge și kinyarwanda, shi, swahili, franceza (foarte bine).

Revin la lordul războinic numărul doi. Este Franco, numit astfel după cântărețul african a cărui operă îmi este cunoscută datorită discului zgâriat de gramofon de la Misiune al părintelui André. Franco este un războinic bembe de stil vechi din regiunea Uvira, în vârstă de aproape 65 de ani. Nu a beneficiat de educație, însă e de o șiretenie remarcabilă și este un pățimaș patriot congolez. Philip ar fi trebuit să lanseze un avertisment privind sănătatea lui înainte de a trece mai departe:

Sub Mobutu, a avut o funcție neoficială de polițist în zona dealurilor Walungu. Întemnițat în 1996, când a izbucnit războiul, a evadat și s-a adăpostit în pădure, alăturându-se tribului mai mai, ca să scape de persecuțiile pentru fosta sa apartenență. Se spune că deține cel puțin gradul de colonel. Este parțial infirm din cauza unei răni la piciorul stâng. Una dintre soțiile lui este fiica unui general mai mai. Deține numeroase terenuri și are șase frați bogați. Parțial alfabetizat. Vorbește limba maternă, bembe, swahili, foarte prost franceza și, surprinzător, kinyarwanda, pe care a învățat-o în închisoare, la fel de bine ca și limba înrudită, kinyamulenge.

De la această distanță, este greu de descris ce imagini grotești au invocat în mintea mea de copil secret aceste câteva cuvinte. Dacă mai mai nu erau temuții simba de pe vremea tatălui meu, atunci ocupau locul doi în materie de barbarie. Și nimeni nu ar trebui să se lase prost de termenul „colonel“. Nu ne referim la uniforme curate și călcate, la prezentarea raportului de către subordonați, la semnalizări luminoase, la medalii cu panglici și la altele asemenea. Vorbim de cununi din pene, șepci de baseball, veste din piele de maimuță, șorturi de fotbal, treninguri și machiaje. Încălțăminte preferată: cizme de cauciuc tăiate. Drept puteri magice, capacitatea de a transforma gloanțele în apă, lucru pe care cei din tribul mai mai, la fel ca și simba, îl pot realiza oricând, cu condiția de a respecta ritualurile necesare. Acestea presupun să nu îngădui ploii să-ți intre în gură, să nu mănânci dintr-o farfurie care are culori pe ea și să nu atingi nici un obiect ce nu a fost stropit cu poțiuni fermecate, aceste puteri trăgându-se direct din solul pur al statului Congo, pe care mai mai au jurat să îl apere cu sângele lor et cetera. Mai vorbim despre

crime întâmplătoare, inutile, despre violuri, și despre o serie nesfârșită de atrocități comise sub orice influență, începând cu cea a vrăjitoriei până la aceea a câtorva litri de bere marca Primus, îmbunătățită cu vin de palmier.

Cum Dumnezeu puteau aceste două grupări – mai mai și banyamulenge – să devină parteneri ai reconcilierii într-un Kivu suveran și cuprinzător, sub o conducere luminată, era, după părerea mea, ceva extrem de misterios. Adevărat, din când în când, tribul mai mai formase alianțe tactice cu tribul banyamulenge, însă asta nu îl împiedicase pe nici unul din ele să atace sate, să incendieze recolte și să fure vite și femei de la celălalt trib.

Ce speră Franco să obțină la conferința de astăzi?

- a) consideră Calea de Mijloc drept o posibilă cale rapidă de a obține bani, putere și arme pentru milițiile sale;
- b) anticipează o reprezentare substanțială a tribului mai mai în noul guvern al Kivu: adică, un control riguros al trecerilor de frontieră (venituri din mită și din vămuire) și concesiuni miniere (mai mai vând substanțe minerale rwandezilor, indiferent de sentimentele lor antirwandeze);
- c) se bazează pe influența mai mai în Kivu pentru creșterea acțiunilor în fața guvernului federal de la Kinshasa;
- d) este în continuare hotărât să curețe întregul Congo de influența rwandeză, cu condiția ca mai mai să-și poată vinde substanțele minerale altor cumpărători;
- f) consideră alegerile care urmează a fi organizate în curând drept o amenințare la adresa mai mai și dorește să le evite.

Al treilea lord războinic nu este câtuși de puțin un lord războinic, ci bogatul moștenitor al unui om de afaceri est-congolez, care a fost educat în Franța. Numele lui complet este Honoré Amour-Joyeuse, cunoscut tuturor sub acronimul de Haj. Etnic vorbind, el este shi, la fel ca Mwangaza și, prin urmare, congolez „pur“. Recent, s-a întors în Congo, venind de la Paris, după ce a urmat cursurile facultății de economie politică de la Sorbona, pe care le-a absolvit cu brio. Potrivit lui Philip, sursa puterii sale nu se află nici în Zona înaltă Sudică a banyamulenge, nici în redutele din nord și din sud ale mai mai, ci printre tinerii antreprenori în ascensiune din Bukavu. Am aruncat o privire pe fereastră. Dacă în copilăria mea a existat un paradis, atunci acesta a fost vechiul oraș colonial Bukavu, așezat la capătul sudic al lacului Kivu, printre văi molcome și munți învăluiți în ceață.

Interesele de familie cuprind plantații de cafea și de legume, hoteluri, o distilerie care posedă și un parc de camioane, un comptoir¹ pentru afaceri cu diamante, aur, casiterită² și coltan³ și două discoteci, proaspăt achiziționate, care constituie mândria lui Haj. Majoritatea acestor afaceri depind de relațiile comerciale cu rwandezii de peste graniță.

Așadar, un lord războinic care nu este lord războinic, dependent de dușmanii lui pentru a-și asigura traiul.

Haj este un organizator priceput, care impune respectul celor care lucrează pentru el. Dacă i se oferă motivația potrivită, el ar putea mobiliza imediat o miliție de cinci sute de oameni cu ajutorul legăturilor sale cu șefii de triburi locali din districtele Kaziba și Burhinyi, aflate în apropiere de Bukavu. Luc, tatăl lui Haj, fondator al imperiului familiei, deține operațiuni la fel de impresionante în portul Goma, situat la nord.

Schițez un zâmbet. Dacă Bukavu este paradisul copilăriei mele, Goma este paradisul copilăriei lui Hannah.

Luc este veteran al Marii Revoluții și un camarad de nădejde al lui Mwangaza. Beneficiază de influență asupra altor comercianți importanți din Goma, care, la fel ca el, sunt iritați de dominația insuportabilă a Rwandei asupra zonei Kivu. Luc intenționa să participe personal la conferința de astăzi, însă în prezent se află într-un spital de cardiologie din Cape Town, pentru îngrijire medicală specializată. Prin urmare, Haj îl reprezintă.

Așadar, ce oferă acest duet de baroni urbani, alcătuit din tată și fiu?

Având în vedere momentul și persoana, Luc și cercul său din Kivu de Nord sunt pregătiți să declanșeze o revoluție populară pe străzile din Goma și să asigure sprijin politic și militar secret față de Mwangaza. În schimbul acestui sprijin, vor solicita putere și influență în cadrul noului guvern provincial.

Iar Haj?

¹ Agenție comercială (în fr. în orig.)

² Minereu din care se extrage staniul (n.tr.)

³ Numele dat de localnici unui minereu metalic, columbită-tantalită, din care se obțin elementele niobium și tantal, metale rare, ultimul din acestea fiind folosit pentru producerea de telefoane mobile, DVD-playere, computere și console pentru jocuri. Controlul asupra acestui minereu a alimentat conflictele din Congo, în urma cărora, între 1998 și 2004, au pierit circa 3,8 milioane de oameni. (n.tr.)

În Bukavu, Haj se află în situația de a-i convinge pe intelectuali și pe comercianți să adopte Calea de Mijloc drept modalitate de a-și vărsa furia împotriva Rwandei.

Poate că există un motiv mai pragmatic pentru care Haj este prezent printre noi astăzi:

Drept semn de bunăvoință că se angajează să susțină Calea de Mijloc, Luc a fost de acord să accepte în avans un comision de (*scris șters*), pentru care a semnat deja o chitanță oficială.

Haj vorbește shi, o idee de swahili și, pentru a-și desfășura activitatea de afaceri, a învățat singur kinyarwanda. Preferă să vorbească o franceză „extrem de complicată“.

Deci, cam asta e situația, îi spun eu lui Hannah, când mă ridic să răspund la bătaia violentă în ușă: un fermier-soldat munyamulenge, un cal de război șontorog de origine mai mai și un șmecher de oraș, educat în Franța, care îi ține locul tatălui său. Ce șansă ar avea un profesor septuagenar, cât de idealist ar fi el, de a transforma acest trio într-o alianță iubitoare de pace și de democrație, impunând sau nu asta cu forța armelor?

– Căpitanul a zis că-ți trimite restul temei pe care trebuie să o înveți, m-a prevenit Anton, înmânându-mi un alt dosar. Și fiindcă tot sunt aici, o să-ți iau literatura aia porno. N-am vrea să cadă pe mâna copiilor, nu?

Pe înțelesul tuturor: Uite un exemplar fotocopiat al contractului fără nume, întocmit de Jasper, în schimbul documentelor de informare generală ale lui Philip.

Așezându-mă din nou în balansoarul Shaker, pregătit să reiau lectura, am observat cu amuzament că, în disperare de cauză, accentele franțuzești fuseseră adăugate cu cerneală. Preambulul definește părțile nenumite la contract.

Partea Întâi este o companie cu capital offshore care asigură echipamente și servicii agricole la costuri scăzute, pe bază de autoajutorare, statelor africane subdezvoltate sau în curs de dezvoltare.

Cu alte cuvinte, Sindicatul anonim.

Partea a Doua, denumită în cele ce urmează Agricultor, este un profesor universitar renumit, care dorește reorganizarea radicală a tuturor sectoarelor populației indigene.

Sau, pe înțelesul tuturor în franceză, Mwangaza.

Partea a Treia, denumită în continuare Alianța, reprezintă o asocieră onorabilă de lideri de comunități care se angajează să conlucreze sub îndrumarea Agricultorului – a se vedea mai sus...

Scopul lor comun va fi de a promova prin orice mijloace la dispoziția lor acele reforme ce sunt esențiale pentru crearea unei structuri sociale uniforme care să cuprindă întregul Kivu, inclusiv o politică fiscală comună și reintrarea în posesia resurselor naturale din Kivu, în scopul propășirii tuturor oamenilor săi...

În schimbul asistenței tehnologice și financiare acordate de Sindicat în instituirea acestor reforme, denumite în cele ce urmează Eveniment, Agricultorul, prin consultare cu partenerii săi din Alianță, se obligă să acorde statutul de parte favorizată Sindicatului și acelor corporații ori entități pe care Sindicatul, la discreția sa absolută, le consideră corespunzătoare pentru a le nominaliza în mod periodic...

În ceea ce îl privește, Sindicatul se angajează să pună la dispoziție servicii specializate, personal și echipamente în valoare de cincizeci de milioane de franci elvețieni drept plată unică, în conformitate cu Anexa atașată la prezentul...

Sindicatul se angajează să pună la dispoziție, pe cheltuiala sa, toți experții necesari, tehnicienii, instructorii și cadrele care sunt necesari(e) pentru instruirea forței de muncă locale în ceea ce privește utilizarea respectivelor echipamente și pentru a rămâne la fața locului până la desfășurarea oficială a Evenimentului și pe o perioadă de cel puțin șase luni de la data începerii...

Pentru un document atât de vag formulat, Anexa este impresionant de amănunțită.

Elementele de bază care se pun la dispoziție includ cazmale, mistrii, târnăcoape, seceri, roabe ușoare și grele. Pentru a fi folosite unde? În pădurea tropicală sau ce a mai rămas din ea? Închid și deschid ochii. Modernizăm Kivu cu ajutorul secerelor, al târnăcoapelor și al roabelor?

Costul unei eventuale *a doua tranșe* de echipamente nu va fi suportat de către Sindicat, ci „evaluat în funcție de venitul generat de Eveniment înainte de orice deduceri“. Cu alte cuvinte, gestul filantropic al Sindicatului se limitează la cincizeci de milioane de franci elvețieni.

O pagină de cifre, de condiții și de rate de achitare se referă la o împărțire a prăzilor rezultate după Eveniment. În primele șase luni, Sindicatul solicită drepturi exclusive asupra tuturor recoltelor strânse, indiferent de natura acestora, din interiorul Zonelor Geografice Desemnate, definite prin longitudine și prin latitudine. Fără acordarea unor astfel de drepturi exclusive, înțelegerea este nulă. Cu toate acestea, în semn de bunăvoință și cu buna-credință a Alianței, Sindicatul se obligă să efectueze o plată lunară *ex-gratia*¹ către Alianță, în valoare de 10% din încasările brute.

În afară de cele șase luni de folosință liberă, mai puțin 10%, Sindicatului trebuie să i se garanteze „scutire în perpetuitate de orice impuneri, taxe și tarife locale din Zonele Desemnate“. De asemenea, trebuie să i se garanteze „un mediu sigur pentru pregătirea, pentru recoltarea și pentru transportul tuturor recoltelor“. În calitate de „unic finanțator și de persoană care preia riscurile“, Sindicatul trebuie să primească „67% din încasările brute, după deducerea cheltuielilor indirecte și administrative, în vigoare numai de la începutul celei de-a șaptea luni de după Eveniment...“

Exact când începusem să simt că Sindicatul primea prea multe drepturi, un pasaj final mi-a readus speranțele la nivelul la care ajunseseră după discuția mea savantă cu Maxie:

Toate veniturile rămase ce se acumulează după terminarea perioadei de șase luni vor fi transferate în întregime Alianței pentru a fi distribuite în mod egal și echitabil către toate sectoarele comunității, în conformitate cu principiile internaționale acceptate de dezvoltare socială în domeniul sănătății, al educației și al bunăstării, cu scopul unic de a stabili armonia, unitatea și toleranța reciprocă sub un drapel unic.

În cazul în care sciziunea datorată facțiunilor ar face imposibilă distribuția echitabilă, atunci Mwangaza va numi pe propria răspundere un comitet de reprezentanți de încredere, care să aibă sarcina de a acorda ceea ce era descris în continuare drept „Porția Poporului“. Aleluia! Aici se găsea, în sfârșit, sursa banilor pentru școli, pentru drumuri, pentru spitale și pentru următorul lot de copii care aveau să vadă lumina zilei, exact așa cum promisese Maxie. Hannah se putea declara cu conștiința împăcată. Și eu la fel.

Așezându-mă în fața anticei mașini electrice de scris de pe măsuta cu oglindă, am început cu vioiciune să traduc documentul în swahili. După ce mi-am terminat treaba, m-am întins pe pat cu intenția de a mă liniști. După

¹ Din prietenie (în lat. în orig.)

ceasul mătușii Imelda, se făcuse unsprezece și jumătate. Hannah se va fi întors din schimbul de noapte, dar nu poate adormi. Stă întinsă pe pat, în uniformă, și privește tavanul prăfuit, cel la care ne-am uitat în timp ce am făcut schimb de speranțe și de vise. Se gândește: „Unde este, de ce nu a sunat, o să-l mai văd vreodată, sau e un mincinos ca toți ceilalți?” Se gândește la fiul ei Noah și la ziua când îl va duce înapoi în Goma.

Un avion de mici dimensiuni a zburat peste chioșc. Am sărit la fereastră ca să-i văd însemnele, dar am ajuns prea târziu. Până să apară Anton, omul de încredere, ca să ia ce aveam de dat și să mă conducă spre parter, jurasem deja să dau tot ce puteam.

8

Urmându-l în goană pe Anton în sala de jocuri, unde îl întâlnisem la începutul zilei pe Jasper, am observat imediat că încăperea suferise o modificare subtilă. În centrul scenei fuseseră așezate o tablă albă și un șevalet. Cele opt scaune din jurul mesei se înmulțiseră, devenind zece. Deasupra șemineului din cărămidă se plasase un ceas mare, cu cadran rotund, alături de un anunț cu „Fumatul interzis“, în limba franceză. Proaspăt bărbierit și periat, urmat îndeaproape de Benny, Jasper a apărut lângă ușa care ducea spre interiorul casei.

Am aruncat o privire peste masă. Cum să pui plăcuțe cu nume pentru o conferință fără nume? Mwangaza era MZEE și fusese așezat în centru pe latura dinspre interior, pe locul de onoare. Îl flancau credinciosul lui aco-lit, M. LE SÉCRETAIRE, și mai puțin credinciosul M. LE CONSEILLER, adică Tabby Tărcatul, în care Maxie n-ar fi avut încredere nici măcar cât să-i spună ora exactă. Vizavi de ei, cu spatele spre ferestrele franțuzești, stătea Banda celor Trei, identificați prin MONSIEUR și doar prin inițiale: D de la DIEUDONNÉ, F de la FRANCO și H de la HONORÉ AMOUR-JOYEUSE, Marele Domn de Bokavu, cunoscut și sub numele de Haj. Lui Franco, fiind decan de vârstă, i se rezervase poziția centrală, față în față cu Mwangaza.

Laturile mesei ovale fiind ocupate, echipa gazdă se mulțumise să se așeze în capete: într-unul, MONSIEUR LE COLONEL, am presupus că era vorba despre Maxie, MONSIEUR PHILIPPE lângă el, iar în celălalt, eu și Jasper. N-am putut să nu observ că, în vreme ce lui Jasper i se acordau onoruri depline ca MONSIEUR L'AVOCAT, eu fusesem expediat, fiind numai INTERPRÈTE.

În fața scaunului rezervat lui Philip, un clopoțel de alamă. Și acum îmi sună în minte. Avea un mâner negru din lemn și era replica miniaturală a clopotului care ne tiranizase cât trăisem la Sanctuar. Ne târâse cu de-a sila din paturi, ne spusese când să ne rugăm, când să mâncăm, să mergem la toaletă, la sala de gimnastică, la sala de clasă și pe terenul de fotbal, să ne rugăm din nou și să revenim în pat pentru a ne lupta cu propriii demoni. Și cum Anton se străduia în acele clipe să-mi explice, curând avea să mă trimită la subsol și înapoi, ca pe un yo-yo uman:

– O să sune când solicită o pauză și când îți cere să te întorci la masă pentru că se va simți singur. Însă unii dintre noi nu vom lua pauze, nu-i așa, șefu’? a adăugat el și mi-a făcut cu ochiul. O să coborâm scările până-n locul unde putem trage cu urechea pe rețeaua țesută de Păianjen.

Recunoscător pentru spiritul de camaraderie, am făcut cu ochiul drept răspuns. În curte tocmai intra un jeep. Lute ca un spiriduș, Anton a țâșnit pe ușă și a dispărut, ca să preia comanda echipei de supraveghere, am bănuț eu. Pe deasupra a mai trecut un avion, dar l-am scăpat și pe acesta. S-au mai scurs câteva minute, timp în care privirea mea a abandonat sala de jocuri și a căutat să se odihnească pe peluzele bine întreținute. Acolo am observat un domn într-o ținută ireproșabilă, cu pălărie de panama, pantaloni cafenii, cămașă roz, cravată roșie și un blazer bleumarin, pășind agale pe movila înierbată. S-a oprit în chioșc, postându-se între doi stâlpi, semănând cu un egiptolog britanic din alte vremuri și zâmbind în direcția din care venise. Și mă voi grăbi să spun pe dată că, de la prima privire, mi-am dat seama de o nouă prezență în viața mea, motiv pentru care nu m-am îndoit nici o clipă că îl spionam pe consultantul independent în probleme africane și – din nou pe baza cuvintelor rostite de Maxie – *șeful operațiunii*, Philip sau *Philippe*, care vorbește cursiv franceză, lingala, dar nu swahili, arhitectul conferinței noastre, cel care mijlocește prietenia dintre Mwangaza și delegații noștri.

Apoi a apărut la linia orizontului un african zvelt, cu un aer demn. Avea barbă și purta un costum occidental cu o croială sobră, cu un mers care trăda o contemplație atât de adâncă, încât mi l-a redeșteptat în minte pe fratele Michael, traversând curtea Sanctuarului la vremea postului mare. Prin urmare, nu a fost nevoie de prea multă intuiție ca să-l identific drept păstorul penticostal, lordul războinic Dieudonné, delegatul împuternicit de disprețuiții banyamulenge, atât de dragi scumpului și regretatului meu tată.

Era urmat de un al doilea african, care putea fi descris drept antiteza lui: un uriaș lipsit de păr, cu un costum cafeniu sclipitor, a cărui haină îl strângea, care șchiopăta, târându-și piciorul stâng cu răsuciri feroce ale torsului. Nu putea să fie decât Franco, beteagul cal de război, fosta brută a lui Mobutu, în prezent colonel sau un grad mai mare al tribului mai mai, dușman declarat și aliat ocazional al omului care defilase prin fața mea ceva mai devreme.

Și, în sfârșit, ca un soi de concesie studiată față de ceilalți, a apărut și cel de-al treilea delegat al nostru, Haj, prințul neîncoronat al comerțului din Bukavu; ostentativul om educat la Sorbona arbora un asemenea dispreț, o asemenea afectare, distanțându-se atât de vizibil de ceilalți, încât m-am întrebat dacă nu era pe punctul de a se răzgândi, refuzând să mai fie reprezentantul tatălui său. Nu era nici scheletic precum Dieudonné, și nici chel și lucios ca Franco. Avea un aer de dandy de oraș. Capul, ras la tâmples, avea niște linii șerpuite făcute din tunsoare. Pe frunte îi atârna o buclă dată cu gel. Cât despre hainele lui: ei bine, noblețea sentimentelor lui Hannah poate îmi tăiașe apetitul față de asemenea vanități, dar, având în vedere zdrențele cu care mă pedepsise domnul Anderson, alegerea lui Haj a făcut să iasă din nou la suprafață acest apetit. Aveam în fața ochilor ultima creație din colecția de vară Zegna: un costum cu trei piese, din mohair de culoarea ciupercii, pentru omul care are totul sau vrea totul, scos în evidență de o pereche de pantofi italieni cu botul ascuțit, din piele de crocodil, de culoare verde murdar, pe care i-aș aprecia, dacă sunt autentici, la mai bine de două sute de lire pe un picior.

Și dacă la vremea aceea nu mi-am dat seama, acum știu că asistam la încheierea turului de prezentare, în cursul căruia Philip le arătase protejaților lui toate facilitățile casei, inclusiv apartamentul înțesat de microfoane unde se puteau relaxa între sesiunile de discuții și terenurile interceptate, unde erau liberi să se bucure de intimitatea de care aveau nevoie pentru un schimb complet și deschis de păreri.

La solicitarea lui Philip, cei trei delegați privesc ascultători spre mare, apoi spre cimitir. Și când Haj se întoarce odată cu ei, haina costumului Zegna se desface și lasă să se vadă o căptușeală de culoarea muștarului și un obiect cu inflexiuni de oțel care sclipește scurt în razele soarelui. Ce-ar putea fi? Lama vreunui cuțit? Un telefon mobil, iar în acest caz, trebuie să-l avertizez pe Maxie? decât Cu excepția situației în care, desigur, nu l-aș putea cere cu împrumut și, când nu e nimeni atent, să o sun pe Hannah. Și cineva, presupun că Philip, trebuie să fi spus o glumă, pe-semne una porcoasă, pentru că toți patru izbucnesc în hohote de râs care

se rostogolesc pe peluză și pătrund pe ferestrele franțuzești ale sălii de jocuri, care stau deschise din cauza arșitei. Însă acest lucru nu mă impresionează atât de mult pe cât s-ar cuveni, deoarece viața m-a învățat încă de la o vârstă fragedă că nativii congolezi, care respectă cu sfîntenie regulile de politețe, nu rîd întotdeauna din motivele cele mai potrivite, îndeosebi dacă sunt de origine mai mai sau echivalentul acesteia.

După ce și-au revenit din veselie, membrii grupului se deplasează către capul scării ornamentate unde, la invitația elegantă a lui Philip, Franco, uriașul olog, își trece un braț pe după gâtul fragilului Dieudonné și, cu toate că sunt adversari declarați, îl adoptă pe post de baston, dar cu o spontaneitate atât de surâzătoare, încât inima mi se umple de optimism, anticipând un sfârșit fericit pentru aventura noastră. Și, în acest fel, își încep coborârea anevoioasă, Philip mergând în fața perechii unite prin acel braț petrecut pe după gât, urmați de Haj. Îmi mai amintesc că, deasupra lor, cerul era de un albastru glacial, nordic, și că lordul războinic mai mai și propteaua lui slăbănoagă erau însoțiți de un stol de păsărele care săltau în timpul zborului. Și mai țin minte că, în momentul când Haj a pătruns în umbră, misterul sclipirii din buzunarul interior al hainei s-a lămurit. Era mândrul posesor al unui set de stilouri și de pixuri Parker.

Apoi s-a petrecut una dintre acele gafe monumentale de care nu este scutită nici o conferință care se respectă. Trebuia să se organizeze un șir al prezentărilor. Anton ne explicase asta dinainte. Philip urma să pătrundă în casă cu Banda celor Trei pe latura dinspre grădină, Maxie trebuia să intre în același timp dinspre interior cu anturajul lui Mwangaza, realizându-se astfel marea și istorica intrare simultană a părților participante la conferință. Noi, ceilalți, trebuia să ne aliniem și să ni se strângă mâinile sau nu, în funcție de dispoziția de moment a oaspeților.

Cu toate acestea, am avut parte de o brambureală. Poate că Maxie și grupul lui s-au mișcat o idee mai încet până să-și încheie turul de prezentare, ori Philip și delegații s-au grăbit puțin. Pesemne că bătrânul Franco, slujindu-se de trupul sfrijit al lui Dieudonné, a fost mai iute de picior decât se aștepta. Efectul s-a produs negreșit: Philip și grupul lui au intrat, aducând cu ei mirosurile dulcele ale copilăriei mele africane, dar singurele persoane care i-au întâmpinat au fost marele interpret cu limbile lui minoritare absente, un notar provincial de origine franceză și masivul Benny, cel cu coada de cal. Imediat ce Benny și-a dat seama ce se petrecea, a ieșit valvârtej ca să-l găsească de urgență pe Anton.

La orice conferință, într-o asemenea situație aș fi preluat inițiativa, deoarece interpreții de marcă trebuie să fie oricând pregătiți să acționeze

ca niște diplomați atunci când este cazul, și în alte ocazii am procedat în consecință. Dar asta era operațiunea lui Philip. Iar Philip, cu ochi foarte autoritari care se șteau dintre pernutele fără de cute ale obrazilor plini, a apreciat într-o clipă întreaga situație. Ridicând în aer degetele arătătoare în semn de încântare, a scos o exclamație:

– *Ah, parfait, vous voilà!*

Și mi-a întins pălăria de panama, dezvelindu-și părul bogat, dar complet alb, ondulat și dat după o ureche.

– Permite-mi să mă prezint, a rostit el într-o franceză cu cel mai elegant accent parizian. Sunt Philippe, consultant agricol și prieten neostoit al statului Congo. Iar dumneata, domnule?

Și-a înclinat capul cu părul alb tuns perfect, de parcă n-ar fi avut decât o ureche sănătoasă.

– Mă numesc Sinclair, domnule, am răspuns eu cu aceeași promptitudine, de asemenea în franceză. Vorbesc franceză, engleză și swahili. Privirea lui Philip a alunecat către Jasper, iar eu m-am grăbit să dau curs sugestiei: Și îngăduiți-mi să vi-l prezint pe *monsieur* Jasper Albin, avocat specialist din Besançon, am continuat eu. Iar pentru efecte suplimentare: Și, dacă-mi permiteți, în numele tuturor celor de aici, aș dori să transmit cele mai calde salutări distinșilor noștri delegați africani!

Elocvența mea spontană a avut consecințe pe care nu le anticipasem și pe care, cred eu, nici Philip nu le prevăzuse. Bătrânul Franco l-a îndepărtat cu cotul pe Dieudonné, bastonul lui uman, și mi-a prins mâinile în ale lui. Și presupun că pentru un european cu mentalitate comună ar fi rămas doar un african de dimensiuni enorme, îmbrăcat cu un costum sclipitor, care se chinuiește să adopte manierele occidentale. Dar nu pentru Salvo, copilul secret. Pentru Salvo, el era protectorul autonumit al Misiunii noastre, cunoscut fraților și sub numele de Beau-Visage, un pungaș și un prădător solitar, tată a nenumărați copii, care se adăpostea în casa din cărămidă roșie a Misiunii la căderea nopții, aducând în ochi magia pădurii, având în mână o veche pușcă belgiană, la care se adăugau o cutie de bere și un căprior proaspăt ucis, care nu-i încăpea în tolba de vânător, după ce bătuse cale de treizeci de kilometri ca să ne avertizeze în privința vreunui pericol iminent. Și, când venea dimineata, îl găseam așezat pe prag, zâmbind în somn și ținându-și pușca pe genunchi. Apoi, în aceeași după-amiază, îl puteai zări în piața orașului, insistând să-și vândă suvenirele lui înfiorătoare către nefericiții turiști veniți în safari: vreo labă de gorilă ori capul uscat și fără ochi al vreunei căprioare impala.

– *Bwana*¹ Sinclair, a început venerabilul domn, ridicând un pumn încheștat pentru a face liniște. Sunt Franco, înalt ofițer mai mai. Comunitatea mea este o adevărată forță înființată de strămoșii noștri pentru apărarea sacrei noastre patrii. Când eram copil, gunoaiele de rwandezi ne-au atacat satul, au dat foc recoltelor și, din ură, au căsăpit trei sau patru dintre vacile noastre. Mama ne-a dus în pădure ca să ne ascundem. Când ne-am întors, am văzut că ticăloșii îi legaseră pe tata și pe doi frați de-ai noștri și îi făcuseră bucăți. A împuns cu degetul îndoit spre Dieudonné, care stătea în spatele lui. Când mama era pe moarte, gândacii de banyamulenge au refuzat să-i îngăduie trecerea pe teritoriul lor către un spital. A zăcut pe marginea drumului șaisprezece ore, murind sub ochii mei. Prin urmare, nu sunt prietenul străinilor și al invadatorilor. A răsuflat cu putere, iar apoi a oftat adânc. În baza Constituției, mai mai s-a unit oficial cu armata de la Kinshasa. Însă această unire are un caracter artificial. Cei de la Kinshasa îi dau generalului meu o uniformă frumoasă, dar nu-i plătesc soldații. Îi oferă un grad înalt, dar nu-i pun arme la dispoziție. De aceea, spiritele l-au sfătuit pe generalul meu să asculte vorbele acestui Mwangaza. Cum eu îmi respect generalul și sunt îndrumat de aceleași spirite, iar voi ne-ați promis bani și arme bune, am venit aici ca să dau curs ordinului primit de la generalul meu.

Înflăcărat de manifestarea unor sentimente atât de puternice, am deschis gura ca să traduc în franceză, dar m-am oprit brusc, când am sesizat privirea lui Philip. Oare Franco mi-a auzit bătaia inimii? Dar Dieudonné, care stătea în spatele lui? Dar filfizonul Haj? Toți trei se uitau la mine cu speranță în ochi, de parcă m-ar fi încurajat să redau discursul lui Franco. Însă, mulțumită lui Philip, am realizat ce se întâmplase. Copleșit de solemnitatea acelei ocazii, bătrânul Franco rostise totul în limba sa maternă, bembe, o limbă situată sub linia de plutire, pe care eu nu o cunoșteam în acele momente.

Însă, dacă era să judec după fața lui, Philip nu avea știință de acest lucru. A chicotit amuzat, dojenindu-l pe bătrân pentru greșeala lui. Din spatele lui, Haj a explodat într-un râs ale cărui hohote mi-au amintit de o hienă. Însă Franco, fără să se lase înfrânt, s-a apucat să repete cu sârg totul în swahili. Și a continuat cuvântarea, iar eu am dat din cap în semn de aprobare față de oratoria lui până când, spre marea mea ușurare, ușa de la intrare s-a deschis brusc, împinsă de Benny, făcând loc lui Maxie și celor trei oaspeți ai lui, cu Mwangaza la mijloc.

¹ Termen derivat din swahili, folosit de africani pentru europeni, însemnând stăpân sau șef (n.tr.)

Pământul nu s-a despiciat ca să mă înghită, nimeni nu m-a arătat cu degetul ca să mă denunțe. Până la urmă, ne-am strâns în jurul mesei de joc, iar eu traduc cuvintele de bun venit ale lui Philip în swahili. Limba asta mă eliberează, lucru care mi se întâmplă întotdeauna. Am supraviețuit cumva străngerilor de mâini și prezentărilor, și fiecare stă la locul stabilit, mai puțin Jasper, care, după ce le-a fost prezentat lui Mwangaza și consilierilor lui, a fost escortat afară din încăpere de Benny, pentru a i se pune la adăpost conștiința profesională, presupun. Cuvântarea lui Philip este glumeață și scurtă și face pauzele exact unde îmi doresc.

Pentru publicul meu am ales o sticlă de apă minerală Perrier de un litru, aflată la aproape jumătate de metru în fața mea, deoarece contactul vizual în primele minute ale unei ședințe este capcana mortală în care pot cădea mulți interpreți. Surprinzi o privire, se stabilește scurt o sclipire de complicitate, iar apoi, fără să-ți dai seama, pe durata discuției, te trezești că persoana respectivă te are la degetul cel mic. Prin urmare, îmi permit cel mult priviri furișe, cu capul plecat, în cursul cărora Mwangaza rămâne o umbră de pasăre, hipnotică, așezată între cei doi oameni ai săi: într-o parte, cu fața ciupită de vărsat, formidabilul Tabizi, fost šiit, iar acum creștin proaspăt convertit, îmbrăcat din cap până în picioare în negru, un costum de creator de modă; iar în cealaltă, acolitul și consilierul politic fără nume, pe care, în sinea mea, l-am botezat Delfinul, din cauza lipsei de păr și a zâmbetului pentru toate ocaziile, izvorât, asemenea cozii de cal, subțire ca un șiret de pantof, din gâtul lui ras, și arborat independent de posesor. Maxie poartă o cravată cu aspect militar. Am primit ordin să nu traduc nimic în engleză pentru el decât dacă îmi va cere acest lucru.

Aici ar fi nevoie de câteva precizări privind psihologia celui care cunoaște multe limbi. Se remarcă frecvent că oamenii care mai cunosc o limbă europeană pe lângă cea maternă dobândesc încă o personalitate odată cu ea. Un englez care știe germană vorbește mai apăsător, mai tare. Gura lui își schimbă forma, corzile vocale se deschid, abandonează autoironia în favoarea unui ton autoritar. Când trece la franceză, o englezoaică se înmoaie și-și țuguie buzele, sugerând obrăznicia, în vreme ce varianta ei masculină va aluneca în afectare. Cred că și mie mi se întâmplă același lucru. Însă limbile africane nu au asemenea nuanțe. Ele sunt funcționale, robuste, chiar și atunci când a doua limbă este franceza colonială. Sunt limbi vorbite de țărani, create pentru comunicare directă și bune pentru a te certa, lucru de care congolezii profită din plin. Subtilitățile și ocolișurile presupun mai puțin gimnastică verbală și mai mult schimbarea topicii ori,

dacă vreți să nu riscați, folosirea unui proverb. Uneori îmi dau seama, atunci când trec de la o limbă la alta, că mi-am schimbat și glasul, vorbind din adâncul gâtului pentru a reuși respirația și tonul gros necesare. Sau am senzația, de exemplu, atunci când vorbesc kinyarwanda, că plimb o pietricică prin gură. Dar marele adevăr este că, din momentul în care mă așez pe scaun, devin ceea ce redau.

Philip și-a încheiat cuvântarea de bun venit. La câteva secunde după aceea, termin și eu. Se așază și se recompensează cu o înghițitură de apă. Beau și eu o gură de apă, nu pentru că mi-e sete, ci pentru că trebuie să arăt că eram în legătură cu el. Mă uit pe furiș la Franco, masiv ca un munte, și la vecinul lui, uscățivul Dieudonné. Franco se poate mândri doar cu o cicatrice, care coboară dinspre frunte până la rădăcina nasului. Oare brațele și picioarele îi sunt marcate în urma ritualului de inițiere care îl apără de gloanțele ce zboară în jurul lui? Dieudonné are fruntea lată și netedă ca a unei fete, iar privirea lui visătoare pare ațintită asupra dealurilor pe care le-a lăsat în urmă. Superelegantul Haj, așezat de cealaltă parte a lui Franco, pare că, în mod intenționat, îi ignoră pe ceilalți.

– Bună dimineata, prieteni! Vă uitați toți la mine?

„Salvo, e atât de scund! Cum se face că atâția oameni de statură mică au mai mult curaj decât cei impozanți?” Mic precum Cromwell, conducător al oamenilor, de două ori mai energic decât cei din jurul lui. O haină ușoară de bumbac, lavabilă, așa cum trebuie să poarte orice evanghelist călător. Un halo de păr cărunt, de aceeași lungime: un Albert Einstein de culoare, fără mustată însă. Iar la gât, unde ar trebui să se afle cravata, moneda de aur despre care mi-a povestit Hannah, mare cât una de cincizeci de pence: „Este juvățul lui de sclav, Salvo. Asta ne spune că nu este de vânzare. A fost deja cumpărat, așa că, adio! Aparține poporului din Kivu, iar aceea este moneda cu care a fost cumpărat. E sclav al Căii de Mijloc!”

Da, privirile tuturor s-au îndreptat spre tine, Mwangaza. Inclusiv a mea. Nu-mi mai caut refugiul în sticla de apă minerală Perrier cât aștept să vorbească. După ce mai întâi i-au acordat Iluminatului nostru african onoarea de a nu se uita la el, cei trei delegați îl străpung acum cu privirea. Cine este el? Ce spirit îl îndrumă, ce magie practică? Oare ne va dojeni? Ne va înspăimânta, ne va ierta, ne va face să râdem, ne va îmbogăți, ne va face să dansăm și să ne îmbrățișăm, spunându-ne fiecăruia tot ce simțim? Ori ne va disprețui și ne va face nefericiți și vinovați, autoacuzatori, lucru cu care noi, congolezii, și noi, cei pe jumătate congolezi, suntem

tot timpul amenințați? Congo, țara de răsul Africii, violată, jefuită, înșelată, ruinată financiar, coruptă, ucigașă, păcălită și luată în derâdere, recunoscută de orice țară de pe continent pentru incompetență, corupție și anarhie.

Așteptăm ritmul lui, stimulentele, însă el ne face să așteptăm: să așteptăm până când ni se usucă gâtleurile și vintrele ni se sfrijesc – sau cel puțin asta este ceea ce așteaptă copilul secret, din cauza faptului că marele nostru mântuitor prezintă o nepământească asemănare cu oratorul nostru de la amvonul Misiunii, părintele André. Ca și André, trebuie să se încrunte la fiecare membru al adunării pe rând, întâi la Franco, apoi la Dieudonné, după aceea la Haj și, în cele din urmă, la mine, câte o privire lungă și încruntată fiecăruia, cu diferența că nu simt doar privirea lui asupra mea, ci și palmele, fie și numai în amintirea mea hiperactivă.

– Da, domnilor! Pentru că acum vă uitați cu toții la mine, nu credeți că ați făcut o mare greșală venind aici astăzi? Poate că excelentul pilot al domnului Philippe trebuia să vă lase pe o altă insulă.

Glasul îi este prea puternic pentru trup, însă, consecvent practicii mele, redau în franceză cu delicatețe, aproape ca pe o remarcă fără adresă.

– Ce căutați aici, mă întreb? tună el peste masă către Franco, făcându-l să scrâșnească din dinți de furie. Doar nu mă căutați pe *mine*, asta-i sigur! Nu vă sunt tovarăș! Sunt Mwangaza, mesagerul coexistenței armonioase și al prosperității pentru întregul Kivu. Gândesc cu propriul cap, nu cu pușca, ori cu panga, ori cu penisul. Nu mă amestec printre căpetenii războinice și ucigașe mai mai, oh, nu! Își direcționează apoi disprețul spre Dieudonné. Și nu mă amestec nici cu cetățeni de mână a doua precum banyamulenge, aici de față, oh, nu! Urmează o ridicare disprețuitoare a capului către Haj: Și nu mă amestec nici cu dandy tineri și bogați din Bukavu, nu am nevoie de așa ceva – urmează un surâs de cunoscător pentru fiul lui Luc, vechiul lui camarad de arme și de naționalitate shi –, nici măcar dacă-mi oferă bere gratis și o slujbă la o mină de aur deținută de rwandezi, oh, nu! Eu sunt Mwangaza, inima cea bună a statului Congo, și slujitor cinstit al unui Kivu puternic și unit. Dacă aceasta este persoana pe care ați venit să o vedeți, atunci, poate – dar dați-mi voie să mă gândesc puțin –, poate până la urmă ați nimerit pe insula potrivită!

Vocea supradimensionată coboară până la adâncimile destăinuirii. Glasul meu coboară aidoma în franceză.

– Ești cumva tutsi, domnule? întreabă el, uitându-se în ochii injectați ai lui Dieudonné.

Pe rând, pune aceeași întrebare fiecărui delegat, apoi tuturor. Sunt tutsi? Hutu? Bembe? Rega? Fulero? Nande? Ori shi, precum el?

– Dacă da, atunci vă rog să părăsiți încăperea. De îndată! Imediat! Fără supărare. Face un semn larg către ferestrele franțuzești, care sunt deschise. Haideți! La revedere, domnilor! Vă mulțumesc pentru vizită. Și trimiteți-mi un bilet, vă rog, pentru acoperirea cheltuielilor făcute.

În afara mobilului Haj, care-și dă ochii peste cap și se uită cu un aer comic la camarazii lui atât de diferiți, plimbându-și privirea de la unul la altul, nimeni nu se clintește.

– Prieteni, ce vă oprește? Nu vă sfiți! Avionul vostru elegant încă nu a plecat. Are două motoare sigure. Așteaptă să vă ducă înapoi în Danemarca fără nici o cheltuială. Duceți-vă, plecați acasă, și nu se va rosti nici o vorbă!

Brusc, zâmbește, arborând un surâs radiant, de cinci stele, perfect african, care face fața de Einstein să se împartă în două, iar delegații noștri surâd și chicotesc alături de el, ușurați, Haj fiind cel mai sonor. Și părințele André știa cum să folosească acest truc: stingea focul atunci când credincioșii se așteptau mai puțin și îi făcea pe toți să-i fie recunoscători, fiecare dorind să-i rămână prieten. Până și Maxie zâmbește. La fel și Philip, Delfinul și Tabizi.

– Dar dacă, pe de altă parte, sunteți din *Kivu*, din nord, din sud ori de la mijloc – vocea prea puternică ni se adresează cu un generos bun venit –, dacă sunteți oameni adevărați, cu frica lui Dumnezeu, din Kivu, care iubesc Congo și doresc să rămână patrioți congolezi sub conducerea unui guvern decent și eficient din Kinshasa, dacă doriți să îi alungați pe măcelarii și pe exploatorii rwandezi înapoi, peste graniță, odată pentru totdeauna, atunci rămâneți pe locurile voastre. Și, dragi frați, să identificăm scopul nostru comun și să hotărâm împreună cum îl putem atinge. Să alegem Calea de Mijloc a unității, a reconcilierii și a frăției sub oblăduirea lui Dumnezeu.

Se oprește, își cumpănește cuvintele, își aduce aminte de ceva, reia discursul.

– Oh, dar acest Mwangaza este un separatist primejdios, vi s-a spus. Are ambiții personale nebunești. Dorește să fărâmițeze iubitul nostru Congo și să-l dea bucată cu bucată șacalilor de peste graniță! Prieteni, sunt mai fidel capitalei noastre Kinshasa decât este Kinshasa însăși! (Acum apare o notă stridentă, dar vom ajunge și mai sus, puțină răbdare.) Sunt mai loial decât soldații neplătiți ai Kinshasei, care ne jefuiesc orașele și satele și ne violează femeile! Sunt atât de fidel, încât vreau să

fac treaba Kinshasei mai bine decât a făcut-o ea însăși! Vreau să aduc pacea, nu războiul! Vreau să aduc belșug, nu foamete! Să construiesc școli, drumuri și spitale și să asigur o administrație cum se cuvine în locul corupției care ruinează totul! Vreau să respect toate promisiunile Kinshasei. Vreau chiar să păstrez Kinshasa!

* * *

– Salvo, ne dă speranță.

Îmi sărută pleoapele, dându-mi speranță. Țin palmele căuș în jurul capului ei, parcă sculptat.

– Nu înțelegi ce înseamnă speranța pentru oamenii din Congo de Est?

– Te iubesc.

– Sărmanii congolezi s-au săturat atât de mult de durere, încât nu mai cred în salvare. Dacă Mwangaza le poate da speranță, toți îl vor sprijini. Dacă nu, războaiele vor continua și el nu va rămâne decât un profet mincinos în drumul lor spre iad.

– Atunci să sperăm că mesajul lui va reuși să ajungă la electorat, sugerez eu cu pioșenie.

– Salvo, ești un romantic incurabil! Atâta vreme cât la putere se află actualul guvern, alegerile vor fi viciate. Oamenii care nu se lasă cumpărați vor vota pe criterii etnice, rezultatele vor fi falsificate, iar tensiunile vor crește. Întâi ne trebuie stabilitate și cinste. După aceea, alegeri. Dacă l-ai fi ascultat pe Mwangaza, l-ai fi aprobat.

– Prefer să te ascult pe tine.

Buzele ei se dezlipesc de pleoapele mele și caută o țintă mai substanțială.

– Iar eu cred că știi că Monstrul obișnuia să poarte un toiag magic, care era prea greu pentru a putea fi ridicat de muritori, da?

– Nu, Hannah, perla asta de cunoaștere mi-a scăpat.

Se referă la regretatul și la jalnicul general Mobutu, cârmuitor suprem și distrugător al Zairului, singura figură pe care o cunoaște și pe care își poate vărsa ura.

– Ei bine, și Mwangaza are un băț. Îl însoțește pretutindeni, la fel ca pe Monstru, dar este dintr-un lemn special, ales pentru că e foarte ușor. Cei care cred în Calea de Mijloc îl pot ridica și descoperi cât de ușoară este călătoria până în rândurile celor ce aleg calea. Iar când Mwangaza va muri, știi ce se va întâmpla cu acest toiag fermecat?

– Îl va ajuta să meargă până în rai, sugerez eu somnoros, ținându-mi capul pe pântecul ei.

– Nu mai face asemenea glume, Salvo! Va fi așezat într-un Muzeu al Unității, care se va construi pe malul lacului Kivu, unde îl poate vizita oricine. Va comemora ziua în care Kivu a devenit mândria unui Congo unit și liber.

* * *

Și iată-l. La toiag mă refer. Chiar el. Se află pe postavul verde al mesei de joc, un buzdugan miniatural, asemănător celui din Camera Comunelor¹. Delegații i-au examinat marcajele magice și l-au încercat ca să vadă cât de ușor este. Pentru bătrânul Franco este un obiect cu însemnătate, dar e semnificația corectă? Pentru Haj este o simplă marfă. „Ce materiale s-au folosit la confecționarea lui? Folosește la ceva? Noi le putem vinde mai ieftin.“ Reacția lui Dieudonné e mai greu de descifrat. „Va aduce el pace și egalitate poporului meu? Profeții noastre vor accepta puterea lui? Dacă facem război pentru el, ne va apăra de Franco și de cei asemenea lui?“

Maxie și-a mutat scaunul ca să-și poată întinde picioarele. Stă cu ochii închiși, cu palmele strânse după gât și se lasă pe spate ca un atlet care-și așteaptă rândul. Salvatorul meu, Philip cel cu părul alb și ondulat, a arborat zâmbetul discret al unui impresar. Are eterna față a actorului britanic, socotesc. Ar putea avea între treizeci și cinci și șaiszeci de ani, iar publicul nu ar ști niciodată vârsta lui reală. Chiar dacă Tabizi și Delfinul îmi ascultă traducerea, nu lasă să se vadă. Ei cunosc pe de rost cuvântările lui Mwangaza, așa cum și eu le știam pe ale lui André. Prin contrast, am dobândit un public neașteptat în persoanele celor trei delegați. După ce au fost dojeniți de Mwangaza în swahili, au ajuns să se bizuie pe redarea mea, mai puțin încărcată de emoții, să o asculte încă o dată. Haj, cel care a studiat la Sorbona, ascultă critic, Dieudonné, cu un aer gânditor, meditănd la fiecare cuvânt în parte. Iar Franco ascultă cu pumnii strânși, gata să doboare primul om care va îndrăzni să-l contrazică.

Mwangaza a încetat să facă pe demagogul și și-a asumat rolul de lector în economie. Îmi adaptez corespunzător discursul. Regiunea Kivu este prădată, ne informează el cu fermitate. Știe cât valorează Kivu și cât valorează ceea ce nu se plătește. Are cifrele pregătite și așteaptă cât mi le notez pe blocnotes. Îi zâmbesc în semn de mulțumire. Îmi întoarce zâmbetul și rostește unul după altul numele companiilor miniere care jefuiesc

¹ Buzduganul Camerei Comunelor simbolizează autoritatea regală delegată acestei camere inferioare a Parlamentului britanic, care nu-și desfășoară activitatea decât în prezența acestui buzdugan ce este adus în sala de ședințe în cadrul unei ceremonii zilnice. (n.tr.)

resursele noastre naturale. Cum mai toate au nume franțuzești, nu trebuie să le redau.

– De ce le lăsăm? întreabă el furios, ridicând iarăși vocea. De ce rămânem nepăsători și ne uităm cum dușmanii noștri prosperă jefuindu-ne bogățiile minerale, când tot ce vrem este să-i alungăm?

Are o hartă a regiunii Kivu. Delfinul a prins-o de tabla albă, iar Mwangaza stă lângă ea, asaltând-o cu toiagul lui fermecat: pac, pleosc, și vorbește continuu, iar eu vorbesc la fel din capătul mesei, însă mai încet, temperându-i spusele, dezamorsându-le puțin – ceea ce îl face să mă catalogheze, dacă nu un membru activ al rezistenței, atunci o persoană care trebuie atrasă de partea lui.

Se oprește din prezentare, eu la fel. Mă pironeste cu privirea. Posedă abilitățile unui vraci, așa se face că reușește să-și contracte mușchii oculari atunci când se uită fix la cineva, ca să pară mai vizionar și mai autoritar. Însă acum nu se mai uită în ochii mei, ci la pielea mea. Îmi examinează fața, apoi, în caz că percepe vreo diferență, mâinile: bronzate mediu.

– Domnule interpret!

– Da, Mwangaza.

– Vino aici, băiatul meu!

Să mă bată cu toiagul. Să-mi mărturisesc neajunsurile în fața clasei? Urmărit de toți, mă duc până la tablă, ajung în fața lui, ca să descopăr că sunt mai înalt cu un cap decât el.

– Așa, băiete, ce ești? mă întreabă pe un ton glumeț, împungând cu degetul, întâi spre Maxie și Philip, apoi spre cei trei delegați negri. Ești unul dintre *noi*, ori unul dintre *ei*?

Supus unei asemenea presiuni, reușesc să mă ridic la înălțimea lui retorică.

– Mwangaza, sunt unul dintre voi toți! îi răspund eu tare în swahili.

Râde să se prăpădească și redă spusele mele în franceză. De la capetele mesei răsună aplauze, însă glasul bubuitor al lui Mwangaza le domină fără nici un efort.

– Domnilor! Acest minunat tânăr este simbolul Căii de Mijloc! Să urmăm exemplul frăției lui cu toată lumea! Nu, nu, nu. Rămâi aici, băiete, mai rămâi o clipă, te rog!

Consideră că îmi face o onoare, chiar dacă eu nu sunt de aceeași părere. Îmi spune că sunt un tânăr minunat și mă pune să-i stau alături în timp ce lovește în hartă cu toiagul lui fermecat și preamărește bogăția în substanțe minerale a ținutului Congo de Est. Cât despre mine, îmi țin

mâinile la spate și redau cuvintele domnului profesor fără să mă slujesc deloc de blocnotes, făcând o demonstrație a puterii mele de memorizare în fața acestui public.

– Aici, la Mwenga, *aur*, prieteni! Aici, la Kamituga: aur, uraniu, casiterită, coltan și – să nu spuneți nimănui – diamante. Aici, la Kabambare, aur, casiterită și coltan. Repetițiile sunt deliberate. Aici coltan, casiterită, iar aici – toiagul se ridică și plutește oarecum nesigur în direcția lacului Albert – *țiței*, prieteni, cantități nemăsurate și, probabil, nemăsurabile de *țiței* neprețuit. Și mai știți ceva? Deținem un mic miracol despre care se știu foarte puține lucruri, deși toată lumea îl vrea. Este atât de rar, încât, în comparație cu el, diamantele sunt ca pietrele de pe stradă. Se numește Kamitugaite, prieteni, și conține 56,71% uraniu! Ei bine, ce și-ar mai putea dori cineva pe acest pământ?

Așteaptă ca râsetele să crească și să scadă în intensitate.

– Dar cine va profita de pe urma tuturor acestor bogății, îmi puteți spune?

Așteaptă iarăși, zâmbindu-mi, în vreme ce eu rostesc aceeași întrebare, motiv pentru care zâmbesc la rându-mi, în noul meu rol de favorit al domnului profesor.

– O, politicienii din Kinshasa își vor încasa arginții, desigur! Nu ar rata cei treizeci de arginți din partea rwandezilor, sigur că nu! Însă ei nu îi vor cheltui pe școli, pe drumuri și pe spitale pentru Congo de Est, nici vorbă! Probabil că îi vor cheltui în magazinele scumpe din Johannesburg, din Nairobi și din Cape Town. În nici un caz aici, în Kivu. Oh, nu!

O nouă pauză. Zâmbește, de astă dată delegaților, nu mie. Apoi adresează încă o întrebare:

– Oamenii din Kivu devin mai bogați cu fiecare camion cu coltan care traversează granițele noastre?

Toiagul magic se deplasează inexorabil spre est, traversând lacul Kivu.

– Când *țițeiul* va începe să curgă în Uganda, oamenii din Kivu o vor duce mai bine? Prieteni, pe măsură ce rezervele de *țiței* scad, oamenii vor sărăci de la o zi la alta. Și totuși, acestea sunt *minele noastre*, prieteni, *țițeiul*, *bogățiile noastre*, date nouă de Dumnezeu ca să le gospodărim și să ne bucurăm de ele în numele Lui! Acestea nu sunt fântâni care se umplu la loc după ploaie. Ceea ce ne fură hoții astăzi nu va crește la loc mâine, și nici în altă zi.

Clatină din cap, mormăind: „Oh, nu!“ de câteva ori, de parcă și-ar aduce aminte de o mare nedreptate.

– Și mă-ntreb: cine vinde aceste bunuri furate cu niște profituri uriașe, din care nici un cent nu este dat deținătorilor de drept? Prieteni, răspunsul vă este cunoscut tuturor! Vorbim de mafioții din Rwanda! De afaceriștii hrăpăreți din Uganda și din Burundi! De guvernul nostru corupt de la Kinshasa, alcătuit din politicieni care nu fac decât să dea din gură, care ne vând străinilor dreptul nostru din naștere, iar apoi ne cer taxe pentru necazurile noastre! Mulțumesc, băiete! Foarte bine te-ai mișcat, domnule! Acum poți sta jos.

Mă așez și mă gândesc la coltan, nu în timp real, deoarece traduc fără să mă opresc tot ce spune Mwangaza, ci în felul în care se derulează știrile în partea de jos a ecranului de televizor, în timp ce acțiunea principală se desfășoară deasupra. Ce este coltanul? Un metal extrem de prețios, ce se găsea la un moment dat doar în Congo de Est, iar dacă nu credeți, întrebați-i pe clienții mei care importă materii prime. Dacă ați fi suficient de nechibzuiți și v-ați face bucăți telefonul mobil, printre componente ați găsi și o picătură de coltan. Vreme de zeci de ani, Statele Unite au deținut rezerve strategice din acest material, lucru pe care clienții mei l-au descoperit pe pielea lor atunci când Pentagonul a pus în vânzare tone întregi pe piața mondială.

Din ce alt motiv deține acest coltan un loc de onoare în mintea mea? Să ne întoarcem la perioada Crăciunului din anul Domnului 2000. PlayStation 2, jucăria electronică pe care trebuie să o aibă orice copil din familiile mai înstărite, nu se găsește pe piață decât cu greutate. Părinții din clasa mijlocie își frâng mâinile și la fel procedează și Penelope pe prima pagină a marelui ei ziar:

DORIM SĂ NUMIM ȘI SĂ-I FACEM DE RUȘINE PE CEI CARE NE-AU FURAT CRĂCIUNUL!

Însă supărarea ei e îndreptată într-o direcție greșită. Lipsa e pricinuită nu de incompetența producătorilor, ci de un genocid de proporțiile unui tsunami, care a cuprins Congo de Est, ceea ce a produs o întrerupere temporară a livrărilor de coltan.

– *Salvo, știai că Mwangaza este profesor de istorie congoleză? Știe pe de rost toate detaliile ororilor comise pe pământul nostru. Știe cine pe cine a ucis, câți și la ce dată, și nu se teme de adevăr, așa cum se tem atâția lași din rândurile noastre.*

Iar eu sunt unul dintre acești lași, dar la masa cu postav verde și goală nu găsesc nici un ascunziș. Oriunde ar îndrăzni să meargă Mwangaza, eu

trebuie să-l urmez, conștient de fiecare cuvânt pe care îl redau. În urmă cu două minute, vorbea despre cifre de producție. Acum se referă la genocid și din nou are cifre la îndemână: câte sate rase de pe fața pământului, câți locuitori crucificați ori ciopârțiți, câte femei bănuite de vrăjitorie au fost arse, câte violuri în grup s-au comis, nesfârșitele valuri, în ambele sensuri, ale măcelului intern din Congo de Est, stârnit din exterior, în vreme ce comunitatea internațională e învrăjbită, iar eu închid televizorul, dacă nu cumva Penelope nu mi-a luat-o deja înainte. Iar crimele continuă chiar și în timp ce Mwangaza vorbește, iar eu traduc. Cu fiecare lună care trece, alți treizeci și opt de mii de congolezi mor din cauza ravagiilor produse de aceste războaie uitate.

– O mie două sute de morți pe zi, prieteni, inclusiv sâmbăta și duminica! Asta înseamnă și azi, și mâine, și în fiecare zi din săptămâna viitoare.

Arunc o privire spre fețele delegaților. Se citește vinovăția pe ele. Poate că măcar o dată ei sunt cei aflați pe pilot automat, iar eu, nu. Cine-ar putea spune ce gândesc ei acum, asta, dacă și-au îngăduit să gândească? Sunt doar trei africani oarecare, așezați pe marginea drumului în arșița de la miezul zilei, și nimeni de pe acest pământ, poate nici chiar ei, nu e în stare a ghici ce se petrece în mintea lor. Dar de ce ne spune Mwangaza toate acestea, când timpul este atât de scurt? Ca să ne umilească? Nu. O face pentru a ne insufla curaj.

– Prin urmare, *avem dreptul*, prieteni! Avem dreptul de *două, de trei ori!* Nici o altă națiune din lume nu a suferit dezastre atât de mari precum Kivu. Nici o altă națiune nu are o nevoie mai disperată de renaștere! Nici o altă națiune nu are mai mult decât noi dreptul de a intra în stăpânirea bogățiilor sale și de a le pune la picioarele celor săraci, spunând: „Nu mai sunt ale *altora*. Aceste bogății, sărman popor – *nous misérables de Kivu!* –, *sunt ale noastre!*“

Izbucnirea lui autoritară și impresionantă ar fi putut umple Albert Hall de lume, însă întrebarea din inimile noastre este destul de clară: dacă bogățiile din Kivu au căzut în mâinile cui nu trebuie, iar nedreptățile istoriei ne dau dreptul să le smulgem îndărăt, iar Kinshasa este o trestie frântă și tot ce există în Kivu se exportă oricum spre est, ce ne propunem să facem pentru a ieși din această situație?

– Dacă priviți mai atent, prieteni, la marii politicieni și protectori ai națiunii noastre, ce vedeți? Noi politici? A, da – politici *foarte* noi, aveți dreptate. Nemaîncercate până acum, aș îndrăzni să spun. Și noi partide politice, cara să le promoveze. Cu nume foarte poetice – *des noms très poétiques*. Se practică atâta democrație nouă în orașul târfelor Kinshasa,

încât acum mi-e frică să merg pe Bulevardul 30 Iunie cu pantofii mei cei vechi! *Cette ville de putains*¹! Există atât de multe platforme politice noi care apar, toate construite din cea mai nobilă esență, dar pe cheltuiala voastră. Atât de multe programe de douăzeci de pagini, tipărite în condiții grafice de excepție, care ne aduc pace, bani, medicamente și educație universală cel târziu până la miezul nopții, săptămâna viitoare! Atâtea legi anticorupție, încât nu poți să nu te întrebi cine a fost mituit să le redacteze.

Cel mai tare hohotea Delfinul cu pielea netedă și Tabizi, cel trecut prin multe, susținuți de Philip și de Maxie. Iluminatul așteaptă cu o expresie autoritară până când râsetele se sting. Încotro ne duce? Oare știe? În cazul fratelui André, niciodată nu exista un plan prestabilit. În privința lui Mwangaza, cu toate că înțeleg asta destul de târziu, se poate vorbi despre un plan de la un capăt la celălalt.

– Dar uitați-vă mai atent, vă rog, la acești politicieni noi-nouți pe care-i avem. Ridicați puțin borul pălăriilor pe care le poartă, vă rog! Lăsați puțin soare african să răzbată în limuzinele Mercedes de o sută de mii de dolari și spuneți-mi ce vedeți. Fete noi, optimiste? Tineri și scriitori absolvenți de facultăți pregătiți să-și pună viața și cariera în slujba republicii noastre? Oh, nu, prieteni, nici vorbă! Vedeți aceleași fete cunoscute ale acelorași ticăloși!

Ce a făcut Kinshasa pentru Kivu? vrea el să știe. Răspunsul: nimic. Unde este pacea pe care o propovăduiesc, unde sunt prosperitatea și armonia? Unde este dragostea frățească de țară, vecini și comunități? A călătorit pe toată întinderea provinciei Kivu, în nord și în sud, și nu le-a dat de urmă. A ascultat poveștile triste ale poporului: „Da, vrem Calea de Mijloc, Mwangaza! Ne rugăm pentru asta! Cântăm pentru ea! Dansăm pentru ea! Dar cum, cum o vom realiza?” Da, cum? Mwangaza imită strigătele lor jalnice. Iar eu îl maimuțăresc pe Mwangaza: „Cine ne va apăra când dușmanii noștri vor trimite trupe împotriva noastră, Mwangaza? Mwangaza, ești om al păcii! Nu mai ești războinicul de odinioară. Cine o să ne organizeze și cine o să ne certe și o să ne învețe să fim puternici împreună?”

Chiar sunt ultima persoană din încăpere care își dă seama că răspunsul la rugăciunile poporului stă în capul mesei, purtând cizme din piele întoarsă, roase la tocuri de atâta umblătură? Evident că sunt ultimul, pentru că următoarele cuvinte ale lui Mwangaza mă trezesc din reverie atât de brusc, încât Haj se răsucesce spre mine și mă privește cu ochi bulbucați de actor comic.

¹ Oraș de târfe (în fr. în orig.)

– *Nu are nume*, prieteni? strigă Mwangaza la noi, indignat. Acest straniu Sindicat care ne-a târât pe toți până aici astăzi *nu are nume*? A, foarte rău! Unde l-au pierdut? Totul este foarte neclar și misterios! Poate că ar trebui să ne punem ochelarii și să-l căutăm! De ce Dumnezeu trebuie oamenii cinstiți să-și ascundă numele? Ce au de ascuns? De ce nu vin cu inima deschisă ca să ne spună cine sunt și ce vor?

Ia-o ușurel, părinte André! Ușurel și fără grabă. Mai ai mult până la capăt. Dar Mwangaza știe mai bine.

– Da, dragi prieteni, se confesează el, pe un ton ostenit care te îmboldește să-l ajuți la depășirea obstacolelor. Țin să vă spun că am vorbit îndelung și aprig cu acești domni *fără nume*. Arată spre Philip, fără a privi. Da. Am purtat multe discuții fără menajamente. Aș putea afirma că de la apusul soarelui până în zori. Discuții foarte dure, pentru că așa trebuie să fie ele. „Spune-ne ce dorești, Mwangaza, mi-au zis cei fără nume. Spune-ne fără înflorituri sau ocolișuri, te rugăm! Apoi vom spune și noi ce vrem. Și așa vom stabili dacă putem încheia înțelegerea ori ne strângem mâinile, spunem că ne pare rău și la revedere, lucruri normale în discuțiile comerciale.“ De aceea le-am răspuns cu aceeași monedă, zise el jucându-se absent cu gulerul de sclav, amintindu-ne în acest fel că nu este de vânzare. Domnilor, se știe prea bine ce doresc. Pace, prosperitate și frăție pentru toți locuitorii din Kivu. Alegeri libere, dar numai după ce se obține stabilitatea. Dar pacea, domnilor, se știe prea bine, nu se instaurează de la sine, iar libertatea, la fel. Pacea are dușmani. Pacea trebuie cucerită cu sabia în mână. Pentru ca pacea să devină o realitate, trebuie să ne coordonăm forțele, să reintrăm în posesia minelor și a orașelor, să-i izgonim pe străini și să instalăm un guvern interimar, guvern care va pune bazele unui stat durabil, adevărat și democratic al bunăstării. Dar cum putem realiza asta pentru noi înșine, domnilor? Suntem neputincioși din cauza discordiei. Vecinii ne sunt mai puternici și mai șireți.

Se uită încruntat la Franco și la Dieudonné, de parcă ar dori ca aceștia să fie și mai apropiați în timp ce el continuă tratativele cu domnii fără nume.

– „Dacă vrem ca dorințele noastre să se împlinească, avem nevoie de organizarea voastră, domnilor. Avem nevoie de echipamentele și de priceperea voastră. Fără ele, pacea iubitului meu Kivu va rămâne în veci o himeră.“ Așa le-am spus celor fără nume. Acestea au fost cuvintele mele. Iar cei fără de nume m-au ascultat cu luare aminte, după cum vă închipuiți. În cele din urmă, unul dintre ei a vorbit în numele tuturor și nu este cazul să vă dezvălui identitatea lui nici măcar astăzi, dar vă asigur că nu se află în această încăpere, deși este un susținător dovedit al națiunii noastre. Și iată ce zice el: „Mwangaza, ceea ce ai propus este bun. Chiar dacă suntem comercianți, nu

ne lipsește sufletul. Riscurile sunt mari, la fel și costurile. Dacă susținem cauza ta, cum putem fi siguri că în final nu vom pleca de acolo cu buzunarele goale și cu capetele sparte?” Iar noi îi răspundem: Cei care ni se alătură în strădania noastră, vor împărți cu noi și recompensele.

Vocea lui scade și mai mult, dar își poate permite. La fel și tonul meu. Cei de la masă m-ar auzi și dacă aş şopti ținând mâna în dreptul gurii.

– Ni se spune că Diavolul are multe nume, prieteni, și noi, congolezii, le știm deja pe mai toate. Însă acest Sindicat nu are nici unul. Nu se numește Imperiul Belgiei, nici Imperiul Spaniei ori al Portugaliei, nici Imperiul Britanic ori Francez, American ori chiar Chinez. Acest Sindicat se numește *Nimic*. *Nimic Incorporated*. *Fără nume* înseamnă fără drapel. *Fără nume* ne va ajuta să devenim bogați uniți, dar nu ne va asupra pe noi și pe poporul nostru. Cu ajutorul lui *fără nume*, Kivu va fi pentru prima oară el însuși. Iar când va veni acea zi, ne vom duce la politicienii corupți din Kinshasa și le vom spune: „Bună dimineața, corupților! Cum vă simțiți azi? Suferiți de mahmureală, ca de obicei, nu?”

Nici un hohot de râs și nici un surâs. Ne-a subjugat.

– Ei bine, îmbuibăților, avem să vă dăm niște vești bune. Kivu s-a eliberat de invadatori și de exploatatori. Cetățenii de treabă din Bukava și din Goma s-au ridicat împotriva asupritorului și ne-au primit cu brațele deschise. Armatele de împrumut din Rwanda au fugit, iar autorii genocidului au dispărut odată cu ele. Kivu și-a recuperat minele, care au devenit proprietate publică. Mijloacele noastre de producție, de distribuție și de furnizare se află toate sub aceeași conducere, adică a poporului. Nu mai exportăm totul doar spre est. Am găsit rute comerciale alternative. Dar noi suntem patrioți și credem în unitatea Republicii Democratice Congo unice între frontierele legale ale Constituției noastre. Prin urmare, iată-ne condițiile, umflăților – una, două, trei, le acceptați ori pe-aici vă e drumul! Pentru că nu *noi* venim la *voi*, magnaților. *Voi* veniți la *noi*!

Se așază și închide ochii. Părintele André obișnuia să procedeze la fel. Asta făcea ca lumina cuvintelor lui să țină mai mult. După ce închei redarea, îmi îngădui o sondare discretă a reacțiilor delegaților noștri. Cuvântările impresionante pot da naștere unor resentimente. Cu cât publicul a fost captat mai mult, cu atât se zbate mai tare să revină la starea dinainte. Agitatul Haj a încetat să se mai agite, mulțumindu-se să facă o serie de grimase. Slăbănogul Dieudonné își ține vârfurile degetelor apăsate pe frunte într-o expresie de meditație absentă. Pe firele bărbii s-au format broboane de sudoare. Alături de el, bătrânul Franco examinează un obiect pe care îl ține în poală, probabil vreun fetiș.

Philip destramă vraja.

– Da, cine ne face onoarea de a vorbi primul?

Aruncă apoi o privire încărcată de subînțeles către ceasul mare și rotund, deoarece timpul este limitat, la urma urmelor.

Toți se uită la Franco, cel mai vârstnic participant. Își privește îndelung mâinile. Își înalță capul.

– Când puterea lui Mobutu a început să slăbească, soldații mai mai au umplut golul cu panga, cu săgeți și cu lănci pentru a ne proteja binecuvântatul teritoriu, spune el rar în swahili. Se uită urât la cei din jurul mesei, semn că nu se va lăsa contrazis de nici unul dintre ei. Dar nimeni nu are asemenea intenții. De aceea, continuă: Oamenii mai mai au văzut ceea ce a fost. Acum vom vedea ce se va întâmpla. Dumnezeu ne va apăra.

Următorul în linie e Dieudonné.

– Pentru ca banyamulenge să rămână în viață, trebuie să fim federaliști, afirmă el, adresându-se lui Franco. Dacă ne sunt luate vitele, noi murim. Dacă ni se ucid oile, murim. Când ni se iau femeile, murim. Când ni se iau pământurile, murim. De ce nu putem fi stăpâni peste platoul unde trăim, trudim și ne rugăm? De ce nu putem avea propria organizare? De ce trebuie ca viața noastră să fie administrată de șefii altor triburi de nu știu unde, care ne resping drepturile și ne țin prizonieri ai voinței lor? Se întoarce către Mwangaza. Poporul banyamulenge crede în pace la fel ca și tine. Dar nu vom renunța niciodată la pământurile noastre.

Ochii lui Mwangaza rămân închiși, în vreme ce Delfinul cu fața lucioasă lansează întrebarea care trebuia să vină.

– Și Mwangaza e federalist, spune el încet. El nu insistă asupra integrării. Conform propunerii lui, vor fi recunoscute drepturile populației banyamulenge asupra pământurilor ei și la conducere tribală.

– Și podișurile mulenge vor fi declarate teritorii?

– Sigur.

– În trecut, Kinshasa a refuzat să dea această lege.

– Mwangaza nu reprezintă trecutul, ci viitorul. Veți avea această lege, îi răspunde istețul Delfin. La această replică, bătrânul Franco scoate un sunet care sugerează batjocura, dar poate că nu face decât să-și dreagă vocea. În același moment, Haj se înalță în scaun, ca un hopa-mitică, și mătură masa cu ochii lui exoftalmici:

– Deci, o să avem o lovitură de stat, corect? întreabă el, pe tonul sofisticat, nesuferit, al cuiva crescut la Paris. Pace, prosperitate, frăție. Dar dacă dai cuvintele astea la o parte, vorbim despre acapararea puterii. Azi Bukavu,

măine Goma, rwandezii, afară, să le-o tragem celor din Națiunile Unite, iar cei din Kinshasa să ne pupe-n fund.

O privire discretă în jurul mesei îmi confirmă bănuiala că această conferință suferă din cauza șocului cultural. E ca și cum bătrânii bisericii ar sta într-o consfătuire solemnă, iar acest eretic de oraș dă buzna din stradă și vrea să știe ce pun ei la cale.

– Vreau să vă spun: avem nevoie de toate astea? întreabă Haj și cu un gest teatral își deschide brațele, cu palmele întinse. Goma are problemele ei, iar dacă nu credeți, întrebați-l pe tata. Goma are bogățiile, rwandezii au banii și puterea. Urâtă treabă! Dar Bukavu nu este Goma. De când soldații s-au răsculat anul trecut, rwandezii noștri n-au mai ridicat capul în Bukavu. Iar administratorii orașului nostru îi urăsc pe rwandezi mai mult decât oricine. Întinde mâinile în față, cu palmele în sus, cu un gest galic de renunțare. Întrebam și eu, nimic mai mult.

Însă Haj nu-l întreabă pe Mwangaza, ci pe *mine*. Privirea lui bulbucată dă ocol mesei ori zăbovește cu respect asupra marelui bărbat, dar imediat ce încep să redau vorbele lui, revine la mine și rămâne ațintită asupra mea până când până și ultimul ecou al glasului meu mi se stinge în urechi. Aștept ca Mwangaza să răspundă acestei provocări, sau, dacă nu el, măcar Delfinul să încerce. Dar încă o dată sunt salvat de Philip, care apare din culise și îi scoate pe toți din încurcătură.

– Asta se întâmplă acum, Haj, îi explică el, cu înțelegerea pe care ți-o dau anii de viață. Iar dacă luăm în discuție istoria, asta nu se va întâmpla chiar mâine, nu? Trebuie Calea de Mijloc să aștepte până la haosul postelectoral și la următoarea incursiune rwandeză, pentru a crea condițiile unei păci durabile? Ori Mwangaza procedează mai bine alegând momentul și locul, variantă care coincide și cu părerea respectatului tău tată?

Haj ridică din umeri, întinde din nou brațele, rânjește, clatină din cap, neîncrezător. Philip îl invită să vorbească, dar timpul acordat nu este respectat, pentru că tot el pune mâna pe clopoțel și îl scutură ușor, anunțând o scurtă pauză, timp în care delegații pot să analizeze situația.

9

Când am coborât pe furiș scara ce ducea la subsol, pentru prima oară în calitate de interpret sub nivelul de plutire, nu mi-aș fi imaginat că voi avea senzația de a călca pe aer, dar am avut exact impresia asta. Lăsând deoparte intervenția de necioplit a lui Haj, totul se desfășurase sub auspiciile cele mai favorabile. Când mai răsunase o voce a rațiunii și a moderației peste lacurile și jungla chinuitului Congo? Când se mai întâlniseră doi profesioniști mai capabili – Maxie, omul faptelor, și Philip, negociatorul cu o inteligență tăioasă ca o sabie – pentru a milita în favoarea unui popor aflat în suferință? Ce *impuls uriaș* dădeam noi istoriei! Până și Spider, care văzuse de toate, și recunoscuse că nu înțelesese o boabă din ceea ce înregistrase – și, bănuiesc eu, nici subtilitățile negocierilor –, s-a arătat entuziasmat de atmosfera pozitivă în care se desfășuraseră discuțiile până în acel moment.

– Se pare că avem o consfătuire reală, asta e părerea mea, mi-a spus el pe tonul cântat al velșilor, când mi-a pus căștile pe urechi, mi-a verificat microfonul și, practic, m-a așezat comod pe scaunul de lucru. Dacă-i dăm puțin cap în cap, s-ar putea să iasă ceva de bun-simț, așa zic eu.

Bineînțeles, eu așteptam să-l aud pe Sam: Sam, coordonatorul meu, care îmi va spune asupra căror microfoane să mă concentrez, care îmi va da sarcini după cum consideră necesar. Îl cunoscusem pe Sam? Era pesemne vreun hoț de sunete, vreun alt lucrător de la Chat Room, gata să sară din umbră și să-și demonstreze calitățile speciale? Cu atât mai mare mi-a fost uimirea când vocea pe care am auzit-o în cască s-a dovedit a fi a unei femei, și încă una care transmitea sentimente materne.

– Te simți bine, dragul meu Brian?

– Nici nu s-ar putea mai bine, Sam. Dar tu?

– Te-ai mișcat extrem de bine sus. Toată lumea e topită după tine.

Oare am detectat un accent scoțian în aceste cuvinte materne de mângâiere?

– Unde locuiești? am întrebat-o, surescită, pentru că eram încă sub impresia discuțiilor de sus.

– Dacă aș zice Wandsworth, ai fi șocat?

– Să fiu șocat? Suntem vecini, ce Dumnezeu! Îmi fac jumătate din cumpărături în Wandsworth!

A urmat o tăcere jenantă. Prea târziu, mi-am amintit că adresa mea este o căsuță poștală.

– Înseamnă că noaptea trecem unul pe lângă celălalt ca niște cărucioare de cumpărături, îmi răspunde Sam cu glas vioi. O să începem cu șaptele, dacă nu te superi. Obiectivele se apropie de camere.

Șapte reprezintă apartamentul de oaspeți. Cu ochii pe planul ca de metrou al lui Spider, urmăresc delegații pe coridor și aștept ca unul dintre ei să-și scoată cheia și să descuie ușa – isteată stratagemă din partea lui Philip, care le-a dat chei, pentru ca oamenii să aibă un sentiment sporit de siguranță. Urmează canonada pașilor pe podele și cascadele vaselor de toaletă golite, după care vâjâitul robinetelor. Acum au ajuns în living, și-și toarnă băuturi răcoritoare, dregându-și glasurile, bocănind, întinzându-se și căscând zgomotos.

Apartamentul îmi este tot atât de familiar precum cei patru pereți între care mă aflu acum, deși nu l-am văzut niciodată și nici nu-l voi vedea vreodată, așa cum nu am văzut nici apartamentele regale ale lui Mwangaza, ori camera de operațiuni a lui Sam, cu telefon criptat prin satelit, pentru comunicații secrete cu Sindicatul și cu alte persoane nenumite – cel puțin, așa m-a informat Spider într-unul dintre schimburile noastre precipitate de introducere, pentru că Spider, ca mulți alți hoți de sunete, este vorbăreț, plus că e și velș. Când l-am întrebat care au fost sarcinile lui cât a lucrat la Chat Room, mi-a răspuns că n-a fost *clăpăug* – ceea ce înseamnă lingvist de redare –, ci un umil *microfonist*, adică instalator clandestin de dispozitive, spre marea bucurie a domnului Anderson. Însă ce-i plăcea la nebunie era balamucul.

– Nimic nu se compară cu asta, Brian! Nicicând nu-s mai fericit ca atunci când stau lipit de pământ, gloanțele vin din toate părțile și simt în fund un proiectil al unui aruncător de mine, calibrul șaizeci de milimetri.

Sunetele furate ajung la mine clare și precise, până la cele scoase de cuburile de gheață ce se ciocnesc între ele în pahare sau ale unei mașini de cafea care scoate note joase mai profunde decât o orchestră simfonică. Indiferent de câte ori a mai făcut asta până acum, Spider stă încordat la fel ca mine, însă

nu are ce repara în ultima clipă, pentru că nici un dispozitiv nu este crăpat sau ars; toate sistemele sunt în bună stare.

Numai că, deocamdată cel puțin, nu funcționează nimic. Ascultăm ce se petrece în livingul delegaților, dar nimeni nu scoate o vorbă. Avem zgomo-tul de fundal, dar nu pe cel din prim-plan. O bocănitură, un râgâit, un scârțâit. Apoi, înfundat, un mormăit, dar cine l-a scos, la a cui ureche șoptește, nu am de unde să știu. Cu toate astea, nu am nici o voce, nimic de redat. Oare ora-toria lui Mwangaza i-a făcut să-și înghită limba?

Îmi țin răsufarea. La fel face și Spider. Eu stau întins, cuminte ca un șori-cel, în patul lui Hannah, prefăcându-mă că nu sunt acolo, în timp ce prietena ei Grace încearcă ușa încuiată, vrând să știe de ce iubita mea n-a apărut la lecția de tenis, la care Grace este profesoară, iar Hannah, care detestă să mintă, susține că are o durere de cap.

– Poate-și spun rugăciunile, Sam.

– Cui se roagă, Brian?

Poate că Sam nu știe nimic despre Africa, altfel răspunsul ar putea fi evi-dent: Dumnezeului creștin ori versiunilor proprii.

Banyamulenge atât de iubiți de scumpul și regretatul meu tată sunt recunoscuți pentru faptul că vorbesc cu Dumnezeu tot timpul, direct sau prin profeții lor. Dieudonné, nu am nici o îndoială, se roagă ori de câte ori are chef. Și cum mai mai așteaptă din partea lui Dumnezeu să-i apere în luptă, și prea puțin altceva, preocupările lui Franco sunt orientate spre ceea ce îi iese lui din afacerea asta. Probabil că un vraci i-a dat niște frunze ale arborelui téké, pe care să le strivească și să-și frece corpul cu ele, ca să fie pătruns de puterea lor. Iar Haj nu se știe cui se roagă. Poate lui Luc, tatăl său bolnav.

De ce nu vorbește nimeni? Și de ce – în pofida atâtor scârțâituri, a foielii și a zgomotelor pe care mă aștept să le aud din fundal –, de ce percep o încor-dare crescândă în încăpere, ca și cum cineva ar ține o armă îndreptată spre capetele delegaților noștri?

Cineva să vorbească, pentru numele lui Dumnezeu!

Discut cu ei în sinea mea, îndemnându-i să spună ceva. Bine. În regulă. Am înțeles. Acolo, în sala de conferințe, v-ați simțit cu toții presăți, dominați și plini de resentimente față de fețele albe din jurul mesei. Mwangaza v-a dominat prin cuvântare, dar așa e el, un om al amvonului, toți se poartă așa. Fără a mai pune la socoteală că voi aveți pe umeri și propriile răspunderi, înțeleg și lucrul ăsta. Soții, clanuri, triburi, auguri, vrăjitori, vraci, lucruri pe care noi nu le cunoaștem. Dar, vă rog, de dragul alianței, de dragul lui Hannah și al nostru, vorbiți!

– Brian?

– Da, Sam.

– Am început să mă întreb dacă nu cumva noi ar trebui să fim cei care trebuie să se roage.

Același gând cumplit mi-a trecut și mie prin minte: am fost deconspirați. Unul dintre delegați – și bănuielile mele se îndreaptă spre Haj – a dus degetul la buze și, cu cealaltă mână, a arătat spre pereți, spre telefon sau spre televizor, ori și-a rotit ochii bulbucați către candelabru. Și le spune următoarele: „Domnilor, știu trucurile, cunosc lumea asta parșivă și, credeți-mă, suntem interceptați“. Iar dacă lucrurile stau așa, se derula acum unul dintre nenumăratele scenarii, în funcție de obiective – sau, după cum le numește Maxie, Ținte – și de felul în care se simt astăzi: conspiratori ori victime ale unei conspirații. În cel mai fericit caz, ar trebui să aud: „Ducă-se dracului, hai să vorbim!“, asta fiind reacția unui om obișnuit, rațional, pentru că, la fel ca mulți dintre noi, nu are timpul și nici răbdarea de a se feri. Dar aici nu avem o situație obișnuită. Și ceea ce ne duce pe mine și pe Sam până în pragul demenței este faptul că toți cei trei delegați ai noștri, dacă ar avea destulă minte să-și dea seama, au la îndemână un remediu foarte bun, motiv pentru care eu stau acolo și aștept să-l folosească.

– Nu-ți vine să urli la ei, Brian?

– Ba da, Sam, întocmai, dar în minte mi se înșurubează o teamă și mai mare. Nu microfoanele lui Spider au fost deconspirate: e vorba despre *mine*, despre Salvo. Faptul că am fost salvat la ȧanc de Philip n-a convins pe nimeni. Când Franco s-a adresat omului nepotrivit, în limba nepotrivită, Haj a remarcat ezitarea mea, ceea ce explică privirile lungi, ochii holbați și bulbucați la mine. M-a văzut că am deschis gura mea păcătoasă, gata să răspund, apoi am închis-o, încercând să fac pe nedumeritul.

Aceste gânduri încă mă torturează atunci când, ca un mesaj de mântuire, se aude glasul lui Franco. Nu vorbește bembe, ci în kinyarwanda, limbă pe care a învățat-o în închisoare. Iar de data asta am dreptul să îl înțeleg, în loc să fac pe prostul!

Domnul Anderson nu contenește să le spună discipolilor săi că fructele trasului cu urechea sunt, prin natura lor, niște gunoaie fără sens, frustrante cât cuprinde. După părerea domnului Anderson, răbdarea ca de Iov nu este suficientă pentru a separa pepita de aur de oceanul de steril în care se află. În această privință, schimburile de cuvinte de început dintre cei trei delegați ai noștri nu s-au abătut nicidecum de la normă, fiind amestecul așteptat de

expresii scatologice de ușurare și, doar rareori, linii de forță pentru bătăliile ce urmează.

Franco: *(rostind cu dispreț un proverb congolez)* Cu vorbe meșteșugite nu hrănești vaca.

Dieudonné: *(răspunzând la proverbul lui Franco printr-un altul)* Gura zâmbește, dar inima la fel?

Haj: La dracu'! Tata m-a prevenit că bătrânul e plin de sine, dar la asta nu mă așteptam. *Hâr, hâr, hâr.* De ce vorbește swahili ca un tanzanian care și-a băgat o papaia în fund? Credeam că știe shi.

Nimeni nu se deranjează să-i răspundă, lucru care se întâmplă de fiecare dată când într-o cameră sunt trei persoane. Cel cu gura mare preia inițiativa, iar cei doi, pe care vrei să-i auzi vorbind, tac.

Haj: *(continuă)* Și cine naiba mai e și zebra aia? *(O tăcere nedumerită, asemănătoare cu a mea)* Interpretul acela, cu haina din plastic. Cine mama dracului mai e și ăla?

Haj mă face *zebră*. De-a lungul vremii, am fost numit în fel și chip. La școala Misiunii mi se spunea metis, cafea cu lapte, porc ras. La Sanctuar, am fost de la sudanez, la colorat. Dar *zebră* este o insultă nouă pentru mine și presupun că e inventată de Haj.

Haj: *(continuă)* Am cunoscut cândva un tip ca el. Poate-s rude. Era contabil. Ținea registrele tatei. Se culca cu toate fetele din oraș până când un soț supărat l-a împușcat în fund. Zbang! Dar n-am fost eu acela. Nu sunt căsătorit și nu ucid oameni. Ne-am ucis destul între noi. La dracu'! Nu se va mai întâmpla. Țigări?

Haj are o tabacheră. În sala de conferințe am văzut-o ițindu-se din căptușeala de mătase muștar a costumului Zegna. Acum aud cum pocnește când capacul se deschide. Franco își aprinde o țigară și tușește ca un gropar.

– Ce naiba a fost asta, Brian?

– Speculații în legătură cu apartenența mea etnică.

– E normal?

– Destul de.

După ce la început a refuzat, Dieudonné mormăie un fatalist „De ce nu?” și-și aprinde și el o țigară.

Haj: Ești bolnav, ai pățit ceva?

Dieudonné: Am pățit.

Stau jos ori în picioare? Ascult cu atenție și depistez scârțâitul podelei în ritmul inconstant al mersului chinuit al lui Franco, încălțat cu pantofi sport, în vreme ce Haj pare că țopăie pe podea cu pantofii lui din piele de crocodil. Trag în continuare cu urechea și aud un geamăt de durere și pufăitul unei perne de burete strivită de Dieudonné, care se face comod pe un fotoliu. Atât de buni devenim noi, hoții de sunete, sub tutela domnului Anderson.

Haj: Să-ți spun o chestie ca pentru început, amice.

Dieudonné: *(precaut, văzându-se abordat atât de călduros)* Ce anume?

Haj: Pe oamenii din Kivu îi interesează mai mult pacea și reconcilierea decât pe tâmpiții ăia din Kinshasa. *(Adoptă glasul unui mare orator popular)* „Ucideți-i pe toți. Scoateți-le ochii de rwandezi. Venim în urma ta, omule.” La două mii de kilometri în urmă, suntem în junglă. *(Așteaptă, ca să vadă o reacție, dar nu se întâmplă nimic. Plescăitul produs de tălpile pantofilor din piele de crocodil continuă.)* Iar bătrânul ăsta ne servește numai căcaturi dintr-astea agitatorice *(imitându-l pe Mwangaza, destul de bine)*: Să curățăm țara noastră plină de verdeață de acești gândaci imputiți, prieteni! Da, da! Să redăm iubita noastră patrie iubiților noștri concetățeni! Cu asta sunt de acord. Nu asta vrem cu toții? *(Așteaptă. Nici o reacție)* Moțiunea e aprobată în unanimitate. Azvârliți-i afară din țară, vă spun. *Buf! Poc!* Ștergeți-o! *(Nici o reacție)* Fără violență! *(Bocănitul pantofilor din piele de crocodil)* Problema este, unde ne oprim? Adică, ce facem cu amărății ăia care au venit în 1994? Îi gonim și pe ăia? Îl izgonim și pe Dieudonné, aici de față? Ia-ți copiii cu tine, dar lasă vacile aici?

Haj se dovedește a fi insurgentul de care mă temeam în timp ce eram sus, în ședință. Într-o manieră degajată, dar subversivă, la numai câteva minute după intrarea în pauză, a reușit să aducă discuția la subiectul cel mai spinos care ne așteaptă: situația nesoluționată a populației banyamulenge și a eligibilității lui Dieudonné ca aliat în această aventură.

Franco: *(încă un proverb, de astă dată scuipat ca provocare)* Bușteanul poate sta și zece ani în apă, dar nu are cum să se transforme în crocodil!

(*Pauză lungă, încordată*)

Dieudonné: Franco!

Țipătul ascuțit din căști aproape că m-a făcut să sar din scaun. În furia lui, Dieudonné și-a împins fotoliul pe podeaua cu pardoseală de piatră. Îmi imaginez mâinile lui strângând brațele fotoliului, și capul năpădit de transpirație ridicându-se către Franco într-un apel pătimaș.

Dieudonné: Când are să ia sfârșit povestea asta dintre noi, Franco? Banyamulenge ar putea fi tutsi, dar rwandezi *nu suntem!* (*Are probleme de respirație, dar continuă să lupte*) Suntem congolezi, Franco, la fel de congolezi ca și mai mai! Da! (*Strigând ca să domine râsetele lui Franco*) Mwangaza înțelege asta și uneori ți se întâmplă și ție! (*Apoi în franceză, ca să se facă mai bine înțeles*): *Nous sommes tous Zaïrois!*¹ Mai ții minte ce ne învățau să cântăm pe vremea lui Mobutu? De ce nu mai cântăm la fel și acum? *Nous sommes tous Congolais!*²

Nu, Dieudonné, nu chiar *toți*, îl corectez eu în gând. Și eu am învățat să cânt cuvintele acelea la școală alături de colegii mei de clasă, până în ziua când au arătat cu degetul către copilul secret și au răcnit: *Pas Salvo, pas le métis! Pas le cochon rasé!*³

Dieudonné: (*continuându-și tirada*) În rebeliunea din 1964, tatăl meu, un munyamulenge, a luptat alături de tatăl tău, care e simba (*hârâind, chinându-se să respire*), iar tu, când erai tânăr, ai luptat alături de amândoi. V-a făcut asta *aliații* noștri? (*hârâit*) *Prietenii* noștri? (*hârâit*) Nu, nu v-a făcut. (*furios, vorbește în franceză*) *C'était une alliance contre la nature!*⁴ Simba au continuat să ne ucidă și să ne fure vitele pentru trupele *lor*, la fel cum și mai mai ne ucid și ne fură vitele astăzi. Când ne răzbunăm, ne numiți gunoaie banyamulenge. Când ne abținem, ne numiți lași de banyamulenge (*gâfâieli de om care se îneacă*). Dar dacă alăturăm sub acest – (*hârâit*) – se pune capăt uciderilor și urii – (*hârâit*) – terminăm cu răzbunarea morților noștri și a mutilațiilor – dacă ne putem *înfrâna* – și ne unim – sub conducerea acestui om sau a altuia...

¹ Suntem cu toții zairezi. (în fr. în orig.)

² Suntem cu toții congolezi. (în fr. în orig.)

³ Dar Salvo metisul nu! Nu și porcul ras!

⁴ Era o alianță contra naturii. (în fr. în orig.)

Se întrerupe. Respirația lui hârâită este atât de chinuitoare, încât îmi aduce aminte de Jean-Pierre din spital, mai puțin tuburile de respirat și hrănit. Aștept pe marginea scaunului care pare să ardă sub mine, dar trebuie să-l ascult încă o dată, neputincios, pe Haj.

Haj: Aliați pentru ce dracu'? Să obținem *ce*? Un Kivu unit? *Nord și sud*? „Prietenii mei. Să punem mâna pe resurse și astfel să deținem control asupra destinelor noastre. Hm. Hm.“ Au fost deja acaparate, tâmpitule! De un grup de rwandezi nebuni care sunt înarmați până-n dinți și ne violează femeile când au timp liber! *Interahamwe*¹ ăștia sunt atât de bine înfiți acolo, încât nenorociții de la Națiunile Unite nici nu îndrăznesc să zboare pe deasupra teritoriului lor fără să ceară aprobare.

Dieudonné: (*râzând disprețuitor*) Națiunile Unite? Dacă vrem ca ăștia să ne aducă pacea, va trebui să așteptăm până după moartea copiilor și nepoților noștri.

Franco: Atunci, poate-ți aduci copiii și nepoții înapoi în Rwanda și ne lași în pace!

Haj: (*intervenind imediat în franceză, probabil pentru a evita izbucnirea unui scandal*) Noi? Am auzit cumva noi? (*Un adevărat zbucium al tălpilor pantofilor din piele de crocodil, urmat de o tăcere mormântală*) Chiar crezi că este vorba despre noi? Moșul ăsta nu ne vrea *pe noi*, el vrea *putere*. Vrea să ocupe un loc în istorie înainte de a crăpa, iar ca să obțină asta, e dispus să ne vândă acestui Sindicat disperat și să lase să ne cadă în cap toată șandramaua asta nenorocită!

Abia am isprăvit de redat aceste erezii, și imediat după aceea clopoțelul lui Philip ne cheamă să participăm la runda a doua a convorbirilor.

Ajuns în acest punct, se cuvine să relatez un incident care, la vremea respectivă, a avut un impact minor asupra minții mele suprasolicitate, însă, în lumina evenimentelor ulterioare, merită o examinare mai atentă. Sună clopoțelul lui Philip, iar eu îmi scot casca de pe urechi. Mă ridic în picioare și, cu un clipit șăgalnic spre Spider, ca răspuns la clipitul lui, urc treptele care duc spre lumină. Ajuns sus, semnalul prestabilit: trei lovituri ușoare în ușa de fier, pe care Anton o deschide parțial și o închide după ieșirea mea, făcând-o să scârțâie zgomotos, din nefericire. Fără să schimbăm vreo vorbă, Anton mă conduce după colțul casei, spre

¹ Cuvânt în limba kinyarwanda care înseamnă „cei care conlucrează“, desemnând cea mai importantă dintre mișcările de rezistență ale majorității hutu din Rwanda. (n.tr.)

capătul estic al pasarelei acoperite, lăsându-mă la o mică distanță de sala de jocuri, din nou, conform planurilor. Cu o mică deosebire: nici unul dintre noi nu a ținut seama de intervenția soarelui, care îmi bate în ochi și mă orbește pe moment.

Când pornesc, uitându-mă în jos, ca să evit soarele orbitor, aud pași apropiindu-se și hăhăituri de râsete africane, din partea delegaților care vin dinspre capătul opus al drumului acoperit. Suntem pe cale de a ne întâlni față în față. Prin urmare, mi se pare normal că trebuie să prezint o explicație convingătoare privind apariția mea de după latura cealaltă a casei. L-au observat oare și pe Anton conducându-mă după colț? Au auzit zdrăngănitul ușii de fier?

Din fericire, sunt instruit să gândesc din mers, iar asta mulțumită cursurilor de o zi în probleme de securitate personală, pe care sunt obligați să le urmeze toți cei care lucrează cu program redus pentru minister. Cum îmi petrecusem prețioasele minute de odihnă, în vreme ce delegații noștri s-au retras la discuții private? Răspuns: făcând ceea ce fac întotdeauna în pauzele conferințelor – mă bucur de puțină pace și liniște într-un colț izolat până când clopoțelul mă cheamă înapoi la treabă. Pregătit, îmi continui înaintarea spre ușa sălii de jocuri. Ajung în fața ei și mă opresc. Vin și ei, se opresc. Mai bine zis, doar Haj se oprește. Fiind cel mai agil, merge în față, iar Franco și Dieudonné sunt la câțiva pași în spate. Nu l-au ajuns din urmă pe Haj, care, deși în urmă cu numai câteva minute mai departe mă poreclise *zebră*, mi se adresează cu o politețe exagerată:

– Ei, domnule interpret, te-ai relaxat? Ești pregătit pentru următoarea rundă?

Întrebarea, destul de nevinovată, mi-a fost adresată pe un ton destul de calm. Singura problemă a fost că a folosit limba kinyarwanda. Totuși, de această dată nu a mai fost nevoie ca Philip să-mi transmită semnale de avertizare. I-am surâs nedumerit, cu o nuanță subtilă de regret. Observând că nu mă fac înțeles, am ridicat din umeri și am clătinat din cap, indicând incapacitatea mea de a-i înțelege spusele. Haj parcă s-a trezit, și-a dat seama de greșală, ori cel puțin așa a lăsat impresia, a slobozit un hohot de râs drept scuză și m-a bătut pe braț. Încercase să mă păcălească? Nu. Cel puțin așa am vrut să cred în acel moment. Căzuse doar în capcana care îl pândește pe orice poliglot care se respectă. După ce vorbise în kinyarwanda mai tot timpul petrecut în apartamentul oaspeților, uitase să schimbe repertoriul. Asta li se poate întâmpla și celor mai buni dintre noi. Să facem uitată greșeala.

10

– Domnilor. În continuare vă va vorbi *monsieur le colonel!*

Maxie domina şevaletul cu statura lui impozantă, stând cu mâinile în şolduri. În ochii de un albastru spălăcit apare o sclipire războinică: mai sunt trei ani până să dea lupta de la Borodino¹. A renunţat la haină, dar a păstrat cravata. Probabil că poartă cravată atât de rar, încât a uitat de ea. Numărul participanţilor la discuţii s-a redus. Cândva un veteran al baricadelor, acum profet al păcii, Mwangaza s-a retras la adăpostul apartamentului său regal, luându-l cu sine şi pe acolitul cu coadă de purcel. Doar Tabizi – cu umerii de boxer strânşi, cu ochii adumbriţi de pleoape, cu părul vopsit negru pieptănat cu grijă peste cap pentru a masca o chelie care i-a cotropit creştetul – a rămas în încăpere ca să se asigure că sunt respectate regulile jocului.

Însă eu nu mă uit la Maxie, ori la Tabizi, ori la ceilalţi delegaţi. Mă uit spre copilăria mea. Am în ochi harta militară la scară mare a oraşului Bukavu, o nestemată a Africii Centrale şi, susţin unii, a întregii Africi, aşezat la capătul sudic al celui mai înalt şi, prin urmare, al celui mai rece lac de pe continent. Iar acest lac, înveşmântat în neguri şi cuibărit între dealuri fumegânde, este fermecat, iar dacă nu mă credeţi, întrebaţi-l pe scumpul şi regretatul meu tată. Întrebaţi-i pe pescarii cu care el stătea la palavre în docuri cât ei strângeau peştii *sambaza* din plase şi îi aruncau în găleţi galbene din plastic, unde se zbăteau ore în şir, sperând poate că cineva ca mine îi va arunca din nou în apă. Întrebaţi-i despre *mamba mutu*, animalul jumătate crocodil, jumătate femeie; şi despre oamenii răi care se strecoară

¹ Aluzie la postura napoleoniană a personajului şi la bătălia de la Borodino din 7 septembrie 1812, dintre armatele lui Napoleon şi cele ale lui Kutuzov, care s-a încheiat nedecis, fiind considerată o victorie strict tactică a francezilor. (n.tr.)

pe țărm noaptea și, prin vrăjitorie, vând sufletele vii ale prietenilor nevinovați în schimbul unor favoruri pe această lume și al pedepsei pe lumea cealaltă. Motiv pentru care se șoptește că lacul Kivu este blestemat, și astfel se explică de ce dispar pescarii, trași din bărci de *mamba mutu*, căruia îi place să le mănânce creierul. Cel puțin așa m-a asigurat scumpul și regretatul meu tată, care avea grijă să nu-și bată joc de credințele lor.

Strada principală este mărginită de case coloniale în stil clasic, cu colțuri rotunjite și cu ferestre dreptunghiulare, peste care atârnă ramuri de magnolii, jacaranda și bougainvillea. Dealurile din jur gem de livezi de bananieri și de plantații de ceai, care seamănă cu niște saltele verzi. De pe pantele lor se pot număra cele cinci peninsule ale orașului. Cea mai mare se cheamă La Botte, și se vede bine pe harta lui Maxie: o cizmă italiană, cu case elegante și cu grădini extrem de bine îngrijite care coboară până la marginea lacului – până și mareșalul Mobutu a catadicsit să-și construiască o vilă în acea zonă. În primul rând, cizma țâșnește cu îndrăzneală spre lac, și tocmai când crezi că se îndreaptă spre Goma, se îndoaie brusc și o ia spre Rwanda, aflată pe malul răsăritean.

Săgețile din hârtie folosite de Maxie se dovedesc a fi de o utilitate strategică. Ele arată spre casa guvernatorului, indică posturile de radio și de televiziune, sediul reprezentanței Națiunilor Unite și cazarma armatei. Nici o săgeată nu e îndreptată spre piața de pe marginea drumului unde mâncam carne friptă de capră atunci când tata mă aducea la oraș ca să-mi ofere o tratație de ziua mea de naștere; nici una dintre săgeți nu trimite spre catedrala cu acoperișul verde, construită să semene cu două corăbii eșuate pe mal, răsturnate cu susul în jos, unde ne rugam pentru sufletul meu nemuritor. Nici una spre universitatea catolică, din piatră de culoare închisă, unde într-o zi, dacă voi munci din greu, aș putea ajunge să învăț. Și nici una spre Misiunea Surorilor, unde copilul secret era îndopat cu biscuiți dulci și i se spunea ce unchi bun și scump a avut.

Maxie stă cu spatele la noi. Philip se află lângă el, cu trăsături atât de fluide, încât trebuie să ai vederea foarte ageră ca să surprinzi o expresie. Ți se pare că vezi una, dar, când te uiți din nou, ea a și dispărut. Cei trei delegați ai noștri stau pe locurile de mai devreme, cu Franco în centru. Dieudonné arată mai rigid. Franco are gâtul încordat. Doar Haj afișează un dispreț provocator față de desfășurarea ședinței. Stând cu coatele pe postavul verde, pare mai interesat de fereastră decât de regatul lui de pe șevalet. Îi pasă? Iubește Bukavu la fel de mult cum îl iubesc eu în amintire? Greu de crezut.

Intră Anton, aducând un tac de biliard. Apariția lui mă derutează. De ce nu stă afară, împreună cu supraveghetorii, unde-i este locul? Apoi mă luminez: atât timp cât delegații noștri se află în sala de conferințe, nu are pe cine să supravegheze, iar asta dovedește doar că, atunci când ești pornit să dai ce este mai bun în tine și ai nervii încordați, iar cea de-a treia ureche de interpret intră în alertă maximă, poți fi din cale afară de obtuz când vine vorba despre lucrurile evidente.

– Urmează o discuție cu subiect militar, prietene, mă avertizează Maxie cu voce murmurată. O să te descurci?

„*Dacă mă descurc*, Căpitane? M-ai întrebat doar dacă mă pricep la termeni militari și ți-am spus că da.“ Anton îi întinde tacul lui Maxie, drept armă înlocuitoare pentru toiagul magic al lui Mwangaza. O mișcare exersată, de la inferior la superior. Maxie preia tacul din punctul de echilibru. Are o voce precisă, pronunție exactă. Cuvinte potrivite și simple, pauze la momentul oportun. Acum fii atent. Sunt atent și redau cât se poate de fidel.

– Să începem cu începutul, domnilor. În provincia Kivu nu va avea loc, repet, nu va avea loc nici o intervenție armată a unor forțe necongoleze. Te rog să spui asta cât se poate de tare și de clar, tinere, bine?

Deși sunt surprins, fac exact cum mi se spune. Haj scoate o exclamație de încântare, chicotește și clatină din cap neîncrezător. Fața plină de riduri a lui Franco trădează perplexitatea. Dieudonné își lasă ochii în pământ în semn de contemplare.

– Orice revoltă va fi o izbucnire spontană, explozivă a grupărilor tribale care se opun în mod tradițional, continuă Maxie, netulburat. Se va produce fără, repet, *fără* amestecul unor forțe necongoleze – ori unele care să fie vizibile – în Goma, în Bukavu ori în altă parte. Asigură-te că aude și Haj chestia asta. Pentru asta a semnat tatăl lui. Spune-i, te rog.

Procedez întocmai. Haj privește din nou la lumea aflată dincolo de fereastră, unde se poartă o bătălia aeriană între escadroane rivale de ciori și de pescăruși.

– Delicatul echilibru de putere *intern* va fi tulburat *temporar*, reia Maxie. Nici o organizație externă, națională, mercenară ori de altă natură, nu va atâta focul. În ceea ce privește comunitatea internațională, se va considera că este vorba despre o problemă strict congoleză, ca de obicei. Te rog să redai asta cât mai fidel, băiete.

Așa și fac pentru comandant. Ciorile lui Haj bat în retragere, copleșite numeric de pescăruși.

– La sediul reprezentanței ONU din Bukavu e o babilonie, afirmă Maxie cu emfază, deși eu am grijă să folosesc o expresie mai puțin emotivă. O companie de infanterie mecanizată cu transportoare blindate, protejate de mine, o companie de gardă uruguayană, o unitate chinezească de geniu, reprezentanți rwandezi și mai mai care se ciocnesc unii de alții pe coridoare, un cvasicolonel nepalez care trebuie să se pensioneze curând, dar deocamdată administrează reprezentanța. Dacă va avea loc cel mai mic incident, se vor repezi să întrebe la sediu ce să facă. Știm bine asta. Philip le-a ascultat discuțiile, corect?

Philip își înclină capul ca reacție la veselia pe care a provocat-o traducerea mea. Un *consultant* independent care trage cu urechea la discuțiile purtate de cei de la reprezentanța ONU? În sinea mea, sunt șocat, dar refuz să-mi trădez sentimentele.

– Dacă va bănuî că luptele se duc între congolezi, singurul lucru pe care îl va face reprezentanța ONU din Bukavu ori Goma, sau de oriunde, va fi să se văicărească, să evacueze civilii, retrăgându-se la instalațiile lor, lăsându-i pe scandalagii să-și rezolve singuri problemele. *Dar* – și te rog să insiști pe acest mare *dar*, ai înțeles, tinere? – dacă Națiunile Unite ori alții se prind că venim din afară, am luat-o-n barbă.

Cum limba swahili posedă o rezervă bogată de echivalențe, nu mă deranjez să diluez limbajul de gang al comandantului. Cu toate astea, dacă traducerea mea se bucură de râsul aprobator al lui Franco, și de un zâmbet palid din partea lui Dieudonné, Haj îmi oferă cel mult o exclamație războinică de batjocură.

– Ce dracu' vrea să spună cu asta? se răstește Maxie din colțul gurii, ca și cum eu, nu Haj, aș fi adus vreo jignire cuiva.

– E binedispus, Căpitane.

– Pe el îl întreb, nu pe tine.

Adresez întrebarea lui Haj, ori, mai precis, către spatele costumului Zegna.

– Poate că nimeni nu are poftă să facă răzmeriță în acea zi, răspunde el cu o ridicare nepăsătoare din umeri. Poate o să plouă atunci.

Mereu pe fază, Philip intervine ca să aplaneze situația.

– Haj, colonelul se referă aici la câteva magazine cărora li se sparg vitrinele. *Un început* de vandalizare și de jaf și câteva împușcături, te asigur. Câte-un automobil incendiat pe ici, pe colo, dar nimeni nu vă cere să dați foc orașului. Tatăl tău dorește ca distrugerile să fie cât mai mici în Goma și cred că și tu dorești același lucru în Bukavu. Noi căutăm să dăm naștere unui foc de artificii – o tulburare generală –, pentru a crea circumstanțele prielnice pentru apariția unui lider charismatic și cunoscut, care are un

mesaj de transmis populației – în acest caz, Mwangaza, vechiul camarad al tatălui tău –, care să sosească în triumf, ca un pacificator. Lui Luc i-a venit ideea *foarte bună*, pentru Goma cel puțin, de a declanșa totul printr-un miting de protest care degenerază într-o oarecare măsură, iar berea va ajuta mai apoi evenimentele să se desfășoare după voia noastră. Te poți gândi să iei acest exemplu propus de tatăl tău și pentru Bukavu.

Însă nici măcar talentele diplomatice ale lui Philip nu reușesc să vină de hac hachițelor lui Haj. De fapt, eforturile lui au un efect contrar, făcându-l să fluture mâinile mari pe deasupra capului în semn de respingere totală a lucrurilor spuse mai devreme. Iar acest fapt îl determină pe Felix Tabizi să explodeze într-o franceză guturală, presărată cu accente arăbești:

– Se va proceda după cum urmează, bubuie el, ca și cum s-ar răsti la un servitor care a greșit. La momentul propice, Mwangaza și consilierii lui își vor părăsi adăpostul secret din afara granițelor țării și vor sosi pe aeroportul din Bukavu. O mulțime dezlănțuită, asigurată de tine și de tatăl tău, îl va întâmpina și-l va duce în triumf până în oraș. Ai priceput? La intrarea lui în Bukavu, toate luptele vor înceta imediat. Oamenii voștri lasă jos armele, termină cu jafurile și cu împușcăturile și sărbătoresc. Cei care l-au sprijinit pe Mwangaza în marea lui cauză, începând cu tatăl tău, vor fi recompensați. Cei care nu l-au ajutat, nu vor fi la fel de norocoși. Păcat că tatăl tău nu este aici. Sper să se facă bine cât mai curând. Îl iubește pe Mwangaza. Vreme de douăzeci de ani și-au făcut servicii unul celuilalt. Acum vor culege roadele. Și tu, la fel.

Haj a abandonat fereastra și stă rezemat de masă, jucându-se cu un buton mare din aur.

– Așadar, va fi un mic război, gândește el într-un târziu, cu voce tare.

– Ei, fii serios, Haj! Nu se poate chema război, îl aduce Philip cu picioarele pe pământ. Război doar cu numele. Pacea e după colț.

– Unde stă întotdeauna, sugerează Haj, având să accepte argumentația lui Philip. Cine se sinchisește de un mic război? continuă el, dezvoltând pe această temă în franceză. Cu alte cuvinte, cui îi pasă dacă mor câțiva oameni? *Pfui!* Nu contează. E ca și cum cineva ar fi doar puțin gravidă.

Ca să-și sprijine afirmația, ne tratează cu un strigăt de luptă precum cele pe care le-am îndurat când lucram sub linia de plutire: „Buf! Baf! Rata-ta-ta!“ – apoi cade ca mort pe masă, cu brațele întinse înainte, după care mai tresaltă o dată, iar noi asistăm la demonstrația asta fără să înțelegem.

Maxie vrea să ocupe aeroportul Bukavu, și să-l ia dracu' pe cel care va îndrăzni să-l oprească. Kavumu, așa se numește, se află la 35 de kilometri

nord de oraș și reprezintă cheia succesului operațiunii noastre. O fotografie aeriană a aeroportului apare pe șevalet. Avea Bukavu aeroport în urmă cu douăzeci de ani? Păstrez amintirea unui aerodrom de iarbă, pe care pășteau caprele, și a unui biplan cu ranforsări argintii, pilotat de un preot bărbos de origine poloneză, pe numele său părintele Jan.

– Cine controlează aeroportul are Kivu de Sud pe tavă. Două mii de metri de pistă. Poți aduce în provincie *orice* dorești, *pe cine* dorești, *când* dorești. Și blochezi singurul aeroport unde regimul de la Kinshasa poate aduce întăriri serioase. Tacul de biliard izbește în hartă, transmițând mesajul: Din Kavumu se poate exporta spre *est*, spre Nairobi – pleosc! – spre *sud*, spre Johannesburg – pleosc! – spre *nord*, spre Cairo și mai departe. Ori poți uita cu totul Africa Sahariană și o iei direct spre piețele europene. Un Boeing 767 poate transporta patruzeci de tone și face treaba asta în regim permanent. Le dați cu tifla rwandezilor, tanzanienilor și ugandezilor. Gândiți-vă la asta.

Redau aceste vorbe și ne gândim, Haj adâncindu-se în meditație. Cu capul în mâinile lungi, cu privirea bulbucată ațintită asupra lui Maxie, el este fără să-și dea seama replica lui Dieudonné, care cugetă alături într-o atitudine similară.

– Fără mijlocitori, fără bandiți, fără taxe de protecție, fără vamă ori trupe care trebuie plătite, ne garantează Maxie, iar eu, la rândul meu, le garantez celorlalți. Asigurați serviciile pentru minele de extracție încă de la început, trimiteți minereul direct cumpărătorului, fără să faceți porție și celor de la Kinshasa. Spune-le-o tare și limpede, băiete!

Le-o spun întocmai, iar ei sunt impresionați, așa cum se și cuvine – cu excepția lui Haj, care sare la noi cu o altă obiecție înnebunitoare.

– Pista aeroportului din Goma este mai lungă, insistă el, întinzând un braț în față.

– Iar un capăt este acoperit de lavă, îi răspunde Maxie, în vreme ce tacul de biliard lovește în harta pe care apar câțiva vulcani.

– Are două capete, nu? De-asta este pistă.

Franco scoate un hohot lătrat de râs, Dieudonné își îngăduie unul dintre rarele lui zâmbete. Maxie inspiră adânc, iar eu îl imit. Tare aș vrea să rămân cinci minute singur cu Haj ca să vorbesc cu el în shi, limba lui maternă, ca de la bărbat la bărbat. Așa l-aș face să înțeleagă cât de aproape este de a zădărnici operațiunea cu obiecțiile lui meschine.

Maxie continuă hotărât:

– Rămânem la Kavumu. Punct.

Își trece mâna făcută pumn peste gură și reia ideea. Din nefericire, după părerea mea, Haj a început să-l scoată din sărite.

– Vreau să aud opiniile lor, ale fiecăruia în parte. Au înțeles despre ce este vorba ori nu? Demarăm acțiunea punând mâna pe Kavumu sau ne batem joc cu jumătăți de măsură, lăsăm totul în seama concurenței și pierdem cea mai bună șansă pe care Congo de Est a avut-o vreodată de a înregistra un progres? Să începem cu Franco.

Încep cu Franco. Nu se grăbește, lucru obișnuit pentru el. Se strâmbă la mine, privește chiorâș la hartă, apoi la Maxie. Dar uitătura cea mai lungă a rezervat-o pentru Dieudonné, care stă lângă el.

– După părerea generalului meu, *monsieur le colonel* are dreptate, mormăie el ca pe o favoare.

– Vreau ca lucrurile să fie mai clare decât atât. Și mă adresez tuturor. Luăm aeroportul – mă refer la Kavumu –, după care avansăm către orașe și mine? Întrebarea e limpede și am nevoie de un răspuns la fel de clar. Întreabă-l din nou.

Mă execut. Franco își desface pumnul, se încruntă către propria palmă, apoi închide pumnul.

– Generalul meu e hotărât. Întâi punem mâna pe aeroport și după aceea predăm minele și orașele.

– În alianță? insistă Maxie. Împreună cu banyamulenge? În camaraderie, făcând uitate neînțelegerile voastre tradiționale?

Mă uit lung la sticla mea cu apă minerală Perrier, conștient de privirea maniacă a lui Haj, care trece de la un om la altul, iar apoi se oprește asupra mea.

– De acord, răspunde Franco.

Dieudonné pare să nu-și creadă urechilor.

– Cu noi? întreabă el încet. Îi acceptați pe banyamulenge drept *parteneri egali* în afacerea asta?

– Dacă trebuie, așa vom proceda.

– Iar după, când vom câștiga? Vom menține pacea împreună? Asta convenim aici?

– Generalul meu spune că e cu voi, așa că rămâne cu voi, mormăie Franco. Și, ca să-și întărească spusele, mai emite un proverb din rezerva care pare să fie inepuizabilă: Prietenii prietenilor mei sunt prietenii mei.

A venit rândul lui Dieudonné. Se uită numai la Franco și se chinuiește să respire cu gâfâieli dureroase.

– Asta, dacă generalul vostru are să se țină de cuvânt. Și dacă tu ți-l respecti. Și dacă Mwangaza și-l va respecta pe al lui. Atunci banyamulenge vor colabora la afacerea asta, spune el apăsător.

Toată lumea, inclusiv eu, întoarce ochii spre Haj. Conștient că a devenit centrul atenției, acesta își repede mâna spre căptușeala muștar a costumului Zegna și-și scoate pe jumătate din buzunar tabachera de aur. Zărind anunțul care interzice fumatul, se strâmbă, lasă tabachera să alunece înapoi în buzunar și ridică din umeri. Însă pentru Maxie acel gest înseamnă că i se pune răbdarea la încercare mai mult decât ar fi cazul.

– Vrei să-i spui lui Haj ceva din partea mea, tinere?

– La dispoziția dumneavoastră, domnule comandant!

– Nu mă prea omor după chestii din astea gen: pe de o parte, iar pe de altă parte. Ne aflăm aici ca să alcătuim o alianță, nu ca să stăm cu bătu-n cur mai tot timpul. Dacă-l reprezintă pe taică-său, de ce nu-i respectă dorința, în loc să facă valuri, ce dracu'? Vezi cum îi explici asta fără să îl jignești.

Există o limită în ceea ce privește posibilitatea unui interpret abil de a înmuia o lovitură directă, îndeosebi când ea vine din partea unui client care vorbește fără perdea, cum este Maxie. Îmi dau toată silința, și, fiind deja familiarizat cu accesele de indisciplină ale lui Haj, de deasupra, dar și de dedesubtul liniei de plutire, mă pregătesc pentru reacția anticipată. Închipuiți-vă deci uimirea mea când mă trezesc redând argumentele bine susținute ale unui absolvent de frunte al facultății de economie de la Sorbona! Cuvântarea lui a ținut cel puțin cinci minute, și, cu toate astea, nu-mi amintesc să fi depistat vreo ezitare sau repetiție. Este provocatoare, fiind, în același timp, lipsită de patimă. Nu lasă impresia că vorbește despre soarta iubitului său oraș natal, care este orașul în care m-am născut și eu. Cele ce urmează reprezintă un rezumat:

Exploatarea minelor nu se poate face fără supunerea populației locale.

Forța militară în sine nu este suficientă. Pentru soluționarea pe termen lung este nevoie de o perioadă fără războaie, cunoscută sub numele de pace.

Problema delegaților nu este dacă planul colonelului oferă cea mai bună metodă de extracție și de livrare a minereurilor, ci dacă Mwangaza și a sa Cale de Mijloc poate să-și respecte promisiunile de a realiza consensul social.

Accesul. Haj se referă nu doar la accesul fizic la respectivele mine, ci și la accesul legal. Evident că noul guvern propus pentru Kivu, sub conducerea lui Mwangaza, va acorda Sindicatului toate concesiunile, drepturile și aprobările necesare impuse de legea locală.

Dar ce se întâmplă cu legile congoleze? Chiar dacă se află la două mii de kilometri depărtare, Kinshasa rămâne orașul capitală. Pe plan interna-

țional, ea vorbește în numele Republicii Democratice Congo în toto, iar jurisdicția ei asupra regiunilor din est este consfințită prin Constituție. În viitorul îndepărtat, Kinshasa rămâne cheia problemei.

Haj își întoarce ochii exoftalmici spre Philip:

– Așadar, întrebarea mea este, *Mzee* Philip, cum propune Sindicatul vostru să ocolească autoritățile de la Kinshasa? Mwangaza vorbește disprețuitor despre cei de la Kinshasa. Colonelul ne spune că puterea din Kinshasa nu va beneficia de nici un beneficiu financiar de pe urma acestei lovituri. Însă, după ce se termină toată agitația, Kinshasa va avea ultimul cuvânt de spus, nu Mwangaza.

Philip a ascultat cu multă atenție spusele lui Haj și, dacă ar fi să mă iau după zâmbetul lui admirativ, i-a plăcut ce a auzit. Își trece palma făcută căuș peste părul alb și ondulat, străduindu-se să nu-l atingă.

– Haj, va fi nevoie de nervi tari și de oameni puternici, îi explică el fără ca zâmbetul să i se șteargă de pe față. Pe de o parte, de Mwangaza, pe de alta, de stimabilul tău tată. Va lua timp, dar așa și trebuie. Există etape în procesul de negociere pe care le vom putea rezolva doar când ne vom lovi de ele. Consider că asta este una dintre acele etape.

Haj se arată uimit: în opinia mea, cam prea uimit, dar de ce oare?

– Vrei să spui că nu o să încheiați dinainte acorduri colaterale cu magnații din Kinshasa? Ești sigur?

– Absolut.

– Nu v-ați gândit să-i cumpărați înainte de a costa prea mult?

– Nici vorbă!

Philip își însoțește spusele cu un râs virtuos.

– Domnule, sunteți nebuni! Dacă așteptați până veți avea nevoie de ei, o să vă stoarcă la sânge.

Cu toate acestea, Philip rămâne neclintit, lucru pentru care îl admir.

– Fără discuții preliminare cu cei din Kinshasa, Haj, îmi pare rău, fără înțelegeri secrete, fără să mituim pe nimeni, fără să oferim feliuțe din prăjitură. S-ar putea ca asta să ne coste până la urmă, dar ar fi împotriva principiilor noastre.

Maxie sare brusc în picioare, de parcă ar fi reînviat, iar vârful tacului de biliard se oprește asupra orașului Goma, apoi urmează drumul către sud, pe malul vestic al lacului Kivu.

– *Mzee* Franco. Am auzit că uneori grupuri ale distinsei voastre miliții montane organizează ambuscade de-a lungul acestui drum.

– Așa se spune, îi răspunde cu jumătate de gură Franco.

– Începând cu zorii zilei în chestiune, noi cerem ca ambuscadele organizate de ei să se intensifice, închizând drumul pentru transporturi în ambele sensuri.

Haj scoate un scheunat de protest.

– Vă referiți la camioanele tatălui meu? Camioanele noastre cu bere, care merg spre nord?

– Clienții voștri vor suferi de sete vreo două zile, îi răspunde Maxie și revine la Franco. Am mai auzit că respectatul vostru general ține legătura cu un grup considerabil de miliție mai mai, care staționează *aici*, între Fizi și Baraka.

– E posibil să fie așa, recunoaște forțat de împrejurări Franco.

– Iar la nord, prin zona Walikale, am auzit că tot mai mai sunt puternici.

– Acestea reprezintă secrete militare.

– În ziua respectivă, vreau ca mai mai să se apropie de Bukavu. Mai aveți grupări de oameni în jurul localității Uvira. Și ei ar trebui să ne vină în sprijin.

Haj se trezește din nou că vrea să întrerupă discuția. Are de gând să saboteze discursul lui Maxie sau e doar o coincidență? Cred că prima variantă e cea corectă.

– Aș vrea să știu, dacă nu e cu supărare, planurile precise ale colonelului de a prelua controlul asupra aeroportului Kavumu. De acord, trupele nu reacționează. Oamenii sunt nemulțumiți și nu au primit solda. Dar au arme și le place să împuște oameni.

Maxie îi răspunde cu glas monoton, din care a dispărut orice inflexiune.

– Eu am plănuit intervenția unui mic grup de mercenari îmbrăcați în ceva care să nu atragă atenția, care să aibă suficientă experiență și să fie îndeajuns de disciplinați ca să pătrundă fără să tragă nici un glonț. E bine așa?

Haj dă din cap, iar cârlionțul dat cu gel se leagănă. Cu bărbia în palmă, se apleacă în față, prefăcându-se foarte atent.

– Aceștia vor intra ca lucrători de întreținere la primele ore ale dimineții, ori își vor face apariția de sâmbătă seara, arătând ca o echipă de fotbal care își caută un partener de antrenament. Există două terenuri de fotbal, berea curge gărlă, iar fetele vin din satele învecinate, nimic mai firesc. Ai înțeles?

Încă o clătinare din cap.

– După ce ajung înăuntru, oamenii vor merge, nu vor alergera. Vor fi degajați. Își țin armele ascunse, zâmbesc, fac semne cu mâna. După zece minute, vom deține turnul de control, pista și depozitul de muniții. Distribuim

țigări și bere la toată lumea, bani, îi mângâiem amical pe spate pe toți, stăm de vorbă cu șefii și batem palma. Din punctul lor de vedere, noi nu facem decât să închiriem în mod oficial aeroportul ca să aducem câteva transporturi de echipamente de minerit fără să deranjăm vameșii.

Tonul lui Haj devine nefiresc de servil.

– Cu tot respectul convenit pregătirii militare a domnului colonel, care va fi componența acestui escadron de mercenari de intervenție?

– Profesioniști adevărați. Din Africa de Sud, antrenați de Forțele Speciale și aleși pe sprânceană.

– Negri, *monsieur le colonel*? Dacă-mi permiteți să întreb?

– Zulu și ovambos, aduși din Angola. Veterani, nu amatori. Cei mai buni luptători din lume.

– Câți vor fi, vă rog, *monsieur le colonel*?

– Cel mult cincizeci, cel puțin patruzeci, după calculele actuale.

– Și cine îi va conduce pe acești oameni destoinici în luptă, dacă nu te superi?

– Chiar eu. În persoană. Eu însumi, dar ce credeai? Propozițiile lui Maxie sunt tot mai scurte. Și Anton, aici de față. Plus doi buni camarazi.

– Să mi se ierte îndrăzneala. *Monsieur le colonel* este alb.

Maxie își îndoaie mâneca dreaptă și, pentru o clipă, cred că am ajuns într-un impas. Însă el își examinează partea interioară a antebrațului.

– A naibii treabă, așa e! exclamă el, iar cei din jurul mesei izbucnesc într-un hohot de râs, la care, ostentativ, participă și Haj.

– Și colegii tăi, *monsieur le colonel*? Și ei vor fi albi?

Întrebarea vine după ce hohotele se potolesc îndeajuns pentru a fi auzită.

– Ca zăpada.

– Atunci, ne poți explica, te rog, cum se face că un grup de necunoscuți, albi ca zăpada, pot desfășura un atac-surpriză asupra aeroportului din Bukavu fără să atragă deloc atenția asupra lor din partea celor care nu au norocul să fie albi?

De astă dată, nu mai râde nimeni. Auzim pescărușii și ciorile, și freamătul vântului calduț care coboară colina acoperită cu iarbă.

– Foarte simplu. În ziua respectivă – aceasta fiind expresia preferată de Maxie, pentru ziua în care se va declanșa lovitura –, o companie elvețiană care este specializată în sisteme de control de trafic aerian va desfășura o verificare la fața locului a facilităților aeroportului, activitate premergătoare unei oferte de servicii.

Tăcere, întreruptă doar de redarea mea.

– Avionul acestor specialiști, care va fi încărcat cu echipamente tehnice de natură neprecizată – un accent deosebit pe unele cuvinte, pe care mă străduiesc să îl reproduc cât se poate de fidel –, va fi parcat în apropiere de turnul de control. Tehnicienii companiei elvețiene vor fi albi. Printre aceștia ne vom număra și eu, Anton și Benny, pe care i-ați văzut în treacăt. La un semnal al meu, grupul de mercenari, care deja au pătruns în aeroport pe poarta principală, se vor îmbarca în avion. Înăuntru vor găsi mitraliere, lansatoare de rachete portabile, grenade, brasarde luminoase, rații de hrană și muniție din belșug. Dacă trage cineva în ei, vor răspunde folosind un minimum de forță.

Înțeleg perfect de ce Philip a făcut următoarea mișcare. Până la urmă, de partea cui era Haj? Cât mai trebuia să îndurăm sâcâielile lui? Nici măcar nu se număra printre oaspeți! Era reprezentantul tatălui său, parașutat în ultima clipă. Sosise momentul să-l punem la locul lui, să-l așezăm exact pe linia de unde porneau toți.

– *Monsieur* Haj, începe Philip, imitând cu delicatețe expresia „*monsieur le colonel*“, folosită de fostul student la Sorbona, Haj, dragul meu băiat! Cu tot respectul datorat tatălui tău, căruia îi simțim lipsa foarte mult. Până acum ne-am arătat cu toții foarte reticenți, probabil *prea* reticenți, în legătură cu rolul covârșitor pe care tu, personal, îl vei juca în sprijinul campaniei lui Mwangaza. Cum o să te pregătești pentru Marea Pogorâre? Mai ales în Bukavu, care este regatul tău, dacă nu mă înșel? M-am întrebat dacă n-ar fi momentul să ne luminezi și pe noi.

La început, Haj pare să nu fi înțeles ori întrebarea lui Philip, ori redarea mea. După aceea, murmură câteva cuvinte în shi, care, deși mai brutale, îmi amintesc în mod ciudat de cuvintele rostite de micuțul gentleman de la restaurantul din Battersea: „Doamne, dă-mi putere să mă adresez acestui nemernic et cetera“ – și, desigur, nu las să se vadă în nici un fel că am înțeles, preferând să desenez în blocnotesul meu câțiva colăcei.

După care, ședința scapă de sub control. Haj sare în picioare, face o piruetă, pocnește din degete și-și scutură capul. Și, încetul cu încetul, se apucă să compună un răspuns ritmic la întrebarea lui Philip. Și cum cuvintele reprezintă singura mea muzică, iar în privința grupurilor congoleze sunt total ignorant, n-aș putea preciza nici în ziua de azi ce mare artistă, ori ce trupă, ori ce geniu muzical imita Haj.

Însă aproape toată lumea din încăpere știa. Pentru toți, mai puțin pentru mine și pentru Maxie, despre care pot spune intuitiv că nu reușește să aprecieze o piesă muzicală, interpretarea este una de virtuozitate, care poate fi

recunoscută instantaneu și deci foarte amuzantă. Austerul Dieudonné râde să se prăpădească și bate ritmic din palme, foarte încântat. Până și trupul mătăhălos al lui Franco se leagănă de plăcere, în vreme ce interpretul de marcă, pregătit să își facă datoria în orice condiții atmosferice, își continuă traducerea, de astă dată în franceză, iar acum – după ce Maxie se uită urât la el – în engleză, o versiune a acesteia fiind ceea ce urmează, având la bază notațiile mele frenetice din respectivele momente:

O să *cumpărăm* soldații
 O să *cumpărăm* profesorii și doctorii
 O să-i *cumpărăm* pe comandantul garnizoanei din Bukavu și pe șeful poliției
 Și pe *adjunctul* șefului poliției
 O să deschidem închisoarea și o să plasăm
 Câte un camion de bere la fiecare colț nenorocit de stradă din oraș –
 Și vreun kilogram de exploziv Semtex ca să meargă berea mai ușor pe gâtlee
 Și o să-i punem să demonstreze pe toți rwandezii anti-Rwanda și
 le vom da arme noi-nouțe din camioanele noastre,
 Cine nu are o armă, să se apropie imediat!
 Și tuturor golanilor și dementilor și indivizilor care trag în tine –
 pentru că au văzut diavolul în tine, cumva –
 o să le dăm bere, dar și arme,
 și toți bunii romano-catolici din Bukavu, și toți preoții
 și măicuțele care-l iubesc pe Isus și nu vor tulburări și
 nu au de gând să facă scandal, și pentru că știu exact
 cât de puțini sunt adevărații și bunii creștini –
 o să le spunem că însuși Prințul Sărăciei
 intră călare în noul Ierusalim pe măgarul lui nenorocit!
 Deci mai ia-ți o bere, scumpo, și pregătește-ți încă
 un cocktail Molotov, și mai sparge câteva ferestre
 și mai caută să te răzbuni pentru lucruri petrecute mai demult –
 pentru că Paradisul omenesc va veni cu siguranță să te înhațe!

Râde și Philip și clatină din cap a mirare, ridicând clopoțelul și anunțând următoarea pauză. Cu toate astea, Tabizi este cel care îmi atrage deodată atenția. Fața lui e o mască a furiei, greu de ascuns. Ochii lui negri, ca de cărbune, privind de sub adăpostul pleoapelor grele, sunt îndreptați, nemilos, spre fruntea lui Haj, precum două țevi de pușcă, aducându-mi aminte că există o clasă de arabi care își tratează frații subsaharieni cu un dispreț nedisimulat.

11

– Sam, unde dracu’ sunt oamenii? Am în urechi o tăcere apăsătoare.

– Verific, dragul meu! Ai răbdare.

Încerc să am răbdare. O bolboroseală neinteligibilă, în vreme ce o aud consultându-se cu Anton, după care, cu Philip.

– L-am descoperit pe Franco.

– Unde?

– În apartamentul regal. Are o consultare confidențială cu Mwangaza.

– Intrăm acolo?

– Mulțumesc, dar sub nici o formă, Brian! Se vor descurca foarte bine și fără tine.

Prin cască recunosc plescăitul pantofilor lui Haj pe pasarelă, însoțiți de altă pereche de pantofi, pe care îi atribui lui Dieudonné. Sam îmi confirmă imediat identificarea: observatorii raportează că Haj l-a prins pe Dieudonné de cot și îl împinge înainte pe poteca din grădină. Mai mult decât atât, Haj duce un deget la buze, cerându-i lui Dieudonné să păstreze tăcerea, până ies din casă. Simt că plutesc de fericire. Pentru hoțul de sunete cu jumătate de normă nu există o muzică mai plăcută decât să audă: „Hai să mergem undeva unde nu ne poate auzi nimeni“ ori „Așteaptă unde ești cât mă duc eu să caut un telefon public“.

Cu toate astea, în agitația mea, simt un val de simpatie pentru Dieudonné, care, după ce a fost mânat într-o direcție de planul măreț al lui Maxie, acum se trezește târât în alta de recalcitrantul Haj.

Cei doi au ajuns la treptele chioșcului și au început să urce. În timp ce pășesc, Haj începe să danseze. Și, în același timp, începe să vorbească în cascade: o serie de sunete făcute de pantofii din piele de crocodil, o salvă de

vorbe. Însă hoții de sunete aud ca orbii. Uneori, ei mai și văd ca orbii, lucru pe care îl fac eu în aceste momente: și văd totul clar și limpede ca lumina din ochiul meu de orb. Văd pantofii de un verde murdar, din piele de crocodil, lovind treptele de piatră. Îi văd bucla dată cu gel săltând, corpul zvelt arcuit pe spate, mâinile fluturând ca niște eșarfe de mătase pe cerul senin și albastru, în timp ce își menține glasul sub nivelul sonor al plescăiturilor. Iar dacă trupul lui este cel al unui sălbatic, glasul aparține unui om stăpânit și, cu cât vorbește mai încet, cu atât mai mult zgomot face cu picioarele, azvârlindu-și capul într-o parte și alta în cursul unei singure propoziții, în vreme ce microfoanele captează sunetele, câte o frântură neclară de fiecare dată.

Ce limbă vorbește? Cea maternă, shi, pe care întâmplător o vorbește și Dieudonné. Așadar, ceea ce face – ori își închipuie că face, cu puțină improvizație și folosind franceza, atunci când simte nevoia – e să se exprime într-o limbă pe care nimeni dintre cei ce ar putea să le asculte conversația nu ar putea să o înțeleagă; numai că eu sunt în stare.

De aceea, mă duc după el. Sunt lângă ei. Mă duc după el atât de hotărât, încât, atunci când strâng din pleoape, reușesc să-l văd cu ochiul meu virtual. Când Haj face un salt, îndepărtându-se, iar Dieudonné se târâie după el, abia respirând și tușind, Salvo, interpretul de clasă, e acolo, lângă ei, cu căștile și cu blocnotesul lui. Când Haj face saltul înapoi, Dieudonné rămâne pe loc; la fel și eu. O treaptă în sus, apoi Haj sare pe iarbă, iar eu îl imit. Și Haj știe că sunt acolo. Știu că-și dă seama de asta. Se joacă de-a v-ați-ascunselea cu mine, dar mie-mi place jocul ăsta. O face pe *zebră* să danseze, iar *zebra* îi întoarce complimentul, urcând și coborând treptele după el.

El nu are de unde să știe cât de primitiv este sistemul nostru de interceptare. E un om al contemporaneității și pariez că se dă în vânt după tehnică. Își închipuie că deținem tot arsenalul de jucării de ultimă generație al unei Chat Room: microfoane direcționale, laser, satelit și tot tacâmul, dar nu avem așa ceva. Haj, asta nu este Chat Room. Iar microfoanele lui Spider sunt statice, chiar dacă noi trei nu suntem statici. Iar sistemul gândit de Spider e un circuit închis, demodat, fără pierderi, iar *zebra* îl apreciază în mod deosebit.

Suntem numai noi doi. Este vorba despre Haj contra Salvo, *mano a mano*, Dieudonné fiind un martor nevinovat. Este vorba despre limba shi vorbită de Haj și despre stepul bătut de Haj și despre ȝopăielile și zdupăielile lui Haj contra urechilor de hoț de sunete ale lui Salvo. Face piruete, glasul lui urcă și coboară și descrie cercuri, vorbește puțin în shi, apoi în kinyarwanda, urmează puțin argou franțuzesc pentru a complica amestecul. Eu fur sunete captate de trei microfoane diferite din trei limbi separate într-o singură propoziție, iar recepția este la fel de haotică precum și comportamentul lui

Haj. Și eu dansez, chiar dacă nu o fac decât în minte. Mă aflu sus, pe treptele de piatră, duelându-mă spadă contra spadă cu Haj, și, de fiecare dată când el îmi permite să-mi recapăt răsuflarea, transmit redări grăbite și comprimate prin fir către Sam, în timp ce mâna mea stângă strânge blocnotesul, iar dreapta ține creionul care saltă pe pagină în ritmul cântecului intonat de Haj.

– Nu e nevoie să răcnești, dragul meu Brian! Te auzim foarte bine.

Interceptarea ține nouă minute, ceea ce reprezintă două treimi din pauză. *Zebra* nu va mai avea niciodată un prilej atât de bun ca să fure sunete.

Haj: Cât de bolnav ești? (*Un ritm sacadat de pantofi, urcă două trepte, coboară trei, apoi stop. Brus, liniște*) Foarte bolnav? (*Nici un răspuns. Încă o repriză de staccato. Revine*) Și nevestele? Copiii? (*Oare Dieudonné dă aprobator din cap? Se pare că da*) Of, drace! De câtă vreme ai asta? (*Nici un răspuns*) Și știi de unde-ai căpătat-o?

Dieudonné: De la o fată. Ce-ți închipuiai?

Haj: Când?

Dieudonné: În '98.

Haj: Războiul din '98?

Dieudonné: Care altul?

Haj: Luptând împotriva *rwandezilor*? (*Încă un semn aprobator, evident*) Luptai împotriva *rwandezilor* și te culcai cu o fată pentru adevărata Republică Democratică Congo? Doamne, Dumnezeu! Și ți-a mulțumit cineva până acum?

Dieudonné: Pentru că s-a ales cu boala?

Haj: Pentru că ai dus un război inutil, omule! (*Dansând în susul și-n josul treptelor*) Mare porcărie! Of, drace! (*Alte expresii de nemulțumire pe un ton scăzut*) Acest Sindicat fără de nume îți vrea curul, știi asta? (*Audiție imposibilă*) Banyamulenge au cei mai buni luptători, disciplinați, motivați, cele mai bune minerale... aur și coltan pe platou... iar voi nici măcar nu le exploatați, domnule, vă iubiți mai mult vacile alea nenorocite!...

Dieudonné: (*printre accese de tuse, cât se poate de calm*) Atunci noi vom dicta condițiile. O să mergem la Mwangaza și o să-i spunem: Întâi să ne dai ce ne-ai promis, altfel nu luptăm pentru tine. O să luptăm împotriva ta. Așa o să-i spunem.

Haj: Lui *Mwangaza*? Îți închipui că Mwangaza a pus la cale toată afacerea asta? Ce *erou* s-a găsit să fie! Ce Iluminat de clasă mondială! Ce prieten altruist al tuturor *săracilor*! Individul deține cea mai săracăcioasă vilă de zece milioane de dolari, nici n-ai văzut așa ceva în viața ta. Întreabă-l pe tatăl meu... televizoare cu plasmă în fiecare budă... (*Ropot*

violent de tălpi, discuția neinteligibilă, după care totul se clarifică. Încet, în contrast vădit cu zgomotul precedent) Dieudonné. Fii atent la ce-ți spun. Ești un om de treabă. Și te iubesc.

Dieudonné: *(neinteligibil)*

Haj: N-o să mori. Nu vreau *eu* să mori. Bine? Batem palma? Nici tu, nici banyamulenge. Nu se va mai întâmpla asta. Nici din cauza războiului, nici de foamete, nici în urma războiului, nici de boala ta. Dacă trebuie să mori, promite-mi că mori de prea multă bere. Ai priceput?

Dieudonné: *(râzând amar)* Bere și antiretrovirale.

Haj: Vorbesc serios, nu mai vreau ca oamenii să moară în Congo, măcar pentru o vreme. Poate doar în liniște și pace, *de prea multă bere*. Hei, transpiri ca un cal! Stai jos.

Audiția se îmbunătățește. Anton anunță, prin intermediul lui Sam, că Dieudonné s-a așezat pe o bancă de piatră aflată sub un fag din imediata apropiere a chioșcului. Haj țopăie în jurul lui pe o rază de doi metri și jumătate până la trei metri. Însă eu sunt lângă ei.

Haj: ... rwandezii sunt mai tari decât noi, știi asta? ... mai tari decât... banyamulenge, mai tari decât mai mai, care-s ca niște maimuțoi *(scoate sunete ca de maimuță)* ... mai tari decât tot... Kivu laolaltă... Înțelegi? Recunoaște.

Dieudonné: E posibil.

Haj: E cât se poate de adevărat, și știi și tu asta. Ascultă la mine *(revine la Dieudonné și-i vorbește agitat drept în ureche – audție cam douăzeci la sută, probabil de la microfonul aflat pe ramurile fagului)* ... Îmi iubesc tatăl. Sunt african. Îl respect. Tu mai ai tată?... Bine, înseamnă că-i cinstești spiritul. Îi vorbești spiritului său, te supui lui, te lași îndrumat de el. Al meu încă trăiește, înțelegi? Trei neveste și femei cât poate face față. Deține o felie din Goma și cincizeci și unu la sută din mine, iar rwandezii îi fură afacerea sau cel puțin așa crede el.

Anton raportează prin intermediul lui Sam că Haj continuă să se miște cu rapiditate în spatele fagului, apoi reapare. Audiția cu intermitențe confirmă acest lucru.

Haj: Acum două luni m-a chemat la el, înțelegi?... ocazie solemnă... birou, nu acasă... nu vrea ca nevestele să tragă cu urechea pe la uși... și-mi vorbește

despre acest măreț nou contract pentru Kivu care îl interesează și pe el, cum vechiul lui amic Mwangaza vrea să ajungă la putere înainte de alegerile care constituie o sursă sigură de război civil, să-i arunce la gunoi pe toți cei pe care nu-i înghite și să-i îmbogățească pe toți cei care-i plac și să îmbogățească și poporul, pentru că are în spate acest Sindicat minunat și filantropic, iar Sindicatul are bani, bune intenții, arme și muniție. „Sună grozav, i-am zis eu. Îmi aduce aminte de Regele Leopold când *a venit* în Congo.“ Asta l-a făcut să turbeze. De aceea, am așteptat să se potolească, lucru care s-a întâmplat a doua zi... (*se întrerupe, revine*)... între timp, ceva rău. Grav chiar... Am consultat câțiva oameni răi pe care-i știu... din Kinshasa... taică-meu m-ar ucide dacă ar afla că eu cunosc astfel de oameni, dar sunt oameni pe care e bine să-i cunoști dacă nu vrei să te trezești mort într-o bună zi... (*audiție imposibilă*) ... ce mi-au spus ăștia, tipii de acolo.... sub jurământ pe care acum îl dezonzor? Kinshasa face parte din târgul ăsta... partea cea mai urâtă...

Audiție perfectă. Sam mă anunță că Haj și Dieudonné stau alături pe bancă, iar microfonul se găsește la un metru și jumătate deasupra lor, și nu adie nici măcar briza ca să afecteze sunetul.

Haj: De aceea, m-am dus la tata și i-am spus: „Tată, te iubesc și îți sunt recunoscător că ai plătit din greu ca să am ceva minte și-ți respect motivele sincere în legătură cu Mwangaza și Congo de Est. De aceea, dă-mi voie să-ți spun că, din punctul de vedere al negociatorului de profesie care sunt, te-ai purtat ca un nătărău, și încă din două motive. În opinia mea, tu și Mwangaza v-ați vândut sub preț acestui Sindicat de rahat cu aproximativ o mie la sută. În al doilea rând, și te rog să-mi scuzi impertinența, cine mai vrea un război aici? Noi doi depindem în totalitate de Rwanda în privința afacerilor. Ei trimit mărfurile noastre în lume. Cu excepția congolezilor, asta ar fi pentru oricine o bază profitabilă și un parteneriat comercial amical. Țăsta nu este un motiv să măcelărim nevestele și copiii altora, ori să instalăm un lider care are nevoie de tratament geriatric și care nu are nici pregătirea necesară și care, indiferent cât de mult ai ține la el, a jurat să alunge din Congo orice miroase cât de cât a Rwanda.“ Crezi că i-am povestit despre amicii mei cei răi din Kinshasa? Pe dracu’! I-am zis în schimb despre bunul meu prieten Marius, un băiat de treabă de origine olandeză, un grăsan cu care întâmplător am fost coleg la Paris.

Audiția se întrerupe temporar. Echipa lui Sam mă anunță că oamenii noștri se deplasează prin iarbă către cealaltă latură a chioșcului. Audiția este foarte slabă.

Haj: ... patruzeci de ani... (*două secunde de dispariție a audiției*) ... un munte de bani ai unor organizații... africane(?) vicepreședinte al... (*șapte secunde de dispariție a audiției*) ... Și atunci i-am spus tatei... (patru secunde albe) m-a ascultat... mi-a spus că era cea mai mare prostie din viața lui... o rușine pentru strămoșii noștri... după care m-a întrebat unde-l putea găsi pe acest Marius ca să poată... spune că închiderea graniței dintre Congo și Rwanda era singura soluție viabilă la problemele lumii, fiindcă tata cam așa vorbește când nu vrea să dea de înțeles că s-a răzgândit.

Țiuit metalic, fâsâit de perne din burete, apoi audiția redevine clară. Sam mă anunță că țintele s-au așezat într-un adăpost de vânt care dă spre mare. Glasul lui Haj a căpătat tonalități precipitate, aproape disperate.

Haj: De aceea, tata s-a imbarcat în avionul personal și s-a dus să-l întâlnească pe Marius, care era la Nairobi. Cunoaște o târfă grozavă acolo. Și îl place pe Marius. Fumează câteva trabucuri cu el. Iar Marius ține la Luc. Și Marius îi spune ce greșală face. „Ești întocmai cum a zis pișăciosul de fiu-tău. Un om deștept, de treabă. Dar tu și Mwangaza vreți să îi izgoniți pe rwandezi din Kivu, ca să nu vă mai exploateze, ceea ce e o idee măreață, cu o mică excepție. Sugerezi în mod serios că ei nu se vor întoarce ca să vă bată până o să faceți pe voi, făcându-vă să plătiți cu vârf și îndesat ce le-ați luat? Nu așa au procedat de fiecare dată? Și atunci, de ce să nu fiți *cu adevărat* deștepți și să faceți, măcar o dată în viață, ceva de neconceput? În loc să-i alungați pe rwandezi, mai bine uitați-vă în oglindă, zâmbiți cât puteți de larg, și prefaceți-vă că-i iubiți. Fie că vă place ori nu, aveți relații de afaceri cu ei, așa că străduiți-vă să vă placă. Și poate că după aceea compania mea o să cumpere drepturile tale și o să aducem niște tineri isteți ca fiul tău în consiliul de conducere, o să vă împăcați cu cei din Kinshasa și, în loc să moară trei milioane de oameni, o să realizăm coabitarea pașnică.“

Dieudonné: (*după ce se gândește îndelung*) Și tatăl tău s-a aliat cu acest om?

Haj: E Luc, ce mama dracului!? Cel mai bun jucător de pocher din Goma. Dar știi ceva? Grăsanul acela de olandez avea dreptate. Pentru că rwandezii se vor întoarce, și pe cine vor aduce cu ei? Pe unii care vor declanșa o

adevărată catastrofă. Ca ultima oară, dar mai rău. Angolezi, zimbabweni și alții care ne urăsc de moarte și vor ceea ce avem noi. Iar când se va întâmpla asta, adio proces de pace, adio presiuni internaționale, adio alegeri, pentru că amărății tăi de banyamulenge o să moară ca muștele, întrucât vă pricepeți la asta ca nimeni alții. Dar eu nu mă amestec. Eu o să mă întorc la Paris și o să mă prăpădesc de răs.

– Stai exact unde ești, Brian, dragule! O să-ți vină cineva în ajutor.

– Asta-i stenografiere Pitman, amice? Aduce mai mult cu sârma ghimpată.

Maxie stă aplecat peste mine, ca Bogey, cu mâinile pe brațele scaunului meu, și se uită atent la ceea ce domnului Anderson îi place să numească scrisul meu în cuneiforme babiloniene. Gonit de Maxie, Spider s-a făcut nevăzut. Purtând o cămașă roz și bretele roșii, Philip stă în ușa care dă în coridor. Mă simt murdar, și nu-mi dau seama de ce. E ca și cum aș fi făcut dragoste cu Penelope după ce s-a întors de la vreunul dintre seminariile ei de sfârșit de săptămână.

– E un ghiveci, Căpitane, îi răspund eu. Un amestec de scriere rapidă, puțin steno și multe prescurtări proprii. Ceea ce spun tuturor clienților mei, pentru că am deprins un lucru, și anume, că nu trebuie să-i lași să creadă că blocnotesul tău poate deveni un document cu evidențe, altfel riști să ajungi în fața tribunalului, ori mai rău.

– Mai citește-ne asta, te rugăm!

Le citesc, așa cum mi-au cerut. În engleză, după notițele mele, așa cum am făcut și mai devreme, fără să omit nici un amănunt, indiferent cât de neînsemnat ar fi et cetera. Maxie și Philip mă irită, deși sunt atent să nu-i las să vadă asta. Le-am spus deja că fără complicatul amplificator de sunet al domnului Anderson am putea sta acolo toată noaptea, dar nu sunt descurajați, asta-i clar. Vor să asculte *sunetul real* pe care-l aud eu în căști, ceea ce mi se pare lipsit de orice logică, având în vedere că nici unul din ei nu are habar de vreo limbă din cele cunoscute de mine sub nivelul de plutire. Pasajul care îi obsedează este cel de șapte secunde de audiție neinteligibilă, imediat după prima referire la marele olandez fumător de trabucuri, și dacă eu nu reușesc să descâlcesc acel fragment, cum Dumnezeu își închipuie că ar fi ei în stare să o facă?

Îi întind lui Philip căștile, socotind că probabil vor asculta fiecare la câte o ureche, numai că Philip acaparează căștile. Ascultă o dată, de două, de trei ori. Și de fiecare dată, face către Maxie un semn din cap. După aceea, îi dă

căștile lui Maxie și-mi cere să pun pasajul încă o dată și, în cele din urmă, Maxie dă aprobator din cap, ceea ce-mi confirmă bănuiala de la început: *ei știu dinainte ce anume încearcă să audă și nu vor să-mi spună și mie*. Și nimic nu-l face pe un interpret de mare clasă să pară mai ridicol și mai *inutil* decât să nu fie informat complet de către angajatorii lui. În plus, e caseta *mea*, nu a lor. Trofeul *meu*. Eu am smuls totul din ghearele lui Haj, nu ei. *Eu* m-am bătut cu Haj pentru el, a fost duelul *nostru*.

– Ai făcut o treabă grozavă, băiete, mă asigură Maxie.

– Cu plăcere, Căpitane, îi răspund eu, ceea ce reprezintă un simplu act de politețe.

În realitate, gândesc: „Nu este cazul să mă bateți pe spate, mulțumesc, nu-i nevoie, nici măcar din partea voastră“.

– De-a dreptul sclipitor, mă asigură și Philip cu glas unsuros.

Apoi dispar amândoi, deși aud doar pe unul din ei urcând scările la parter, Philip rămânând probabil consultantul care nu face zgomot, și nu m-ar surprinde dacă el nu ar avea nici măcar umbră.

Multă vreme după plecarea lor, cel puțin așa am avut impresia, nu am făcut absolut nimic. Mi-am scos căștile de pe urechi, mi-am șters fața cu batista, mi-am așezat din nou casca și, după ce am stat o vreme cu bărbia rezemată într-o mână, am derulat pasajul de șapte secunde pentru a nu știu câta oară. Ce auziseră Maxie și Philip de nu prezentam încredere să mi se spună? Am dat cu viteză mai mică, apoi cu viteză mai mare, dar nu m-am lămurit nicidecum: trei sau de patru silabe cu un *u* la început, un cuvânt de trei sau patru silabe cu *-eră* la sfârșit și mi-au venit în minte pe dată vreo zece care s-ar fi potrivit acolo: *infirmieră, mitralieră, vivandieră*, și câte altele. Iar după acesta, ceva terminat în *-acuri*, la fel ca în *atacuri*.

Mi-am scos din nou căștile, mi-am luat fața în palme și am șoptit ceva pe întuneric. Nici până azi nu știu ce cuvinte am pronunțat. Aș anticipa prea mult afirmând că aveam senzația că fusesem trădat. Nu pot spune decât că am avut un sentiment de deznădejde care mă cuprindea încet, și nu eram dispus să analizez și să descopăr originea acelui sentiment. La încheierea lipsită de glorie a luptei de unul singur cu Haj, fusesem distrus și lăsat pe podea. Chiar m-am întrebat dacă duelul nostru nu cumva era o fantazare pe care o clocisem în imaginația mea, asta până când mi-am amintit cât de precaut se arătase Haj încă din momentul intrării sale în apartamentul destinat oaspeților față de orice posibilitate de a fi interceptat. Contrar afirmațiilor pe care le-ar fi făcut Paula, prietena intimă a lui Penelope, *nu eram în faza de negare*. Nici măcar

nu începusem să mă gândesc la lucrurile pe care le negam. Dacă aveam senzația că trădasem pe cineva, atunci sentimentul era îndreptat spre mine însumi. Mă trădasem pe *mine*, cam așa aș fi descris relația mea cu Hannah, în cel mai neprielnic moment al bioritmului meu din acea zi memorabilă.

— Sam? Sunt eu, Brian. Ce se întâmplă?

Nu se întâmplă nimic. Sam nu e la post. Contam pe puțină înțelegere din partea unei femei, însă în căști nu aud decât o discuție purtată între bărbați, undeva în fundal. Ea nici măcar nu a catadicsit să închidă microfonul, lucru pe care îl consider o neglijență și o ignorare a măsurilor de securitate. Arunc o privire la ceasul mătușii Imelda. Pauza a intrat în prelungiri. Relatarea neclară a lui Haj privind flirtul avut de tatăl lui cu o organizație rivală condusă de un băiat de treabă gras, de origine olandeză, care fumează trabuc, pare să fi tulburat rău de tot apele. Așa-i trebuie, dacă m-a făcut *zebră*. Spider a plecat și nu s-a întors încă. Există multe amănunte referitoare la geografia acestei case despre care nimeni nu mi-a suflat o vorbă. De exemplu, nimeni nu mi-a spus unde e camera de comandă a operațiunii. Ori unde-și ține observatorii echipa de supraveghere. Unde se ascunde Jasper. Unde stă Benny. Dar eu nu trebuie să știu toate astea, nu-i așa? Sunt doar un interpret. Toată lumea are dreptul să știe, mai puțin eu.

Arunc o privire la planul asemănător cu cel al metroului. Haj și Dieudonné s-au despărțit. Sărmanul Dieudonné, singur cuc în apartamentul rezervat oaspeților! Probabil că se roagă în grabă. Haj s-a întors la chioșc, scena presupusului său triumf. Dacă ar fi știut! Mi-l imaginez privind lung spre mare cu ochii lui cât cepele, felicitându-se că a deviat lovitura norocoasă a lui Mwangaza. Luminița care trebuia să-l ghideze pe Franco este stinsă. Înseamnă că, după toate probabilitățile, se află încă închis cu Mwangaza în apartamentul regal. De neatins. Înregistrarea are doar rol de obiect de arhivă.

Am nevoie de sunet. Nu-mi plac vocile acuzatoare care încep să crească în volum în capul meu, în special cea a lui Hannah. N-am venit aici ca să fiu criticat. Am făcut tot ce se putea pentru angajatorii mei. Ce trebuia să mai fac? Să mă prefac a nu auzi ceea ce a spus Haj? Să păstrez asta doar pentru mine? Am venit să fac o treabă și să fiu plătit pentru asta. În numerar. Sunt interpret. Oamenii vorbesc, iar eu traduc. Doar nu încetez să redau ce spun oamenii doar pentru că afirmă tâmpenii. Nu cenzurez, nu elimin nimic, nu înfrumusețez, nu inventez, mai ales în maniera în care procedează unii colegi de breaslă. Redau exact ceea ce se spune. Dacă n-aș face-o, nu aș mai fi fiul preferat al domnului Anderson. N-aș mai fi un geniu în acest domeniu restrâns. Legal sau comercial, civil ori militar: redau precis cuvintele oricui,

cinstit și imparțial, indiferent de culoare a pielii, de rasă ori de credință religioasă. Sunt puntea. Amin și sfârșitul transmisiei.

Încerc din nou să intru în legătură cu Sam. Încă nu a revenit la post. Bolboroseala bărbaților din fundal a încetat. În schimb, datorită neglijenței lui Sam, îl aud pe Philip. Mai mult decât atât, vorbește îndeajuns de tare ca să înțeleg ce spune. Cu cine vorbește nu are importanță. Glasul lui este reflec-tat de cel puțin un perete înainte să fie captat de microfonul lui Sam, dar asta nu împiedică audiția. Sunt atât de intrat în priză după duelul cu Haj, încât, dacă o muscă mi-ar tuși în cască, i-aș putea preciza vârsta și sexul. Surpriza este că glasul lui Philip se deosebește atât de mult de versiunea elegantă pe care o asociez cu persoana lui, încât, auzind introducerea, am îndoieli în a-l identifica. Vorbește cu un anume Mark și, judecând după tonul lui imperios, Mark îi este subordonat:

Philip: Vreau să știu cine-i e doctor, vreau diagnosticul, tratamentul pe care-l primește pacientul, dacă e tratat, când se anticipează externarea lui, dacă se va întâmpla așa ceva, pe cine primește la patul de suferință și cine mai vine în afara nevestelor, a amantelor și a pazei de corp... Nu, *nu* știu în ce spital este, Mark, asta-i treaba ta, pentru asta ești plătit, tu te afli la fața locului! Păi câte spitale de cardiologie sunt în Cape Town, pentru numele lui Dumnezeu?

Sfârșitul convorbirii telefonice. Consultanții independenți de marcă sunt prea importanți ca să-și ia la revedere. Philip trebuie să vorbească apoi cu Pat. A format un alt număr și, după ce primește legătura, cere să discute cu Pat.

Philip: Îl cheamă *Marius*, e olandez, în jur de patruzeci de ani, fumează trabuc. A fost recent la Nairobi și din câte știu se află încă acolo. A urmat facultatea de comerț la Paris și-i reprezintă pe prietenii noștri de la Uniunea Minieră a Marilor Lacuri. Cine altcineva să fie? (*Nouăzeci de secunde, în care Philip pare că ascultă și își notează ceva, la fel ca mine. În cele din urmă:*) Mulțumesc foarte mult, Pat. Perfect. De asta mă temeam, numai că e mai grav. Exact ceea ce nu voiam să aflăm. Îți rămân recunoscător. La revedere!

Așadar, acum știu. Nu era vorba despre *infirmieră*, *mitralieră* ori *vivandieră*. Era alt cuvânt, *minieră*; și nu atacuri, ci *lacuri*. Haj se referea la un consorțiu minier al cărui reprezentant în Africa era olandezul cel gras. Îl văd pe

Spider de cealaltă parte a instalației lui, verificând aparatura, schimbând casetele și scriind ora și circuitul pe cele noi. Ridic casca de pe o ureche și îi zâmbesc, cu intenția de a fi sociabil.

– S-ar părea că o să avem un prânz cam complicat, Brian, iar asta din cauza ta, spune Spider cu încântarea tipică a unui velș. Se anticipează multă activitate, într-un sens sau altul.

– Ce fel de activitate?

– Păi plutește în aer, nu? Nu vinde secrete, așa ne sfătuiește domnul Anderson, ori ai uitat? Oricum te alegi doar cu munca, nu cu răsplata.

Îmi pun casca la loc și mă uit lung la planul asemănător cu cel al metroului. Luminița mov, care marchează poziția lui Mwangaza, mă ispitește ca felinarul roșu al unui bordel. „Hai, Salvo! Ce te oprește? Regulamentul școlar?” A nu se atinge decât dacă Philip îți ordonă altceva. Se arhivează, nu se folosește operativ. Înregistrăm, dar nu ascultăm. Chestia asta nu mai e valabilă pentru un interpret-zebră. Și dacă *eu* nu am dreptul să ascult, atunci cine are? Domnul Anderson, care nu știe o boabă în limbi străine, ci doar engleza vorbită în nordul țării? Sau Sindicatul disperat, așa cum l-a numit Haj: oare ei ascultă? Ca diversiune, probabil. La un păhărel și la o havană în lăcașul lor din Channel Islands.

Chiar am ajuns să gândesc astfel? Oare chemarea la răzvrătire lansată de Haj mi-a intrat pe sub piele fără să bag de seamă? Ori inima mea africană bate mai tare decât credeam eu? Sau o fi vorba despre inima lui Hannah? Dacă nu, de ce mâna mea dreaptă dansează cu aceeași băgare de seamă ca atunci când a depus acel *coq au vin* în aparatul de mărunțire a gunoiului? Ezit, dar nu din cauza unor muștrări de conștiință de ultim moment. Dacă apăs pe comutator, vor începe sirenele să urle în toată casa? Oare becul mov de pe planul metroului va licări ca un semnal de avarie? Oamenii în hanorace vor apărea cu tropote pe scările care duc spre subsol, ca să mă imobilizeze?

Apăs oricum pe buton și intru în SALONUL apartamentului regal, zonă interzisă. Franco vorbește în swahili. Audiția este perfectă, fără ecou ori paraziți. Îmi imaginez covoare groase, draperii, mobilă ușoară. Franco e relaxat. Poate că i s-a oferit un pahar de whisky. De ce credeți că m-am gândit la whisky? Pentru că Franco e omul care bea doar whisky. Conversația se poartă între Franco și Delfin. Nu există nici o dovadă sigură a prezenței lui Mwangaza, cu toate că o anumită inflexiune în vocile lor îmi spune că nu se află prea departe.

Franco: Am auzit că în acest război se vor folosi multe avioane.

Delfinul: Adevărat.

Franco: Am un frate. Am mulți frați, de fapt.

Delfinul: Ești binecuvântat.

Franco: Fratele meu cel mai drag e un mare luptător, dar, spre rușinea lui, are numai fiice. Patru neveste, cinci fiice.

Delfinul: *(citând un proverb)* Indiferent cât de lungă e noaptea, zorii oricum vor sosi.

Franco: Fata cea mai mare are un chist la gât care îi scade șansele de a se căsători. *(Gemetele de durere mă derutează, până când îmi dau seama că Franco duce mâna la gât)* Dacă Mwangaza o va ajuta pe fiica fratelui meu să ajungă cu avionul la Johannesburg pentru tratament fără să știe nimeni, fratele meu ar avea sentimente mai bune față de Calea de Mijloc.

Delfinul: Iluminatul nostru este un soț credincios și părinte al multor copii. Transportul se va aranja.

Un clinchet de pahare consfințește promisiunea. Urmează formula de stimă reciprocă.

Franco: Fratele meu este un om foarte capabil, respectat de lume. Când Mwangaza va ajunge guvernator al provinciei Kivu de Sud, ar face bine să-l numească pe fratele meu șef al poliției pe întreaga regiune.

Delfinul: În noua democrație, toate numirile se vor face printr-o consultare transparentă.

Franco: Fratele meu va plăti cu o sută de vite și cu cincizeci de mii de dolari în numerar pentru numirea în funcție pe o perioadă de trei ani.

Delfinul: Oferta va fi analizată în mod democratic.

Din cealaltă parte a pupitrului, Spider se uită la mine, având sprâncenele înnodate și înălțate întrebător. Ridic o parte a căștii.

– S-a întâmplat ceva? mă interesez eu.

– Nu am știre despre așa ceva, băiete.

– Atunci de ce te uiți la mine?

– Pentru că s-a auzit clopoțelul, de aia! Dar tu erai prea ocupat să tragi cu urechea.

12

– Trei baze, domnilor! Fiecare dintre ele este prea puțin exploatată, dar reprezintă un punct-cheie în revigorarea provinciei Kivu.

Aflat în capul mesei cu tacul de biliard în mână, Maxie ne dăscălește din nou. Aeroportul a ajuns în mâinile noastre, iar Mwangaza s-a instalat deja. Curând, Sindicatul va controla toate minele din Kivu de Sud, însă, între timp, există trei mine a căror situație trebuie rezolvată. Ele sunt aproape inaccesibile și în mod oficial nu există deținători de concesiuni cu care să se poată trata. Reintrând în sala de conferințe, am senzația că participanții au suferit o transformare majoră. Haj și Dieudonné, care în urmă cu doar câteva minute erau parteneri într-o conversație subversivă, se comportă de parcă nu s-ar fi văzut în viața lor. Haj îngână un cântec doar pentru sine și surâde, fără a se adresa cuiva anume. Cu degetele lui osoase și cu un aer gânditor, Dieudonné trage de firele rebele ale bărbii. Între ei, dominator, stă Franco, fața lui ridată arătând ca o mască a dreptății. Cine și-ar putea imagina că în urmă cu câteva minute el a încercat să-l mituiască pe seraficul Delfin? Și, bineînțeles, Philip nu este și nici nu a fost vreodată autorul unor ordine fără drept de apel pe care le-a strigat la telefonul prin satelit. Își ține mâinile plinuțe încrucișate pe piept, într-o atitudine serenă de patriarh. Oare își piaptână părul ondulat între actele acestei piese? Își domolește cumva micii cărlionți care îi trec peste urechi? Doar Tabizi pare incapabil să-și înfrâneze gândurile nelalocul lor care-i fierb în minte. Din câte se pare, își ține sub control restul corpului, însă sclipirea răzbunătoare din ochii de culoarea țiteiului nu se stinge nicicum.

Harta de care se slujește Maxie este atât de mare, încât Anton trebuie să o desfacă la fel ca pe o cuvertură peste un capăt al mesei. Ca și comandantul lui, și-a scos haina. Brațele dezgolite sunt tatuate de la coate până la

încheietura mâinii: un cap de bivol, un vultur cu două capete ținând un glob între gheare și un craniu pe o stea pentru a comemora Escuadrón de Helicopteros din Nicaragua. Are o tavă cu figurine din plastic: elicoptere de atac având rotoarele strâmbate, aeroplan cu motoare duble, ale căror elice lipsesc, obuziere care trag după ele remorci pline cu muniție, infanteriști atacând la baionetă ori, mai prudenți, care stau întinși la pământ, în așteptare.

Cu tacul în mână, Maxie se îndreaptă spre capătul mesei. Încerc să evit privirea lui Haj. De fiecare dată când Maxie arată cu tacul, eu ridic privirea de pe blocnotes și îl văd pe Haj, care mă așteaptă cu ochii holbați. Ce încearcă să-mi transmită? Nu ne-am duelat deja? Am devenit prieteni la cataramă?

– Mă refer la un locșor numit Lulingu, tocmai îi spune Maxie lui Franco, în vreme ce vârful tacului pare să străpungă acel punct. Inima teritoriului vostru mai mai. *Le coeur du Mai Mai. Oui? D'accord?* Bun băiat! Se rotește spre mine: Să presupunem că i-aș cere să aducă acolo trei sute dintre cei mai buni oameni ai lui, ar face asta pentru mine?

În vreme ce Franco analizează oferta mea, Maxie se întoarce către Dieudonné. Oare se pregătește să-l sfătuiască să înghită un flacon întreg de aspirine? Ca să nu mai rămână în coada turmei, mai ales că trebuie să ia hotărârea?

– E o zonă controlată de tine, adevărat? De oamenii tăi. Pășunile voastre. Vitele voastre. Platoul vostru.

Tacul se rotește și alunecă spre malurile sudice ale lacului Tanganica, se oprește la jumătatea drumului, virează spre stânga și se oprește din nou.

– Da, este zona noastră, recunoaște Dieudonné.

– Și poți să-mi asiguri o bază fortificată – aici?

Fața lui Dieudonné se întunecă.

– Ție?

– Celor din triburile banyamulenge. Pentru un Kivu unit. Pentru pace, frăție și prosperitate pentru toți oamenii.

Mantrelor lui Mwangaza sunt și ale lui Maxie, lucru evident.

– Și cine o să ne aprovizioneze?

– Noi. Din aer. O să vă parașutăm toate lucrurile de care aveți nevoie, cât timp va fi nevoie.

Dieudonné ridică privirea spre Haj de parcă ar dori să îl roage, apoi își lasă fața între palmele lungi și subțiri și rămâne așa, și vreme de o clipă îl urmează în bezna lui. Să-l fi convins Haj? Dacă e adevărat, a reușit să mă convingă și *pe mine*? Dieudonné înalță capul. Are o expresie hotărâtă, dar e

greu de ghicit în sprijinul cărei cauze. Se apucă să argumenteze cu voce tare, folosind propoziții scurte, concise, timp în care privește în gol.

– Ne invită să ne alăturăm armatei de la Kinshasa. Însă doar pentru a ne neutraliza. Ni se oferă funcții care creează iluzia puterii. În realitate însă, ele sunt fără valoare. Dacă se organizează alegeri, cei de la Kinshasa vor impune limite care nu vor permite triburilor banyamulenge să-și exprime părerea în Parlament. Dacă suntem măcelăriți, cei din Kinshasa nu vor ridica un deget ca să ne salveze. Însă rwandezii vor sări în sprijinul nostru. Iar acesta va însemna un nou dezastru pentru Congo. Printre degetele lipite, își anunță decizia. Poporul meu nu-și poate permite să scape un asemenea prilej. Vom lupta pentru Mwangaza.

Haj se uită cu ochi mari la el și scoate un chicot de fetișcană în semn de nedumerire. Maxie bate cu vârful tacului în poalele dealurilor aflate la sud-vest de Bukavu.

– Această mină îți aparține, Haj? Am dreptate? Ție și lui Luc?

– Doar cu numele, recunoaște Haj, ridicând iritat din umeri.

– Păi, dacă nu este a ta, atunci a cui este? întreabă Maxie mai în glumă, mai în serios, atitudine pe care nu încerc deloc să o moderez.

– Compania noastră a subcontractat-o.

– Cui?

– Unor cunoștințe de afaceri ale tatălui meu, îi răspunde Haj, și mă întreb cine altcineva a mai perceput tonul rebel din glasul lui.

– Rwandezi?

– Rwandezi care iubesc Congo. Există și asemenea oameni.

– Și-i sunt loiali tatălui tău, presupun, nu?

– În unele situații îi sunt loiali. În altele, sunt loiali față de ei înșiși, lucru normal.

– Dacă triplăm producția minei și le dăm și lor un procent, ne vor fi fideli și *nouă*?

– Nouă?

– Sindicatului. Presupunând că sunt bine înarmați și pregătiți pentru un eventual atac. Tatăl tău a spus că vor lupta pentru noi până la ultimul.

– Dacă așa a zis tata, atunci este adevărat.

Frustrat, Maxie se repede la Philip.

– Am înțeles că acest lucru a fost convenit dinainte.

– *Bineînțeles* că a fost convenit, Maxie, îi răspunde Philip cu glas liniștitor. E o înțelegere încheiată și parafată. Luc a semnat totul de *multă* vreme.

Cum disputa se desfășoară în engleză și are un caracter privat, aleg să nu o traduc, ceea ce nu-l împiedică pe Haj să dea din cap agitat și să rânjească precum un imbecil, stârnind astfel furia mocnită a lui Felix Tabizi.

– Trei lideri, trei enclave independente, continuă Maxie, adresându-se participanților în general. Fiecare cu aerodromul lui, ieșit din uz, folosit ori utilizat parțial. Fiecare fiind aprovizionat de avioane de mare tonaj din Bukavu. Problemele de acces, de extracție și de transport se rezolvă dintr-un foc. De negăsit și – în absența puterii aeriene a inamicului – inatacabili.

„Puterii aeriene a inamicului?” Și cine este, mai precis, acest *inamic*? Haj își manifestă mirarea ori eu?

– Asta nu este o operațiune militară în care să-ți poți plăti oamenii din afara terenului pe care îi plasezi, ce Dumnezeu? insistă Maxie, pe tonul cuiva care domină opoziția. Și să ai în același timp satisfacția de a ști că faci un bine țării tale. Spune-le și lor asta, băiete! Fă-i să înțeleagă beneficiile sociale. Fiecare miliție colaborează cu căpetenia locală care se arată prietenoasă, fiecare căpetenie câștigă bani, și de ce n-ar face-o, atât timp cât respectă condiția de a mai da ceva și clanului ori tribului său. Nimeni de pe lume nu poate împiedica bazele astea să înflorească sub forma unor comunități independente. Școli, magazine, drumuri, centre medicale, tot ce vreți.

Urmează un moment în care atenția tuturor este distrasă de un avion de jucărie, din plastic, pe care Anton îl așază pe baza lui Franco, aflată în junglă, și toată lumea se uită la el.

– E vorba despre un Antonov-12, explică Maxie. Poate transporta muncitori săpători, basculante, motostivuitoare, mecanici și ingineri. Pista aerodromului este suficient de lungă. Cu aparatul Antonov se poate livra cu succes orice este necesar.

Însă, încă o dată, Haj îl oprește din discurs, de data asta ridicând brusc mâna dreaptă în aer și ținând-o acolo, asemenea unui școlar ascultător care-și așteaptă rîndul.

– *Monsieur* Philippe.

– Da, Haj.

– Am dreptate presupunând că, în baza acordului propus, milițiile trebuie să-și ocupe bazele pe o perioadă de cel puțin șase luni?

– Sigur că ai dreptate.

– Și *după* cele șase luni?

– După șase luni, Mwangaza se va instala ca ales al poporului și crearea unei provincii Kivu frățești va fi în plină desfășurare.

- Dar vreme de șase luni – până când minele trec în mâinile poporului – cine le controlează?
 - Sindicatul, cine altcineva?
 - Și Sindicatul va exploata minereul?
 - Eu așa sper.
 - (Glumă)
 - Și-l va expedia?
 - Normal! I-am explicat toate acestea lui Luc.
 - Și Sindicatul va *vinde* minereul?
 - Îl va comercializa, dacă la asta te referi.
 - Am spus că-l vinde.
 - Iar eu spun comercializare, repetă Philip, cu zâmbetul cuiva căruia îi place o trântă sănătoasă.
 - Și va păstra toate profiturile exclusiv pentru sine?
- Aflat de cealaltă parte a mesei, Tabizi e pe punctul de a exploda, însă, cu agilitatea lui recunoscută, Philip i-o ia din nou înainte.
- Profiturile, Haj – *veniturile* ar fi un cuvânt mai potrivit –, așa cum sugerezi pe drept cuvânt, vor reveni în aceste șase luni Sindicatului pentru recuperarea investiției făcute în avans. Asta va îngloba, bineînțeles, costurile mari pe care le presupune sprijinirea lui Mwangaza pentru a ajunge la putere.
- Sub privirile tuturor, Haj rumegă cele auzite. Apoi reia:
- Iar aceste mine, aceste trei baze pe care le-a ales Sindicatul vostru – câte una pentru fiecare dintre noi...
 - Ce-i cu ele?
 - Păi, nu sunt doar mine vechi, alese la întâmplare, nu-i așa? Poate că nu arată, dar ele sunt mine profilate pe ceva anume.
 - Regret, dar nu pricep ce vrei să spui, Haj! Eu nu mă pricep la tehnică.
 - În toate se exploatează aur și diamante, corect?
 - A, chiar sper să fie așa! Altfel, înseamnă că am comis o greșală cumplită.
 - Dar minele astea au slujit și drept *terenuri de depozitare*.
 - Serios?
 - Serios. În jurul lor se găsesc dealuri de minereu de coltan. Minereu extras, stocat și abandonat în perioada în care noi eram prea ocupați să ne măcelărim între noi, astfel că n-am mai reușit să-l mutăm de acolo. Nu e nevoie decât de o prelucrare brută la fața locului, pentru a-i reduce greutatea, în vederea expedierii, și om te-ai făcut! Nici măcar nu aveți nevoie de șase luni. Două sunt de ajuns.

Cu coada ochiului, îl văd pe Tabizi cum își examinează delicat urmele lăsate de vărsatul de vânt pe falcă, cu degete încărcate de inele, însă eu cred că acum se gândește la falca lui Haj.

– Ei, mulțumesc pentru informații, Haj, îi răspunde Philip, cu glas netulburat. Nu pot crede că experții noștri nu știu lucrurile pe care ni le-ai spus tu, dar o să mă îngrijesc să le transmit asta. Din păcate, coltanul nu mai este mineralul-minune care era odată, dar am convingerea că știi deja asta.

– *Roamer*, Căpitane?

Ridic mâna, cerând clarificări. Oarecum agasat, Maxie mi le dă. Păi de unde aveam să știu că aparatele radio de tip roamer trec atât de repede de pe o frecvență pe alta, încât în toată Africa nu există nici un dispozitiv de ascultare – ca să nu mai vorbim de Bukavu – ca să le intercepteze?

– Și *merci*, Căpitane?

– Mercenari, domnule! Dar ce credeai că sunt, mașini Mercedes? Te lăudai că te pricepi la termeni militari.

– Și CMP, Căpitane?

Asta cu nici două minute mai devreme.

– Companie Militară Privată. Isuse, pe ce lume trăiești, domnule Sinclair?

Îmi cer scuze, lucru pe care un interpret de clasă nu trebuie să îl facă niciodată.

– *Cordoane*. Asta ai înțeles, băiete? Cuvânt franțuzesc, n-ar trebui să ai probleme cu el. Imediat ce se asigură o bază, se organizează un cordon de securitate în jurul ei. Pe o rază de douăzeci și cinci de kilometri, nimeni nu pătrunde și nu iese fără aprobarea noastră. Aprovizionarea se face exclusiv cu elicopterul. Elicopterul nostru, pilotul nostru, dar baza voastră.

Anton așază câte un elicopter pe fiecare bază. Mișcându-mă ca să evit privirea fixă a lui Haj, descopăr că Philip a ocupat o poziție în centrul scenei.

– Iar aceste elicoptere, domnilor – întotdeauna dornic să creeze efecte dramatice, Philip așteaptă să se lase o tăcere mormântală, aceasta se instaurează și abia după aceea continuă –, aceste elicoptere, care sunt *vitale* pentru operațiunea noastră, pentru a fi identificate mai ușor, vor fi vopsite în *alb*. Iar pentru a trece mai ușor, noi propunem să luăm măsura de precauție de a plasa marcaje ale Națiunilor Unite pe fuzelaj, adaugă el, pe un ton nepăsător, pe care îl imit cât pot de bine, timp în care rămân cu ochii ațintiți asupra sticlei de Perrier, surd la strigătele tot mai puternice de revoltă ale lui Hannah.

Maxie revine. Se pronunță în favoarea aruncătoarelor de mine de șaiszeci de milimetri, esențiale pentru realizarea agitației atât de dragi lui Anton.

Apreciază într-o oarecare măsură și grenada propulsată de motor-rachetă, cu raza de acțiune de nouă sute de metri, care apoi se autodistruge, făcând fărâme un pluton întreg, dar tot grenadele de șaizeci de milimetri îi sunt mai aproape de inimă. În timp ce redau spusele lui, mă simt ca într-un tunel lung, în care vocea proprie, care se reflectă de pereți pe întuneric, mă izbește peste față:

- Întâi transportăm combustibil și muniție.
- Fiecare om va primi câte un Kalașnikov de producție cehă. Nu cred că găsiți o armă semiautomată mai bună pe lumea asta.
- Fiecare bază primește câte trei mitraliere de 7,62 mm, zece mii de cartușe, un elicopter alb pentru transportul de mărfuri și de trupe.
- Fiecare elicopter va fi dotat cu o mitralieră Gatling la bordul anterior, capabilă să tragă patru mii de gloanțe pe minut; muniția va fi de 12,7 mm.
- Este timp suficient pentru instruire. Nu știu să existe vreo unitate militară care să nu se comporte mai bine după instrucție.

– Spune-le asta, amice!

– Le spun.

Nu a sunat nici un ceas, dar orologiul ticăia înainte, iar militarii știu să respecte orarul cu strictețe. Ușile duble ale bibliotecii se deschid larg. Femeile noastre, de care am uitat, stau lângă bufetul cu mâncăruri regești purtând șorturi. În starea mea – mintea pare să-mi fi părăsit corpul – observ homar la gheață, somon garnisit cu castraveți, un amestec de produse din carne, un sector cu brânzeturi care include și niște Brie moale care a scăpat de dispozitivul de tocat gunoiul, sticle cu vin alb în vase argintii brumate, o piramidă de fructe proaspete și, ca un giuvaier al coroanei, un tort cu etaj, deasupra căruia se află drapelul provinciei Kivu și cel al Republicii Democratice Congo. Pe ușă, într-o sincronizare perfectă și o ordine solemnă, intră Mwangaza, piosul său secretar, adică Delfinul, și Anton, care încheie procesiunea.

– Pauză de prânz, domnilor! exclamă Philip în glumă, iar noi, îndatoritori, ne ridicăm în picioare. Vă rog să produceți cât mai multe pagube acestui bufet!

Elicoptere albe, purtând însemnele Națiunilor Unite. Care trag cu mitraliera instalată la bordul anterior câte patru mii de gloanțe pe minut în interesul păcii, al frăției și al prosperității pentru întreaga provincie Kivu.

Trebuie să menționez că în toată activitatea mea de interpret nu mi s-a întâmplat vreodată să nu fiu invitat în mod foarte insistent de clienți să particip personal la orice fel de tratație pe care o dădeau după discuții, fie că

era vorba despre ceva de proporții, adică banchet la cravată neagră, cu maestru de ceremonii, ori vreun simplu cocktail la sfârșitul zilei, la care se adăugau câteva gustări. Însă ordinele Căpitanului fuseseră fără echivoc. Pe de altă parte, presentimentul confuz care pusese stăpânire pe mine îmi alungase foamea, deși, la întoarcerea în camera cazanului, am fost întâmpinat de o bogată varietate de sandviciuri, în ciuda amenințării lui Maxie că mă voi bucura de pesmet marinăresc.

– Suntem consemnați aici, băiete, mă informează Spider, îndesându-și în gură o bucată de cașcaval și un castravecior, în timp ce, cu cealaltă mână, face un semn larg spre șirul de casetofoane. Fă un tur al meselor, așa, în trecere, și stai cu cracii în sus până la noi ordine.

– Cine a spus asta?

– Philip.

Mulțumirea de sine a lui Spider nu reușește să mă liniștească, dimpotrivă. Cu același zâmbet atotcunoscător cu care m-a informat mai devreme că o să fim ocupați la prânz, acum îmi spune că lucrurile s-au calmat. Îmi pun casca pe urechi și constat că sunt conectat la un zgomot alb. De astă dată, Sam nu a uitat să-și decupleze microfonul. Spider examinează o revistă militară cam terfelită și mestecă de zor, dar probabil că stă cu ochii pe mine. Aleg BIBLIOTECA de pe pupitrul meu și aud zdrăngănit de farfurii, de furculițe și de cuțite, lucru previzibil, semn că ospățul este în toi. O aud pe Gladys – ori o fi Janet? – întrebând: „Vreți să vă tai o felie, domnule?” într-o pronunție surprinzător de bună în swahili. Păstrez în minte topografia precisă a bibliotecii care s-a transformat în sufragerie. E vorba despre autoservire asistată și despre mese separate, de două persoane și una de patru, fiecare cu microfonul ei. Fereștrele sunt deschise pentru cei care doresc să ia o gură de aer. Mesele din grădină, cu microfoane, își așteaptă mușteriii. Philip joacă rolul de ospătar-șef.

– Domnule Dieudonné, de ce nu aici? *Mzee* Franco, unde te-ai simți mai bine, având în vedere piciorul suferind?

De ce ascult? De ce sunt atât de agitat? Aleg o masă și-l aud pe Franco discutând cu Mwangaza și cu Delfinul. Descrie un vis pe care l-a avut. În calitate de copil secret, captiv al servitorilor de la Misiune, am auzit o mulțime de vise africane, așa că tot ce povestește Franco nu mă surprinde, cum nu mă surprinde nici interpretarea pe care i-o dă el.

– Am intrat în curtea vecinului meu și am văzut un mort zăcând cu fața în jos în noroi. L-am întors și mi-am văzut propriii ochi privindu-mă. Mi-am dat atunci seama că trebuia să respect ordinele generalului meu și să obțin condiții bune pentru mai mai în acea măreață bătălie.

Delfinul îl aprobă cu un zâmbet afectat. Mwangaza nu se lansează în nici un comentariu. Însă eu am urechi doar pentru ceea ce *nu aud*: plescăitul tălpiilor de pantofi din piele de crocodil, vreun hohot de râs ușor disprețuitor. Comut pe prima masă de două persoane și-i aud pe Philip și pe Dieudonné discutând practici pastorale într-un amestec de swahili și de franceză. Trec la a doua masă și nu aud nimic. Unde a dispărut Maxie? Dar Tabizi? Nu sunt însă paznicul lor. Sunt paznicul lui Haj. Unde e? Comut înapoi, la masa mare, sperând, fără sorti de izbândă, că își păstrează gândurile pentru sine, din respect pentru prietenia dintre marele om și tatăl lui. Aud în schimb bufnituri și gâfâieli, dar nu voci, nici măcar glasul lui Mwangaza. Încet-încet, analizez ce se întâmplă. Franco și-a scos punguța cu fetișuri din ascunzătorile costumului cafeniu, de dimensiuni uriașe, și îi arată, conspirativ, noului său conducător, ceea ce păstrează acolo: un os de la o labă din față a unei maimuțe, o cutie cu unsoare care a aparținut cândva bunicului său, un fragment de bazalt cules dintr-un oraș din junglă, care a dispărut de multă vreme. Mwangaza și Delfinul se arată politicoși și apreciază respectivele fetișuri. Dacă Tabizi e acolo, nu se deranjează să reacționeze. Cu toate astea, nici urmă de Haj, oricât de atent ascult.

Revin la Philip și la Dieudonné și constat că Maxie li s-a alăturat și își exersează franceza îngrozitoare comentând practicile pastorale ale populației banyamulenge. Fac ceea ce ar fi trebuit să fac în urmă cu cinci minute. Trec pe SALONUL lui Mwangaza și îl aud pe Haj urlând.

De acord, atribuirea vocii a fost la început doar o încercare de identificare. Urletul nu conținea nici unul dintre sunetele de registru larg pe care le auzisem până în acel moment la Haj, iar multe dintre tonurile specifice nu le ascultasem, cum ar fi cel de groază, suferință și chinuri cumplite, reducându-se treptat la scâncete de cuvinte recognoscibile care, deși slabe, mi-au îngăduit să confirm identificarea. Pot oferi aproximări ale acestor cuvinte, dar nu textual. A fost unul dintre rarele momente din viață când creionul din mâna mea, pregătit să pună totul pe hârtie, a rămas în aer, fără să atingă hârtia. Spunea banalități, precum „Vă rog“ ori „Pentru numele lui Dumnezeu“ ori „Ajunge“. O invoca pe *Maria*, deși nu m-am lămurit nicidecum dacă Haj apela la Fecioara Maria, la vreo amantă ori la mama lui.

În prima clipă, țipătul m-a șocat pentru că a fost extrem de puternic, cu toate că mai târziu m-am simțit obligat să găsesc o explicație. A avut efectul unui fir electric montat între difuzoarele căștii mele, care mi-a străpuns creierul și s-a încins până la roșu. A răsunat atât de puternic, încât mi-a fost imposibil

să cred că nu l-a auzit și Spider. Cu toate acestea, când am riscat o privire furișă spre el, atitudinea lui nu se schimbase câtuși de puțin. Stătea în aceeași poziție, molfăind aceeași bucată de pâine cu cașcaval și un castravecior, citind ori doar prefăcându-se că lecturează aceeași revistă militară, degajând același aer de mulțumire satisfăcută care mă călcase mai devreme pe nervi.

Am comutat imediat înapoi la bibliotecă, timp în care am încercat să-mi vin în fire. Așezat comod la masă, Mwangaza își propunea să publice o carte care să cuprindă o selecție a reflecțiilor lui despre democrația în Africa. La altă masă, Philip, Maxie și Dieudonné discutau aprins chestiuni legate de irigații. Preț de câteva clipe, am încercat să mă conving că urletul fusese doar o închipuire, dar pesemne că nu am fost îndeajuns de convingător, pentru că, fără să-mi dau seama cum, am revenit în salonul lui Mwangaza.

Ajuns în acest moment al relatării, îmi voi îngădui să mă slujesc de avantajul gândirii retroactive, pentru că am mai auzit niște urlete, după care am reușit să identific celelalte *dramatis personae*. De pildă: mi s-a părut încă de la început, când am perceput și mișcarea altor picioare în încăpere – două perechi de tălpi din material cauciucat, foarte active, și o pereche de tălpi de pantofi foarte ușori, pe care am atribuit-o lui Tabizi, care umbla cu agilitatea unei pisici –, dar nu am auzit plescăitul tălpilor de la pantofii din piele de crocodil purtați de Haj, ceea ce m-a făcut să concluzionez că, ori era suspendat deasupra podelei, ori nu avea pantofii în picioare, sau și una, și cealaltă. Însă a trebuit să ascult câteva schimburi de cuvinte între Haj și torționarii lui până să-mi dau seama că era legat și, cel puțin de la talie în jos, gol pușcă.

Deși veneau din apropierea microfonului, răcnetele pe care le auzeam erau mai slabe și semănau mai degrabă cu cele scoase de un porc dus la înjunghiat, fiind înăbușite de un prosop sau de ceva asemănător, care i se scotea de la gură dacă făcea semn că are lucruri interesante de spus, apoi era îndesat la loc dacă se constata contrariul. Am mai dedus că, în opinia celor care îl torturau, Haj se sluzea de acel semnal mult prea des: motiv pentru care am putut să-i identific, întâi pe Benny –, „Mai încearcă asta o dată și-ți ard testiculele“ – și, imediat după aceea, Anton, promițându-i lui Haj „o călătorie cu *ăsta* în cur de nu-ți mai revii“.

Bun, dar ce era *ăsta*?

În zilele noastre, auzim atât de multe despre tortură, încât imaginația noastră este depășită, și analizăm dacă practici precum acoperirea capului cu o glugă, privarea de sunete și scufundarea în apă¹ pot fi considerate

¹ Este vorba despre o formă de tortură care constă în imobilizarea persoanei, căreia i se toarnă apă peste față, simulându-se astfel înecul; subiectul suferă traume psihice care se vindecă extrem de greu. (n.tr.)

mijloace de tortură. *Ăsta* era acționat electric: măcar atâta lucru mi-a fost clar imediat. L-am auzit pe Anton amenințându-l că îl pornește, iar la un moment dat Benny i-a atras atenția fără menajamente lui Tabizi că s-a împiedicat de cablu. Să fi fost o vergea electrică pentru mânat vitele? O pereche de electrozi? Dacă da, se punea întrebarea: Cum ajunseseră în posesia instrumentului? Îl aduseseră cu ei drept echipament standard, pentru orice eventualitate – la fel cum cineva își ia umbrela la serviciu într-o zi înnorată? Ori improvizară aparatul pe loc, din materialele găsite, la fața locului – o bucată de cablu de nu știu unde, un transformator, un comutator cu variator de tensiune, vreun vâtrai și cu asta s-a rezolvat?

Iar dacă bricolaseră, la cine ar fi apelat în mod firesc pentru asistență tehnică și cunoștințe privind folosirea obiectului? Motiv pentru care, în pofida tulburării mele, mi-a venit în minte zâmbetul lui Spider. Acel zâmbet părea să sugereze mândria creatorului. Oare asta pusese la cale cât fusese plecat de la post? Asamblase pentru băieți un dispozitiv din diverse materiale pe care le avea în cutia de scule? Făcuse pentru ei una dintre faimoasele lui improvizații, care aveau să garanteze sinceritatea absolută până și în cazul celui mai îndărătnic dintre prizonieri? Dacă da, sarcina aceea nu-i stricase deloc pofta de mâncare, pentru că acum mesteca de zor.

Nu voi încerca să prezint altceva decât modul în care Tabizi conducea interogatoriul, precum și protestele inutile ale lui Haj, care, cu o rapiditate înduioșătoare, s-au transformat într-o confesiune. Las în seama imaginației dumneavoastră amenințările guturale și blestemele pe de o parte, și răcnetele, scâncetele și rugămințile, pe de alta. Tabizi nu era un începător în ale torturii, în mod clar. Amenințările lui laconice, ieșirile lui teatrale și izbucnirile nervoase trădau o practică îndelungată. Iar Haj, după ce la început s-a arătat sfidător, nu putea fi stoic până la capăt. Nu-l vedeam rezistând multă vreme dacă ar fi fost legat la stâlp și biciuit.

Este important să precizez că Tabizi nu a făcut nici un efort pentru protejarea sursei informațiilor: și mă refer la mine. Preluase informațiile direct din duelul care avusese loc pe treptele chioșcului și nu a încercat să ascundă originea lor prin manevre subtile. N-am auzit exprimări de genul: „informații primite de la o sursă de încredere“ ori „potrivit unor materiale primite“, prin care ofițerii domnului Anderson încearcă să ascundă plasarea microfoanelor. Doar un specialist în interogare ale cărui victime nu vor mai vedea lumina zilei ar putea fi atât de neglijent. Întâi, în franceza lui bolovănoasă, Tabizi îl întreabă pe Haj de sănătatea tatălui său, Luc.

– Rău. Foarte. Pe moarte.

- Unde?
- Spital.
- Spital, de unde?
- Cape Town.
- Care anume?

Haj e precaut, și pe bună dreptate. Minte. I-au arătat de ce este în stare dispozitivul electric, ca să-și facă o idee. Tabizi întreabă din nou în ce spital din Cape Town. Zgomotele produse de tălpile lui arată că e nervos. În minte mi se încheagă imaginea lui cum se învârtește în jurul lui Haj, căruia îi azvârle câte o întrebare, intervenind din când în când, dar lăsând totul în seama celor doi asistenți ai săi.

Tabizi: Luc nu s-a internat în nici un spital, așa e?... adevărat?... da? ... Bine. Deci, ai mințit... cine te-a învățat? Luc?... minciuna îți aparține?... bine, și unde e Luc acum?... unde e?... unde-i Luc... Am zis, unde este Luc? ... în Cape Town, bun. Data viitoare să nu mai minți. Deci, Luc e în Cape Town, dar nu în spital. Și atunci ce caută acolo? Vorbește! ... Golf... A, ce-mi place! Cu cine joacă golf? Cu olandezul acela gras?... A, joacă golf cu *fratele* lui!... fratele olandezului sau fratele lui?... propriul frate... frumos... și cum îl cheamă pe fratele ăsta?... Étienne... unchiul tău Étienne... mai în vârstă ori mai tânăr?... mai tânăr... Bun, și cum îl cheamă pe olandez?... am zis, olandez... da, olandezul cel gras... acela despre care am vorbit deja... am zis, olandezul cu care tatăl tău nu joacă golf astăzi... olandezul gras cu care ai studiat la Paris, și care fumează trabuc... îl mai ții minte? ... ții minte? ... da? Olandezul gras pe care tatăl tău l-a întâlnit la Nairobi, datorită ție, căcat mic ce ești... mai vrei? Vrei să-i pun pe băieți să dea mai tare, ca să simți ca lumea? Marius... Deci, numele lui este Marius... Domnul Marius, Marius și mai cum? Lăsați-l o clipă... să spună ceva... bine, nu-l lăsa, dă-i cât poate duce... van Tonge... deci îl cheamă Marius van Tonge. Și ce profesie are Marius van Tonge? ... investiții de capital... unul dintre cei cinci parteneri... acum ne înțelegem, s-o ținem tot așa, deci nu-mi veni cu căcaturi, și noi mai scădem din voltaj... nu prea mult, că altfel uiți despre ce e vorba... deci acest Marius te-a trimis să ne spionezi... spionezi în numele lui Marius... spionezi pentru olandezul acela gras, te plătește bine ca să-i spui tot ce vorbim... da? ... da? ... da? Nu! Deci, nu. Să admitem că e cum zici... nu spionezi pentru el, ci pentru Luc, cum vine asta? Ești spionul lui Luc și, imediat ce ajungi acasă, o să-i spui tatei totul, pentru ca el să meargă la Marius ca să obțină un târg mai bun... nu-i

adevărat... nu-i adevărat? ... tot nu-i adevărat? Nu adormi aici... n-o să te lase nimeni să dormi... deschide ochii... dacă nu deschizi ochii în cincisprezece secunde, o să te trezim cum nu te-ai trezit de când te știi... așa-i mai bine... Mai bine... mult mai bine... în regulă, ai venit aici din proprie inițiativă... ești independent... tăticul tău a fost de acord să facă pe bolnavul pentru ca tu să vii aici din proprie inițiativă... nu vrei *ce?*... *Război?*... Nu mai vrei alt război... crezi în reconciliere cu Rwanda... *vrei un tratat comercial* cu Rwanda... când? În mileniul următor? (*râsete*) vrei o piață comună a tuturor națiunilor din zona Marilor Lacuri... iar Marius este omul potrivit să înfăptuiască asta... asta crezi tu sincer... ei bine, felicitări! (*în engleză*) Dați-i niște apă... acum mai spune-ne ceva despre prietenii tăi cei răi din Kinshasa care ți-au spus povești căcăcioase despre Mwangaza. Nu ai nici un prieten rău... nu ai deloc prieteni în Kinshasa... Nimeni de acolo n-a vorbit cu tine... oameni care te-ar putea face să te pomenești mort... ei, TREZEȘTE-TE IMEDIAT, căcat cu ochi... (*din nou într-o engleză chinuită*) Vără-i-l, Benny, până la capăt... Îl urăsc pe negroteiul ăsta... mi-e silă... îl *urăsc*...

Până acum, reacțiile lui Haj abia s-au auzit, ceea ce explică de ce Tabizi a repetat totul cu voce tare, presupun că spre beneficiul microfoanelor la care nu aveam aprobare să ascult, și pentru oricine ar mai asculta la vreo conexiune separată – și mă gândesc îndeosebi la Philip. Însă când se aude cuvântul „Kinshasa“, dispoziția celor din încăpere se modifică radical, inclusiv cea a lui Haj. Parcă se trezește. Pe măsură ce durerea și umilința lui se transformă în furie, și glasul lui capătă putere, pronunția se limpezește iar Haj sfidătorul, Haj cel dinainte, se recrează. Nu mai aud confesiuni scâncite, obținute sub tortură. În schimb, auzim acuzații furioase, dezlănțuite, un potop de condamnări dure, neiertătoare.

Haj: Vreți să știți cine sunt, cine sunt tipii înțelepți din Kinshasa cu care am vorbit! Sunt prietenii voștri! Prietenii lui Mwangaza! Magnații cu care el nu vrea să aibă de a face până când nu construiește Ierusalimul în Kivu! Știi cum își spun ăștia, banda asta de funcționari publici altruști când se îndoapă cu bere, se culcă cu târfe și se gândesc ce tip de Mercedes să-și cumpere? Clubul Treizeci la Sută. Ce înseamnă treizeci la sută? Sunt banii poporului pe care ei au de gând să și-i însușească în schimbul serviciilor pe care le vor face Căii de Mijloc. Este acea parte din această operațiune imputită care îi convinge pe tâmpiți ca taică-meu că vor construi școli, drumuri și spitale, când, de fapt, ei își căptușesc buzunarele cu bani. Ce au de făcut acești

magnați ca să se aleagă cu Porția Poporului? Ce le place mai mult să facă: nimic. Se fac că nu văd. Dau ordin trupelor să rămână în cazărmi și să nu mai violeze pe nimeni vreme de câteva zile.

Haj țipă ca un negustor ambulant. Dacă ar putea să și gesticuleze, probabil ar fi mai fericit.

Haj: Nici o problemă, Mwangaza! Vrei să declanșezi câteva tulburări de stradă în Bukavu și în Goma, să prinzi un loc înainte de alegeri, să-i izgonești pe rwandezi și să pornești un mic război? Nimic mai simplu! Vrei să pui mâna pe aeroportul Kavumu, să te joci cu mineralele, să furi stocurile depozitate acolo, să le duci în Europa și să mai detensionezi piața mondială printr-o vânzare rapidă? Fă-o! Cu o mică precizare. Noi distribuim Porția Poporului, nu tu. Iar felul cum o distribuim este treaba noastră. Vreți ca Mwangaza să fie guvernator în Kivu de Sud? Se bucură de sprijinul nostru deplin și altruist. Pentru că, din orice contract de construcție pe care îl acordă, din orice drum pe care-și închipuie că-l construiește și din orice floare pe care o plantează de-a lungul bulevardului Patrice Lumumba, noi luăm o treime. Iar dacă ne tragi cumva pe sfoară, apelăm la prevederile constituționale și te gonim din țară doar în chiloți. Mulțumim pentru atenție!

Diatriba lui Haj este întreruptă, lucru ce mi se pare incredibil, de soneria unui telefon, ceea ce mă șochează și mai mult, deoarece singurul telefon în funcțiune de care am știință este cel prin satelit, aflat în centrul de operațiuni. Anton preia apelul, răspunde: „Chiar aici“ și-i trece receptorul lui Tabizi, care ascultă, apoi protestează volubil în engleza lui infectă:

– Tocmai l-am dovedit pe ticălos! Am tot dreptul!

Însă protestele lui nu au nici un rost, pentru că, imediat ce închide, îi transmite salutări lui Haj în franceză:

– În regulă. Acum trebuie să plec. Dar dacă te mai întâlnesc vreodată, te omor cu mâna mea! Dar nu din prima. Întâi o să-țiucid femeile, copiii, surorile și frații, pe taică-tău și pe cei care cred că te iubesc. Abia după aceea ți-aș face felul *ție*. Ar dura zile în șir. Poate chiar săptămâni, dacă am noroc. Dezlegați-l pe nenorocit și dați-l jos!

Ușa se închide cu o bufnitură, semn că a ieșit. Glasul lui Anton e conspirativ și tandru.

– Te simți bine, fiule? În viața asta, trebuie să facem cum ni se spune, nu-i așa, Benny? Așa-i viața soldaților simpli.

Benny se poartă la fel de împăciuitor.

– Stai puțin, să te curăț. Să nu fii supărat pe noi, da? Data viitoare să fii de aceeași parte a baricadei cu noi.

Din prudență, comut înapoi în bibliotecă, dar sunt incapabil să mă mișc din cauza durerilor pe care le simte Haj. Umerii mi-au înțepenit, sudoarea îmi alunecă pe șira spinării și în palme am urme sângerii unde unghiile mi-au pătruns în carne. Mă uit spre Spider: halește dintr-o plăcintă cu brânză slujindu-se de o lingură de plastic și citește din revista lui militară ori așa lasă impresia. Oare Anton și Benny îi vor prezenta un raport de utilizare care să sune cam așa: „Grozav dispozitivul tău electric, Spider, l-a făcut să suspine din rărunchi în câteva clipe“?

Auzind un zgomot de cascadă venind dinspre baia din apartamentul regal, comut pe BAIA SALONULUI și intru exact la țanc ca să surprind un duet grosolan al lui Benny și Anton, care își freacă victima cu un burete umed. Încep să mă întreb dacă n-ar fi cazul să-l las să-și revină singur, când aud un dublu zgomot în momentul când ușa se deschide și se închide. Și-mi dau seama, deoarece nu se aud pași, că a sosit Philip cel mătăsos, în locul superzelosului Tabizi.

Philip: Mulțumesc, băieți!

Nu le mulțumește, le spune s-o șteargă. Aceeași ușă se aude deschizându-se și închizându-se, lăsându-l pe Philip singur cu Haj. Aud clinchet de pahare. Philip a ridicat tava cu băuturi și o plasează undeva la îndemână. Încearcă o canapea ori un scaun, apoi se mută pe altul. În tot acest timp, aud plescăitul moale al tălpilor pantofilor din piele de crocodil pe podea.

Philip: Ești în stare să șezi?

Haj se așază pe un scaun ori pe o canapea și înjură.

Philip: Ai pierdut masa de prânz. Ți-am adus niște salată de ton. Nu vrei? Păcat! E foarte bună. Un păhărel de scotch îndoit, atunci?

(Toarnă oricum: un strop de scotch, multă apă minerală și, după plescăitură, cuburile de gheață)

Tonul lui e impersonal. Ce s-a petrecut mai devreme nu are nimic de-a face cu el.

Philip: În legătură cu *Marius*. Sclipitorul tău prieten și coleg din perioada facultății. Da? Unul dintre cei zece parteneri la o companie multinațională de investiții de capital care se numește Union Minière des Grands Lacs. Numărul doi al companiei din Johannesburg, care are în atenție Congo de Est.

Un foșnet, indiciu că se desface o foaie de hârtie.

Haj: *(în engleză, probabil una dintre puținele expresii mai lungi pe care le știe)* Du-te-n mă-ta!

Philip: Union Minière des Grands Lacs este o corporație multinațională deținută integral de un conglomerat olandez înmatriculat în Antile. Ești atent la ce spun eu? Da? Iar conglomeratul se cheamă – cum?

Haj: *(cu un geamăt greu de încadrat)* Hogen?

Philip: Iar politica sa?

Haj: Să facem afaceri, nu război.

Philip: Bun, dar *cine deține* Hogen? O fundație din Liechtenstein deține Hogen și, conform standardelor obișnuite, de-aici se pierde urma. Cu toate acestea, printr-o șansă nesperată, am reușit să facem rost pentru tine de toată distribuția.

Numele pe care le rostește cu voce tare nu-mi spun nimic, și am bănuiala că nici lui Haj. Stomacul începe să mă ardă abia când Philip se apucă să citească funcțiile acestor oameni.

Philip: Broker pe Wall Street și fost consilier prezidențial... Director general executiv al PanAtlantic Oil Corporation din Denver, Colorado... fost membru al Consiliului Național de Securitate, vicepreședinte la Amermine Gold & Finance Corporation of Dallas, Texas... consilier principal al Pentagonului în privința achiziției și stocării de substanțe minerale strategice... vicepreședinte al Grayson-Halliburton Communications Enterprise...

Până să termine, pe blocnotesul meu sunt nouă nume: dacă e să-i dau crezare lui Philip, am acolo lista celor mai importanți oameni care dețin puterea corporatistă americană din punct de vedere politic, inseparabilă de guvern, lucru pe care Philip îl subliniază cu încântare.

Philip: Fiecare dintre ei este un creator de concepte. Neoconservatori de primă mână și geopoliticieni de mare anvergură. Tipul de oameni care se întâlnesc într-o stațiune montană la schi și decid soarta națiunilor. Nu este pentru prima oară când gândurile lor se îndreaptă spre Congo de Est, și ce descoperă? Alegerile bat la ușă, iar anarhia va izbucni mai mult ca sigur. Chinezii în căutare de resurse urlă la ușă. Și atunci, în ce direcție să pornească? Congolezii nu-i iubesc pe americani și reciproc. Rwandezii îi disprețuiesc pe congolezi și controlează totul. Sunt din cale-afară de eficienți. De aceea, planul americanilor este de a sprijini prezența comercială și economică a Rwandei în Congo de Est până când acest lucru devine o realitate ireversibilă. Încearcă să realizeze o anexare *de facto* fără vărsare de sânge, și contează pe o mână de ajutor din partea CIA. Și aici intervine amicul tău Marius.

Dacă eu am luat-o razna, Haj probabil că a înnebunit.

Philip: De acord, ai dreptate, Mwangaza a încheiat un târg necinstit cu cei din Kinshasa. N-ar fi primul politician congolez care-și acoperă retragerea, nu? (*Chicotește*) Dar este o alegere mai bună decât o preluare rwandeză, asta e sigur. (*Pauză pentru a îngădui ceea ce, cu regret, bănuiesc doar a fi o încuviințare din cap*) Și măcar el își dorește într-un final un Kivu independent, nu o colonie americană. Iar dacă oamenii din Kinshasa își primesc banii, de ce să se bage? Iar Kivu rămâne în cadrul familiei federale, unde-i este locul. (*Sunet de lichid turnat și clinchet de cuburi de gheață, semn că paharul lui Haj este reumplut*) Așadar, bătrânul are multe atuuri dacă stai să te gândești mai bine. Consider că ai fost cam aspru cu el, Haj, vorbesc serios! E naiv, dar așa sunt mai toți idealistii. Și vrea să facă lucruri bune, chiar dacă nu reușește să le ducă la capăt. (*Schimbare bruscă de ton*) Ce încerci să spui? Ce vrei? Haina. Uite-ți haina. Ți-e frig, da? Nu poți vorbi. Și vrei un stilou. Ce altceva mai vrei? A, hârtie. Uite aici. (*Rupe o pagină de undeva*)

Ce Dumnezeu s-a întâmplat cu limba hiperactivă a lui Haj? I s-a urcat whisky-ul la cap? Ori sunt urmările dispozitivului electric? Scârțâit produs de alunecarea peniței pe hârtie, în timp ce scrie ceva îndârjit, folosind unul dintre stilourile lui. Cui îi scrie? Pe ce temă? Avem de a face cu un alt duel. Am revenit în apartamentul rezervat oaspeților și Haj a dus un deget de atenționare la buze. Ne aflăm pe treptele chioșcului, iar Haj încearcă să

păcălească atât microfoanele, cât și pe mine. Dar de data asta îi întinde lui Philip notițele.

Philip: E cumva o glumă proastă?

Haj: (*foarte încet*) O glumă bună.

Philip: Nu pentru mine.

Haj: (*la fel de încet*) Pentru mine și tata, e bună.

Philip: Ai înnebunit!

Haj: De acord, dar fă-o, bine? Nu vreau să mai discutăm despre asta.

În fața *mea*? Nu dorește să vorbească dacă *ascult eu*? Asta vrea să-i comunice lui Philip? Foșnetul foii de hârtie care trece dintr-o mână în alta. Glasul lui Philip e înghețat:

Philip: Înțeleg prea bine de ce nu vrei să vorbești. Crezi serios că mai poți smulge trei milioane de dolari de la noi doar mâzgăbind o factură?

Haj: (*răcnet*) Ăsta ne este prețul, tâmpitule! Numerar, ai înțeles?

Philip: Evident, în ziua când cei de la Kinshasa îl numesc pe Mwangaza guvernator al Kivu de Sud.

Haj: Nu! *Acum!* Chiar azi!

Philip: Azi e sâmbătă.

Haj: Până luni seară! Ori nu încheiem nici un târg! În contul tatălui meu din Bulgaria ori unde dracu' îl are! M-ai auzit?

Glasul i se potolește. Congolezul furios este înlocuit de absolventul disprețuitor de la Sorbona.

Haj: Tata a făcut înțelegerea la un preț prea mic. Nu și-a dat seama că putea obține mai mult și mi-am propus să repar greșeala pe care a făcut-o. Prețul revizuit este de trei milioane suplimentar, și nu negociem. Unul pentru Bukavu, unul pentru Goma și unul pentru că m-ați legat ca pe o maimuță și m-ați torturat de m-ați făcut să mă piș pe mine. Așa că pune mâna pe telefon și vorbește cu Sindicatul ăsta al vostru și cere cu tipul care zice „da“.

Philip se tocmește, străduindu-se în același timp să-și păstreze demnitatea neștirbită: în eventualitatea în care Sindicatul va analiza oferta lui Haj, ce-ar fi ca avansul să fie de jumătate de milion, iar restul la terminarea acțiunii?

Pentru a doua oară, Haj îi spune lui Philip să se ducă dracului. Ba chiar împreună cu mama lui, dacă are cumva una.

– Scuză-mă că te-am neglijat atâta vreme, dragă Brian! Cum a fost?

Intervenția lui Sam vine din altă lume, dar reacționez calm.

– Practic, nimic notabil, Sam. Multă mâncare, așa că nu s-a prea discutat. N-ar trebui să revenim sus?

– Dintr-o clipă în alta. Philip trebuie să răspundă unei chemări a firii.

Ușa se închide, iar Haj, rămas singur, se plimbă prin cameră. Ce face? Se privește în oglindă, gândindu-se cum arată acum, dacă tot s-a vândut pentru trei milioane de dolari pe care îi va primi luni, dacă? Începe să îngâne un cântec. Eu nu fac așa ceva. Nu am talent muzical. Propriul fredonat mă umple de rușine chiar și când sunt singur. Dar Haj are ureche, și cântă ca să se binedispună. Poate ca să ne încurajeze pe amândoi. Merge târâș prin cameră, în ritmul cântecului, pleosc, pleosc, pleosc. Cântă ca să alunge rușinea amândurora. Melodia aleasă, indiferent ce a mai cântat ori fredonat în urechile mele, este clinchetul clopotului din biserica Misiunii, evocând orele chinuitoare pe care le petreceam acolo la școala duminicală. Suntem aliniați, îmbrăcați cu uniforme noastre albastre. Batem din palme și din picioare: tropa, tropa, și ne spunem o poveste înălțătoare despre o fetiță care i-a promis lui Dumnezeu că-și va apăra virtutea față de oricine, tropa, tropa. Dumnezeu a ajutat-o. De fiecare dată când s-a simțit ispitită, El a întins mâna Sa și a readus-o pe calea cea dreaptă, tropa. Iar când ea a ales să moară decât să-i cedeze unchiului ei cel rău, Dumnezeu a trimis coruri de îngeri să o întâmpine la porțile raiului. Tropa, tropa.

Se aude clopotelul lui Philip, anunțând următoarea rundă de discuții. Îl aude și Haj. Sunetul captat de microfoane e slab, dar nu-i dau nimic de înțeles lui Spider. Stau pe scaun cu căștile pe urechi, mâzgălind pe blocnotes cu un aer total nevinovat. Haj merge poticnit până la ușă, o deschide și iese cântând în soare. De-a lungul aleii acoperite ce duce spre apartamentul oaspeților, microfoanele captează tânguiala dulceagă despre triumful virtuții.

13

Chiar și astăzi îmi vine greu să descriu sentimentele contradictorii care m-au asaltat când am ieșit din carcera subterană și mi-am reluat locul în ciorchinele de credincioși care pătrundeau în sala de jocuri de noroc pentru ultima parte a conferinței. În pivniță, nu întrevăzusem nici o speranță pentru omenire, însă traversând aleea acoperită, m-am convins că eram într-o stare de grație divină. Am privit lumea și am tras concluzia că, în absența mea, o furtună de vară clătise aerul și așezase sclipiri pe fiecare frunză și fir de iarbă. În soarele după-amiezii, chioșcul semăna cu un templu grecesc. Mi-am imaginat că sărbătoream o supraviețuire miraculoasă: a mea și a lui Haj deopotrivă.

Cea de-a doua iluzie, nu cu mult mai lăudabilă decât prima, a fost să cred că facultățile mele mintale, afectate de repetatele imersiuni sub linia de plutire, cedaseră locul fantazărilor; că lanțul evenimentelor, începând cu urletul lui Haj și terminând cu acel cântec prostesc, fusese o rătăcire a spiritului, provocată de tensiunea prea mare; duelul nostru audio de pe treptele de piatră a fost o alta, iar același lucru se putea afirma despre orice alte fantazări sinistre despre bilețele transmise din mână în mână sau despre negocieri ale mitei.

În speranța că voi putea verifica această teorie convenabilă, când mi-am reluat locul la masa de joc acoperită cu postav verde am făcut o trecere în revistă a jucătorilor din iluzoria mea dramă, începând cu Anton, înarmat cu un maldăr de dosare pe care, cu făloșenia lui obișnuită, le-a așezat unul câte unul în fața fiecărui invitat. Nici îmbrăcămintea, nici înfățișarea nu trădau vreun semn al activităților lui din ultimele minute. Încheieturile degetelor erau ușor înroșite, dar nu prezentau zgârieturi. Cu bombeurile sclipind și cu dungile pantalonilor ca un tăiș de cuțit. Benny nu-și făcuse încă apariția, probabil în pauza de masă ocupându-se de protejatul său, Jasper.

Cum Philip și Haj lipseau, mi-am îndreptat atenția spre Tabizi, care părea absent, însă așa se și cuvenea, având în vedere că ceasul arăta două și douăzeci, iar pe noi ne aștepta ora adevărului. Alături de el stătea stăpânul său, Mwangaza. Întrucât soarele scliffea pe gulerul lui de sclav și-i transforma părul alb într-o adevărată aură, Iluminatul nostru devenise întruchiparea viselor lui Hannah. Putea fi același om care, în imaginația mea, plătise din banii poporului complicitatea tacită a magnaților din Kinshasa? Și, de cealaltă parte a lui Mwangaza, unsurosul Delfin, arborându-și zâmbetul de om binedispus. În ceea ce-l privea pe Maxie, simpla lui prezență, lăbărtat lângă scaunul gol al lui Philip, cu picioarele întinse neglijent în față, a fost de ajuns să mă convingă de faptul că eu eram cel care nu-și găsea defel locul acolo, și că toți ceilalți erau ceea ce se pretindeau a fi.

Și, ca și cum ar mai fi fost nevoie de ceva care să întărească toate astea, pe ușa interioară intră salvatorul meu, Philip. Face un semn cu mâna spre Dieudonné și spre Franco. Trecând prin dreptul lui Tabizi, se apleacă să-i șoptească la ureche. Tabizi răspunde printr-o mișcare din cap, fără să-și schimbe expresia. Ajungând la locul rezervat lui Haj, scoate un plic sigilat din buzunarul hainei și îl strecoară ca pe un bacșiș în dosarul ce așteaptă sosirea delegatului care lipsește. Abia după aceea se așază la celălalt capăt al mesei, iar apoi, așa cum s-ar exprima Paula, am renunțat să mai neg. Știu că Philip a telefonat la Londra și a cerut să discute cu omul care spune „da”. Îmi dau seama din strâmbătura lui Tabizi că Haj a calculat cu precizie poziția vulnerabilă în care se află Sindicatul: pregătirile sale sunt deja prea avansate, prada este prea mare ca să mai renunțe în această etapă, au investit deja mult, s-ar putea să mai bage ceva bani, iar dacă se retrag acum, nu se vor mai întâlni cu o asemenea șansă vreme de cel puțin o generație.

În aceeași lumină sumbră a realității, mă uit încă o dată la Mwangaza. Aureola lui este făcută cu föhnul? A înghițit vreun băț? E deja mort și legat în șa ca El Cid? Hannah l-a văzut prin cețurile rozalii ale idealismului ei, însă acum, când pot să-l privesc îndeaproape, arcul trist al vieții lui stă scris pe fața sa mototolită. Iluminatul nostru reprezintă decăderea oricui. A fost curajos – e de ajuns să ne uităm la dosarul lui. A fost inteligent, harnic, loial și sânguincios toată viața. A făcut totul cum se cuvenea, însă coroana a mers întotdeauna la alții, comparabili cu el ori sub el. Iar asta, pentru că nu s-a dovedit îndeajuns de nemilos, ori suficient de corupt, ori destul de duplicitar. Ei bine, de acum înainte va fi toate acestea. Este pe punctul de a pune mâna pe coroană, dar asta este o iluzie. Pentru că dacă va ajunge să o poarte, ea va aparține oamenilor cărora li s-a vândut ca să ajungă aici. Orice vis ar avea, el

este de zece ori amanetat. Iar asta include și visul potrivit căruia, imediat ce ajunge la putere, nu va trebui să-și plătească datoriile. Haj a întârziat doar vreo două minute, însă în mintea mea m-a făcut să aștept câteva vieți. Cei din jurul mesei și-au deschis dosarele, iar eu procedez la fel. Documentul dinăuntru îmi pare cunoscut, și așa se și cuvine. Într-o viață anterioară, l-am tradus din franceză în swahili. Sunt prezente ambele versiuni. La fel și zece, douăsprezece pagini de cifre și de conturi impresionante, toate, din câte-mi dau eu seama, proiecții ale viitorului îndepărtat: estimări ale cantităților extrase, costuri de transport, depozitare, vânzări brute, profituri brute, înșelătorie brută.

Philip înalță capul cu păr alb și îngrijit. Îl văd pe deasupra foi în timp ce frunzăresc dosarul. Zâmbește către cineva din spatele meu, un zâmbet cald, complice, de încredere, așadar, atenție. Aud plesnetul tălpilor pantofilor din piele de crocodil și simt un gol în stomac. Ritmul plesniturilor se situează sub viteza medie. Haj intră plutind, cu haina desfăcută la nasturi, lăsând la vedere căptușeala de culoarea muștarului, cu stilourile și cu pixurile Parker la locul lor, iar buclișoara de pe frunte, rearanjată în mare măsură. La Sanctuar, când te întorceai la colegi după ce primeai bătaie, etica impunea să pari nepăsător. Haj respectă același principiu. Ține mâinile vârate adânc în buzunarele pantalonilor, unde le place lor să stea, și își leagă coapsele. Cu toate astea, știu că orice mișcare este un chin pentru el. Ajuns la jumătatea distanței până la scaunul lui, se oprește o clipă și, surprinzându-mi privirea, îmi surâde. Am dosarul deschis în față, așa că, în teorie, i-aș putea zâmbi neutru, pentru ca apoi să revin la lectură. Dar n-o fac. Ne confruntăm din priviri.

Privirile ni se întâlnesc și rămân încleștate în timp ce ne măsurăm unul pe celălalt. Nu am idee cât a durat. Nu cred că limba lungă și subțire a orologiu-lui s-a clintit cale de o secundă ori două. Însă a fost suficient ca el să priceapă că știam, dacă vreunul din noi s-ar fi îndoit de asta. A fost suficient de lungă pentru ca eu să-mi dau seama că el știa că știu, și așa mai departe. Și a ținut suficient de mult pentru ca persoana care s-ar fi întâmplat să se uite la noi să priceapă că eram ori o pereche de homosexuali ce-și transmit semnale de împerechere, fie doi bărbați care împărtășeau cunoștințe ilicite, dar *cum* de se întâmplase asta? În ochii lui bulbucați nu rămăsese multă lumină, dar, după experiența prin care trecuse, de ce ar mai fi existat vreo lumină în ei? Îmi spunea oare: „Ticălosule, tu m-ai trădat?!“ Iar eu îi reproșam oare că se trăda pe sine, dar trăda și Congo? Acum, după mai multe zile și nopți decât aș avea nevoie pentru a mă gândi la acel moment, îl înțeleg ca pe unul de recunoaștere reciprocă. Amândoi eram hibrizi: eu, prin naștere, el, prin educație.

Fiecare din noi se îndepărtase prea mult de țara care ne adusese pe lume ca să aparținem cu adevărat altui loc.

S-a așezat la locul lui, crispându-se de durere, și a zărit plicul alb ieșind discret din dosar. L-a pescuit cu vârful arătătorului și al degetului mare, l-a mirosit și, în văzul tuturor, l-a deschis. A desfăcut o bucată de hârtie de mărimea unei cărți poștale, ceva tipărit, și a citit pe sărite textul de două rânduri care, presupun, confirma, într-un limbaj codificat, înțelegerea pe care o negociase pentru sine și pentru tatăl lui. Am crezut că va da din cap către Philip, dar nu s-a deranjat. A mototolit bucata de hârtie și a aruncat-o cu boltă și, ținând cont de starea lui, a dovedit o ținută impresionantă. Ghemotocul căzuse în urna care stătea într-un colț al încăperii.

– Drept la țintă! a exclamat el în franceză, aruncându-și palmele deasupra capului, alegându-se cu râsete îngăduitoare din partea celor strânși în jurul mesei.

Voi trece peste negocierile migăloase, nesfârșitele banalități prin care delegații de toate condițiile se conving singuri că sunt deștepți, apărând interesele companiei sau tribului lor, că sunt mai șmecheri decât delegații care stau alături de ei. Funcționând pe pilot automat, mi-am folosit timpul pentru a-mi controla gândurile și emoțiile și, prin orice mijloace posibile – de exemplu, manifestând indiferență totală față de orice s-ar întâmpla să afirme Haj –, pentru a scăpa de senzația că eu și el am putea fi în vreun fel – ca să folosesc o frază la care instructorii de la cursul de o zi țin foarte mult – conștienți unul de celălalt. Mă îngrijora gândul că Haj putea să fi suferit vreo leziune internă, vreo hemoragie, dar m-am liniștit complet când s-a ridicat problema remunerării oficiale a lui Mwangaza.

– Bine, *Mzee*, obiectează Haj, aruncând o mână în aer, cum a făcut și până acum. Cu tot respectul, *Mzee*. Stai puțin – vorbește în franceză, pe care o redau fără intonație către sticla de Perrier –, cifrele astea sunt de-a dreptul ridicole! La dracu'! Ceea ce vreau să spun – și, cu vioiciune, apelează la cei doi tovarăși pentru a primi și sprijinul lor – este: vi-l puteți imagina pe Mântuitorul nostru trăind atât de sărăcăcios? Ce vei mânca, *Mzee*? Cine-ți va plăti chiria, notele de plată la combustibil, costul călătoriilor, distracțiile? Toate cheltuielile astea necesare trebuie să fie achitate din bani publici, nu din contul pe care-l ai deschis în Elveția!

Dacă Haj ar fi sângerat, trebuia să se vadă. Fața lui Tabizi a împietrit, deși până atunci fusese destul de rigidă. Zâmbetul lui Philip nu s-a schimbat defel, iar Delfinul a răspuns în numele stăpânului său, cu replica gata pregătită.

– Atâta vreme cât rămâne alesul poporului, iubitul nostru Mwangaza va trăi așa cum a făcut-o mereu, adică din salariul de simplu profesor și din modestele venituri obținute din cărțile lui. Îți mulțumește însă pentru întreținerea grijulie.

Felix Tabizi dă ocol mesei ca un căpcăun care a devenit corist de biserică. Însă nu înmânează celor prezenți o foaie cu textul vreunui imn, ci ceea ce el numește *notre petit aide-mémoire* – o pagină de tabele de transformare, care stabilește, pentru calmarea și desfătarea cititorilor noștri, ceea ce se înțelege în lumea reală prin cuvinte și expresii aeriene precum „cazma“, „mistrie“, „târnăcop“, „roabe grele și ușoare“ și altele asemenea. Și cum informațiile se pun la dispoziție în swahili, dar și în franceză, pot rămâne la fel de tăcut ca și ceilalți participanți, în timp ce între cuvinte și înțeles se fac niște asociații filosofice.

Și nici în ziua de azi n-aș putea spune despre ce era vorba. Cele mai bune „roabe ușoare“ proveneau din Bulgaria, dar ce Dumnezeu erau? Rachete care se montau în conurile anterioare ale elicopterele albe cu însemne ONU? Dacă mă întreabă cineva acum ce însemna „seceră“, „tractor“ ori „combină de recoltare“, aș fi la fel de neștiutor. Mi-a trecut prin minte că acela ar fi fost momentul potrivit să sar în picioare și să exclam că era ceva putred la mijloc? Să acționez la fel de curajos ca micuțul domn de la *trattoria*? Trebuia să fac dosarul sul și să izbesc cu el de tăblia mesei: „Nu pot să tac! Îmi sunt dator mie însumi. Prin urmare, așa voi face“? Dacă așa stăteau lucrurile, încă analizam chestiunea când ușile interioare s-au deschis și pe ele a intrat distinsul nostru notar, *monsieur* Jasper Albin, însoțit de Benny, protectorul lui conștiincios.

Jasper a căpătat o statură mai impozantă. Nu beneficia de ea la începutul zilei, când părea mândru că nu avea nimic de oferit în afara venalității. M-a uimit faptul că o acțiune atât de îndrăzneată și de generos finanțată și-a lăsat afacerile în mâinile unui asemenea om. Jasper cel de acum era pregătit pentru un astfel de rol, chiar dacă tot ceea ce a urmat a fost o reprezentație teatrală – ori, mai bine zis, o pantomimă, întrucât o bună bucată din banda sonoră a acelui moment istoric mi s-a cam șters din minte, din fericire pentru mine. Soarele după-amiezii continuă să se reverse prin ferestre. În razele lui plutesc particule de praf, ori rouă de seară, când, din geanta lui diplomat destul de umflată, Jasper scoate două dosare identice îmbrăcate în piele, cu un aspect regesc. Pe copertele lor stă scris un singur cuvânt: CONTRACT. Slujindu-se doar de vârfurile degetelor, deschide pe rând fiecare dosar, apoi se așază la loc și se reazemă de spătar, îngăduindu-ne să vedem originalul,

documentul unic, cel legat în panglici și de neaplicat, o versiune a lui fiind în franceză, iar a doua în swahili, tradusă de mine.

Din geanta lui de magician, mai scoate un prespapier antică, din metal cenușiu și gravat, pe care, în starea mea de aproape levitație, îl asemăn storcătorului de portocale al mătușii Imelda. Este urmat de o foaie de hârtie impermeabilă, de format A4, pe care sunt lipite opt stele roșii, sistem sovietic, însă cu mai multe colțuri, care se pot detașa. La semnul lui Philip, mă ridic în picioare și mă postez lângă Jasper, în vreme ce acesta începe să se adreseze delegaților. Cuvântarea lui nu entuziasmează pe nimeni. I s-a confirmat, spune el, că părțile contractului nostru s-au pus de acord. Întrucât el nu a participat la deliberări și cum chestiunile complexe privitoare la agricultură se situează în afara granițelor priceperii lui profesionale, se vede obligat să se absolve de răspundere referitor la formularea tehnică a contractului care, în eventualitatea unui litigiu, va putea fi stabilită de un tribunal. În cursul redării spuselor lui, m-am străduit și am reușit să evit privirea lui Haj.

Jasper îi invită pe toți semnatarii să se ridice. Asemenea participanților la o slujbă religioasă, aceștia alcătuiesc un șir, cu Franco în frunte. Mwangaza, prea important ca să se așeze la rând, stă într-o parte, flancat de protectorii și de consilierii lui. Haj, pe care continui să-l ignor, e ultimul în rând. Franco se apleacă deasupra versiunii în swahili, dă să o semneze și se ridică brusc. A depistat vreo insultă, un semn rău? Iar dacă nu, de ce sunt ochii lui de bătrân scăldați în lacrimi? Se răsucesce cu greu, târându-și piciorul beteag, până când ajunge față în față cu Dieudonné, dușmanul lui, dar acum, nu se știe pentru câtă vreme, frate de arme. Ridică pumnii uriași până la înălțimea umărului. Se pregătește oare să-și sfâșie noul prieten bucată cu bucată?

– *Tu veux?* urlă el în franceză. Chiar vrei să faci asta?

– *Je veux bien, Franco*, îi răspunde cu sfîciune Dieudonné, apoi cei doi bărbați cad unul în brațele celuilalt într-o strânsoare atât de aprigă, încât mă tem să nu-i plesnească toracele.

Urmează o hârjoană. Franco, cu ochii înlăcrimați, semnează. Dieudonné îl împinge deoparte și încearcă să semneze, numai că Franco îl ține de braț: vrea cu orice preț să-l mai îmbrățișeze o dată. Într-un târziu, Dieudonné reușește să semneze. Haj refuză stiloul care i se întinde și scoate cu un gest larg unul din buzunarul costumului Zegna. Fără măcar să simuleze că citește textul, își mâzgălește semnătura de două ori, o dată pentru varianta în swahili, a doua oară pentru cea în franceză. Aplauzele sunt declanșate de Philip și se aud și în tabăra lui Mwangaza. Bat din palme pentru cei mai buni dintre noi.

Femeile noastre apar cu tăvi pe care se află pahare cu șampanie. Ciocnim, Philip rostește câteva cuvinte minunate și alese, în numele Sindicatului, Mwangaza răspunde cu demnitate, eu redau ambele discursuri cu strălucire. Mi se mulțumește, nu tocmai generos. Un jeep trage în curtea din fața casei. Apropiatii îl conduc pe Mwangaza spre vehicul. Franco și Dieudonné, ținându-se de mână, ca niște africani de treabă, își aruncă tot felul de glume în vreme ce Philip îi împinge spre jeep. Haj îmi întinde mâna ca să ne luăm rămas-bun. Accept strângerea de mână cu precauție, fiindcă n-aș vrea să-i dau dureri, fără să văd rostul acestui gest.

– Ai o carte de vizită? mă întreabă el. Mă gândeam să deschid un birou la Londra. Te-aș putea folosi.

Bag mâna în buzunarul sacoului meu de împrumut și pescuiesc o carte de vizită: Brian Sinclair, interpret autorizat, cu adresa la o casuță poștală din Brixton. Mai întâi se uită lung la ea, apoi mă examinează. Râde, dar delicat, fără să emită hăhăitul acela ca de hienă, cu care m-am obișnuit deja. Tardiv, îmi dau seama că mi s-a adresat în limba shi, în care îl asaltase pe Dieudonné pe treptele chioșcului.

– Dacă te gândești vreodată să vii la Bukavu, să-mi trimiți un e-mail, adaugă el nepăsător, de astă dată în franceză, și scoate din ascunzișurile costumului Zegna o cutie din platină pentru cărți de vizită.

Respectiva carte de vizită se află dinaintea ochilor mei în timp ce scriu despre toate acestea, nu fizic, ci întipărită fără putință de ștergere în memoria mea vizuală. Are 7,5 cm pe 5 cm și margini aurite. Pe a doua dungă aurie din interior se află fauna din Kivu, atât din trecut, cât și din prezent. Gorila, leul, leopardul și elefantul, o armată de șerpi prinși într-un dans zglobiu, dar nici o zebra. Drept fundal, avem dealuri roșietice, un cer roz înapoia acestora, iar pe cealaltă parte, silueta unei cântărețe de cabaret cu un picior ridicat foarte sus, ținând un pahar de șampanie în mână. Numele lui Haj și numeroasele lui funcții sunt prezentate cu literele înflorite ale unei proclamații regale, întâi în franceză, apoi în engleză, iar la urmă în swahili. Sub acestea, sunt trecute adresele de la domiciliu și de la firmă din Paris și din Bukavu, iar după ele, un întreg șir de numere de telefon. Pe partea cealaltă, alături de dansatoarea de cabaret, o adresă de e-mail în cerneală.

Refăcând drumul pe sub pasarela acoperită, deja familiar, am băgat de seamă cu încântare că, în graba ce devine tradițională pentru momentele finale ale tuturor conferințelor, Spider și ajutoarele lui se împrăștiaseră deja, dezmembrând circuitele pe care le instalaseră cu ceva timp în urmă. Cu o

șapcă pe cap și cu o vestă matlasată, Spider stătea cu picioarele desfăcute pe treptele de piatră unde se manifestase Haj, înfășurând pe mână cablul electric și fluierând. În chioșc, doi oameni cu hanorace urcaseră pe scări. Un al treilea stătea în genunchi, în fața băncii de piatră. În camera cazanului din subsol, planul ca pentru metrourile londoneze stătea proptit cu fața la perete, iar cablurile fuseseră strânse și legate. Casetofoanele erau stivuite în cutia lor neagră.

Un sac de culoare cafenie, pentru depozitarea deșeurilor, cu gura larg deschisă și pe jumătate plin, zăcea pe tăblia pupitrului lui Spider. Sertarele goale stăteau deschise în cea mai bună tradiție Chat Room. Cine a trecut prin mâinile domnului Anderson devine sclav al propriilor reguli de securitate personală, care încep cu ce poți spune jumătății tale, până la recomandarea de a nu azvârli cotoare de măr în sacul personal de deșuri, pentru că acestea împiedică arderea deșeurilor secrete, iar Spider nu constituie o excepție de la regulă. Casetele lui audio, înregistrate digital, erau numerotate și etichetate fără greș și așezate ordonat în tăvi. Casetele nefolosite stăteau așezate pe un raft de deasupra, în cutii.

Pentru selecțiile mele principale, am consultat registrul de intrări. Lista scrisă de mână din fața mea cuprindea benzile care-mi erau cunoscute: apartamentul destinat oaspeților, apartamentul regal și așa mai departe. Am ales cinci dintre ele. Însă ce reprezenta lista de pe dos, scrisă tot de mână? Și cine – ori ce – era S? De ce, în coloana în care trebuia trecut locul de plasare al microfonului, aveam litera S? S de la Spider? S de la Sindicat? S de la Sinclair? Sau, altă bănuială, S de la *satelit*? Era posibil ca Philip, Maxie ori Sam, ori lordul Brinkley, ori vreunul dintre partenerii lui fără de nume, ori toți laolaltă, să hotărască, din motive de autoprotecție, pentru istorie, pentru arhivă, să-și intercepteze propriile convorbiri telefonice? Am considerat că asta era explicația. Existau trei casete pe care se scrisese cu pixul câte un S. După ce am înșfăcat trei casete neînregistrate, am mângălit același S pe cant și mi-am însușit originalele.

Următorul lucru a fost să ascund casetele. Pentru a doua oară de când mă văzusem silit să îl îmbrac, m-am arătat recunoscător față de sacoul marca Harris Tweed. Avea niște buzunare interioare extrem de încăpătoare, fiind probabil croit exact pentru asemenea îndeletniciri. Betelia pantalonilor cenușii s-a dovedit a fi la fel de generoasă, însă blocnotesurile mele erau rigide și greu de îndoit din cauza arcurilor. Tocmai mă gândeam ce să fac cu ele, când am auzit vocea lui Philip, la fel de mângâietoare ca atunci când vorbise în timpul spectacolului.

– Brian, dragul meu! *Aici* erai? De-abia așteptam să te felicit! Iată că am găsit și momentul potrivit.

Stătea rezemat de ușă, cu un braț rozaliu pe toc, cu picioarele încrucișate, punându-și în evidență pantofii ușori și comozi. Instinctul mi-a dictat să mă port politicos, însă mi-am adus aminte la timp că, după spectacolul memorabil pe care îl dădusem, era mai firesc să mă simt stors și agitat.

– Mă bucur că ai fost mulțumit, am spus eu.

– Faci ordine?

– Exact.

Ca dovadă, am aruncat unul dintre blocnotesurile mele în sacul cu hârtie de tocat și ars. M-am întors și am dat de Philip proțăpît exact în fața mea. Să fi observat umflăturile din jurul taliei mele? A ridicat brațele și am crezut că va încerca să-mi scoată casetele din ascunzătoare, însă el a întins mâna și a recuperat carnetelul meu din sac.

– Ei, trebuie să recunosc, s-a mirat el, umezindu-și degetul și răsfoind câteva pagini cu semne scrise cu creionul. Nu are nici un rost să mă plâng că nu le descifrez, nu? Puțini ar reuși.

– Domnul Anderson numește acest scris cuneiform babilonian, am zis eu.

– Și cerculețele astea de pe margine ce înseamnă?

– Sunt notițe pentru mine.

– Și ce îți spun?

– Sunt indicații de stil. Vorbire aluzivă. Lucruri care trebuie sugerate când fac redarea.

– Cum ar fi?

– Afirmatii făcute sub formă interogativă. Când ceva servește drept glumă și când nu. Sarcasme. Nu prea reușești să redai sarcasmul, mai ales la traducere. Nu se poate transmite bine.

– Extraordinar, fascinant! Și ții minte toate însemnările astea?!

– Nu neapărat. Tocmai de aceea le notez.

Philip este ca un vameș de la Heathrow care te scoate din șirul de sosire pentru că ești o *zebră*. Nu te întreabă unde ți-ai ascuns cocaina ori dacă ai participat la un curs de instruire într-o tabără Al Qaeda. El vrea să afle unde ți-ai petrecut vacanța, dacă hotelul a fost bun, în vreme ce-ți studiază limbajul trupului și clipirile mirate, și așteaptă o modificare semnificativă a nivelului vocii.

– Da, sunt deosebit de impresionat! Te-ai descurcat excelent! Sus, jos, peste tot, a zis el, punând blocnotesul înapoi în sac. Și ești căsătorit. Cu o ziaristă renumită, am înțeles.

- Întocmai.
- O frumusețe de femeie, mi s-a spus.
- Așa zice lumea.
- Cred că alcătuiți o pereche grozavă!
- Bineînțeles!
- Ei, să nu uiți că vorbăria în pat poate costa viați.

Apoi a dispărut. Ca să mă conving că plecase, am urcat până în capul scării și am ajuns la vreme ca să-l văd dispărând după colțul clădirii. Pe delușor, Spider și oamenii lui trebăluiau încă. Am revenit în camera de la sub-sol, mi-am recuperat blocnotesul și le-am luat și pe celelalte trei. Servindu-mă cu altele patru noi dintr-un teanc, le-am mototolit puțin copertele, le-am numerotat ca pe cele scrise și le-am aruncat în sac. Buzunarele și betelia pantalonilor stăteau să plesnească. Cu două blocnotesuri așezate între omoplați și câte unul în fiecare buzunar, am urcat legănându-mă treptele ce duceau afară din pivniță și am mers pe aleea acoperită la adăpostul relativ al dormitorului meu.

În sfârșit, înapoi spre Blighty¹! Ne aflăm la o altitudine de aproape nouă sute de metri deasupra mării și în fiecare cușcă din avion se desfășoară o petrecere câmpenească, și de ce nu, la o adică? Am redevenit noi înșine, același grup de frați care au pornit de la Luton în același avion fără semne de identificare, în urmă cu douăzeci și patru de ore, venind acasă cu coada sus și cu un contract în buzunar, având toate motivele din lume să petrecem, la un pas de câștigarea Cupei, nu? Philip nu este cu noi. Nu știu unde s-a dus și nici nu-mi pasă. Poate la dracu'! Sper să fie așa. Primul care își face apariția cu pași mărunți pe interval este Spider, purtând o bonetă improvizată de bucătar-șef și distribuind farfurii, pahare, cuțite și furculițe din plastic. În urma lui vine tropăind Anton, cu un prosopel prins în talie ca un șorț, aducând coșul primit din partea unui donator anonim de la Fortnum & Mason, din Piccadilly. Îl urmează îndeaproape masivul Benny, blândul nostru uriaș care duce o sticlă gigantică de șampanie. Nici măcar marele avocat Jasper, retras în cușca din capătul avionului pe care a ocupat-o și la venire, nu poate rezista spiritului sărbătoresc. Adevărat, la început se dă în spectacol refuzând, dar, după o vorbă mai tăioasă de-a lui Benny și o otheadă la eticheta de pe sticlă, cedează din proprie inițiativă, la fel ca mine, de altfel, deoarece un interpret de clasă care

¹ Termen argotic pentru Marea Britanie, folosit în mod ironic de expatriați sau de persoane care se întorc din străinătate. (n.tr.)

și-a jucat rolul cu brio nu trebuie niciodată să strice cheful celorlalți. Geanta mea din imitație de piele se odihnește deasupra, în plasa pentru bagaje.

– Ce impresie ți-au lăsat, bătrâne? mă întreabă Maxie, jucând rolul lui T.E. Lawrence, pentru că se trânteste pe podea lângă mine, cu paharul de plastic în mână.

Și e chiar plăcut să-l vedem pe comandantul nostru bând ceva tare, nu doar apă plată. E interesant să-l vezi îmbujorat și entuziasmat de reușită.

– La delegați te referi, Căpitane? îl întreb eu ca să mă lămuresc. Ce cred eu despre ei?

– Crezi că vor respecta contractul? Haj s-a eschivat puțin, așa am avut impresia. Ceilalți doi mi s-au părut mai angajați. Dar o să ne pună totul la dispoziție în două săptămâni?

Am lăsat deoparte chestiunea ezitării lui Haj și apelez la repertoriul de aforisme al tatălui meu.

– Căpitane, să-ți spun ceva, dar sincer. Partea cea mai importantă în privința congolezilor este *cât* știi. Până acum n-am putut vorbi deschis, dar acum pot.

– Nu mi-ai răspuns la întrebare.

– Șefu', eu sunt sigur că peste două săptămâni vi se vor alătura, așa cum au promis, îi răspund, incapabil să mă exprim ambiguu, deoarece vreau să-i vin în ajutor.

– Prieteni! strigă Maxie de pe interval. Vreau să aud ovații în cinstea lui Sinclair. L-am stors de puteri și el nici măcar n-a clipit!

Se ovaționează și se ridică paharele în cinstea mea. Mă simt purtat de un val de emoție în care se amestecă vinovăție, mândrie, solidaritate și recunoștință. După ce mi se limpezesc ochii, cât pe ce să lăcrimeze, îl văd pe Maxie întinzându-mi un plic alb, similar celui care se ȳea din dosarul lui Haj.

– Cinci miare, dolari, bătrâne. Așa ți-a spus Anderson?

Așa era, am recunoscut.

– Am ridicat suma la șapte. Nu-i suficient, după părerea mea, dar e tot ce am putut obține.

Dau să-i mulțumesc, dar am rămas cu capul plecat și nu sunt sigur dacă mă va auzi. Mâna lui grea mă lovește peste umăr pentru ultima oară și, când ridic ochii, Maxie se află la celălalt capăt al avionului, iar Benny răcnește la noi să fim atenți și să ne păzim fundul, pentru că urmează aterizarea. Ascultător, îmi recuperez geanta și mă pregătesc să-mi păzesc fundul, dar prea târziu, deoarece aterizasem deja.

Nu i-am văzut când au plecat. Poate că nici n-am vrut. Ce ar mai fi fost de spus? Am rămas cu o imagine apocrifă a lor, cu ranițele și trusele pe

umeri, fluierând *Colonel Bogey*¹, în vreme ce ies pe ușa din spate a hambarului vopsit în verde, și urcă o mică pantă spre un autobuz fără însemne care îi așteaptă.

O femeie-gardian mă escortează pe coridoarele aeroportului. Geanta cu lucruri de schimb se leagănă, lovindu-mă peste șold. Stau în fața unui bărbat gras, aflat la un ghișeu. Geanta din imitație de piele se află pe podea, la picioarele mele. Pe tăblia tejghelei, o geantă din nailon de culoare roșie.

– Vă rog să verificați conținutul și să vă identificați bunurile, îmi spune grăsanul, fără să se uite la mine.

Trag fermoarul genții sport și-mi identific lucrurile: un smoching de culoare roșu-închis, cu pantaloni asortați, o cămașă albă, un brâu din mătase, totul făcut ghem în jurul pantofilor mei din piele adevărată. Într-un plic rezistent se găsesc pașaportul, portofelul, agenda și diferite alte obiecte personale. Șosetele negre din mătase sunt băgate în pantoful stâng. Le scot afară și-mi descopăr telefonul mobil.

Mă trezesc pe bancheta din spate a unui automobil Volvo Estate de culoare bleumarin ca miezul nopții, în drum spre eșafod. Șoferul meu este aceeași femeie-gardian. Acum poartă o șapcă. Îi văd nasul bont în oglinda retrovizoare. Geanta din imitație de piele stă strânsă între genunchii mei. Cea sport din nailon se află pe banchetă, lângă mine. Telefonul mobil odihnește în apropierea inimii.

Se lasă amurgul. Trecem printr-o periferie lipsită de personalitate, cu hangare, cu ateliere de reparații, cu clădiri din cărămidă, adăpostind birouri. Porți metalice scăldate în lumina unor reflectoare, festonate cu sârmă tăioasă ca briciul. Polițiști mătăhăloși și înarmați, purtând căști de jocheu, patrulează prin zonă. Șoferița mea îndreaptă botul automobilului direct spre porțile închise și accelerează. Acestea se deschid. Traversăm un lac de asfalt și oprim lângă un refugiu de pietoni inundat de flori roșii și galbene.

Ușile automobilului Volvo se deblochează automat. Așadar, până la urmă, sunt eliberat. Conform ceasului din sala de Sosiri, este ora nouă și douăzeci într-o seară înfierbântată de sâmbătă. M-am întors în Anglia pe care nici măcar n-am părăsit-o și trebuie să schimb niște dolari.

– Îți doresc un weekend plăcut, îi spun șoferiței, ceea ce în traducere înseamnă: „Mulțumesc pentru că m-ai ajutat să trec fraudulos benzile și blocnotesurile în aeroportul Luton“.

¹ Marș faimos, compus în 1914, a cărui partitură s-a vândut în peste un milion de exemplare și a slujit drept muzică pentru filmul *Podul de pe fluviul Kwai*, având la bază romanul omonim al autorului francez Pierre Boulle. (n.tr.)

Autobuzul rapid către gara Victoria aşteaptă gol şi cufundat în întuneric. Lângă el, şoferii fumează şi stau la taclale. Prizonierul evadat alege un colţ din spate, îşi aşază geanta din imitaţie de piele între picioare şi pune geanta roşie sport sus, la bagaje. Îşi deschide telefonul mobil. Ecranul capătă viaţă, apoi lumina începe să tremure. Tastează 121 şi apasă butonul verde. Un glas sever de femeie îl avertizează că are CINCI mesaje.

Penelope, vineri, ora 19.15: Salvo! Ticălos nenorocit! Unde mama dracului ai dispărut? Te-am căutat *peste tot*. După ce că apari târziu, eşti văzut de *câţiva* martori furişându-te pe o uşă lateralnică, pe la jumătatea petrecerii. De ce? Fergus a căutat în bucele şi în barul de la parter şi a trimis oameni pe stradă ca să te strige. (*Se aude un „Da, dragă, ştiu“, înfundat*) Acum suntem într-o limuzină, Salvo, şi ne îndreptăm spre casa lui Sir Matthew ca să luăm cina. Fergus are adresa, pentru cazul în care te-ai rătăcit. *Dumnezeule, Salvo!*

Thorne Gornistul, vineri, ora 19.20: (*exprimare cu accent scoţian, temperat de experienţa londoneză*) Ascultă, Salvo, suntem al dracului de îngrijoraţi din pricina ta, amice! Dacă-n decurs de un ceas nu dai semne că te mai afli în lumea celor vii, o să le cer oamenilor mei să dragheze toate fluviile în căutarea ta. Ai ceva de scris la îndemână? Un petic de hârtie? Poftim? (*hohote de râs, din fundal*) Penelope spune că ai obiceiul să-ţi notezi unele lucruri pe braţe!? Dacă nu mai ai loc, pe ce mai scrii, amice? (*Urmează o adresă din Belgravia. Sfârşitul mesajului*).

Penelope, vineri, 20.30: Am ajuns în sala mare a lui Sir Matthew, Salvo. E foarte frumos. Mulţumesc, am primit mesajul tău. Nu-mi pasă cine este cel mai vechi client corporat al tău, dar n-ai dreptul să mă umileşti în halul ăsta! Într-o clipă, Fergus! Salvo, poate n-ai idee, dar Sir Matthew e foarte superstiţios. Mulţumită ție, suntem *treisprezece* la masă, într-o zi de *vineri*. De aceea, în timp ce-ţi transmit mesajul ăsta, Fergus telefonează în delir – o, auzi că a găsit pe cineva! – da' pe cine-ai găsit, Fergus? – (*percep o palmă coborâtă peste microfonul telefonului*) – l-a găsit pe Jellicoe. Jelly o să umple golul. Nu are smoching, dar Fergus i-a dat ordin să-şi vină în fire cât de cât şi să sosească aşa cum e îmbrăcat. Prin urmare, să *nu* apari aici, Salvo, indiferent unde te-ai afla. Fă-n continuare ce faci şi acum. La masa lui Sir Matthew *nu încap* cincisprezece persoane, iar eu am îndurat destule umilinţe pentru o singură seară!

Penelope, sâmbătă, 09.50: Eu sunt, dragul meu! Scuze că am fost aşa scorpie seara trecută! Doar că am fost foarte îngrijorată în legătură cu tine. N-aş putea spune că mi-a trecut supărarea, dar când o să-mi povesteşti despre treburile tale, pesemne că o să înţeleg. Petrecerea a fost plăcută, dacă ţinem seama de nivel. Jelly a venit amorţit cu totul, dar Fergus a avut grijă să nu-şi dea în petic. O să râzi când o să-ţi povestesc ce s-a mai întâmplat. N-am reuşit să intru în apartamentul nostru. Am luat de la birou altă poşetă şi mi-am uitat

cheile acolo, fiindcă am presupus că *iubitul meu* are să fie aproape ca să mă ducă acasă și să se ocupe de mine. Paula a avut o aventură, așa că nu puteam folosi cheia *ei*, prin urmare am rămas la Brown's Hotel peste noapte – *sper* că pe cheltuiala ziarului! Iar *astăzi* – iar asta înseamnă o corvoadă *cumplită*, dar m-am gândit că e mai bine să o duc până la capăt, mai ales că tu te-ai dat la fund și m-ai lăsat baltă – am fost de acord să mă dovedesc un bun cercetaș și să-l ascult pe Fergus vorbindu-le unor indivizi din lumea publicității într-o casă de țară din Sussex. După câte se pare, va avea loc o întâlnire cu câteva nume importante din domeniu, de aceea cred că o să-mi prindă bine și mie. Să-i cunosc într-un mediu neoficial, la asta mă refeream. Vine și Sir Matthew, așa că n-o să fiu chiar singură. În orice caz, acum sunt în drum spre birou. Ca să-mi iau boarfele. Și să mă schimb fără să se prindă nimeni. Așadar, pe curând, dragul meu! Măine, dacă nu chiar în seara asta. Normal, încă sunt nebună după tine. De aceea, va trebui să faci eforturi *mari* pentru a salva situația. Și te rog să nu te învinovățești singur pentru seara trecută: te înțeleg perfect. Chiar dacă până acum m-am prefăcut că nu. *Tschüss*.¹ A, și cât voi fi acolo, dispar din eter – fără telefoane mobile, evident. De aceea, dacă apare ceva ieșit din comun, telefonează-i Paulei. La revedere!

Hannah, sâmbătă, 10.14: Salvo? Salvo? (*bateria e pe ducă*) De ce n-ai... (*nu se aude prea bine, iar ea, disperată, trece de la engleză la swahili*) ... ai promis, Salvo! ... Of, Doamne!... A, nu se poate (*bateria s-a terminat*).

Dacă m-aș găsi în Chat Room ori din nou în subsol, în camera cazanului, aș spune că microfonul funcționează defectuos, ori că Obiectivul și-a păstrat glasul sub nivelul necesar de captare. Însă linia a rămas deschisă. Se aude zgomot de fond, niște glasuri sparte, pașii unor persoane în trecere, dar nimic în prim-plan. Prin urmare, trag concluzia că Hannah a lăsat mâna în care ține telefonul să-i atârne moale pe lângă corp, iar ea suspină să-i sară inima din piept vreme de 53 de secunde, până când își aduce aminte de aparat și-l închide. Formez numărul ei și intru pe căsuța vocală. Telefonez la spital. Un glas necunoscut mă informează că personalul nu are voie să primească telefoane în cursul schimbului de noapte. Autobuzul a început să se umple de oameni. Două femei cu aspect de autostopiste se uită la mine, apoi la geanta roșie din nălon, aflată deasupra capului meu. Amândouă consideră că ar fi mai sigur să se așeze în față, lângă șofer.

¹ Pe curând (în germ. în orig.)

14

Din respect pentru vecinii mei care dorm, am urcat scara într-o tăcere deplină, ducând geanta roșie sport ca pe un copilăș, la piept, ca să nu o lovesc din greșeală de balustradă și să fac zgomot. În sâmbetele de la mijlocul verii din Prince of Wales Drive, nu se știe niciodată. În unele nopți, au loc petreceri gălăgioase până spre dimineață, iar Penelope, dacă se-ntâmplă să fie acasă, urlă la telefon chemând poliția și amenințând că o să scrie un articol în ziarul ei despre faptul că există prea puțini polițiști în patrulare pe teren. În alte nopți, mai ales că elevii sunt în vacanță, iar toată lumea e speriată de atacurile teroriste, în afară de faptul că, în zilele noastre, mai fiecare are și un al doilea cămin, când te apropii de Norfolk Mansions nu-ți auzi decât zgomotul propriilor pași pe pavaj, la care se adaugă cântecul straniu al bufnițelor din Battersea Park, ca într-o scenă de film cu atacul apașilor. Deocamdată, pe mine mă interesa un singur sunet, anume glasul îndurerat al lui Hannah, care încerca să-și reprime tonul acuzator.

Ca de obicei, m-a întâmpinat încuietoarea de la ușa principală, lucru pe care, la acea oră, l-am considerat simbolic. Tot ca de obicei, a trebuit să scot cheia, să o frământ în mână și să încerc din nou. După ce am ajuns în hol, m-am simțit ca propria-mi fantomă. Nimic nu se schimbase de când murisem. Luminile erau tot aprinse; mda, așa și trebuia. Le lăsasem aprinse când trecusem pe acasă pentru a-mi îmbrăca smochingul, iar Penelope nu mai trecuse de atunci pe acolo. În timp ce-mi scoteam pantofii din picioare, atenția mi-a fost atrasă de o gravură pătată a castelului Tintagel, care, vreme de cinci ani, atârnase nebăgată în seamă într-un colț întunecat. Obiectul ne fusese dăruit de sora lui Penelope drept cadou de nuntă. Cele două surori se urăsc

de moarte. Nici una nu are vreo legătură cu Tintagel. N-au călcat niciodată acolo și nici n-au avut vreodată intenția. Unele cadouri te lămuresc pe deplin.

Mi-am dezbrăcat costumația de prizonier în așa-zisa baie matrimonială și, cu un sentiment de dezgust și de eliberare, am încredințat-o coșului de rufe murdare. Ca să fiu mai convingător, mi-am aruncat și smochingul, împachetat, așa cum era. Probabil că Thorne Gornistul considera că pentru o astfel de haină merita să ții regim. După ce mi-am adus trusa de ras din baie, am avut confirmarea perversă că gentuța albastră cu ursuleț, în care Penelope își ținea ceea ce, cu un aer disprețuitor, numea „trusa de presă“, lipsea de pe raft: era exact ce-i lipsea unei femei care-și petrecea weekendul în Sussex cu un grup de oameni din lumea publicității.

Întins în dormitor, mi-am pus prada pe pat, prin asta înțelegând casetele și blocnotesurile și, ordonat până la manie cum sunt, am început să mă gândesc la cel mai bun mod de a scăpa de geanta din imitație de piele primită de la domnul Anderson, dar apoi mi-am adus aminte de coșul de gunoi din bucătărie. Tocmai mă pregăteam să arunc și cărțile de vizită pe numele lui Brian Sinclair, când, fără nici un motiv aparent, am decis să le păstrez pentru ceea ce mătușa Imelda ar fi numit vremuri grele. Apoi am îmbrăcat haine de om liber: blugi, pantofi sport și o jachetă din piele din epoca dinainte de a o fi cunoscut pe Penelope, mai precis de la absolvire. Ca să duc lucrurile până la capăt, mi-am pus pe cap căciulița din lână, de culoare bleumarin, cu moț, pe care ea o ostracizase ca fiind prea afro.

Relatez aceste acțiuni cu lux de amănunte deoarece, în timp ce mă îmbrăcam, eram pe deplin conștient de ceremonie. Fiecare mișcare pe care o făceam însemna încă un pas spre Hannah, în speranța nebună că ea mă va mai dori, lucru pe care îl pusesem sub semnul îndoielii. Fiecare obiect ales cu propria mână din comodă constituia o parte din garderoba mea de drum, ce avea să mă însoțească în noua mea viață. Din hol, mi-am adus valiza numită Antler Tronic Medium Roller-Case, cu o încuietoare cu cifru și cu mânerul de tractare reglabil, cândva un obiect foarte prețuit, ce împodobește o existență lipsită de sens. În ea am pus întâi casetele și blocnotesurile, pe care le-am împachetat într-o cămașă înainte de a le înghesui într-un compartiment interior. Mișcându-mă metodic prin apartament și refuzând să mă las pradă nostalgiei, mi-am smuls laptopul și cablurile de conectare, dar nu și imprimanta, din lipsă de spațiu, cele două casetofoane, unul de buzunar, iar celălalt ceva mai mare, ambele cu carcase robuste pentru a putea fi transportate

în siguranță, plus două seturi de căști și micuțul meu radio portabil. La acestea, am adăugat cartea de rugăciuni a tatei, ruptă și pătată de atâta folosire, scrisorile pline de îndemnuri ale fratelui Michael, toate scrise pe patul de moarte, un medalion de aur în care se afla un smoc din părul alb de neîmblânzit al mătușii Imelda, un dosar cu corespondență personală, inclusiv scrisoarea și cartea poștală de Crăciun a lordului Brinkley, plus rezistentă geantă de umăr din pânză în care adusesem acasă ingredientele necesare pentru ceea ce voisem a fi *coq au vin*.

De pe birou am luat plicul sigilat cu ceară, pe care scria EXEMPLARUL LUI BRUNO, conținând contractul prenupțial redactat de prevăzătorul tată al lui Penelope, pentru a anticipa exact un moment precum acela prin care tocmai treceam. Recunoscusem mereu că, spre deosebire de mine, el avusese o părere mai realistă asupra căsătoriei noastre. La fel de solemn de parcă aș fi așezat o coroană de flori la mormântul soldatului necunoscut, am așezat contractul semnat de amândoi pe perna lui Penelope, am scos verigheta de pe al treilea deget al mâinii mele stângi și am așezat-o exact în centru. Cu această verighetă te dezleg. Chiar dacă am simțit ceva, nu a fost vorba de amărăciune, nici de furie, ci de împlinire. O deșteptare care începuse cu mult înainte ca izbucnirea micuțului gentleman din *trattoria* să-mi fi arătat singurul sfârșit posibil. O luasem pe Penelope în căsătorie pentru persoana care nu voia să fie: o luptătoare neînfricată a măreței noastre prese britanice, o amantă credincioasă și de durată, capabilă să îi uite pe cei dinainte, modelator al stilului meu de viață și născătoare a viitorilor mei copii și, în momentele mele de depresie maximă, mamă, dar de rasă albă. În ce o privea, Penelope se căsătorise cu latura mea exotică, ca apoi să descopere conformistul din mine, ceea ce trebuie să fi constituit cea mai mare dezamăgire. În privința asta, o compătimeam sincer. Nu am lăsat nici un bilet.

Închizând cu un pocnet valiza pe roțile și refuzând să mai arunc o ultimă privire în urmă, m-am îndreptat spre pasajul ce ducea spre ieșire și spre libertatea mea. În acest timp, am auzit încuietoarea răsucindu-se fără poticneli, așa cum mi se întâmplă mie, și am auzit pași ușori pătrunzând în hol. Prima mea reacție a fost una de spaimă. Nu-mi era frică de Penelope, depășisem această fază. Era teama că va trebui să exprim în cuvinte ceea ce transpusesem în faptă. Teamă că voi fi reținut, că voi irosi timp prețios cu explicații. Teamă că aventura lui Penelope cu Thorne se terminase trist și că ea va reveni acasă în căutarea unei consolări, urmând să sufere un nou refuz umilitor,

tocmai din partea cuiva pe care îl considera incapabil să opună vreo rezistență serioasă. Prin urmare, m-am simțit ușurat atunci când am dat nu peste Penelope stând în fața mea cu o mână în șold, ci peste Paula, vecina noastră, care este și consultant în chestiuni de psihiatrie, îmbrăcată cu o haină de ploaie și, din câte mi-am dat eu seama, nimic altceva pe dedesubt.

– Salvo, te-a auzit Hannibal, mi-a spus ea.

Glasul Paulei este cât se poate de monoton, trădând un soi de apatie permanentă. Iar Hannibal este ogarul ei de vânătoare.

– Când băieții frumoși se furișează, încercând să fie discreți, Hannibal îi aude negreșit, urmează ea pe un ton sumbru. Unde naiba te duci? Arăți ca un sălbatic!

– La treabă, i-am răspuns. Un apel venit târziu. E ceva urgent, Paula. Îmi pare rău! Trebuie să plec!

– Îmbrăcat în halul ăsta? Hai, lasă-mă! Ai nevoie de un păhărel înainte de asta. Ai ceva de băut?

– Păi... nu la mine, dacă înțelegi ce vreau să spun.

Glumeam.

– Poate am eu una, măcar *o dată-n viață*. Am și pat, dacă asta-ți lipsește. Ai impresia că nu știu ce-i acela bărbat, așa e? Ți-ai închipuit mereu că doar mi-am încălzit fundul la arșița voastră. Salvo, Penelope nu mai locuiește aici! Cea care are adresa aici e doar o Penelope ideală.

– Te rog, Paula! Trebuie să plec.

– Adevărata Paula este o femeiușcă nesigură pe ea, cu mulți bani, care acționează ca să-și alunge îndoielile. De altfel, e psihopată, se autoamăgește, și mi-e prietena cea mai apropiată. Ce-ar fi să participi la ședințele de experiență trupească lăuntrică? Acolo discutăm mult despre femei ca Penelope. Ai putea aspira la un nivel superior de gândire. Unde ai treabă la ora asta?

– La spital.

– Cu valiza aceea? Dar unde e spitalul ăsta? În Hong Kong?

– Paula, te rog! Mă grăbesc!

– Ce-ar fi să facem amor mai întâi și *abia după* să te duci la spital?

– Nu. Regret!

– Atunci, întâi mergi la spital și după aceea facem amor? îmi zice, cu oarecare speranță în glas. Penelope spune că ești bun la pat.

– Mulțumesc de compliment, dar nu.

Paula s-a dat la o parte, iar eu, recunoscător, m-am strecurat pe lângă ea, spre scara comună. În alte condiții, m-aș fi mirat că furnizoarea de adevăruri ale vieții și primitoarea de nenumărate sticle de Rioja a traversat fără nici un efort granița dintre poziția de guru și cea de nimfomană, dar nu în acea seară.

Mi-am ocupat postul de observație pe o bancă din parc, aflată în fața ușilor de la intrarea în spital la aproximativ 7.00, după ceasul mătușii Imelda, cu toate că, din întrebările mele discrete la recepție, aflasem că personalul care lucra în schimbul de noapte nu rămânea decât cel mult până la ora 8.30. În câmpul meu vizual se afla o sculptură modernă, cu tăieturi brutale, care îmi îngăduia să țin totul sub observație fără să fiu văzut. De o parte și de alta a ușilor de intrare din sticlă stăteau câte un reprezentant al uneia dintre firmele tot mai numeroase de pază din Marea Britanie. „Zuluși și ovambos, parcă-l aud pe Maxie spunând cu mândrie. Cei mai buni luptători din lume.“ La subsolul clădirii, o procesiune de ambulanțe albe își descărcau răniții. Lângă mine, pe bancă, se găseau geanta de pânză în care îmi pusesem casetele și blocnotesurile. Conștient de șansele mele reduse de supraviețuire, îmi petrecusem bareta de umăr în jurul încheieturii mâinii.

Eram superconștient și pe jumătate adormit. Găsirea unui pat la miez de noapte în acel anotimp presărat de atentate tero, mai ales când ești o *zebră* și mai și târâi după tine o valiză, nu reprezintă o sarcină tocmai ușoară. Prin urmare, m-am considerat de-a dreptul norocos când un polițist prietenos, după ce a oprit în dreptul meu ca să se uite mai bine la mine, m-a îndrumat către o pensiune inundată de lumina unor reflectoare, construită într-o imitație de stil Tudor, situată în apropiere de Kilburn High Road, care, potrivit proprietarului, domnul Hakim, era deschisă tuturor persoanelor, indiferent de culoarea pielii, cu condiția ca respectivii să posede banii necesari. Contra unei sume în numerar – mai precis, dolari de-ai lui Maxie, convertiți în lire sterline –, am devenit instantaneu ocupantul apartamentului directorial, un dormitor dublu situat în partea din spate a casei, plus o bucătărioară și un balcon care dădea spre grădina de legume de dimensiuni liliputane.

Trecuse deja de ora trei dimineata, însă somnul nu îl cuprinde în mod firesc pe bărbatul hotărât să reia legătura cu femeia vieții lui. Imediat după ce soția cu forme ample a domnului Hakim a închis ușa apartamentului, eu am început să măsoz încăperea, având căștile pe urechi și casetofonul în mână. Iar S reprezenta într-adevăr *satelit*. Philip se slujise din plin de acest mijloc de comunicare. Discutase cu vocea care era împuternicită să spună „da“. Și, spre întristarea mea, acea voce care spunea „da“ îi aparținea aceluia

care pentru mult timp fusese pentru mine un mare erou, și care era și dușmanul marelui ziar al lui Penelope, lordul Brinkley of the Sands, cu toate că tonul său de indignare întemeiată îmi dădea motive de speranță. La început, el și-a manifestat neîncrederea:

– Philip, pur și simplu nu vreau să aud așa ceva! Dacă nu te-ai cunoaște mai bine, ai spune că apelezi la unul dintre trucurile folosite de Tabby Tărcatul.

Iar după ce Philip îl anunță că în caz contrar înțelegerea cade:

– Este cel mai imoral lucru pe care l-am auzit de când mă știu! Pentru numele lui Dumnezeu, ce înseamnă o strângere de mână, acolo? Și tu spui că nici măcar nu vrea să se mulțumească acum cu o parte și să primească restul ulterior? Păi, așa trebuie. Fă-l să înțeleagă asta.

Iar când Philip insistă spunând că a apelat la toate raționamentele posibile, tonul lui Brinkley este, spre ușurarea mea, chiar modelul inocenței ultragiate:

– Băiatul ăsta a înnebunit! O să stau de vorbă cu taică-său. Prea bine, dă-i ce vrea. Asta se va deconta strict din câștigurile viitoare și vom căuta cu asiduitate toate căile pentru a recupera aceste sume încă din prima zi. Te rog să-i spui asta, Philip! M-ai dezamăgit, cu sinceritate ți-o zic! Dacă nu te-ai cunoaște foarte bine, m-ai întreba cine cui îi joacă feste.

La opt și șaptesprezece, un tânăr cu o salopetă albă a coborât treptele spitalului cu hainele fluturând. Era urmat de două măicuțe îmbrăcate în rase cenușii. La și douăzeci, a apărut un grup de asistenți/asistente, majoritatea de culoare. Însă, într-un anume fel, mi-am dat seama că Hannah, cu toate că era o fire gregară, nu se găsea în acel grup astăzi. La opt treizeci și trei, a apărut un alt grup în galop. Aveau cu toții un aer fericit, iar Hannah s-ar fi potrivit perfect între ei. Însă nu astăzi. La opt și patruzeci, a apărut singură, pășind împleticit, așa cum fac aceia care merg și, în același timp, vorbesc la telefonul mobil. Purta uniformă, dar își scosese boneta de asistentă. Până atunci, o văzusem doar în uniformă ori goală. Se încrunta așa cum făcuse atunci când îi luase pulsul lui Jean-Pierre, sau când mi se dăruise. Ajunsă la prima treaptă, s-a oprit brusc, ignorându-i pe cei care s-au văzut siliți să o ocolească în urcare ori în coborâre, lucru care, pentru o femeie atât de respectuoasă, putea fi surprinzător, dar nu pentru mine.

A rămas neclintită, privind încruntată la telefonul mobil. Aproape că mă așteptam ca ea să îl scuture nedumerită ori să îl azvârle, dezgustată. În cele din urmă, l-a lipit de ureche, înclinându-și gâtul lung pentru a-l ține mai

aproape, și mi-am dat seama că asculta ultimul dintre cele opt mesaje ale mele, transmise în cursul primelor ore ale zilei. În clipa când a ridicat capul, mâna care ținuse telefonul i-a căzut moale pe lângă trup și am bănuir că, din nou, uitase să-l închidă. Până să ajung lângă ea, a început să râdă, însă când am prins-o în brațe, râsul s-a transformat în plâns cu lacrimi. În taxi a mai plâns puțin, apoi a răs, lucru pe care l-am făcut și eu tot drumul până la pensiunea domnului Hakim. Ajunși acolo, ca orice amanți care se respectă, amândoi am fost cuprinși de sentimente de jenă, ce ne-au silit să renunțăm la îmbrățișări și să mergem la distanță pe pietrișul din curtea proprietății. Amândoi știam prea bine că ne datoram explicații și că drumul până la îmbrățișări trebuia să treacă printr-o serie de etape. Drept urmare, cu aerul oficial necesar, am deschis ușa dormitorului și i-am făcut loc, invitând-o să intre de bunăvoie, nu la dorința mea, ceea ce, după o ezitare de o fracțiune de secundă, a acceptat. Am urmat-o și am tras zăvorul, dar văzând că brațele i-au rămas pe lângă trup, am rezistat ispitei de a o îmbrățișa.

Cu toate acestea, țin să spun că ochii ei nu s-au dezlipit nici o clipă de ai mei. Nu am descoperit nici o urmă de acuzație ori de ostilitate în ei. Era vorba mai curând despre o vizită de studiu pe care o făcea, lucru ce m-a determinat să mă întreb cât de mult vedea ea din tulburarea mea, deoarece aveam în față o femeie care-și petrecuse zile întregi îngrijind oameni în stare foarte gravă și știa cum să interpreteze expresiile de pe chipurile lor. După ce a încheiat inspecția în privința mea, Hannah m-a luat de mână și m-a plimbat prin încăpere, exercițiu care avea scopul de a face legătura dintre mine și obiectele ce-mi aparțineau: medalionul mătușii Imelda, cartea de rugăciuni a tatei, și așa mai departe, deoarece unei asistente medicale cu diplomă nu-i scapă nici un element care ar putea prezenta importanță pentru pacientul ei – cum ar fi semnul, parcă mai deschis la culoare, de pe inelarul mâinii stângi. După care, a ridicat unul dintre cele patru blocnotesuri ale mele – numărul trei, din întâmplare, care era dedicat planului de război elaborat de Maxie – și, așa cum procedase Philip cu doar șaisprezece ore mai devreme, mi-a cerut explicații pe care am șovăit să i le dau, având în vedere că strategia mea legată de îndoctrinarea ei impunea o pregătire amănunțită, în conformitate cu cele mai avansate principii ale meseriei.

– Și *asta*? a insistat ea, arătând fără echivoc la una dintre hieroglifele mele ceva mai complicate.

– Kivu.

– Ai discutat despre *Kivu*?

– Tot weekendul. Ei, dacă vrei adevărul, clienții mei au vorbit despre Kivu.

– Sigur?

– Da, în mod creator, ca să spun așa.

Semănasem semințele curiozității, cu toate că o făcusem fără multă istețime. După câteva momente de tăcere, ea a zâmbit trist.

– Cine poate avea idei creatoare privind Kivu în prezent? Poate că nimeni. Însă, după părerea lui Baptiste, rănila încep să se cicatrizeze. Dacă vom continua pe acest drum, probabil că într-o bună zi Congo nu va mai avea copii care să știe ce este războiul. În sfârșit, cei de la Kinshasa vorbesc serios despre organizarea de alegeri.

– Cine e Baptiste?

La început, ea a lăsat impresia că nu mă auzise, atât era de absorbită de semnele mele asemănătoare cuneiformelor.

– Baptiste este reprezentantul neoficial al lui Mwangaza la Londra, mi-a răspuns ea, înapoindu-mi blocnotesul.

Încă mă gândeam la rolul unui Baptiste în viața ei, când Hannah a scos un țipăt de spaimă, primul și ultimul pe care l-am auzit vreodată din partea ei. Ținea în mână plicul conținând cei șase mii de dolari în bancnote pe care încă nu îi schimbasem în lire, și am citit imediat acuzația din privirea ei.

– Hannah, nu i-am furat! I-am câștigat prin muncă. Serios!

– Serios?

– Da, cel puțin din punct de vedere legal. Bani mi-au fost dați de... – era cât pe ce să spun: guvernul britanic, însă, de dragul domnului Anderson, m-am răzgândit – clienții pentru care am lucrat în cursul weekendului. Chiar dacă, în mare, reușisem să-i alung suspiciunile, ele au renăscut la vederea cărților de vizită ale lui Brian Sinclair, pe care le lăsasem pe placa de marmură a șemineului.

– Brian e un prieten, am asigurat-o eu cu un sentiment evident de vinovăție. Cineva pe care-l cunoaștem amândoi, de fapt. O să-ți povestesc mai târziu despre el.

Am văzut din capul locului că nu reușisem să o conving și aproape că mă hotărâsem să dau în vileag toată povestea, atunci și acolo – spunându-i despre domnul Anderson, despre insulă, despre Philip, Maxie, Haj, Anton, Benny, Spider și iar despre Haj –, însă ea a părut cuprinsă de oboseală, de parcă ar fi auzit tot ce putea afla într-o singură sesiune. De aceea, în loc să mă asalteze cu întrebări, ostenita asistentă de noapte s-a întins complet îmbrăcată pe marginea patului și a adormit, lucru ce m-a uimit, cu atât mai mult cu cât zâmbetul întipărit pe față a refuzat să îi dispară. Dornic să-i urmez exemplul, am închis și eu ochii, întrebându-mă cum Dumnezeu aveam să-i explic faptul

că devenisem, fără voie, complice la o lovitură militară împotriva patriei ei. Baptiste, am repetat în sinea mea. Nu-mi trecuse prin minte că admirația ei față de Mwangaza se extindea și la unii membri ai organizației acestuia. În ciuda stării mele de epuizare, natura trebuie că-mi sărise în ajutor, pentru că, atunci când m-am trezit, purtam încă blugi și cămașă, dar Hannah stătea goală în brațele mele.

Ca și fratele Michael, de altfel, nu sunt adeptul lucrurilor explicate până la capăt. După părerea lui, actele de iubire erau la fel de intime ca și rugăciunile și așa trebuiau să rămână. Așadar, nu voi insista asupra extazului trăit la reîntâlnirea noastră fizică petrecută în nevinovăția primelor raze de soare, care se strecurau prin ferestrele boltite pe plapuma multicoloră de pe patul doamnei Hakim. Hannah te *ascultă*. Nu eram obișnuit cu oameni care să facă asta. În starea mea de emoție și de anticipare, mă temusem că ea se va arăta caustică ori de-a dreptul neîncrezătoare. Dar de fapt mă gândisem la Penelope, nu la Hannah. Adevărat, din când în când – de exemplu, atunci când m-am văzut silit să o deziluzionez în legătură cu Mwangaza –, câteva lacrimi s-au rostogolit pe obraji ei și s-au prelins ca niște broboane pe fața de pernă a doamnei Hakim, dar tot timpul a fost preocupată de trista mea soartă. În urmă cu două zile, mă mirasem de delicatețea cu care îl anunțase pe un bărbat că avea să moară, iar eu mă hotărâsem să dau o replică acelei scene la care asistasem, însă îmi lipseau atât priceperea, cât și atitudinea rezervată. După ce am început să vorbesc, am cedat nevoii de a-i spune totul dintr-odată. Faptul că, în ciuda calității mele de angajat cu program redus, eram un funcționar îndoctrinat al atotputernicului Serviciu Secret britanic a lăsat-o fără replică.

– Și chiar le ești credincios acestor oameni, Salvo?

Vorbeam englezește, astfel că ea îmi pusese întrebarea tot în engleză.

– Hannah, mereu am încercat să fiu credincios. Și mă voi strădui să rămân astfel, i-am răspuns, iar ea a părut să înțeleagă și acest aspect.

Încolăcită în jurul meu ca un copil somnoros, s-a arătat entuziasmată de călătoria mea fermecată din apartamentul din podul aflat în South Audley Square până la palatul poleit din Berkeley Square, de plimbarea mea cu elicopterul și de zborul misterios până pe o insulă fără nume din nord. În timp ce i-am prezentat lorzii războinici, i-am urmărit chipul traversând trei anotimpuri în tot atâtea clipe: furie întunecată față de ticăloșia lui Franco, omul cu piciorul beteag, animat de dorința de luptă, și tristețe pentru Dieudonné, cel lovit de SIDA. Abia după ce l-am descris pe revoltătorul Haj, băiat educat în

Franța, deschis la orice și proprietar de cluburi de noapte, m-am trezit confruntat de fata Misiunii Penticostale, care se și îmbrăcase corespunzător.

– Proprietarii de cluburi de noapte sunt niște ticăloși, Salvo! Era imposibil ca Haj să fie altfel. Așa se comportă tânăra elită din Kivu în zilele noastre. Poartă ochelari de soare negri și conduc automobile cu tracțiune integrală, se uită la filme porno împreună cu prietenii. Luc, tatăl lui, are o reputație proastă în Goma, nu mă jenez să ți-o spun. Un individ care face politică în folos personal, nu pentru popor. După aceea, s-a încruntat atunci când, fără să vrea, și-a schimbat verdictul. Cu toate astea, trebuie să acceptăm ideea că, în prezent, în Congo nu este posibil să faci bani fără să te dovedești un ticălos. Măcar priceperea lui trebuie admirată...

Observând expresia de pe fața mea, a tăcut și m-a examinat cu un aer gânditor. Iar când Hannah procedează astfel, nu este ușor să-ți păstrezi securitatea personală.

– Când vorbești despre acest Haj, vocea ți se schimbă într-un anumit fel. Simți ceva deosebit pentru el?

– Am avut sentimente speciale față de toți, i-am răspuns eu evaziv.

– Atunci, de ce acest Haj este deosebit? Pentru că a suferit influențele culturii occidentale?

– L-am dezamăgit.

– Cum, Salvo? Nu te cred! Poate că te-ai trădat pe tine însuși. Și nu este același lucru.

– L-au torturat.

– Pe Haj?

– Cu un dispozitiv electric. A urlat. Apoi le-a spus tot ce voiau să afle. Atunci s-a vândut.

Ea a închis și a deschis ochii.

– Și tu ai ascultat toate astea?

– Nu trebuia. Dar așa s-a întâmplat.

– Și l-ai înregistrat?

– Alții au făcut-o.

– În timp ce era torturat?

– Era vorba despre înregistrări de arhivă. De documentare, nu operative.

– Și le avem? A sărit din pat și s-a dus țintă la masa din dreptul ferestrei. Asta?

– Nu.

– Atunci asta? Văzându-mi fața, a lăsat caseta înapoi pe tăblie s-a întors în pat, așezându-se lângă mine. După ce mâncăm, vreau să ascultăm caseta. Bine?

– Bine, am răspuns eu.

Însă, înainte de a mânca, avea nevoie de niște haine, pe care a trebuit să le aducă de la cămin, astfel că am rămas singur cu gândurile mele vreme de o oră. Am crezut că nu avea să se întoarcă. Descoperise că înnebunisem și avea dreptate. Se dusesse la Baptiste. Pașii aceia, care urcă treptele, nu sunt ai lui Hannah, ci ai doamnei Hakim. Însă doamna Hakim cântărește binișor peste 80 de kilograme, în vreme ce Hannah este o silfidă.

Îmi povestește despre fiul ei, Noah. Mănâncă pizza, pe care o ține într-o mână, iar cu cealaltă mă ține de braț, și-mi vorbește în swahili despre Noah. Prima oară când am fost împreună mi-a vorbit cu sfială despre el. Acum simte că trebuie să-mi destăinuie totul despre băiat, cum s-a întâmplat și ce reprezintă pentru ea. Noah este copilul născut din dragoste – „doar că, Salvo, crede-mă, nici vorbă de iubire, nicidecum“.

– Când tata m-a trimis din Kivu în Uganda, ca să fac școala de asistente medicale, m-am îndrăgostit de un student la medicină. Când am rămas însărcinată, mi-a spus că era căsătorit. Altei fete cu care se culca i-a zis că era homosexual.

Avea șaisprezece ani și, în loc să se îngrășe din cauza sarcinii, a pierdut șase kilograme, după care și-a făcut curaj pentru a merge la testarea HIV. Rezultatul a fost negativ. Astăzi, dacă apare ceva neplăcut, acționează imediat, ca să reducă timpul de așteptare. A născut, iar mătușa ei a ajutat-o să-și crească fiul până și-a terminat pregătirea. Toți studenții și tinerii doctori voiau să se culce cu ea, însă a evitat orice legături până m-a întâlnit pe mine.

Izbucnește în râs.

– Și uită-te la tine, Salvo! Și tu ești căsătorit!

– Nu mai sunt, spun eu.

Râde și clatină din cap, apoi ia o gură din vinul roșu al casei, care, suntem amândoi de acord, este cea mai nenorocită poșircă pe care am băut-o vreodată.

– E mai prost decât ce ni se bagă pe gât la petrecerea anuală a spitalului, crede-mă, Salvo!

– Dar nu întrece chiantiul de tărie ucigătoare al lui Giancarlo, o contrazic eu, și îmi fac timp ca să-i povestesc despre micuțul domn curajos de la Trattoria Bella Vista din Battersea Park Road.

La doi ani după nașterea lui Noah, Hannah a terminat școala. A ajuns asistentă principală, a învățat singură engleză și s-a dus la biserică de trei ori pe săptămână.

– Mai faci asta și acum, Hannah?

– Puțin.

Tinerii doctori spun că Dumnezeu nu este compatibil cu știința, iar în rezerve, sincer vorbind, vede puține semne ale prezenței Lui. Asta n-o împiedică însă să se roage pentru Noah sau să le dea o mână de ajutor puștilor, cum îi numește ea, de la Școala Duminicală, în cadrul bisericii din North London unde, cu puțină credință ce i-a mai rămas, merge să se închine.

Hannah se mândrește că face parte din populația nande și este îndreptățită să fie astfel, întrucât cei din neamul nande sunt recunoscuți pentru spiritul lor întreprinzător. A sosit în Anglia printr-o agenție când avea douăzeci și trei de ani, îmi spune ea, în timp ce bea cafea și încă un pahar de vin roșu și prost. Mi-a mai povestit asta, dar în jocul nostru, dacă lași un subiect baltă, trebuie să-l reiei de la început. Englezii nu s-au purtat rău, dar cei de la agenție au tratat-o ca pe un rahat, ăsta fiind primul cuvânt obscen pe care am auzit-o rostindu-l. Îl lăsase pe Noah în Uganda, la mătușa ei, lucru care i-a frânt inima, însă cu ajutorul unei prezicătoare din Entebbe își descoperise destinul în viață, ceea ce echivala cu îmbunătățirea practicilor și tehnologiilor medicale moderne și trimiterea de bani acasă pentru Noah. După ce va învăța destule și va economisi îndeajuns, se va întoarce în Kivu pentru a trăi alături de el.

La început când a ajuns în Anglia, îl visa pe Noah în fiecare noapte. Discuțiile la telefon cu el o tulburau mereu, până când și-a stabilit un program de conversații telefonice o dată pe săptămână, la o oră când tarifele sunt reduse. Agenția nu i-a spus că va trebui să urmeze un curs de adaptare, în care a investit toate economiile, ori că va trebui să urce din nou toate treptele până va ajunge să fie asistentă. Nigerienele cu care împărțea un apartament nu au plătit chiria, iar într-o bună zi proprietarul le-a azvârlit pe toate în stradă, inclusiv pe Hannah. Ca să fie promovată, trebuise să fie de două ori mai bună decât concurențele ei albe, și să muncească de două ori mai mult. Însă, cu ajutorul lui Dumnezeu, ori, așa cum mi se părea mai firesc, ca urmare a eforturilor ei eroice, a reușit. De două ori pe săptămână participă la un curs pe tema procedurilor chirurgicale simple pentru țările sărace. Ar fi trebuit să fie la curs și în seara asta, dar va recupera. Este o diplomă pe care și-a promis să o obțină înainte de a-și relua viața alături de Noah.

A lăsat la sfârșit partea cea mai importantă. A convins-o pe matroană să-i îngăduie să-și ia concediu fără plată o săptămână, ceea ce îi va permite să-și însoțească puștii de la Școala Duminicală într-o excursie de două zile la mare.

– Și ai cerut acest concediu doar pentru copiii de la Școala Duminicală? am întrebat-o eu cu oarecare speranță.

A respins cu desăvârșire ideea. Să-și ia un concediu de o săptămână în nădejdea palidă că nu știu ce interpret frunză-n vânt își va respecta promisiunile? Ridicol!

Am făcut cafea și am plătit nota din dolarii lui Maxie, transformați în lire. Peste un minut va veni vremea să mergem acasă la domnul Hakim. Hannah mi-a luat o mână, îmi examinează palma și, gânditoare, îmi urmărește liniile cu unghia.

– O să trăiesc o veșnicie? o întreb.

Clatină din cap în semn că nu și continuă să-mi examineze palma rămasă prizonieră între degetele ei. Erau cinci, murmură ea în swahili. Nu chiar nepoate. Verișoare. Dar le socotește și acum nepoate. Fiicele mătușii care a îngrijit-o pe ea în Uganda și care se ocupă acum de Noah. Toți copiii mătușii. N-a născut nici un băiat. Aveau vârste cuprinse între șase și șaisprezece ani. Le recită numele, toate luate din Biblie. Ține ochii plecați, vorbind palmei mele, iar glasul i-a devenit plat, cu o singură tonalitate.

– Mergeau spre casă. Unchiul meu și fetele, în cele mai bune haine ale lor. Fuseseră la biserică și erau copleșite de atâtea rugăciuni. Mătușa mea nu se simțise bine și rămăsese în pat. Niște băieți s-au apropiat de ei. Intera-hamwe de peste graniță, din Rwanda, drogați de nu mai știau de ei și căutând să se distreze. L-au acuzat pe unchiul meu că ar fi spion tutsi, au tăiat tendoanele de la picioarele fetelor, le-au violat și le-au azvârlit în fluviu, cântând *Unt! Unt!* în timp ce ele se înecau. În felul acela, tinerii voiseră să spună că vor face unt din toată populația de origine tutsi.

– Și ce i-au făcut unchiului tău? o întreb, cu toate că ea evită să mă privească.

– L-au legat de un copac. L-au silit să vadă tot. L-au lăsat în viață ca să poată povesti sătenilor.

Într-un fel de reciprocitate, îi povestesc despre tatăl meu și despre stâlpul la care a fost biciuit. Nu am mai spus nimănui despre asta, doar fratelui Michael. Mergem pe jos spre casă și auzim cum Haj este torturat.

Stă dreaptă de cealaltă parte a încăperii, cât mai departe de mine. A adoptat chipul oficial de asistentă medicală. Expresia rămâne ca înghețată. Chiar

dacă Haj urlă, Tabizi răcnește și-l invită să vorbească, Benny și Anton fac ce se pricep mai bine cu ceea ce Spider le-a pregătit îndatoritor din ce a găsit prin cutia de scule. Hannah rămâne la fel de impasibilă ca un judecător, care nu se uită la nimeni, cu atât mai puțin la mine. Când Haj își varsă disprețul față de Tabizi și de Mwangaza pentru că au încheiat un târg murdar cu cei din Kinshasa, Hannah abia dacă se clintește. Când Anton și Benny îl spală la duș, ea scoate o exclamație înăbușită de dezgust, dar asta nu se vede pe fața ei. Când Philip apare în scenă și se apucă să-l ia pe Haj cu vorbe dulci și cu argumente, îmi dau seama că ea a trăit fiecare clipă de durere a lui Haj, de parcă s-ar fi aflat la patul lui ca să-i dea îngrijiri. Iar când Haj cere trei milioane de dolari pentru a-și vinde țara, mă aștept ca Hannah să se arate măcar indignată, însă ea își coboară ochii și clatină din cap în semn de milă și de înțelegere.

– Sărmanul băiat, murmură ea. I-au ucis spiritul.

Moment în care, dorind să o scutesc de batjocura finală, mă pregătesc să opresc banda, însă ea mă împiedică.

– De aici mai departe, e doar un soi de cântec. Haj încearcă să-și facă viața mai ușoară. Și nu poate, îi explic eu cu blândețe.

Cu toate astea, la insistențele ei, las banda să se deruleze, începând cu turul făcut de Haj prin salonul lui Mwangaza și sfârșind cu plescăitul tălpilor pantofilor din piele de crocodil, când trece sfidător pe alee spre apartamentul rezervat oaspeților.

– Încă o dată, spune ea poruncitor.

Așa se face că pun banda din nou, iar după asta, multă vreme, ea rămâne nemișcată.

– Își târâie un picior, ai auzit asta? Poate i-au afectat inima.

– Nu, Hannah, n-am observat să târâie un picior.

Opresc banda, însă ea tot nu se clintește.

– Știi cântecul acela? mă întreabă ea.

– Seamănă cu toate cântecele pe care le știam.

– Și atunci de ce îl cântă?

– Ca să-și facă puțin curaj, așa cred.

– Poate vrea să-ți dea ție curaj.

– Tot ce se poate, admit eu.

Hannah este practică. Dacă are de rezolvat o problemă, merge până la cauză și pornește de acolo. Eu îl am pe fratele Michael, iar ea, pe sora Imogène. La școala misiunii ei, Imogène a învățat-o tot ce știa. Când era gravidă, Imogène i-a trimis scrisori de mângâiere. Legea lui Imogène

care, după părerea lui Hannah, nu trebuie uitată, susține că, întrucât în izolare nu apar probleme, trebuie mai întâi să o descompunem în componentele ei de bază, iar apoi să abordăm fiecare componentă pe rând. Abia după ce facem asta temeinic – și doar atunci – Dumnezeu are să ne îndrume pe calea cea bună. Având în vedere că acesta era un *modus operandi* pentru Hannah, atât în activitate, cât și în viață, în general, nu aș putea ridica obiecții față de interogatoriul oarecum brutal la care, în ciuda blândetii și a mângâierilor liniștitoare, mă supune acum, folosind limba franceză pentru a clarifica lucrurile.

– Cum și când ai furat casetele și blocnotesurile, Salvo?

Am descris ultima mea coborâre în camera cazanului, apariția-surpriză a lui Philip și cum am scăpat ca prin urechile acului.

– La întoarcere, nu s-a uitat nimeni bănuitor la tine și nu te-a întrebat ce ai în geantă?

– Nimeni.

– Ești sigur?

– Cât se poate de sigur.

– Cine mai știe că tu ai furat casetele?

Ezit. Dacă Philip a decis să revină în camera cazanului după plecarea echipei pentru a arunca încă o privire în sacul cu documente de distrus, atunci se știe. Dacă, la sosirea în Anglia, Spider și-a verificat casetele înainte de a fi predate la arhivă, se știe. Ori dacă cine le-a predat a hotărât să le verifice, atunci se știe. Nu sunt sigur de ce am ridicat tonul în acest punct al discuției, dar probabil că am făcut-o din dorința de autoapărare.

– Cu toate acestea, insist eu, apelând la stilul dramatic și impresionant al avocaților pentru care sunt obligat uneori să traduc în fața instanței, chiar dacă se știe ori nu, fără îndoială că, *din punct de vedere tehnic*, am încălcat grav legea păstrării secretelor de stat. Ori nu? Cu alte cuvinte, cât de *oficiale* sunt aceste secrete? Dacă eu nu exist, atunci probabil că nici secretele nu există. Cum ar putea un interpret inexistent să fie acuzat de furt de secrete inexistente, când el acționează în numele unui Sindicat fără nume și care, după cum susține acesta, nu există?

Însă Hannah, așa cum ar fi trebuit să bănuiesc, este mai puțin impresionată de oratoria mea de instanță.

– Salvo. Ai furat de la niște patroni puternici ceva prețios. Problema este când își vor da seama de asta, iar dacă te vor prinde, ce-ți vor face? Ai spus că peste două săptămâni vor ataca Bukavu. De unde știi asta?

– Mi-a spus Maxie. În avion, când veneam spre casă. Trebuie să pună mâna pe aeroport. Sâmbăta se joacă meciuri de fotbal. Mercenarii albi vor sosi cu un avion elvețian, cei de culoare se vor da drept o echipă de fotbal aflată în deplasare.

– Deci nu mai sunt două săptămâni, ci doar treisprezece zile.

– Da.

– Și, nu sigur, dar probabil, ești un om căutat.

– Presupun.

– Atunci trebuie să mergem la Baptiste.

Mă ia în brațe și o vreme uităm de toate în afară de noi doi.

Stăm întinși pe spate, amândoi privind tavanul, iar ea îmi povestește despre Baptiste. E un naționalist congolez care dorește cu patimă un Kivu unit și recent s-a întors de la Washington, unde a participat la un forum de studiu privind trezirea conștiinței africane. Rwandezii și-au trimis brutele să-l găsească și să-l lichideze, dar el este atât de inteligent, încât mereu i-a păcălit. Cunoaște toate grupările congoleze, inclusiv pe cele periculoase. În Europa, în America și în Kinshasa.

– Kinshasa, unde se află mogulii, sugerez eu.

– Da, Salvo. De unde provin bogătașii. Dar și mulți oameni buni și serioși ca Baptiste, cărora le pasă de Congo de Est și sunt pregătiți să riște pentru a ne apăra de dușmani și de exploatare.

Aș vrea să fiu, în mod necondiționat, de acord cu tot ce spune ea. Aș vrea să fiu la fel de congolez pe cât este ea. Însă șobolanul geloziei, cum obișnuia fratele Michael să spună, îmi ronțăie mădularele.

– Deci, chiar dacă știm că Mwangaza a încheiat un târg necinstit cu cei din Kinshasa, sugerez eu, ori a fost încheiat de Tabizi sau de oamenii lui, crezi că este bine să mergem la reprezentantul lui Mwangaza din Londra ca să-i spunem toată povestea? Atât de multă încredere ai în el?

Ea se așază într-un cot și se uită la mine de sus.

– Da, Salvo. Atât de mult mă încred în el. Dacă Baptiste aude ce am auzit și noi și socotește că Mwangaza este corupt, lucru pe care încă nu-l cred, atunci Baptiste, fiindcă este un om de onoare și visează pacea din Kivu la fel de mult ca și noi, va ști pe cine să avertizeze și cum să împiedice catastrofa care ne pândește.

Se întinde din nou pe spate și reluăm examinarea tavanului. Pun întrebarea inevitabilă:

– Cum l-ai cunoscut pe Baptiste?

– Grupul lui a organizat excursia cu autobuzul până la Birmingham. Este shi, la fel ca Mwangaza, și este normal că a văzut în el un bun conducător. Dar asta nu-l face să fie orb la slăbiciunile lui Mwangaza.

– Bineînțeles, o asigur eu.

– Și în ultima clipă, cu puțin înainte ca autobuzul să plece, s-a suit și mi-a ținut o cuvântare impresionantă despre perspectivele păcii și înțelegerii etnice pentru Kivu.

– Ție, personal? întreb eu.

– Da, Salvo. Mie, personal. Din cele treizeci și șase de persoane aflate în autocar, mi-a vorbit doar mie. Iar eu eram goală pușcă.

Prima ei obiecție față de campionul meu favorit, lordul Brinkley, a fost atât de îndârjită, încât totul mi-a mirosit a fundamentalism gen sora Imogène.

– Dar, Salvo. Dacă niște ticăloși ne atrag în război și ne jefuiesc bogățiile, cum poți stabili grade de vinovăție? Toți sunt la fel de răi, pentru că sunt amestecați și complici în aceeași acțiune?

– Dar Brinkley nu este precum ceilalți, i-am răspuns eu răbdător. El este o figură de marcă, la fel ca Mwangaza. El este tipul de om în spatele căruia mărșăluiesc ceilalți când se pun pe furat.

– Tot el este și omul care a putut spune „da“.

– Întocmai. Și este omul care și-a exprimat șocul și revolta morală, dacă mai ții minte. Și, practic, l-a acuzat pe Philip de joc dublu. Iar ca argument convingător: Dacă el este cel care, ridicând receptorul telefonului, poate spune „da“, tot el ar putea să spună și „nu“.

Insistând în continuare să-mi susțin punctul de vedere, m-am bizuit pe experiența mea, căpătată în lumea corporatistă. Observasem de nenumărate ori, am spus eu, că oamenii de la cârmă erau atât de preocupați de obținerea de fonduri și de urmărirea variațiilor pieței, încât nu aveau habar ce se făcea în numele lor. Și curând ea a început să mă aprobe, știind că la urma urmelor existau domenii în care cunoștințele mele le depășeau pe ale ei. Argumetând în continuare, i-am adus aminte de discuția mea cu Brinkley în casa din Berkeley Square:

– Ce s-a întâmplat când i-am menționat numele domnului Anderson? Nici măcar nu auzise de el!

Am încheiat, așteptând reacția ei și sperând sincer că răspunsul nu va fi o nouă trimitere la Baptiste. În cele din urmă, i-am arătat scrisoarea mea, prin care mi se mulțumea pentru sprijin: „Dragă Bruno“, semnată, „Al tău, ca întotdeauna, Jack“. Nici măcar asta nu a făcut-o să renunțe cu totul.

– Dacă Sindicatul este anonim, cum de-l folosesc pe Brinkley ca figură emblematică? Și pentru că nu i-am putut răspunde mulțumitor: Dacă ții să te duci la cineva dintre ai tăi, măcar du-te la domnul Anderson, în care ai încredere. Spune-i versiunea ta și lasă-te la mila lui.

Dar am reușit încă o dată să dejoc manevra ei, de astă dată datorită cunoștințelor mele despre lumea secretelor.

– Anderson s-a spălat pe mâini în ce mă privește încă înainte de a părăsi apartamentul lui conspirativ. Operațiunea era neoficială, iar *eu* nu existam ca persoană sub nume real. Îți închipui că va confirma existența mea după ce o să-i spun că toată afacerea a fost o înșelătorie?

Stând alături în fața laptopului meu, am început să căutăm. Website-ul lordului Brinkley nu preciza vreo adresă. Cei care doreau să-i scrie trebuiau să se adreseze Camerei Lorzilor. Articolele decupate de mine din ziare ne-au ajutat. Jack era căsătorit cu o anume Lady Kitty, o moștenitoare din lumea aristocrației, care participa la acțiuni caritabile în folosul nevoiașilor Marii Britanii, ceea ce a încântat-o pe Hannah. Iar Lady Kitty avea website. Acolo am găsit enumerate societățile de caritate care se bucurau de patronajul ei, și adrese la care donatorii puteau trimite cecuri, plus un anunț referitor la cafeaua oferită de ea joi, *At Home*, unde binefăcătorii puteau participa exclusiv prin programare făcută din timp. *At Home* fiind Knightsbridge, inima triumphiului de aur al Londrei.

S-a mai scurs o oră. Sunt treaz, și mintea-mi este extrem de limpede. Hannah, obișnuită să doarmă oricând i se ivește prilejul, nu se clintește. Îmbrăcându-mi în tăcere cămașa și pantalonii, îmi iau telefonul mobil și cobor în salonul pentru oaspeți, unde doamna Hakim strânge resturile dejunului. După schimbul obligatoriu de platitudini, mă retrag în grădinița care se află în canionul format de înaltele clădiri cenușii. Am o presimțire, pe care instructorii de la cursul de o zi ar numi-o *rutele comerciale* ale lui Penelope. După înfierbântatul sfârșit de săptămână petrecut cu Thorne, ea va trebui să treacă pe la Norfolk Mansions pentru un tratament de dimineață, după care poate da piept cu problemele unei săptămâni de muncă. Cele mai reușite convorbiri telefonice le are din taxiurile plătite de redacție. Ca toți jurnaliștii buni, s-a gândit mult la fraza de deschidere.

– Să te ia dracu', Salvo, dragul meu! Dacă mai așteptai o săptămână, te-aș fi scutit chiar eu de deranj! N-o să te întreb unde ți-ai petrecut weekendul, după ce m-ai făcut de râs în fața patronului. Sper ca femeia aceea măcar să

merite, Salvo. Sau e vorba despre un el? Fergus a spus că se teme să intre în aceeași baie cu tine...

Am revenit în dormitor. Am găsit-o pe Hannah cum o lăsasem. În arșița verii, cearșaful prins între coapse, ca un vâl aranjat de un pictor, îi acoperea un sân.

– Unde-ai fost?

– În grădină. Ca să divorțez.

15

Foarte fermă, Hannah mă convinsese să nu duc casetele și blocnotesurile în casa familiei Brinkley. Și cum s-a arătat la fel de hotărâtă să mă conducă până la ușa casei și să aștepte până ieșeam, am ajuns la un compromis: ea va rămâne cu bunurile furate de mine într-o cafenea din apropiere, iar eu o voi suna pe mobil când voi considera că e momentul potrivit, după care Hannah le va lăsa, fără să atragă atenția, la intrare și va reveni la cafenea pentru a mă aștepta.

Era luni, ora cinci după-amiază, când am ieșit din casa domnului Hakim și, cu circumspecția de rigoare, ne-am urcat într-un autobuz care mergea spre stația de metrou din Finchley Road. Până la supravegherea de pe trotuarul de de partea cealaltă a terasei cu linii frumos desenate din fața casei Knightsbridge, s-a făcut ora șase, iar până când i-am găsit lui Hannah un loc la o masă de la fereastra cafenelei a trecut de șase și douăzeci. În autobuz, Hannah își mai pierduse din încredere, spre deosebire de mine, care devenisem mai optimist și nerăbdător.

– Peste câteva ore vom lăsa necazurile în urmă, am asigurat-o eu, masând-o pe spate din dorința de a o ajuta să se relaxeze, însă singura ei reacție a fost promisiunea că se va ruga pentru mine.

Apropiindu-mă de casa-țintă, mi s-a oferit șansa de a coborî în subsolul marcat cu tăblița LIVRĂRI sau de a urca scările către ușa încadrată de piloni, care avea un clopoțel vechi, cu șnur. Am preferat a doua variantă. Ușa mi-a fost deschisă de o femeie de origine latino-americană purtând o uniformă neagră, care avea guler și șorțuleț alb.

– Aș dori să discut cu lordul Brinkley, vă rog, am spus eu, imitând tonul imperios al clienților mei din partea de sus a pieței.

– E birou.

– Dar cu Lady Kitty? am întrebat blocând ușa cu o mână, iar cu cealaltă scoțând cartea de vizită pe numele lui Brian Sinclair. Sub pseudonim, scrisesem: BRUNO SALVADOR. Iar pe spate: INTERPRET SINDICAT.

– Nu venit, mi-a răspuns menajera, pe un glas poruncitor, și de astă dată a reușit să trântască ușa, închizând-o, pentru ca la câteva secunde după aceea să fie deschisă de Lady Kitty.

Fără să-și trădeze vârsta, la fel ca orice doamnă din înalta societate, Lady Kitty purta o fustă scurtă, o centură Gucci și avea părul drept vopsit blond-cenușiu. Între bijuteriile de cea mai bună calitate pe care le-am remarcat la încheieturile mâinilor ei, am identificat un minuscul ceas Cartier din aur de două culori. Picioarele albe ca mătasea erau încălțate cu pantofi italienești de o eleganță fără cusur. Ochii albaștri păreau a fi etern speriați, de parcă ar fi avut în față o viziune înfiorătoare.

– Vrei să discuți cu Brinkley, din câte am înțeles, m-a informat ea, iar privirea i s-a plimbat agitată între cartea de vizită și fața mea, de parcă ar fi încercat să-mi deseneze portretul.

– Am participat la o acțiune foarte importantă pentru dumnealui pe durata weekendului, i-am explicat eu și m-am oprit, neștiind sigur cât anume din respectiva activitate avea dreptul să cunoască.

– În *acest* weekend?

– Trebuie să discut cu dânsul. E vorba despre o chestiune personală.

– Nu era mai bine să telefonezi? m-a întrebat ea, mai uimită decât până atunci.

– Regret, dar nu. Am apelat la prevederile legii secretelor de stat: N-ar fi fost prudent, n-ar fi fost *sigur*, i-am explicat eu, lăsând deoparte amănuntele. În nici un caz la telefon. Nu avem voie.

– *Noi?*

– Oamenii care lucrăm pentru lordul Brinkley.

Am urcat într-un salon lung, cu pereți înalți, decorați în roșu, cu oglinzi având ramele aurite, parfumat de săculețele cu plante frumos mirositoare Willowbrook ale mătușii Imelda: potpuriu și miere.

– O să te rog să aștepți aici, m-a anunțat ea, conducându-mă într-o încăpere care era o copie a primeia. Ar trebui să sosească în curând. Știi să-ți pregătești ceva de băut? Te descurci tu. După aceea, citește ziarul lui sau vezi tu.

Rămas singur, am efectuat cu discreție o recunoaștere a locului în care mă aflam. Un birou vechi cu forme rotunjite, încuiat. Fotografii ale fiilor care

studiau la Eton și ale unor lideri din Africa Centrală. Un Mobutu sclipitor în uniformă de mareșal: „*Pour Jacques, mon ami fidèle, 1980*“. Ușa s-a deschis. Lady Kitty s-a apropiat de un dulap și a extras de acolo un shaker pentru cocktailuri din argint și un pahar.

– Tocmai m-a anunțat secretara lui, o mică neisprăvită, s-a plâns ea, mimând un accent proletar: „Jack e într-o ședință, *Kitty*“. Doamne, cât urăsc asta! Ce haz mai are să fii pair dacă toată lumea îți spune Jack? Și nu le poți reproșa asta, pentru că te dau în judecată și te târăsc prin tribunale. S-a așezat cu atenție pe brațul unei canapele, picior peste picior. I-am spus că e vorba despre o urgență. Adevărat?

– Nu, dacă intervenim la timp, i-am răspuns pe un ton de consolare.

– A, vom interveni! Brinkley e îngrozitor de priceput la așa ceva. Să rezolve orice, la orice oră. Cine-i Maxie?

Există situații în viața unui agent secret, chiar și cu program redus, când doar o simplă minciună nu este de ajuns.

– N-am auzit de Maxie.

– Sigur ai auzit, altfel nu ți-ar fi apărut pe față expresia asta ridicolă. În fine, eu îl cunosc, chiar dacă tu ai auzit ori nu de el. Apoi și-a netezit bluza de firmă peste bust. Așa cum e, sărmanul de el... Ești căsătorit, Bruno?

Să dau încă un răspuns negativ? Ori să rămân cât mai aproape de adevăr, atât cât permit măsurile de securitate?

– Da, sigur că sunt.

„Cu Hannah, nu cu Penelope.“

– Și ai o groază de copii minunați?

– Regret, încă nu...

„Cu excepția lui Noah.“

– Dar vei avea. La vremea potrivită. Te străduiești zi și noapte. Soția lucrează?

– Desigur.

– Din greu?

– Foarte.

– Sărmana de ea! A reușit să vină cu tine în acest weekend, cât ai descâlțit lucrurile pentru Brinkley?

– N-am avut parte de un asemenea weekend, i-am răspuns, silindu-mă să alung din minte imaginea lui Hannah stând goală în camera cazanului.

– Philip a fost și el acolo?

– Philip?

– Da, Philip. Și nu mai fi atât de rigid.

– Regret, dar nu cunosc nici un Philip.

– Ba îl cunoști! E stăpânul vostru. Până și Brinkley îi mănâncă din palmă.

Asta fiind problema lui Brinkley, am gândit eu, recunoscător că măcar o parte din așteptările mele se confirmau.

– Și acest Philip nu lasă *niciodată* mesaje. Nici unul dintre voi nu face asta. „Spuneți-i că a telefonat Philip“, de parcă pe lume n-ar exista decât un singur Philip. Ia să văd, susții în continuare că nu-l cunoști?

– Am spus deja că nu.

– Așa ai zis, și acum ai roșit, ceea ce mi se pare foarte drăguț! Probabil că s-a dat la tine. Brinkley îl numește Regina¹ Africană. Ce limbi cunoști?

– Îmi pare rău, dar nu am permisiunea de a spune acest lucru.

Apoi, privirea i-a căzut pe geanta de umăr, pe care o așezasem pe podea.

– Ce cari în geanta aceea? Brinkley spune să-i verificăm pe toți cei care intră în casă. A instalat o grămadă de camere de televiziune cu circuit închis la ușa principală și de aceea își aduce femeile pe ușa din spate, ca nu cumva să se surprindă pe sine cât de neprevăzător a fost.

– Doar un casetofon, i-am răspuns și am ridicat geanta ca să i-l arăt.

– În ce scop?

– Pentru cazul în care nu aveți unul în casă.

– Am sosit, draga mea!

Ea îl auzise înaintea mea. Sărind în picioare, și-a ascuns paharul în dulap, a închis ușa, a folosit un spray de gură, aflat în buzunarul bluzei și, ca o școlăriță vinovată, a ajuns la ușa de intrare în salonul mare din doi pași.

– Îl cheamă *Bruno*, a rostit ea binedispusă către cel care se apropia cu pași apăsați. Îi cunoaște pe Maxie și pe Philip și susține că nu-i adevărat, e căsătorit cu o femeie care muncește din greu și vrea copii, dar mai târziu, și are un casetofon, pentru cazul că nu există vreunul în casa noastră.

Pentru mine, sosise momentul adevărului. Lady Kitty dispăruse, iar în fața mea rămăsese soțul ei, îmbrăcat într-un costum bleumarin elegant, la două rânduri, având o croială ce imita moda anilor treizeci, ultimul răcnet. La nici o sută de metri depărtare, Hannah aștepta apelul meu. Selectasem deja numărul ei pe mobil. În câteva minute, dacă totul mergea conform planului, urma să-i prezint lui Jack Brinkley dovada că, în contradicție cu ceea ce credea, avea să anuleze toate faptele bune pe care le făcuse pentru Africa

¹ În engleză, *queen* („regină“) înseamnă și homosexual efeminat.

în cursul întregii lui cariere politice. S-a uitat întâi la mine, apoi a privit cercetător la încăpere, după care m-a măsurat din nou.

– Asta e a dumitale?

Ținea cartea mea de vizită de un colț de parcă ar fi fost udă, și din ea picura ceva neplăcut.

– Da, domnule.

– Ești cine scrie aici?

– Sinclair, domnule. Însă doar oficial. Acesta a fost pseudonimul meu pe durata weekendului. M-ați recunoaște mai ușor după numele meu real, Bruno Salvador. Am purtat cândva o scurtă corespondență.

Hotărâsem să nu aduc vorba de felicitările lui de Crăciun, deoarece acestea nu fuseseră personalizate, însă mi-am dat seama că el își adusese aminte de scrisoarea mea de sprijin, pentru că a ridicat capul și, fiind un bărbat înalt, a procedat exact ca judecătorii: s-a uitat la mine de sus, peste marginea ochelarilor cu rame groase, ca să vadă pe cine avea în față.

– Bine, bine, să lăsăm deoparte asta, de acord, Salvador? Mi-a sugerat el și, după ce mi-a luat casetofonul și s-a convins că nu avea bandă, mi l-a înapoiat, ceea ce a echivalat cu o strângere de mână, etapă peste care sărisem.

Se instalase la biroul vechi, așezându-se pieziș pe scaun. Examina scrisoarea pe care mi-o trimisese, în care exista și un P.S. de mână, unde spunea că spera să ne putem întâlni într-o bună zi și – ce păcat că nu aveam reședința în circumscripția lui, cu două semne de exclamație, punctuație ce m-a făcut întotdeauna să zâmbesc. Din modul jovial în care a citit scrisoarea, ar fi putut fi corespondența lui, o scrisoare pe care era fericit să o primească. După ce a citit-o până la capăt, zâmbea în continuare. A așezat hârtia în fața lui pe tăblia biroului, dând de înțeles că poate va trebui să o examineze ceva mai târziu.

– Așadar, ce problemă anume te frământă, Salvador?

– Păi, de fapt, e problema dumneavoastră, Sir, dacă-mi permiteți. Eu am fost doar interpretul.

– A, serios? Și ce ai interpretat?

– Tot ce s-a spus acolo. Mai ales ce a spus Maxie. El nu vorbește nici o limbă. A, scuze, doar engleza! Iar Philip nu prea știe swahili. De aceea, eu am fost prins între focuri, ca să spun așa. A trebuit să echilibrez situația. Deasupra și dedesubtul liniei de plutire.

Am zâmbit descumpănit, pentru că nutrisem speranța că până în acel moment primise destul de multe aprecieri privind performanțele mele, care, însumate, valorau mult, indiferent dacă până la urmă ajunsesem probabil de

partea cui nu trebuia, lucru pe care țineam să i-l explic pentru a mă reabilita parțial în fața lui.

– *Linie de plutire?* Ce înseamnă asta?

– Sincer să fiu, asta a fost expresia lui Maxie, Sir. Nu a mea. Pentru perioadele cât aveam să stau în camera cazanului. Ca să ascult conversațiile dintre delegați în timpul pauzelor. Maxie a avut un specialist, pe nume Spider. Am făcut o pauză, pentru cazul în care numele ar fi sunat cunoscut pentru Brinkley, dar se pare că mă înșelasem. Spider este un adevărat specialist în interceptări. A avut la dispoziție doar echipamente vechi de cine știe când, și a trebuit să facă funcționabil sistemul în ultima clipă. Un soi de trusă de montaje pentru amatori. Dar nu cred că ați avut cunoștință despre asta.

– Cunoștință, despre *ce* anume?

Am luat-o de la capăt. Nu avea nici un rost să ascund ceva. Era chiar mai rău decât mă temusem. Philip nu-i spusese nici măcar o frântură din cele întâmplare.

– Sir, toată insula a fost înțesată de microfoane. Până și chioșcul de pe culmea unei movile. Imediat ce simțea că s-a atins un punct critic al negocierilor, Philip cerea câte o pauză, iar eu coboram în sala cazanului și trăgeam cu urechea, transmițându-i informații esențiale lui Sam, care stătea sus, și în felul ăsta Philip și Maxie știau tot ce se întâmplase atunci când tratativele se reluau. În plus, avea timp să primească recomandări din partea Sindicatului și a prietenilor lui Philip prin satelit, ori de câte ori a avut nevoie. Motiv pentru care ne-am concentrat asupra lui Haj. Adică el. Mă refer la Philip. Da, presupun că asta s-a făcut cu ajutorul lui Tabizi. Eu n-am fost decât un instrument neștiutor.

– Dar cine e *Haj*, dacă-mi permiți?

Asta m-a șocat; părea real. Așa cum anticipasem, lordul Brinkley nu avea habar de ceea ce se petrecuse sub auspiciile lui – nici măcar de rolul lui de singur om care putea spune „da“.

– Haj a fost unul dintre delegați, Sir, am spus eu, optând pentru o abordare ceva mai delicată. Au fost trei invitați. Doi șefi ai milițiilor – căpetenii războinice, dacă vreți – și Haj. El este acela care v-a făcut o gaură de trei milioane de dolari, i-am reamintit eu, cu un surâs trist, pe care am avut impresia că l-a înțeles deplin: era normal, având în vedere indignarea lui din timpul convorbirii telefonice prin satelit.

– Ceilalți doi șefi fiind cine? a întrebat el, încă nedumerit.

– Franco, din tribul mai mai, și Dieudonné, care e de origine munyamulenge. Haj nu are la dispoziție o miliție, dar poate oricând să mobilizeze

oameni. Face afaceri cu substanțe minerale în Bukavu, deține fabrici de bere și câteva hoteluri și cluburi de noapte, iar tatăl său, Luc, este un mare om de afaceri din Goma. A, dar știți toate astea, nu-i așa?

A clătinat din cap și a zâmbit într-un fel care mi-a sugerat că începusem să ne înțelegem. În mod normal, ar fi trebuit să apese deja un buton de pe birou ca să cheme pe vreunul dintre angajații lui mai lipsiți de noroc pentru a ne aduce câte ceva ca să ne răcorim, dar, cum el nu lăsa impresia că va face așa ceva, ci dimpotrivă, își împreunase mâinile sub bărbie, așa cum procedează cineva care se pregătește să asculte o poveste lungă, am decis să încep de la capăt, așa cum făcusem și în fața lui Hannah, optând pentru o versiune mai concentrată și cu mai puține preocupări pentru sensibilitățile distinsului meu auditoriu. Dar am fost prea expeditiv probabil, după cum am început să mă tem atunci când am ajuns la momentul cumplit al adevărului despre tratamentul care i se aplicase lui Haj.

– Și unde ajungem astfel, după părerea dumitale? m-a întrebat el, arborând același zâmbet aparent sincer. Salvador, ce propui, în ultimă instanță? Să mergem la prim-ministru? La președintele Statelor Unite, la Uniunea Africană? Ori la toate?

Mi-am îngăduit un hohot consolator de râs.

– Oh, nu cred că trebuie să mergem atât de departe, serios!

– Mă simt ușurat!

– Cred că trebuie să sistăm imediat proiectul și să ne asigurăm de acest lucru. Mai avem douăsprezece zile până la data stabilită pentru intervenție, timp suficient. Trebuie stopat planul de război, iar Mwangaza trebuie să fie oprit până când va putea găsi aliați cu o moralitate corespunzătoare – precum a dumneavoastră, Sir – și anularea acelui contract...

– A, există și un *contract*?

– Bineînțeles! Ba chiar unul cam dubios, dacă-mi permiteți, Sir. Redactat de *monsieur* Jasper Albin din Besançon – la care ați mai apelat în trecut, și pe care oamenii dumneavoastră vor decide să-l mai folosească și în alte ocazii – și redat în swahili de nimeni altul decât modesta mea persoană.

Începusem deja să mă ambalez. Presupun că mi se urcase la cap ideea potrivit căreia eu și Hannah aveam să ieșim în orice clipă din ascunzătoare pentru a duce o viață normală.

– Nu ai cumva la tine un exemplar al acestui contract?

– Nu, dar l-am văzut, evident. Și am reținut anumite porțiuni din el, lucru care pentru mine este – cum să spun – un reflex, ca să fiu sincer.

– Și ce te face să crezi că este *dubios*?

– Este fals. Eu am mai văzut contracte. Dar acesta este ipotetic. Susține că se referă la probleme de agricultură, dar, de fapt, se referă la furnizarea de arme și de *matériel* pentru declanșarea unui război local. Dar cine a mai auzit de un război de mici proporții în Congo? Este ca și cum o femeie ar spune că este *puțin* gravidă, am îndrăznit eu, citându-l pe Haj, și m-am simțit încurajat de zâmbetul de cunosător al gazdei mele. Iar profiturile obținute prin vânzarea substanțelor minerale – așa-zisii bani ai poporului – reprezintă o șarlatanie în toată regula, am continuat eu. O fraudă, mai precis. Poporul nu va primi absolut nimic. Nici o porțiune pentru popor, nici vorbă de profituri pentru altcineva în afară de Sindicatul dumneavoastră, de Mwangaza și de apropiații lui.

– Groaznic, a murmurat lordul Brinkley, clătinând din cap în semn de compătimire.

– Vă rog să nu mă înțelegeți greșit, Sir. Din multe puncte de vedere, Mwangaza este un bărbat de seamă. Dar este bătrân. Da, bătrân pentru o asemenea funcție, să-mi fie iertat. Arată deja ca o marionetă. Și s-a compromis atât de mult, încât nu văd cum ar mai putea ieși cu fața curată din aceste jocuri de culise. Îmi pare foarte rău, dar acesta este adevărul, Sir.

– Ăsta-i cel mai obișnuit lucru în astfel de jocuri.

După aceea, am analizat câteva exemple de lideri africani care dăduseră dovadă de măreție la începutul carierei politice, pentru ca, doar după câțiva ani, să treacă de partea răului, deși, în sinea mea, mă îndoiam că Mobutu, din fotografia din spatele lordului Brinkley, se încadrase vreodată în acea categorie. Mi-a trecut totuși prin minte că, dacă într-un târziu lordul Brinkley avea să considere firesc să mă recompenseze pentru intervenția mea oportună și, incidental, să mă păstreze alături de el, o slujbă în organizația condusă de el putea fi soluția pentru amândoi, deoarece, Dumnezeuule, aveau mare nevoie de cineva care să facă ordine și curățenie!

De aceea, următoarea lui întrebare m-a șocat.

– Și ești chiar sigur că m-ai văzut în seara aceea?

– La care seară vă referiți, Sir?

– Când spui tu că a fost. Vineri seara, am dreptate? Am pierdut firul. Zici că m-ai văzut vineri seara în Berkeley Square. Într-o casă.

– Da.

– Mai ții minte cum eram îmbrăcat?

– Haine elegante și comode. Pantaloni cafeniu-deschis, o jachetă moale din piele întoarsă, pantofi sport.

– Îți mai amintești ceva despre casă – în afară de număr, pe care n-ai reușit să-l reții ori l-ai uitat?

– Sigur. Totul.

– Descrie casa, te rog! Cu cuvintele tale.

Am început să vorbesc, dar am simțit că mi se învâртеște capul, fiindu-mi greu să schițez trăsăturile caracteristice, la cerere.

– Avea un hol foarte mare, cu o scară împărțită în două...

– *Despărțită?*

– ... și vulturi deasupra ușilor...

– Vulturi *vii*?

– Și mai erau și alte persoane în afară de dumneavoastră. Vă rog să nu mai spuneți că n-ați fost acolo, Sir! V-am și vorbit. V-am mulțumit pentru atitudinea dumneavoastră în problemele africane.

– Poți numi câteva dintre acele persoane?

Le-am numit, chiar dacă n-am făcut-o cu obișnuitul meu aplomb. Începusem să fierb, iar când mi se întâmplă asta, îmi vine greu să mă mai stăpânesc. Marele mogul corporatist cunoscut sub numele de Amiralul Nelson, din cauza peticului purtat peste un ochi: mi-am adus aminte numele. Celebrul prezentator TV specialist în lumea muzicii pop: știam și numele lui. Tânărul nobil cu centură, care deține o bună parte din West End. Fostul ministru de finanțe african, aflat în exil. Miliardarul indian din domeniul îmbrăcăminte. Prosperul proprietar de supermarketuri, care achiziționase recent unul dintre marile noastre cotidiene „din hobby“. Începusem să mă dezumflu, dar am continuat.

– A, și bărbatul căruia i-ați spus *Marcel*, Sir! am exclamat eu. Africanul pe care-l voiați alături atunci când ați dat telefonul acela tip conferință...

– Regina era acolo?

– Vă referiți la Philip? Bărbatul pe care-l numiți Regina Africană? Nu, nu a fost! În schimb, a fost Maxie. Philip n-a apărut decât pe insulă.

Nu avusesem intenția de a ridica vocea, dar așa se întâmplase, iar lordul Brinkley și-a coborât glasul.

– Aduci mereu vorba de *Philip* și *Maxie* de parcă aș fi prieten la cataramă cu aceste persoane, s-a plâns el. Nu-l cunosc pe nici unul din ei. N-am auzit de ei. Nu știu la cine te referi.

– Atunci de ce n-o întrebați pe soția dumneavoastră despre ei?

Pierdusem controlul. Nu poți descrie furia oarbă decât cuiva care a trăit personal acest sentiment. Există și simptome fizice. Înțepături ca de ac în buze, amețeală, astigmatism temporar, greață și incapacitatea de a distinge

culorile și obiectele din imediata apropiere. Și, s-ar cuveni să adaug, o nesigurantă în privința declarațiilor, în opoziție cu ce bolborosești, dar nu ai reușit să exprimi.

– Kitty! Deschisese larg ușa și răcnea. Trebuie să o întreb ceva pe soția mea. Vrei să vii un minut?

Lady Kitty a luat poziție de drepti ca o santinelă. Ochii ei albaștri, goliți de strălucirea de mai devreme, priveau la soțul ei.

– Draga mea Kitty! Două întrebări scurte. Nume. O să le rostesc și te rog să răspunzi pe loc, fără să te gândești. *Maxie*.

– N-am auzit de el. Nici pomeneală! Ultimul Max pe care l-am cunoscut a murit acum o mie de ani. Singurii care îi spuneau Maxie erau furnizorii.

– *Philip*. Prietenul nostru de față spune că eu îl numesc Regina Africană, lucru pe care-l consider drept insultător pentru amândoi, ca să fiu sincer.

Ea s-a încruntat și a dus un deget arătător la buză.

– Regret. Nici de Philip nu-mi amintesc. Cunosc o Philippa Perry-Onslow, dar e femeie, sau cel puțin așa susține ea.

– Și pentru că tot ești aici, draga mea. Vinerea trecută spre seară... La ce oră spui că s-a întâmplat?

– Cam pe la ora asta, am răspuns eu.

– Așadar, în urmă cu șaptezeci și două de ore, ca să fim mai exacti – vineri, a nu se uita, când în mod obișnuit mergem la țară, dar să lăsăm asta acum, fiindcă nu aș vrea să te influențez –, *unde eram?* S-a uitat, cu un gest ostentativ, la ceas. Șapte și zece. Gândește-te bine, te rog!

– În drum spre Marlborough, desigur.

– Unde mergeam?

– Să ne petrecem weekendul. Pentru ce altceva?

– Și ești dispusă să declari asta sub jurământ, dacă e nevoie? Pentru că îl avem pe tânărul de aici – foarte dotat, foarte fermecător, bine intenționat, sunt convins –, care face niște confuzii foarte grave, unele dintre ele foarte *primejdioase* pentru noi toți.

– Desigur că aș face-o, dragă! Nu fi ridicol!

– Și *cum* am mers până la Marlborough, dragă? Cu ce *mijloc de transport*?

– Cu automobilul, bineînțeles. Brinkley, despre ce este vorba?

– A condus Henry?

– Tu ai condus. Henry era liber.

– La ce oră am plecat, mai ții minte cumva?

– Of, dragă! Doar știi prea bine. Împachetasem și aveam totul gata încă de la trei, dar tu ai luat prânzul mai târziu, ca de obicei, de aceea am prins cea mai *cumplită* aglomerație pe șosea și n-am ajuns la conac decât la ora nouă, așa că am ratat cina.

– Și cine și-a petrecut weekendul cu noi?

– Gus și Tara. Că tare le place să trăiască pe spinarea altora! Ar cam fi vremea să ne ducă odată la Wilton's. Mereu promit că o să ne invite acolo, dar niciodată nu se țin de cuvânt, a explicat ea, întorcându-se către mine, sperând să găsească înțelegere.

Mă mai răcorisem între timp, însă privirea ei directă, lipsită de orice expresie a fost îndeajuns ca să iau din nou foc.

– Dar ați fost *acolo*! m-am răstit eu la el. M-am răsucit către soția lui: Am și dat mâna cu soțul dumneavoastră. Și era acolo și Maxie! Își închipuie că poate face bine în Kivu, dar nu va reuși. Nu se pricepe la planuri, e doar soldat. Au fost pe insulă și au plănuit un război pentru ca acest Sindicat să poată pune mâna pe coltan și să intre pe piață pentru a-l vinde sub preț, și l-au torturat pe Haj! Cu un dispozitiv electric, pe care l-a confecționat Spider. Pot dovedi asta.

Scăpasem porumbelul și nu-mi mai puteam lua vorbele îndărăt, dar măcar am avut înțelepciunea de a mă opri.

– Să dovedești, cum? m-a întrebat Brinkley.

– Cu însemnările mele.

– Care însemnări?

Am bătut în retragere. Mi-am adus aminte de Hannah.

– Imediat ce am revenit de pe insulă, mi-am făcut însemnări, am mințit eu. Am o memorie perfectă. Pe termen scurt. Dacă mă grăbesc și păstrez fiecare vorbă în minte, pot scrie totul, cuvânt cu cuvânt. Exact asta am făcut.

– Unde?

– Când am ajuns acasă. Imediat.

– Și unde-i casa asta? Privirea i-a căzut pe scrisoarea din fața lui, pe birou: „Dragă Bruno“. A, casa fiind în Battersea! Te-ai așezat și ai notat tot ce ți-ai adus aminte, cuvânt cu cuvânt. Minunat!

– Totul.

– Începând cu ce?

– Cu domnul Anderson și mai departe.

– Mai departe, unde?

– Berkeley Square. Battersea Power Station. Aeroportul Luton. Insula. Înapoi.

– Deci, e vorba despre relatarea *ta* referitor la ceea ce ai văzut și ai auzit *tu* pe insula *ta*, apoi ți-ai amintit în liniștea din casa *ta* din Battersea, câteva ore mai târziu.

– Exact.

– Am ferma convingere că ești foarte inteligent, dar, regret, acestea nu constituie ceea ce se cheamă *probe* ori *dovezi*. Întâmplător, sunt jurist. Ai acele însemnări la tine?

– Nu.

– Pesemne le-ai lăsat acasă.

– Pesemne.

– Le poți recupera, desigur, în cazul în care-ți pui în minte să mă șanta-jezi ori să-ți vinzi povestea ridicolă vreunei publicații. A suspinat ca un om bun, care trage o concluzie tristă. Ei, asta este, nu? Îmi pare foarte rău pentru tine! Ești convingător și crezi fiecare cuvânt pe care îl rostești, sunt sigur. Numai că trebuie să te previn să fii circumspect înainte de a repeta aceste acuzații dincolo de acești pereți. Nu toată lumea se va dovedi la fel de îngăduitoare ca noi. Ori ești vreun infractor cu experiență, ori ai nevoie de un control medical. Probabil că ambele sunt valabile.

– E și căsătorit, dragă, a intervenit, îndatoritoare, Lady Kitty din culise.

– Și i-ai povestit soției toate astea?

Cred că am răspuns printr-un „nu“.

– Întreabă-l de ce a venit cu casetofonul la el.

– Chiar, de ce?

– Întotdeauna am unul la mine. Alții cară computere după ei. Eu sunt un interpret de clasă, de aceea am asupra mea un casetofon.

– Fără casete, ne-a reamintit Lady Kitty.

– Le țin separat, am spus eu.

La un moment dat am avut impresia că Brinkley mi-ar putea cere să-mi golesc conținutul buzunarelor pe masă, caz în care n-aș mai fi răspuns de reacțiile mele, dar acum cred că nu a avut curajul. Trecând pe sub camerele de televiziune cu circuit închis îndreptate spre mine ca niște arme, aș fi preferat să o iau la dreapta, în loc de stânga, ori să mă arunc sub roțile vreunei mașini, decât să recunosc proporțiile prostiei mele, umilința și furia în fața iubitei mele Hannah, însă din fericire picioarele mele știau mai bine decât mine încotro s-o pornească. Tocmai mă pregăteam să intru în cafenea, dar ea mă văzuse venind și m-a întâmpinat în prag. De la distanță fața mea cred că

i-a spus tot ce trebuia să știe. Am luat înapoi casetele și blocnotesurile. Ea mi-a prins brațul cu mâinile și m-a îndrumat pe trotuar așa cum ar fi procedat cu un rănit, îndepărtându-l de locul unui accident rutier.

Am cumpărat de la un supermarket lasagna și o plăcintă cu pește pentru a le găti în cuptorul cu microunde al familiei Hakim, salată de fructe, pâine, cașcaval, lapte, șase conserve de sardele, ceai, două sticle de Rioja. Oprind un taxi, am reușit să-mi amintesc adresa pensiunii domnului Hakim și chiar să-i dau șoferului un număr fals, la douăzeci de case de adevărata noastră destinație. Eram îngrijorat mai mult pentru Hannah decât pentru mine. Într-un gest galant, dar interpretat greșit, am mers atât de departe, încât i-am sugerat să doarmă la cămin.

– Bună idee, Salvo! Îmi găsesc un doctor tânăr și atrăgător și te las pe tine să salvezi Kivu.

Cu toate acestea, când ne-am așezat la prima masă gătită împreună la domiciliu, ea își recăpătase buna dispoziție.

– Știi ceva?

– Mă îndoiesc.

– Acel lord Brinkley al tău. Cred că face parte dintr-un trib de oameni răi, a spus ea, clătinând din cap și râzând până când nu am mai avut încotro și am făcut la fel.

Ceasul mătușii Imelda arăta patru și un sfert când Hannah m-a trezit ca să-mi spună că-mi suna telefonul. După ce-l pornisem pentru întâlnirea cu lordul Brinkley, uitasem să-l mai blochez când ajunsesem acasă. Până să răspund, telefonul a înregistrat mesajul vocal.

Penelope: Apartamentul *meu*, Salvo, nenorocitele! *Apartamentul* l-ai abandonat, nu pe mine! Și mai ai îndrăzneala, obrăznicia să... Știi ce-o să fac? O să cer să se emită pe numele tău un ordin de comportament antisocial. Of, dulapurile mele! Biroul tatei – biroul *tău*, nenorocitele – cel pe care ți l-a dăruit el – încuietorile forțate – hârtiile tale azvârlite prin toată încăperea – (*oftat*) – hainele mele, perversule, aruncate peste tot în dormitorul meu ... (*respirație precipitată*) – bine. Fergus vine încoace *acum*. Așa că, fii atent! Nu e lăcătuș, dar o să aibă el grijă să nu mai calci *nicio dată* în casa asta cu cheia *mea*. După aceea, o să te caute până dă de tine.

În locul tău, aş şterge-o cât aş putea de repede! Pentru că Fergus cunoaşte lume, Salvo, şi nu-s toţi băieţi buni. Şi dacă-ţi închipui măcar o clipă că...

Stăm întinşi pe pat, încercând să derulăm evenimentele. Plecasem de la locuinţa lui Brinkley la şapte şi douăzeci. Apoi lordul îi dăduse telefon lui Philip. Pe la şapte şi jumătate, Philip ori cineva cu aceeaşi ocupaţie stabilise că Penelope participa la un cocktail. Au mai constatat, dacă nu cumva ştiau asta dinainte, că în sacul cu documente de distrus al lui Spider se aflau bloc-notesurile mele albe şi casete neînregistrate. Care era locul cel mai indicat pentru a le găsi, dacă nu locuinţa mea?

– Salvo?

A trecut o oră în care am încercat să dormim, fără ca unul din noi să fi scos vreo vorbă.

– Cum explici că un bărbat care a fost torturat fredonează un cântec pentru copii? Pacienţii mei nu cântă atunci când au dureri.

– Pesemne că a fost încântat să scape de povara confesiunii, îi răspunde Salvo, ca un bun catolic.

Neputând adormi, mă duc în vârful picioarelor până în baie cu aparatul portabil de radio şi ascult la cască veştile BBC de pe postul Radio 4. Automobile-capcană în Irak. Insurgenţii au ucis zeci de oameni. Însă nimic despre vreun interpret de frunte şi agent secret cu program redus care să fie pus sub urmărire.

16

– O după-amiază întreagă pentru a da de cineva? protestez eu, jucând rolul soțului gelos pentru a-i întârzia plecarea. Ce o să faci cu el după ce-l găsești?

– Salvo, iar te porți ca un copil! Baptiste nu este o persoană căreia să-i telefonezi pur și simplu. Rwandezii sunt foarte șireți. Trebuie să se ascundă, chiar și de susținători. Acum, lasă-mă să plec, te rog! Trebuie să ajung la biserică peste patruzeci de minute.

Este biserica Misiunii Penticostale Bethany, undeva prin North London.

– Cu cine te întâlnești acolo?

– Știi prea bine cu cine. Prietena mea, Grace, și doamnele de la organizația de caritate care ne plătesc autocarul și ne găsesc locuri de cazare pentru copiii de la Școala Duminicală. Acum dă-mi voie să plec, te rog!

Poartă o pălărieuță plată, drăguță, și o rochie albastră lungă, cu un bolero din mătase. Îi știu istoria; nu e nevoie să mi-o spună. Pentru o zi specială, precum Crăciunul ori ziua de naștere, după ce a plătit chiria și i-a trimis mătușii banii pentru Noah, și-a făcut cadou ceva de îmbrăcat. A spălat-o și a călcat-o de o sută de ori de atunci, iar acum e cam ponosită.

– Și tânărul și frumosul pastor? o întreb eu cu severitate.

– Are cincizeci și cinci de ani și e căsătorit cu o doamnă care nu-l scapă o clipă din ochi.

Îi fur un sărut de despărțire, cer iertare și mai fur unul. Câteva secunde mai târziu, a ieșit din casă mergând repede pe trotuar, cu fusta fluturându-i cât o urmăresc de la fereastră. În cursul nopții precedente am ținut sfaturi de iubire și de război. Sunt încredințat că alte perechi nu trec într-o viață prin situațiile încordate la care fusese supusă relația noastră în decurs de doar patru zile. Rugămințile mele de a fugi cât mai este vreme, de a uita că a avut o

legătură cu mine, de dragul ei, al lui Noah, de dragul carierei ei et cetera, s-au lovit de un zid surd și orb. Destinul ei este să rămână alături de mine. Așa e orânduit. De Dumnezeu, de prezicătoarea din Entebbe și de Noah.

– De *Noah!* repet eu, și râd.

– I-am spus că l-am întâlnit pe noul lui tată și este foarte încântat.

Uneori sunt prea englez pentru ea, prea indirect și reținut. Uneori e inaccesibilă, o femeie africană exilată, pierdută amintirilor ei. După pătrunderea forțată din Norfolk Mansions, am propus să schimbăm ascunzătoarea imediat, să plecăm și să luăm totul de la început într-o altă parte a orașului. Hannah nu a fost de acord, susținând că, dacă mă căutau, o modificare bruscă a obiceiurilor ar atrage atenția asupra noastră. Era preferabil să stăm liniștiți și să ne comportăm firesc. M-am supus voinței ei și am avut parte de un dejun liniștit cu oaspeții, în loc să ne furișăm ca niște evadați în camera noastră. După aceea, ea m-a trimis sus, insistând să discute în particular cu domnul Hakim, un bărbat mândru, curățel, sensibil la farmecul femeilor.

– Ce i-ai spus? am întrebat-o când a revenit râzând.

– Adevărul, Salvo. Nimic altceva decât adevărul. Doar că nu în întregime. I-am cerut o mărunță confesiune. În engleză.

– I-am spus că suntem amanți și că fiecare a fugit de acasă. Rudele noastre furioase ne caută și afirmă minciuni despre noi. Trebuie să contăm pe protecția lui ori să găsim o altă pensiune.

– Și ce-a zis?

– Mai putem sta cel puțin o lună și ne va apăra chiar cu viața.

– Ce vrea în schimb?

– Pentru cincizeci de lire în plus pe lună din banii lui Iuda, va fi curajos ca un leu. Apoi a apărut pe ușă și soția lui, care a spus că ne va proteja pe gratis. Dacă cineva i-ar fi oferit protecție când era tânără, a zis ea, nu s-ar fi căsătorit cu domnul Hakim. Asta li s-a părut foarte amuzant amândurora.

Discutasem chestiunea foarte problematică a comunicațiilor, lucru despre care știam de la Chat Room că reprezintă punctul cel mai slab al agenților clandestini. În pensiunea domnului Hakim nu exista nici un telefon public. Singurul telefon din casă era cel din bucătărie. Mobilul meu era o capcană mortală, i-am explicat lui Hannah, folosindu-mă de cunoștințele mele din interiorul instituției. Având în vedere cuceririle tehnologice actuale, un telefon mobil activat putea fi descoperit oriunde pe planetă, doar în câteva secunde.

– Am văzut asta, Hannah, și am cules roadele, ar fi trebuit să auzi ce mi-a trecut pe la urechi în timpul cursurilor mele de o zi.

Captat de subiect, mi-am îngăduit o digresiune în arta introducerii unui proiectil mortal în fasciculul radio al telefonului, decapitând astfel abonatul.

– Ei bine, înseamnă că mobilul meu nu-ți va exploda în față, mi-a răspuns ea, scoțând un telefon în culorile curcubeului din încăpătorea ei geantă de umăr.

Dintr-un foc, s-a stabilit și legătura noastră secretă. Eu luam telefonul ei, iar ea îl va împrumuta pe cel al lui Grace. Dacă voiam să-i telefonez lui Hannah la biserică, apelam la ajutorul lui Grace.

– Și *după* biserică? am vrut eu să știu. În timp ce îl cauți pe Baptiste, cum dau de tine?

Din expresia ei impenetrabilă, mi-am dat seama că mă izbisem din nou de o barieră culturală. Se prea putea ca Hannah să nu cunoască legile secrete din Chat Room, dar ce știa Salvo despre comunitatea congoleză din Londra ori despre locul unde se ascundeau personalitățile de vază?

– Baptiste s-a întors acum o săptămână din Statele Unite. Are o adresă nouă și probabil că și alt nume. Trebuie să vorbesc întâi cu Louis.

Louis era adjunctul neoficial al biroului european al Căii de Mijloc înființat de Baptiste, mi-a explicat ea. De asemenea, un prieten apropiat al lui Salomé, prietena surorii lui Baptiste, Rose, care trăia la Bruxelles. Dar Louis se ascundea în acele momente, așa că totul depindea de întoarcerea lui Rose de la Kinshasa, unde fusese plecată pentru a participa la căsătoria nepotului ei. Dacă nu, se putea vorbi cu Bien-Aimé, iubitul lui Rose, în caz că soția lui nu se afla în oraș.

M-am dat bătut.

Sunt singur, părăsit până la căderea întunericului. Având în vedere regulile stricte ale meseriei, pe care am încercat să le respect după pătrunderea prin efracție în apartamentul din Norfolk Mansions, pentru a-mi folosi telefonul mobil este nevoie de o plimbare de cel puțin un kilometru și jumătate depărtare de casa domnului Hakim. De-a lungul unui drum mărginit de copaci, până la o stație de autobuz, care e mereu pustie. Parcurg distanța fără să mă grăbesc, profitând de libertate. Mă așez pe o bancă singuratică, apăs butonul verde și formez 121, apoi din nou butonul verde. Singurul mesaj e din partea lui Barney, adjunctul scripitor al domnului Anderson și donjuanul de serviciu de la Chat Room. Din cuibul lui vulturesc de la balcon, Barney vede tot ce se petrece în fiecare cabină și decolteul oricărei femei cât de cât

atrăgătoare. Apelul lui este unul de rutină. M-ar fi surprins dacă nu m-ar fi căutat, dar a făcut-o. Ascult mesajul de două ori.

Bună, Salvo! Unde dracu' ești? Am încercat la Battersea și m-am ales cu vorbe de ocară din partea lui Penelope. Avem de lucru pentru tine. Nu e vorba despre ceva care să-ți pună viața în primejdie, dar dă-ne un semn imediat ce primești mesajul și anunță-ne când vrei să treci pe aici. *Tschüss*.

Prin acest mesaj aparent nevinovat, Barney mi-a stârnit cele mai adânci suspiciuni. El e mereu detașat, însă în dimineța asta e atât de relaxat, încât nu cred o iotă din ce spune. „Imediat ce primești mesajul“. De ce atât de repede, dacă vorbim de lucruri obișnuite? Îl suspectez eu, a primit ordin să mă ademenească la Chat Room, unde Philip și brutele lui mă vor aștepta să-mi ofere un tratament similar cu cel primit de Haj?

O iau din loc, dar într-un ritm ceva mai vioi. Dorința de a-mi recăpăta demnitatea și de a mă bucura de respectul lui Hannah după eșecul suferit în fața lui Brinkley este acută. Din sentimentul de umilință apare și inspirația.

Nu cumva Hannah însăși mă sfătuisese să mă duc la Anderson, nu la Măria Sa lordul? Ei bine, acum așa aveam să procedez! Dar impunând condițiile mele, nu acceptându-le pe ale lui Anderson ori Barney. Eu voi alege momentul, locul și armele. Iar când totul va fi stabilit, dar numai atunci, o voi informa și pe Hannah de planul meu!

Întâi trebuia să rezolv aspectele practice. Cumpăr de la un magazin un exemplar din *The Guardian*, ca să fac rost de mărunțiș. Merg până găsesc o cabină telefonică izolată. Este din sticlă, îngăduind celui care vorbește la telefon să vadă totul în jur, și primește și monede. Îmi așez geanta de umăr jos, între picioare. Îmi dreg glasul, îmi mișc umerii ca să mi-i destind, și răspund mesajului lăsat de Barney, așa cum mi s-a sugerat.

– Salv! Ai primit mesajul meu? Bravo, domnule! Ce zici, poți veni azi după-amiază, și după aceea mergem la o bere?

Barney nu mi-a propus în viața lui să ieșim la o bere, dar mă prefac a nu băga de seamă. Mă simt la fel de relaxat ca și el.

– Barnes, azi e cam anapoda pentru mine. Am ceva juridic, destul de greu. Plicticos de moarte, dar plata e tare de tot! Te-aș putea rezolva mâine, dacă-ți convine. Preferabil, spre seară, între patru până pe la opt.

Pescuiesc, exact ceea ce îmi propusesem prin scriitorul meu plan. Barney pescuiește, eu la fel. Diferența este că el nu știe. De data asta, întârzie cu răspunsul. Probabil că are pe cineva alături, care îl dirijează.

– Hei, de ce nu vii chiar acum, ce naiba? întreabă el, renunțând la abordarea delicată, ceea ce nu face niciodată, indiferent cât de presat ar fi. Amână-i pe ceilalți. Ce contează câteva ore de întârziere pentru ei? Plătim preferențial, bine? Și, la o adică, unde ești?

Știe prea bine unde mă aflu. Are adresa pe ecran, așa că, de ce-și mai bate gura degeaba? Încearcă să tragă de timp cât mai primește sfaturi?

– La un public, mă tângui eu cu glas binedispus. Mobilul meu s-a bușit. Am rămas amândoi în așteptare. Acesta este Barney în filmare cu încetinitorul.

– Păi, ia și tu un taxi. Plătim noi. Șeful vrea să te strângă la piept. Susține că ai salvat națiunea în weekend, dar nu vrea să ne spună cum.

Simt că-mi tresaltă inima de bucurie. Barney s-a predat de bunăvoie! Cu toate astea, îmi păstrez calmul. Nu reacționez impulsiv. Domnul Anderson s-ar putea mândri cu mine.

– Mai devreme de mâine-seară nu mă pot mișca, Barney, spun eu pe un ton stăpânit. Șeful mă poate strânge la piept abia atunci.

De data asta nu mai trage de timp.

– Ai turbat? Mâine e *miercuri*, omule! Noaptea sfântă!

Inima îmi tresaltă din nou, dar nu îngădui ca vreo tonalitate triumfătoare să se strecoare în glasul meu.

– Atunci rămâne pe joi sau nu mai vin deloc, Barnes. E tot ce pot face pentru tine, dacă nu cumva spui că e al dracului de urgent, ceea ce nu ai făcut până acum. Îmi pare rău, dar asta e situația!

Închid. Regret degeaba. Mâine e noaptea sfântă și legenda spune că de douăzeci de ani domnul Anderson nu a scăpat nici o noapte sfântă. Chiar dacă Philip și oamenii lui i-ar ciocăni la ușă, chiar dacă blocnotesuri vitale au căzut în foc, chiar dacă benzi audio au dispărut. Miercuri este noaptea sfântă, iar domnul Anderson este bariton la Societatea Corală Sevenoaks.

Am parcurs jumătate din drum. Reprimându-mi dorința de a o suna pe Hannah, ca să o anunț ce idee genială am avut, formează numărul de informații abonați și primesc legătura cu corespondentul artistic de la *Sevenoaks Argus*. Am un unchi, explic eu cu un aer nevinovat. E bariton în societatea corală locală. Mâine este ziua lui de naștere. Mi-ar putea spune doamna unde, la ce oră se întrunește Societatea Corală Sevenoaks miercuri seara?

Aha. Mda. Înțelege și nu tocmai. Am habar dacă unchiul meu este *autorizat* sau *neautorizat*?

Recunosc față de ea că n-am idee.

Asta o încântă. Ceea ce este neobișnuit la Sevenoaks, explică ea, este faptul că există două societăți corale. Concursul național al corurilor din Marea Britanie, Singfest, va avea loc peste trei săptămâni la Albert Hall. În competiție sunt înscrise ambele societăți, amândouă dornice să câștige premiul.

Poate că, dacă mi-ar explica diferența dintre ele, îi sugerez eu...

Ar putea, dar să nu fac public acest lucru. *Autorizat* înseamnă legat de o biserică respectabilă, de preferință una catolică ori ecumenică, dar nu neapărat. Înseamnă, în primul rând, să aibă profesori și dirijori *cu experiență*, dar nu profesioniști, pentru că funcția nu este plătită pe măsură. Înseamnă *exclusiv* folosirea talentelor locale, *fără* cântăreți invitați din afară.

Și neautorizați?

Neautorizați, dar din nou trebuia să dovedesc discreție, însemna *în afara* bisericii, ori vreuna despre care nici unul dintre noi nu a auzit, ori înseamnă bani *recent* investiți, asta presupunând cumpărarea, împrumutul ori furtul unor persoane pe care le poți găsi, indiferent de cheltuieli, însemnând *fără* adresă și *practic* tratarea unui cor ca și cum ar fi o echipă de fotbal profesionistă. A reușit să se facă înțeleasă?

Reușise. Domnul Anderson nu a făcut niciodată ceva neautorizat.

Întorcându-mă la pensiunea domnului Hakim, adică între granițele tactice, cum ar fi spus Maxie, nu am mai pierdut vremea și am apelat-o pe Hannah cu intenția clară de a o informa în legătură cu realizările mele de până atunci. Mi-a răspuns Grace, care avea știri tulburătoare.

– Hannah e foarte deprimată, Salvo! Oamenii care ne finanțează au atâtea probleme, încât te întrebi de unde mai reușesc să facă rost de bani pentru acțiunile caritabile.

Când Hannah a venit la telefon, abia de i-am recunoscut vocea. Vorbea în engleză.

– Salvo, ce bine-ar fi dacă am avea pielea mai puțin neagră. Dacă am avea vreo genă albă în sânge. Nu la tine mă refer, tu n-ai probleme. Dar noi suntem negri, negri. Nu ai cum să ignori asta. Șovăie, apoi își revine. Am avut trei copii care trebuiau să stea la o anume doamnă Lemon. N-au văzut-o niciodată pe buna doamnă Lemon, dar o iubesc, înțelegi?

– Înțeleg.

– Două nopți în pensiunea ei de la malul mării reprezintă un vis pentru ei.

– Bineînțeles.

Urmează încă o pauză, cât își adună gândurile.

– Doamna Lemon este *creștină*, așa că nu avea de gând să ne ceară bani. Iar Amelia este una dintre elevele de la Școala Duminicală. Ei, Amelia a făcut

un desen cu soarele care strălucește deasupra mării, iar soarele este o lămâie mare și zâmbitoare, înțelegi?

– Da.

– Ei, acum doamna Lemon nu se simte deloc bine. Imitând glasul doamnei Lemon, vocea lui Hannah crește în intensitate. „Probleme cu inima, dragă! Nu am voie să mă enervez. Doar că nu am știut, înțelegi? Am crezut că acești copii sunt nevoiași.“

Grace preia telefonul, iar glasul ei este la fel de disprețuitor.

– E o cafenea simpatică la jumătatea drumului până la Bognor. Primește și autocare. Eu și Hannah am încheiat o înțelegere cu această cafenea. Treizeci de chiftele de pui, mâncare pentru supraveghetori și pentru șofer. Câte o băutură răcoritoare pentru fiecare persoană. O sută de lire. Era cinstit?

– Foarte cinstit, Grace. Foarte rezonabil, după cum sună.

– Șoferul a dus grupuri la cafeneaua aceea vreme de mai bine de cincisprezece ani. Școlari, în general, tot soiul de copii. Doar că erau albi. Când proprietarul și-a dat seama că ai noștri sunt negri, și-a adus aminte că aplică o nouă politică. „E vorba despre pensionari, ne-a spus el. Vin aici pentru liniște, înțelegeți? De aceea nu primim copii, cu excepția celor albi.“

– Știi ceva, Salvo? revine Hannah în dispoziție belicoasă.

– Ce să știu, iubito?

– Congo ar trebui probabil să invadeze Bognor!

Râdeam. Să-i povestesc despre planul meu și să risc, provocându-i alte griji, ori să păstrez asta pentru mai târziu? Păstrează, îmi zic în sinea mea. Dacă trebuie să-și facă probleme în privința lui Baptiste, are deja prea multe pe cap.

Sclipitorul meu plan trebuie pus pe hârtie.

Timp de cinci ore, fără a avea cu ce să mă hrănesc în afară de o bucată de lasagna rece, mă apuc de treabă pe laptop. Ajutat de pasaje alese din benzi și din blocnotesuri, pe care le redau, acolo unde este nevoie, în engleză, la care adaug o serie de afirmații făcute de Philip pe telefonul prin satelit, alcătuiesc un rezumat copleșitor al complotului despre care domnul Anderson m-a asigurat că era în interesul țării noastre. Respingând tradiționalul „Stimate domnule Anderson“, îmi inițiez atacul cu: „Știind că sunteți un om onorabil și integru“. Ținând seama că citește încet și cu meticulozitate, apreciind engleza directă, mă limitez la douăzeci de file atent compilate, încheindu-se cu pătrunderea neautorizată în Norfolk Mansions. Cu o înfloritură finală, îmi intitulez micul opus *J'Accuse!*, după pamfletul înfocat al lui Émile Zola în favoarea colonelului Dreyfus, o saga de tenacitate morală atât de apreciată de fratele

Michael. Copiez documentul pe o dischetă și mă grăbesc să cobor la doamna Hakim, mare iubitoare de computere. Apoi pun casetele furate și blocnotesurile în ascunzătoarea lor, în spatele puținelor noastre haine din dulap, între care strecor și copia mea de *J'Accuse!*, distrug fără a lăsa urme discheta ca măsură de prevedere, aruncând-o în coșul de gunoi din bucătăria doamnei Hakim, deschid televizorul ca să văd știrile de ora șase și mă declar încântat că încă nu au apărut vești despre o *zebră* turbată aflată încă în libertate.

Nu m-a impresionat organizarea operativă a întâlnirii cu Baptiste, însă nu am fost surprins. Întrucât a refuzat să-și divulge adresa curentă, el și Hannah conveniseră, fără să mă consulte și pe mine, ca ea să mă ducă la Rico's Coffee Parlour în Fleet Street la ora zece și jumătate în acea noapte. De acolo, un tovarăș de arme fără nume avea să ne conducă până la un punct de întâlnire, neprecizat. M-am gândit în primul rând la casete și la blocnotesuri. Să le iau cu mine ori să le las în ascunzătoarea lor? Nu doream să i le dau lui Baptiste chiar de la prima întâlnire, dar, din fidelitate față de Hannah, mi-am dat seama că trebuia să le iau cu mine.

Având în vedere dezamăgirile ei din cursul dimineții și eforturile după-amiezii, mă așteptam să o găsesc într-o dispoziție sumbră, dar, spre ușurarea mea, nu a fost cazul. Motivul principal al bunei ei dispoziții era Noah, cu care purtase o discuție lungă doar cu o oră mai devreme. Ca de obicei, discutase întâi cu mătușa ei, în cazul în care apărea vreo problemă, însă mătușa spusese: „Lasă-l să-ți spună chiar el, Hannah“, și l-a lăsat pe copil să vorbească.

— E al treilea din clasă la învățătură, Salvo, imaginează-ți, mi-a explicat ea, radiind de fericire. Am vorbit cu el în engleză și a început să o rupă binișor, am rămas uimită! Iar ieri, echipa lui de fotbal a câștigat concursul de la Kampala pentru jucători sub zece ani, iar el a fost cât pe ce să marcheze un gol.

Tocmai împărtășeam euforia ei, când un BMW violet, din care, pe geamurile deschise, se revărsau ritmuri de muzică rap, a oprit cu un scrâșnet în stradă. Șoferul purta ochelari negri și o barbă ascuțită, ca a lui Dieudonné. Africanul masiv aflat alături de el mi-a amintit de Franco. Am urcat repede în mașină, iar șoferul a apăsă pedala de accelerație. Luând curbele neglijent, am gonit spre sud, fără a respecta mai deloc semafoarele sau benzile, și circulând pe cele rezervate autobuzelor. Am hurducăit prin pustiul unei foste zone industriale presărate de depozite de pneuri uzate, pe drumuri pline de gropi, și am cotit brusc pentru a evita trei copii cocoțați pe un scaun cu roțile,

coborând de pe un drum lăturalnic, cu mâinile întinse ca niște acrobați. Am oprit și șoferul a strigat:

– Acum!

BMW-ul a făcut o întoarcere din trei mișcări, și s-a îndepărtat, lăsându-ne pe o alee cu pietriș, duhnind îngrozitor. Deasupra coșurilor asemănătoare aceloră din epoca victoriană, macaralele, ca niște girafe uriașe, ne-au măsurat din cerul nopții, de culoare oranj. Spre noi s-au îndreptat doi africani. Cel mai înalt dintre ei purta o redingotă din mătase și era încărcat de aur.

– Țsta-i tipul fără nume? a întrebat-o pe Hannah în swahili vorbită în Congo.

„Vorbești doar engleză, Salvo, mă prevenise ea. Cei care vorbesc limbile noastre stârnesc prea mult interes.“ În schimb, reușisem să o conving să ne dăm drept cunoștințe, nu amaniți, pentru realizarea interviului. Implicarea ei în aceste evenimente depindea de mine. Eram hotărât să o țin cât mai departe de ele, cu orice preț.

– Ce-are în geantă? a întrebat cel scund, tot în swahili.

– Ceva special pentru Baptiste, i-a răspuns Hannah.

Tipul înalt s-a apropiat de mine și a luat geanta, cu degetele lui subțiri, cântărind-o, fără să o deschidă. Urmați de colegul lui, ne-a condus pe o scară de piatră într-o casă unde am fost întâmpinați de muzică rap. Într-o cafenea iluminată cu tuburi de neon, africani mai în vârstă urmăreau un grup congolez care cânta de mama focului pe un ecran de televizor cu plasmă de dimensiuni industriale. Bărbații beau bere, iar femeile, sucuri. La mese separate, băieți purtând gece cu glugă discutau cap în cap. Am urcat o scară și am intrat într-un salon având canapele îmbrăcate în creton, ai cărui pereți erau acoperiți cu tapet pufos, și cu piei de leopard din nailon pe podea. Pe un perete atârna o fotografie a unei familii africane îmbrăcată de duminică. Mama și tatăl stăteau în centru, iar cei șapte copii, de la cel mare până la cel mic stăteau de o parte și de alta a lor. Ne-am așezat, Hannah pe canapea, eu pe un scaun în fața ei. Bărbatul cel înalt a început să se foiască prin dreptul ușii, bătând din picior în ritmul muzicii care răzbătea din cafenea.

– Vrei o băutură răcoritoare, ceva? O cola?

Am clătinat din cap.

– Dar ea?

Afară, în stradă, a oprit o mașină silențioasă. Am auzit bufnetul înfundat al unei portiere, apoi pași pe scară. Baptiste era un fel de Haj lipsit de grație. Zvelt, cu trăsături și cu membre longiline. Purta ochelari Ray-Ban și haine de firmă, jachetă din piele de căprioară, coliere de aur și cizme texane pe care

avea broderii înfățișând pălării de cowboy. Părea ireal, de parcă atât hainele, cât și corpul fuseseră cumpărate recent. La încheietura mâinii stângi avea un ceas Rolex din aur. Văzându-l, Hannah a sărit în picioare de bucurie și i-a strigat numele. Fără să-i răspundă, el și-a scos jacheta, a așezat-o pe speteaza unui scaun și a murmurat: „Șterge-o“ către ghidul nostru, care a dispărut imediat pe scări în jos. Și-a împins apoi pelvisul înainte, s-a proțăpit pe picioarele desfăcute și a întins mâinile în față, invitând-o pe Hannah să-l îmbrățișeze. Ceea ce, după o clipă de derută, ea a și făcut, după care a izbucnit în râs.

– Ce ți-a făcut America, Baptiste? a protestat, în engleză, așa cum convenisem. Ești atât de – și a căutat cuvântul potrivit –, atât de bogat, dintr-odată!

La care, tot fără să scoată o vorbă, el a sărutat-o într-un mod ce mie mi-a părut excesiv de posesiv, obrazul stâng, apoi cel drept, și cel stâng a doua oară, în timp ce mă măsoara din priviri.

Hannah își reluase locul pe canapea. M-am așezat în fața ei, cu geanta de umăr alături. Baptiste, ceva mai relaxat decât toți, se lăfăia într-un fotoliu îmbrăcat în brocart, ținându-și genunchii desfăcuți spre Hannah, de parcă i-ar fi propus să o prindă între ei.

– Și, care-i durerea? a întrebat el, ținându-și degetele mari vârâte în cureaua lată Gucci, în stilul Blair-Bush.

Am început cu precauție, perfect conștient că datoria mea era să-l pregătesc pentru șocul pe care urma să i-l administrez. Pe cât de blând am putut – și, privind în urmă, recunosc, apelând la verbozitatea de tip Anderson –, l-am avertizat că ceea tot ce aveam să-i spun putea să-i afecteze anumite păreri și convingeri și anumite așteptări privind o figură politică respectată și charismatică de pe scena congoleză.

– Te referi la Mwangaza?

– Din nefericire, da, i-am răspuns cu un aer trist.

Nu-mi făcea nici o plăcere să-i dau vești proaste, am zis eu, dar făcusem o promisiune față de o persoană cunoscută mie, căreia nu țineam să-i divulg numele, iar acum trebuia să o respect. Acela era personajul fictiv pe care, după dezbateri aprinse, eu și Hannah îl creaserăm de comun acord. Trebuie să mai adaug faptul că nu detest nimic mai mult decât să mă adresez cuiva care poartă ochelari negri. În cazuri extreme, țin minte că am solicitat clienților mei să și-i scoată, motivând că îmi afectează capacitatea de comunicare. Însă, de dragul lui Hannah, hotărâsem să arborez un zâmbet și să îndur situația.

– Bărbat? Ori femeie? a întrebat el.

– Îmi pare rău, dar nu sunt pregătit să divulg asta, i-am răspuns, recunoscător că găsisem acel prilej, încă de la început, pentru a-mi impune stilul. Pentru a simplifica lucrurile, să spunem că e vorba despre un bărbat, am adăugat eu, concesiv. Iar acest *prieten* al meu, care este perfect onorabil și de încredere după părerea mea, efectuează o activitate strict secretă pentru guvern.

– Guvernul *britanic*? m-a întrebat el, rânjind când a pronunțat cuvântul „britanic“, iar acest lucru, împreună cu ochelarii Ray-Ban și cu accentul american mi-au dat fiori, dar omul era un prieten apreciat al lui Hannah.

– Îndatoririle amicului meu, am reluat eu, îi oferă acces constant la mesaje și la alte informații ce se vehiculează între națiunile africane și entități europene cu care sunt în legătură.

– A cui entitate? Să înțeleg că te referi la guverne, ori la ce altceva?

– Nu *neapărat* la un anumit guvern, Baptiste! Nu toate entitățile reprezintă națiuni. Multe sunt mai puternice și mai puțin controlabile decât națiunile. Și mult mai bogate.

Am aruncat o privire spre Hannah, căutând încurajarea ei, însă ea închisese ochii de parcă s-ar fi rugat în gând.

– Și acest amic mi-a spus, ca dovadă de mare încredere, după multe chinuri, am continuat eu, hotărât să intru direct în subiect, că pe o insulă de undeva din Marea Nordului s-a desfășurat o întrunire secretă – și am făcut o pauză, pentru ca aceste informații să se fixeze – între Mwangaza al tău – îmi pare rău că trebuie să mă exprim astfel –, și reprezentanții unor miliții din Congo de Est – și i-am urmărit partea de jos a feței, căutând să descopăr semne de iluminare, dar n-am observat decât o ușoară încordare a buzelor – și *alți* reprezentanți ai unui sindicat anonim cu sediul offshore, alcătuit din investitori internaționali. La această conferință s-a convenit că se va organiza, cu sprijinul unor mercenari occidentali și africani, o lovitură militară împotriva provinciei Kivu. Am așteptat din nou ca să văd vreo reacție, dar în zadar. O lovitură sub acoperire. Ce nu poate fi atribuită nimănui. Folosindu-se milițiile locale, cu care s-a încheiat un târg. O miliție alcătuită din unități ale triburilor mai mai, iar alta din triburile banyamulenge.

Cum instinctul îmi spunea să nu-i vâr pe Haj și pe Luc în această ecuație, am aruncat din nou o privire spre Baptiste, ca să-i văd reacția. Din câte îmi dădeam eu seama, ochelarii Ray-Ban erau îndreptați spre sânii lui Hannah.

– Scopul *pretins* al acestei operațiuni, am insistat eu, ceva mai tare, este de a se crea un Kivu unit, democratic și frățesc, la nord și la sud. Cu toate astea, scopul *real* este puțin diferit. Acela de a prăda Congo de Est de toate

substanțele minerale pe care sindicatul poate pune mâna, inclusiv minereul de coltan ținut în stoc, ceea ce investitorilor le va aduce multe milioane, iar populației din Kivu – absolut nimic.

Nici o mișcare din cap, nici o schimbare a direcției spre care sunt îndreptate lentilele ochelarilor de soare.

– Poporul va fi furat. Jefuit, ca de obicei, am protestat eu, simțind că vorbeam singur. Povestea e veche. Politica de îmbogățire, dar sub alt nume. Ținusem asul în mânecă până în ultima clipă. Iar cei de la Kinshasa știu și participă la acest plan. Se vor preface că nu văd, cu condiția să li se dea și lor o felie din pradă, ceea ce, în cazul de față, reprezintă banii poporului. Dar o vor pe toată.

De la etaj s-a auzit țipătul unui copil, care curând a fost potolit. Hannah a arborat un zâmbet visător, dar pentru copil, nu destinat mie. Expresia impenetrabilă a lui Baptiste nu se schimbase, iar imobilitatea lui începea deja să aibă un efect descurajant asupra forței mele narrative.

– Și când susții că s-a petrecut porcăria asta?

– Cu alte cuvinte, când am vorbit cu prietenul meu?

– Întrunirea aia pe de insulă, omule! Când?

– Ți-am spus, recent.

– Nu înțeleg ce-nseamnă *recent*. Cât de recent? Când?

– În cursul săptămânii trecute, i-am răspuns, pentru că, dacă ai dubii într-o discuție cu privire la celălalt, cel mai bine e să ții cât mai aproape de adevăr.

– Și tipul ăsta, care nu are nume, a participat la discuții? A fost pe insula aia cu ei și a ascultat cât respectivii au încheiat târgul?

– A studiat documentele. Rapoartele. Ți-am spus doar.

– A studiat documentele. S-a gândit: „Ce rahat!“ și a venit la *tine*.

– Da.

– De ce?

– Fiindcă are conștiință. Și-a dat seama de proporțiile înșelătoriei. Îi pasă de Congo. Nu este de acord cu războaie declanșate de străini pentru profit. Ți-a spus: „Asta nu e un motiv suficient de bun?”

Evident, nu.

– Dar de ce *tu*, omule? El e vreun liberal alb, iar tu ești singurul individ cât de cât negru pe care-l cunoaște?

– A venit la mine fiindcă-i pasă. Mai mult nu ai nevoie să știi. Mi-e prieten vechi, nu contează cum l-am cunoscut. Știa că am legături cu Congo și că pun suflet pentru țara asta.

– Fugi de-aici, domne’! Îți bați joc de mine!

Sărind în picioare, a început să măsoare camera în lung și-n lat, iar cizmele texane păreau să alunece pe covorul auriu, foarte gros. După câteva ture, s-a oprit în fața lui Hannah.

– Poate că-l cred pe fraierul ăsta, i-a zis el, înclinându-și spre mine capul ce semăna mai mult cu un craniu. Poate *mă gândesc* să-l cred. Poate c-ai avut dreptate aducându-l la mine. Nu cumva e pe jumătate rwandez? Eu așa am impresia. Pesemne că asta explică într-o măsură ceea ce susține.

– *Baptiste*, a șoptit Hannah dar el a ignorat-o.

– Bine, nu-mi răspunde. Să vedem faptele. Uite care sunt ele. Prietenul tău se culcă cu tine, corect? Prietenul prietenului tău știe că el se culcă cu tine, așa că a venit la el. Și-i spune prietenului tău o poveste, pe care el ți-o repetă, pentru că se culcă cu tine. Toată istoria asta te înfierbântă și de aia îți aduci prietenul cu care te culci, ca s-o mai spună o dată, lucru pe care amicul prietenului tău și l-a închipuit din capul locului. Noi numim asta *dezinformare*. Rwandezii se pricep de minune la *dezinformări*. Au oameni care nu fac altceva decât să lanseze *dezinformări*. Dă-mi voie să-ți explic modul de funcționare. Bine?

Stând în fața lui Hannah, Baptiste își întoarce ochii impenetrabili spre mine, apoi din nou spre ea.

– Uite cum merge treaba. Un mare om, un om *cu adevărat* mare – mă refer aici la Mwangaza – oferă un mesaj de speranță pentru țara mea. Pace, prosperitate, fraternitate, unitate. Dar acest mare om nu este prieten cu rwandezii. El știe că viziunea lui nu se poate materializa atâta vreme cât rwandezii se slujesc de provinciile noastre ca să facă războaie, să ne colonizeze economia și să trimită bande de ucigași pentru a ne șterge de pe fața pământului. De aceea, el îi urăște pe acești ticăloși. Iar ei îl urăsc la rândul lor. Și mă urăsc și *pe mine*. Știi de câte ori au încercat să mă lichideze? Ei bine, acum încearcă să-l lichideze și pe Mwangaza. Cum? Lansând o minciună chiar în sânul taberei lui. Care e minciuna? Păi, tocmai ai ascultat-o. A fost rostită de prietenul care se culcă cu tine: „Mwangaza s-a vândut omului alb! Mwangaza a amanetat dreptul nostru din naștere îmbuibăților de la Kinshasa!”

Uitând de Hannah, se așază în fața mea. Glasul i-a mai urcat o octavă, forțat parcă de ritmul muzicii rap ce răzbate prin covorul auriu.

– Ai cumva idee cum un meci oarecare din Kivu poate da foc la toată regiunea? La asta te-ai gândit?

Probabil că am dat din cap.

– Păi tu ești meciul acela căcăcios, domne', chiar dacă ești bine intenționat și gândești corect! Iar persoana asta fără nume de care vorbești, care iubește

Congo atât de mult și vrea să-l apere de năvălitorul alb, este un gândac rwandez. Și să nu-ți închipui că e singurul, pentru că aceeași poveste ni se bagă pe gât din toate părțile și fiecare spune că Mwangaza este cel mai mare Antihrist din toate timpurile. Joci cumva golf? Nobilul sport ce se cheamă golf? Domnule, practici golful?

Am clătinat din cap.

– Nu joacă golf, a murmurat Hannah în numele meu.

Am dat din cap, întărind spusele ei.

– Știi unde a fost Mwangaza săptămâna trecută? În fiecare zi, fără excepție, de dimineață până seara? Poți să și verifici. La Marbella, în sudul Spaniei, într-o vacanță ca să joace golf, după care se va întoarce în Congo pentru a-și continua campania eroică pentru o putere pașnică. Știi unde am fost eu în ultimele șapte zile, până ieri, mai precis? Poți să verifici. În Marbella, ca să joc golf cu Mwangaza și colaboratorii lui cei mai apropiați. Și atunci, te rog, dar numai dacă vrei, spune-i bunului tău amic să-și vâre-n cur insula aia, și tot acolo să-și vâre și minciunile murdare!

Tot timpul cât mi-a vorbit, ceasul Rolex al lui Baptiste, cu brățara lui de aur de 18 carate și cu fazele lunii mi-a aruncat sclipiri drept în ochi. Cu cât vorbea, cu atât mai mare și mai orbitor mi s-a părut acel ceas.

– Vreți să mergeți undeva, să vă ducă șoferul? Vrei un taxi? a întrebat-o el pe Hannah în swahili.

– Ne descurcăm noi, a spus ea.

– Omul care ți-o trage are în geanta aia ceva pentru mine? Niște documente defăimătoare? Niște droguri, ceva?

– Nu.

– Când te sature de el, să mă anunți.

Am urmat-o pe Hannah prin cafenea, ajungând în stradă. O altă limuzină Mercedes stătea lângă cealaltă, iar șoferul era la volan. Pe geamul din spate, o fată de culoare, purtând o rochie decoltată și o stolă din blană, s-a uitat lung la noi, ca o persoană aflată în primejdie.

17

Hannah nu este o femeie care plânge. Imaginea ei, stând pe marginea patului, purtând cămașa de noapte de fetiță care se adăpostește la Misiune, la ora unu dimineata, cu lacrimi rostogolindu-i-se printre degete, m-a făcut să ating un prag al compătimirii pe care nu-l mai cunoscusem până atunci.

– Salvo, nu putem face nimic pentru a ne salva, m-a asigurat ea printre suspine când, după îndelungi rugăminți, am convins-o să stea dreaptă. Avem un vis atât de minunat! Pace. Unitate. Progres. Dar rămânem congolezi, ne întoarcem mereu la începuturi. De aceea, ziua de mâine nu vine niciodată.

După ce am făcut tot ce se putea ca să o consolez, m-am apucat să pregătesc ouă jumări, pâine prăjită și ceai, timp în care i-am vorbit despre planurile mele pentru acea zi. Hotărât să nu-i sporesc mâhnirea cu propuneri discutabile, am avut grijă să omit cu desăvârșire din discuție telefoanele pe care le dădusem, precum și documentul secret pe care-l intitulasem *J'Accuse!* și pe care îl ascunseseam în fundul dulapului. Peste douăsprezece ore, ea avea să plece la Bognor. Era mult mai bine să aștept întoarcerea ei, moment în care îmi voi fi pus în aplicare planul de acțiune și totul se va rezolva. Cu toate astea, când i-am propus să doarmă, ea a clătinat cu amărăciune din cap și a spus că ținea să mai audă o dată acel cântec.

– Cântecul lui Haj. Cel pe care l-a cântat după tortură.

– Acum?

– Acum.

Dorind cu orice preț să o binedispun, am scos caseta cu pricina din ascunzătoare.

– Mai ai cartea de vizită pe care ți-a dat-o?

I-am adus-o. A examinat-o pe față și, văzând animalele, a reușit să zâmbească. A întors-o și, încruntându-se, a studiat dosul. Și-a pus apoi căștile, a pornit casetofonul și s-a cufundat într-o tăcere de nepătruns. Din care am așteptat răbdător să iasă.

– Salvo, ți-ai respectat tatăl? m-a întrebat ea, după ce ascultase de două ori pasajul respectiv.

– Sigur că da! Imens! La fel ca tine, sunt convins.

– Și Haj își respectă tatăl. E congolez. Își respectă tatăl și îi dă ascultare. Crezi cu adevărat că se poate duce la tatăl lui să-i spună: „Tată, Mwangaza, aliatul tău politic și prieten de o viață, este un mincinos“, fără să aibă nici o dovadă? Nici măcar semne pe corp, dacă oamenii care l-au torturat știau să-și facă treaba?

– Hannah, te rog! Ești moartă de oboseală și ai avut o zi cumplită. Hai la culcare.

I-am pus mâna pe umăr, dar ea mi-a îndepărtat-o cu delicatețe.

– Salvo, a cântat pentru tine.

Am cedat, spunând că asta era și impresia mea.

– Și atunci, ce crezi că a încercat să-ți comunice?

– Că supraviețuise și noi ceilalți să ne ducem dracului.

– Atunci de ce ți-a scris adresa de e-mail? I-a tremurat mâna. A scris-o *după* ce a fost torturat, nu înainte. De ce?

Am făcut o glumă proastă:

– Poate caută clienți pentru cluburile lui de noapte, așa m-am gândit.

– Haj îți spune să iei legătura cu el, Salvo. Are nevoie de ajutorul tău. Îți spune: „Ajută-mă, trimite-mi înregistrările, trimite-mi dovada tratamentului la care m-au supus“. Are nevoie de probe. Vrea ca tu să i le pui la dispoziție.

Eram slab ori doar șiret? După părerea mea, Haj era un playboy, nu un cavaler în armură. Pragmatismul franțuzesc și traiul bun îl corupseseră. Iar cele trei milioane de dolari până luni seara constituiau o dovadă în acest sens. Să-i spulber iluziile lui Hannah? Sau să închei cu ea o înțelegere pe care eram sigur că nu va trebui să o respect?

– Ai dreptate, i-am zis. Vrea dovada. O să-i trimitem casetele. E singura cale.

– Cum? a întrebat ea pe un ton bănuitor.

Extrem de simplu, am asigurat-o. Nu ai nevoie decât de cineva care să posede aparatura necesară – un inginer de sunet, un magazin de muzică. Acolo transformi banda într-un fișier audio, pe care îl transmitem prin e-mail lui Haj. Și gata.

– Nu, Salvo, nu e *gata*...

Și s-a strâmbat în vreme ce se străduia să joace alt rol, așa cum procedasem și eu ceva mai devreme.

– De ce nu?

– Pentru că ai comite o ilegalitate. Haj e congolez, iar aici avem secrete britanice. Iar în adâncul sufletului, tu ești britanic. Mai bine lasă lucrurile cum sunt.

Am luat un calendar.

– Până la data planificată de Maxie pentru lovitură mai sunt unsprezece zile, am zis eu, îngenunchind alături de pat. Prin urmare, nu e zor, nu?

– Probabil că nu, m-a aprobat ea, neîncrezătoare. Dar cu cât Haj are mai mult timp la dispoziție, cu atât mai bine.

– Putem amâna totul pentru câteva zile, am contraatacat eu cu dibăcie. Chiar și o săptămână, am adăugat eu, amintindu-mi în același timp ritmul impresionant în care se mișca domnul Anderson pentru realizarea miracolelor lui.

– *O săptămână?* De ce trebuie să așteptăm o săptămână?

Și iar s-a încruntat.

– Pentru că poate nici nu va mai fi nevoie să trimitem fișierul. Poate că problema se rezolvă de la sine. Cei implicați știu că am intervenit. Există posibilitatea să anuleze acțiunea.

– Și cum vom afla că au anulat totul?

La asta nu aveam răspunsul pregătit și de aceea am tăcut amândoi stânjeniți, timp în care Hannah, gânditoare, și-a lăsat capul pe umărul meu.

– Peste patru săptămâni, va fi ziua de naștere a lui Noah, mă anunță ea brusc.

– Am promis să-i luăm împreună un cadou.

– Își dorește mai mult decât orice să-și vadă verii din Goma. N-aș vrea să viziteze o zonă de război.

– Nu se va întâmpla asta. Să mai așteptăm câteva zile. Poate se mișcă totuși.

– Cam ce anume, Salvo?

– Nu toți sunt monștri. Poate că va triumfa rațiunea, am insistat eu, iar ea s-a ridicat în capul oaselor și mi-a aruncat privirea pe care pesemne o rezervă pacienților pe care îi suspectează că mint atunci când își descriu simptomele.

– Cinci zile, am spus pe un ton rugător. Într-a șasea, îi trimitem fișierul lui Haj. Asta îi va oferi timpul de care are nevoie.

Îmi mai amintesc o discuție a cărei semnificație am înțeles-o abia mai târziu. Stăm îmbrățișați, părând să fi uitat de orice griji când, brusc, Hannah vorbește de Latzi, prietenul trăsnit, de origine poloneză, al lui Grace.

– Știi cum își câștigă existența? Lucrează la un centru de înregistrări pentru trupe rock. Înregistrează toată noaptea și ajunge acasă drogat și apoi face dragoste toată ziua.

– Și?

– Și putem să mergem la el și scoatem un preț bun.

Acum e rândul meu să mă ridic în fund.

– Hannah! Nu vreau să te amesteci. Dacă trebuie să-i trimită cineva lui Haj înregistrările, acela voi fi eu.

Ea nu zice nimic, iar eu iau muțenia ei drept acceptare. Ne trezim târziu și ne grăbim să ne facem bagajele. La rugămintea lui Hannah, zbor desculț până la parter și-l implor pe domnul Hakim să ne ia într-una dintre minifurgonetele lui. Când mă întorc, o găsesc stând în fața dulapului șubred, ținând în mână geanta mea de umăr, care, din cauza precipitării ei de a scoate lucruri dinăuntru, a alunecat din ascunzătoarea ei, evident – dar, slavă Cerului, exemplarul din *J'Accuse!* a rămas la locul lui.

– Hai, lasă-mă pe mine, și, folosindu-mă de faptul că sunt mai înalt, pun geanta la locul ei.

– Oh, Salvo! exclamă ea, pe un ton care mi se pare recunoscător.

Este pe jumătate dezbrăcată, ceea ce e cumplit.

Serviciul expres de la gara Victoria până în Sevenoaks a asigurat autobuze suplimentare pentru călătorii cu metroul care, de la exploziile din subteran, preferă lumina zilei. M-am apropiat de rând cu precauție, conștient de căciulița cu moț, trasă mai pe ochi, de culoarea pielii. Făcusem deplasarea până acolo parțial pe jos, parțial cu autobuzul, coborând de două ori în ultima clipă, ca să scap de orice urmăritori ipotetici. Autoverificarea de securitate presupune un consum nervos deosebit. În momentul în care agentul de securitate de la stația de metrou m-a percheziționat, aproape că mi-am dorit să mă identifice și să se termine totul. Dar nu i s-a părut ciudat să vadă plicul cafeiniu pe care scria *J'Accuse!* împăturit în jacheta mea de piele. De la o cabină telefonică din Sevenoaks am sunat pe telefonul lui Grace și am descoperit că râdea să se prăpădească. Evident, călătoria cu autocarul până la Bognor nu fusese lipsită de momente neplăcute:

– Amelia, vai, a vărsat, nici nu-mi venea să cred, Salvo! În tot autobuzul, peste rochița ei cea nouă și peste pantofi. Iar eu și Hannah frecăm de zor cu cârpa și *analizăm* situația!

– Salvo?

– Te iubesc, Hannah!

– Și eu te iubesc, Salvo!

Îmi promisem binecuvântarea, astfel că puteam trece la îndeplinirea planului.

Școala de băieți și fete St Roderic se află la marginea înverzită a vechiului Sevenoaks. Între case luxoase, în fața cărora, pe alei cu pietriș, fără pic de iarbă, stau parcate automobile noi, se înalță o replică a Sanctuarului, care are și foișoare, metereze și un ceas înfiorător de urât. Memorial Hall, doar din cărămidă și sticlă, a fost donată de părinți recunoscători și foști elevi. O săgeată fluorescentă ghida vizitatorii către treptele acoperite cu gresie. Mergând în urma unor doamne corpolente, am ajuns la un balcon din lemn și m-am așezat lângă un cleric în vârstă cu părul perfect alb, care îmi amintea de Philip. Dedesubt, așezați într-un careu militar cu trei laturi, stăteau în picioare cei șaiszeci de membri ai Societății Corale Sevenoaks (autorizată). Cocoțat pe un podium, un bărbat cu o haină din catifea și cu papion se adresa congregației sale pe tema revoltei.

– Este absolut firesc să o *simțim*. Este cu totul altceva să o *auzim*. Să ne gândim puțin. Cămătarii s-au așezat în casa Domnului și ce-ar putea fi mai rău decât asta? Nu este de mirare că ne revoltăm. Cine n-ar face-o? Așadar, o revoltă impresionantă. Și aveți grijă la „s”-uri, îndeosebi tenorii. O luăm de la cap, vă rog!

Și corul a reînceput. Iar domnul Anderson, exemplificând de minune revolta, și-a umflat pieptul, a deschis gura și m-a văzut: se uita la mine insistent, încât ai fi fost tentat să crezi că eram singura persoană din sală, nu doar de la balcon. În loc să cânte, a închis brusc gura. Toți coriștii din jurul lui cântau, iar bărbatul de pe podium flutura din mâinile scurte, fără să-și dea seama că domnul Anderson, care rupsese rândurile, s-a apropiat de el, dominându-l prin statură, roșu de jenă. Ceilalți membri ai corului nu au putut ignora scena, așa că, încet, încet, cântecul s-a stins. Nu voi ști niciodată ce s-a petrecut între domnul Anderson și dirijor, pentru că deja coborâsem scara și rămăsesem în fața ușilor care duceau spre sala principală. Mi s-au alăturat o femeie între două vârste care purta un caftan și o adolescentă plinuță care, dacă făceai abstracție de părul verde și de cercurile din jurul ochilor, era imaginea leită a

distinsului ei tată. Câteva secunde mai târziu, pe ușă a apărut și domnul Anderson; privind prin mine, de parcă n-aș fi fost acolo, s-a adresat celor două rude pe un ton poruncitor:

– Mary, vă rog să mergeți acasă și să așteptați întoarcerea mea. Ginette, nu te mai uita așa. Mary, te rog să iei mașina. O să găesc o soluție pentru a ajunge acasă.

Ochii ei rimelați din belșug mă rugau să iau cunoștință de nedreptatea ce i se făcea, iar fata pe nume Ginette s-a lăsat dusă de acolo de mama ei. Abia după aceea m-a învrednicit domnul Anderson cu o privire, confirmând prezența mea.

– Salvo! Te faci personal răspunzător de întreruperea repetiției!

Îmi pregătisem un discurs în toată regula. Voisem să aduc vorba de stima pe care i-o purtam, de respectul față de înaltele sale principii și să amintesc numeroasele ocazii în care mă sfătuiseră să vin la el ori de câte ori am probleme, în loc să le strâng în mine, împovărându-mă. Dar nu era momentul potrivit pentru o asemenea cuvântare.

– În legătură cu lovitura de stat, domnule. Misiunea mea din cursul weekendului. Nu e deloc în interesul național. Are doar rolul de a jefui Congo.

Pe coridorul cu gresie verde se vedeau numeroase lucrări artistice realizate de elevi. Primele două uși erau încuiate. A treia s-a deschis. La celălalt capăt al clasei, se găseau două bănci față în față, iar în spatele lor, pe tablă, un exercițiu la o materie la care eu am fost catastrofal: algebra.

Domnul Anderson m-a ascultat până la capăt.

Mi-am prezentat povestea pe scurt, lucru pe care domnul Anderson, ca unul căruia îi place să vorbească mult, l-a apreciat. Și-a ținut coatele pe pupitru și mâinile împreunate sub bărbia lui formidabilă, și nu și-a dezlipit ochii de la mine, nici măcar atunci când am intrat în labirintul moral care este propria lui feudă: conștiința individuală versus cauza superioară. Exemplarul din *J'Accuse!* stă în fața lui. Își pune ochelarii și vâra mâna în buzunarul interior al hainei pentru a scoate un creion mecanic din argint.

– Și acesta e titlul pe care i l-ai dat, Salvo? Mă acuzi pe mine.

– Nu pe dumneavoastră, domnule Anderson. Pe ei. Lordul Brinkley, Philip, Tabizi, Sindicatul. Oamenii care se folosesc de Mwangaza pentru a se îmbogăți și care vor să declanșeze un război în Kivu ca să-și atingă scopul.

– Și totul e aici, da? Pus pe hârtie. De tine.

– Doar pentru ochii dumneavoastră, domnule. Nu există o copie a acestui document.

Vârful creionului mecanic și-a început plimbarea pe deasupra rândurilor.

– L-au torturat pe Haj, am adăugat eu, simțind nevoia de a scăpa de o piatră de pe inimă. Au folosit un dispozitiv electric. L-a meșterit Spider.

Fără să se întrerupă din lectură, domnul Anderson s-a simțit obligat să mă corecteze.

– Tortura este un cuvânt foarte emotiv, Salvo. A se folosi cu mare grijă. Cuvântul, adică.

După aceea, mi-am impus să rămân calm cât el a citit și s-a încruntat, ori a citit și a mâzgălit un comentariu personal pe margine, ori a scos câte-un tâțâit nemulțumit ici și colo, legat de imprecizia formulării mele. La un moment dat, a dat înapoi câteva pagini, comparând ceea ce citea cu ceva ce apăruse mai devreme, și a clătinat din cap. Iar când a ajuns la ultima pagină, s-a întors la prima, începând cu titlul. Apoi, umezindu-și degetul mare, a examinat încheierea încă o dată, de parcă ar fi vrut să se asigure că nu-i scăpase ceva, ori că evaluase corect, după care avea să dea nota meritată din partea examinatorului.

– Și ce propui să faci cu acest document, Salvo, dacă nu te superi că întreb?

– L-am întocmit. E pentru dumneavoastră, domnule Anderson.

– Și ce propui să fac *eu* cu el?

– Îl duceți până la vârf, domnule! La ministrul de externe, chiar la prim-ministru, dacă e nevoie. Toată lumea știe că sunteți un bărbat cu conștiință. Specialitatea dumneavoastră este limita etică, așa mi-ați spus cândva. Și pentru că nu mi-a răspuns: Trebuie să se *oprească*. Noi nu cerem capul nimănui. Nu arătăm cu degetul. Trebuie *împiedicați*!

– *Noi?* a repetat el. Cine sunt acești *noi*?

– Eu și dumneavoastră, domnule, i-am răspuns, deși avusesem un alt „noi” în minte. Și toți ceilalți care nu și-au dat seama că acest proiect a fost corupt de la un cap la celălalt. Domnule Anderson, vom salva vieți! Sute, poate chiar mii. Și copii, printre altele.

Acum mă gândeam la Noah.

Domnul Anderson și-a așezat palmele pe *J'Accuse!* de parcă ar fi crezut că vreau să i-l smulg, ceea ce era ultimul lucru la care m-aș fi gândit. A inspirat adânc, dar, după părerea mea, a sunat mai mult a oftat.

– Salvo, ai fost foarte harnic. Foarte conștiincios, dacă-mi pot permite să afirm asta, exact ce așteptam de la tine.

- Am considerat că vă datorez asta, domnule Anderson.
- Ai o memorie excelentă, lucru de care sunt perfect conștienți toți cei care-ți cunosc activitatea.
- Mulțumesc, domnule Anderson!
- Aici am găsit citate redade cuvânt cu cuvânt. Și acestea sunt din memorie?
- A, nu în întregime.
- În acest caz, ai putea să-mi explici ce alte surse ai folosit pentru a formula această... acuzație?
- Materialul brut, domnule Anderson.
- Și cât de brut este acest material?
- Casetele. Nu toate. Doar cele esențiale.
- Privind ce?
- Complotul. Banii poporului. Tortura lui Haj. Haj acuzându-i pe cei din Kinshasa. Haj încheind târgul lui josnic. Philip divulgând o serie de lucruri în convorbirea prin satelit cu Londra.
- Și despre câte casete ar fi vorba, Salvo? Numărul lor, te rog!
- Păi, nu toate sunt înregistrate până la capăt. Spider a respectat regulile de la Chat Room. Fiecare interceptare reprezintă o casetă, în general.
- Dar spune-mi precis câte, Salvo.
- Șapte.
- Vorbim și despre probe scrise?
- Doar de blocnotesurile mele.
- Și câte blocnotesuri sunt?
- Patru. Trei pline. Unul, pe jumătate. În cuneiformele mele babiloniene, am adăugat, repetând gluma pe care chiar domnul Anderson o făcuse cândva.
- Și unde se află toate astea, Salvo? În acest moment. Acum.
- Mă prefac a nu înțelege.
- Mercenarii? Armata personală a lui Maxie? Presupun că stau la bază. Își ung armele ori cine știe ce fac. Atacul urmează să se desfășoare peste zece zile, deci mai au timp de pierdut.
- El însă nu s-a lăsat păcălit, lucru pe care trebuia să mi-l imaginez.
- Cred că știi la ce mă refer, Salvo. La casetele și la blocnotesurile în posesia cărora ai intrat prin fraudă. Ce ai făcut cu ele?
- Le-am ascuns.
- Unde?
- Într-un loc sigur.

– Acesta e un răspuns cam ridicol, Salvo, ce Dumnezeu?! Care este locul sigur în care le-ai ascuns?

Am închis gura și mi-am ținut buzele lipite, nu strânse, în semn de refuz, nemișcate, cu excepția fiorului aproape electric pe care l-am simțit traversându-le, care mi-a provocat gădilături.

– Salvo!

– Da, domnule Anderson!

– Ai fost desemnat pentru această misiune la recomandarea mea personală. Mulți nu te-ar fi acceptat, având în vedere temperamentul și trecutul tău nu tocmai limpede. Mai ales pentru activități ca ale noastre. Eu te-am propus.

– Știu, domnule Anderson. Și apreciez acest lucru. De aceea am apelat acum la dumneavoastră.

– Deci, unde sunt? A așteptat un moment, apoi a continuat de parcă nici n-ar fi lansat întrebarea. Te-am protejat, Salvo!

– Știu, domnule Anderson.

– Din ziua în care ai venit la mine, ți-am fost scut și protector. Au existat oameni din Chat Room și din afară, care nu au fost de acord cu angajarea ta cu program redus, indiferent care ți-ar fi fost talentele.

– Știu.

– Au existat unii care au considerat că ești prea impresionabil. Cei de la serviciul recrutări, încă din capul locului. Prea generos și inimos ca să ai parte de bine pe lumea asta, așa au spus. Lipsit de talent manipulativ. Profesorii din fosta școală la care ai învățat erau de părere că ai putea deveni un rebel. S-a mai pus și problema preferințelor tale personale, subiect pe care nu vreau să-l mai ating.

– Acum preferințele mele sunt corecte.

– Ți-am luat partea și la bine, și la rău, am fost apărătorul tău. N-am șovăit nici o clipă. „Tânărul Salvo e cel mai bun“, le-am spus eu tuturor. Nu există un lingvist mai bun, cu condiția să nu-și ia lumea în cap, lucru ce nu se va întâmpla, pentru că mă voi afla mereu în preajmă ca să mă asigur că așa va fi.

– Îmi dau seama, domnule Anderson. Și apreciez asta.

– Vrei să ajungi tată într-o bună zi, nu? Așa mi-ai spus.

– Da.

– Nu e totul doar plăcere, când ai copii. Dar tu îi iubești, indiferent cât de mult te dezamăgesc. Îi protejezi, lucru pe care încerc să-l fac în cazul tău. Ți-ai amintit unde-ai pus casetele acelea?

Temându-mă că deschizând gura aş putea sfârşi prin a spune mai multe decât îmi propusesem, m-am tras o vreme de buza de jos cu arătătorul şi cu degetul mare.

– Domnule Anderson, trebuie să le spuneţi să înceteze, am zis eu într-un târziu.

El şi-a ridicat creionul mecanic din argint şi, după ce s-a consultat în tăcere cu el vreme de câteva momente, l-a pus înapoi în buzunarul interior, unde-i era locul. Mâna i-a rămas sub rever, cam în acelaşi mod în care Maxie îl juca pe Napoleon.

– Asta e tot? Ăsta e ultimul tău cuvânt în legătură cu această chestiune? Nici „mulţumesc“, nici scuze, nici casete ori blocnotesuri. Doar „Spune-le să se oprească“.

– O să predau benzile şi blocnotesurile. Dar numai după ce le spuneţi să se oprească.

– Şi dacă nu o să le comunic asta? Dacă nu am nici interesul şi nici autoritatea de a-i opri?

– Le voi da altcuiva.

– Aha. Şi cine ar putea fi această persoană?

Îmi stătea pe limbă să rostesc Haj, dar prudenţa m-a oprit.

– Unui membru al Parlamentului din circumscripţia mea, ori altcuiva, i-am răspuns, ceea ce l-a făcut să tacă dispreţuitor, privindu-mă.

– Aşadar, după părerea ta sinceră, Salvo, a reluat el, ce anume se poate obţine prin *oprire*, aşa cum te exprimi tu?

– Pacea, domnule Anderson. Pacea Domnului.

Menţionarea fericită a lui Dumnezeu a atins evident o coardă sensibilă în inima domnului Anderson, pentru că pe faţa lui a apărut instantaneu o expresie de pietate.

– Şi nu ţi-a trecut cumva prin minte că s-ar putea ca voia lui Dumnezeu să fie ca resursele lumii, care se împrăştiează chiar în vreme ce discutăm, ar sta mai bine în mâinile unor creştini cu un mod civilizat de viaţă, decât în ale celor mai mari păgâni şi celor mai înapoiaţi oameni de pe planetă?

– Eu nu mai ştiu cine sunt creştinii pe lumea asta, domnule Anderson.

– Ei bine, eu ştiu, mi-a răspuns el, şi s-a ridicat în picioare.

Când a făcut asta, a scos mâna de sub rever şi am văzut că între degete ţinea un telefon mobil. Trebuse să-l închidă pe durata repetiţiilor corului, pentru că acum degetul lui mare era petrecut peste partea superioară a aparatului cât aştepta activarea lui. Şi-a deplasat masivitatea notorie în stânga mea,

iar eu am presupus că intenționa să se așeze între mine și ușă. De aceea, m-am mișcat și eu spre stânga, iar în drum am ridicat *J'Accuse!*

– Salvo, mă pregătesc să dau un telefon foarte important.

– Știu, domnule Anderson. Și aș dori să nu-l dați.

– Odată dat, acest telefon va avea urmări pe care nici eu, nici tu nu le vom mai putea controla. Te-aș ruga să-mi dai un motiv, aici și acum, ca respectiva convorbire să nu aibă loc.

– Un milion de motive, domnule Anderson. Pe tot cuprinsul provinciei Kivu. Acea lovitură de stat este un act criminal!

– Aceea este o țară neguvernabilă, Salvo. O țară incapabilă să adopte un mod de viață ordonat, o țară care se abandonează de bunăvoie genocidului și canibalismului, ba altor lucruri și mai cumplite, și *nu este* – încă un pas –, după părerea mea, demnă de respect în baza legilor internaționale – ieșirea era aproape blocată –, în același fel în care un *element perturbator* din societatea *noastră* – cum ești *tu*, Salvo – nu are dreptul să se lase pradă naivității în detrimentul intereselor țării sale adoptive. Rămâi pe loc, te rog, nu este nevoie să te apropii mai mult. Poți auzi ce am de spus și din locul unde te afli. O să te mai întreb o dată și, după aceea, gata. *Unde sunt materialele pe care le deții în mod ilegal?* Detaliile se pot rezolva și într-o manieră mai calmă. Peste douăzeci de secunde, o să dau acel telefon și, în același moment, ori poate chiar înainte de asta, o să operez o arestare. O să-mi las mâna pe umărul tău, așa cum cere legea, și voi spune: „Bruno Salvador, te arestez în numele legii!” Salvo, țin să-ți spun că nu mă simt bine. Am cincizeci și opt de ani și recent am descoperit că sufăr de diabet.

Îi luasem deja telefonul dintre degetele care nu mi-au opus rezistență. Am rămas față în față și eram cu 15 centimetri mai înalt decât el, ceea ce a părut să-l sperie mai mult decât pe mine. Am auzit prin ușa închisă cum Societatea Corală Sevenoaks se străduia să atingă niște culmi de mânie și fără serviciile baritonului-șef.

– Salvo. Îți ofer o șansă. Dacă-mi dai cuvântul tău de onoare, acum și aici, că noi doi mergem mâine-dimineață – la prima oră – acolo unde sunt ascunse aceste materiale, și le recuperăm, poți rămâne la Sevenoaks peste noapte ca oaspete, apoi vei lua masa cu noi în familie, vom mânca ceva simplu, gătit în casă, nimic sofisticat, ai la dispoziție dormitorul fiicei mele mai mari, deoarece ea nu locuiește cu noi acum, și, în schimbul articolelor care lipsesc, o să mă îngrijesc să discut cu anumite persoane, asigurându-le... ai grijă, Salvo, termină cu prostiile...

Mâna care ar fi trebuit să mă înșface s-a ridicat ca să mă împiedice să mă apropii mai mult. Am prins clanța ușii, încet, ca să nu-i atrag atenția. Am scos bateria din telefonul mobil și am pus carcasa în buzunar. După aceea, am închis ușa în urma mea, deoarece nu mi s-a părut corect ca lumea să-l vadă pe ultimul meu mentor în acea stare de micime.

Nu mai țin minte mare lucru despre acțiunile mele din orele care au urmat, dar nici atunci nu am fost prea conștient de ce fac. Știu că am mers pe jos încet, apoi mai repede, pe aleea din curtea școlii, apoi am așteptat într-o stație de autobuz și, cum nu a venit nici unul repede, așa cum speram, am traversat și am prins unul care mergea în direcție opusă, dar nu era cel mai bun mod de a trece neobservat; după aceea am luat-o înapoi în zigzag, atât pentru a alunga impresia lăsată de domnul Anderson, cât și pentru a scăpa de urmăritorii mei reali ori închipuiți; de la Bromley am prins un tren până la gara Victoria, iar de acolo am mers cu taxiul până la Marble Arch, schimbând apoi cursa până la pensiunea domnului Hakim, datorită banilor oferiți cu generozitate de Maxie. Iar din gara Bromley South, până la sosirea trenului meu, am sunat-o pe Grace de la un telefon public.

– Salvo, vrei să auzi ceva *demential*?

Am ascultat din politete.

– Am căzut de pe un măgar, asta s-a întâmplat! Drept în fund, și m-au văzut toți copiii, care au început să țipe cât îi ținea gura! Amelia a rămas în șa, dar eu am căzut. Iar măgarul a dus-o pe Amelia până pe plajă, la chioșcul de înghețată, iar ea, din banii de buzunar, a cumpărat pentru măgar o înghețată cu ciocolată de 99 de penny, iar măgarul a mâncat-o și a și adus-o pe Amelia înapoi! Nu te mint, Salvo! N-o să ajungi niciodată să le vezi, dar m-am ales cu niște vânătăi pe fund de nu-ți vine a crede, iar Latzi o să se prăpădească de râs!

Latzi, prietenul ei de origine poloneză, care lucrează în domeniul muzicii, mi-am adus aminte ca prin vis. Latzi, care îi va oferi lui Hannah un preț bun.

– Și mai știi ceva, Salvo?

Când anume mi-am dat seama că mă ducea cu zăhărelul?

– A fost un spectacol, Punch și Judy, înțelegi?

– Da, i-am răspuns eu.

– Iar copiii erau înnebuniți după el. În viața mea n-am văzut atâția copii fericiți că sunt speriați de moarte.

– Grozav! Copiilor le place să fie speriați, am zis eu.

– Și oamenii de la cafeneaua de pe drum, Salvo... locul unde am oprit după ce primii, de la cealaltă cafenea, nu ne-au primit acolo, pentru că eram colorați. S-au purtat *super* cu noi! Așa că nu ne mai pasă de nimic.

– Unde este?

– Hannah? De parcă abia în acel moment și-ar fi amintit de ea. A, Hannah i-a luat pe cei mari la un film, la un cinematograful din apropiere, Salvo! A zis că dacă telefonezi o să te sune ea cât de curând poate. Poate mâine-dimineață, din cauza timpului. Eu și Hannah stăm la familii diferite, înțelegi? Și trebuie să păstrez telefonul la mine, că mă sună Latzi.

– Înțeleg.

– Pentru că, dacă nu mă găsește, pe Latzi îl apucă toate alea. Iar familia la care stă Hannah are telefon fix, dar e complicat, așa că mai bine nu o suni acolo. E în camera în care se află și televizorul. Așa că o să te cheme ea. Vrei să-i spui ceva, Salvo?

– Spune-i că o iubesc.

– Păi cred că i-ai transmis informația asta direct lui Hannah, Salvo, ori e ceva nou și nu știam eu?

Ar fi trebuit să întreb la ce film se uita Hannah cu copiii mai mari, la asta m-am gândit când am închis.

Nu mi-am dat seama că micuțul nostru dormitor devenise pentru noi un cămin, înlocuind în câteva zile toți anii pe care i-am petrecut la Norfolk Mansions. Am intrat și am adulmecat, de parcă Hannah ar mai fi fost acolo, nu doar prin parfumul ei, ci în carne și oase. Am salutat prietenește patul care rămăsese nefăcut, cu aerul lui șifonat de triumf. Nici o urmă lăsată de ea acolo nu a scăpat privirii mele încărcate de vinovăție: pieptănul afro, brățările abandonate în favoarea unui inel din păr de elefant în ultimele minute ale plecării ei întârziate, ceștile pe jumătate goale, fotografia lui Noah de pe noptiera șubredă, pusă acolo să-mi țină tovărășie în lipsa ei, și telefonul în culorile curcubeului, pe care mi l-a dat ca să primesc mesajele ei de iubire și să mă poată anunța la ce oră sosește. De ce nu-l luasem cu mine? Pentru că nu voiam să fie acuzată dacă eu aveam să fiu arestat. Când avea să și-l recupereze? Părinților li s-a spus să vină la biserică la ora unu după-amiază, dar era suficient ca vreun copil neascultător ca Amelia să se ascundă, așa mă prevenise ea, sau să apară vreo amenințare cu bombă, ori vreun blocaj rutier, și se putea ca ei să nu se întoarcă decât spre seară.

Am ascultat știrile de ora zece și am încercat să găsesc pe internet lista celor mai căutați oameni, așteptându-mă să-mi văd mutra zgâindu-se la mine alături de o descriere corectă din punct de vedere politic a etnicității mele.

Tocmai ieșeam de pe net când telefonul ei a scos un tril. Grace îi transmisesese mesajul, mi-a zis ea. Era la un telefon public și nu avea mărunțiș. Am sunat-o imediat.

– De cine fugi? am întrebat-o, străduindu-mă să vorbesc pe un ton vesel.

S-a arătat surprinsă: de ce credeam că fugise?

– După cum îți sună vocea, am zis eu. N-ai suflu.

Detestam deja acea convorbire. Aș fi vrut să-i punem punct chiar în acel moment și să o luăm de la capăt când aveam să fim mai limpezi. Cum să-i spun că domnul Anderson mă dezamăgise ca și lordul Brinkley, fiind însă de o fățarnicie strigătoare la cer? Că era un alt Brinkley, exact cum anticipase ea?

– Cum se simt copiii? am întrebat.

– Bine.

– Grace mi-a zis că se distrează de minune.

– Da. Sunt foarte fericiți.

– Și tu?

– Sunt fericită pentru că te am în viața mea, Salvo.

De ce pe un ton atât de solemn? De definitiv?

– Și eu sunt fericit. Că te am în viața mea. Ești totul pentru mine. Hannah, ce se petrece? Mai e cineva cu tine în cabină? Parcă ai fi... ireală.

– Oh, Salvo!

Și brusc, ca la un semnal, începe să-mi vorbească pătimăș și drăgăstos, jurând că n-a mai cunoscut asemenea fericire și că nu-mi va face niciodată ceva rău, dar nimic, nimic, cu intenție, câte zile va avea.

– Bineînțeles că nu, am exclamat eu, chinându-mă să depășesc propria stare de mistificare. N-ai putea să-mi faci vreun rău, și nici eu ție. Ne vom apăra mereu unul pe celălalt, la bine și la greu. Asta este înțelegerea noastră.

Am auzit din nou:

– Oh, Salvo!

Închisese. Am rămas multă vreme cu privirea ațintită la telefonul din palmă. Noi, congolezii, iubim culorile. De ce altceva ne-a dat Dumnezeu aur și diamante, fructe și flori, dacă nu pentru a ne satisface dorința de culoare? Mă învârteam prin cameră; semănam cu Haj după ce fusese torturat, privindu-mă în oglinzi, întrebându-mă ce mai rămăsese din mine care să merite salvat. M-am așezat pe marginea patului și mi-am prins capul în palme. Un om bun știe când să se sacrifice, așa îi plăcea fratelui Michael să spună. Un om rău supraviețuiește, dar își pierde sufletul. Mai aveam vreme. Mai aveam o ultimă carte de jucat. Și trebuia să o joc repede, cât Hannah era încă în siguranță la Bognor.

18

A doua zi, la ora zece dimineața, împăcat cu mine însumi că luasem o hotărâre definitivă, am mers până la capăt cu zelul meu aproape nesăbuit, trăgându-mi căciulița cu moț pe frunte, cu geanta de umăr lovindu-mi șoldul. Pe o stradă lăturalnică, de-a lungul căreia se înșirau automobile, am văzut o cabină telefonică vopsită într-un roșu vesel. Am format numărul extrem de familiar și am dat de Megan, prietena tuturor.

– Bună, Salvo, dragule, cum îți merge azi?

Dacă aveai gripă, Megan te asigura că toată lumea era la fel de bolnavă, dragule. Dacă erai în concediu, Megan spera că te bucurai de el.

– Se spune că petrecerea ei a fost *minunată*! De unde și-a cumpărat hainele alea? O răsfeti, asta e problema. Suntem ocupați momentan, îmi pare rău! Cu ce te pot ajuta? Mai aștepti, dragule? Lași un mesaj în căsuța vocală? Ce preferi astăzi?

– Megan, de fapt nu o caut pe Penelope. Vreau cu Fergus.

– A, asta era! Bine, atunci! *Am mai crescut și noi!*

Așteptând să-mi facă legătura, mi-am imaginat schimbul de cuvinte dintre Thorne Gornistul și asistenta lui extrem de fidelă, în privința celei mai bune tactici pentru rezolvarea unui apel venit din partea încă unui soț nervos. Să fie Fergus în mijlocul unei întrevederi cu patronul ziarului? Ori într-o conferință cu cineva din străinătate? Ori să fie omul fără ocolișuri și netemător, gata să se ia la trântă?

– Salvo, ce faci amice? Isuse, pe unde umbli? Ai mai distrus vreun apartament de când nu ne-am văzut?

– Am un subiect pentru tine, Fergus!

– Nu zău? Cerule! Păi, nu știu dacă vreau să aflu despre ce este vorba, Salvo! Mai ales dacă e în detrimentul unei tinere doamne. Adulții iau singuri

hotărâri în viață. Unii dintre noi trebuie să ne obișnuim cu gândul ăsta și să mergem mai departe.

– Nu are nici o legătură cu Penelope.

– Mă bucur să aflu asta.

– E un subiect de știri. Unul senzațional.

– Salvo?

– Da.

– Nu cumva încerci să-ți bați joc de mine?

– Se referă la Jack Brinkley. Ai șansa să-l încolțești. Pe el, pe Crispin Mellows și...

I-am înșirat numele tuturor granzilor și șmecherilor pe care-i văzusem reuniți în Berkeley Square, dar, după cum mă așteptasem, el avea urechi doar pentru Jack Brinkley, care adusesese mari prejudicii ziarului, Thorne fiind la un pas de a-și pierde slujba.

– Să-i venim de hac ticălosului, dar *cum* anume? Pentru că nu te cred nici-cum, asta-i clar! De aici pornim.

– Nu-ți pot povesti la telefon.

– Salvo.

– Ce mai e?

– Ești pus pe căpătuit?

– Nu. Ți-l dau pe tavă fără să-ți cer un sfanț.

Judecasem greșit omul. Dacă aș fi spus că voiam o sută de miare, altfel nu-i divulg, s-ar fi simțit mai în largul lui.

– Nu cumva vrei să ne sabotezi, ar fi o chestie foarte idioată să ne faci toc-mai nouă una ca asta! Să ne târâi prin tribunale sub acuzația de defăimare și să mai pierdem alte milioane? Pentru că, Salvo, crede-mă, dacă te ții de prostii...

– Ne-ai dus odată la nu știu ce club. În Strand. O pivniță. S-a întâmplat în perioada în care tu și Penelope...

– Ce-i cu asta?

– Care era adresa?

Mi-a dat-o.

– Dacă ne întâlnim acolo peste o oră, îți ofer boșele lui Brinkley pe tavă, l-am asigurat eu, folosind limbajul pe care-l înțelegea cel mai bine.

Cu toate că se află la o azvârlitură de băț de hotelul Savoy, Clubul Casbah nu fusese un loc salubru nici în vremurile lui bune, însă în această dimineață arăta deplorabil. La intrare, care amintea de cea a unei temnițe, un

asiatic cu un aer disperat manevra un aspirator vechi de pe vremea războiului cu burii. Scara de piatră mi-a adus aminte de treptele care coborau în camera cazanului de pe insulă. Între stâlpi și perne brodate, Fergus Thorne stătea în același separeu în care, în urmă cu șase luni, în cursul unei cine intime în trei, Penelope își scosese pantoful și îl mângâiase pe picior, în timp ce el îmi povestea ce valoare deosebită reprezenta ea pentru ziar. În dimineața asta, spre ușurarea mea, era singur, cu un suc de roșii în față, citind ediția de dimineață a ziarului la care lucra. Doi dintre reporterii lui cei mai buni stăteau la câteva mese depărtare: obraznicul Jellicoe, pe scurt Jelly, care mă pișcase de fund la petrecerea lui Penelope, și o zgripturoaică, pe nume Sophie, care îndrăznise să se creadă rivala lui Penelope și plătise scump asta. Neinvitat, m-am așezat lângă Thorne și am pus geanta de umăr între picioarele bine strânse. El și-a întors fața pătată spre mine, s-a strâmbat și a revenit la ziar. Am scos *J'Accuse!* din buzunarul jachetei și l-am pus pe masă. El s-a uitat sui la plic, l-a înșfăcat și s-a făcut nevăzut cu el în spatele ziarului. În timp ce citea, am observat cum aerul viclean de pe fața lui a fost înlocuit de o expresie de lăcomie.

– Salvo, asta e o *porcărie* de la un cap la celălalt – îmi spunea el în timp ce dădea pagina cu aviditate –, dar știi deja chestia asta, nu? O invenție strigătoare la cer. Cine a scris-o?

– Eu.

– Și toți oamenii ăștia... Unde s-a petrecut treaba?

– În Berkeley Square.

– I-ai văzut *tu*?

– Da.

– Personal? Cu ochii tăi? Ai grijă!

– Da.

– Ai băut?

– Nu.

– Te-ai drogat?

– N-am consumat niciodată.

– Jelly! Sophie! Veniți încoace, vă rog! Vorbesc cu un om care ne poate da boășele Marelui Jack pe tavă, dar nu cred nici o iotă din ce-mi povestește el.

Ne-am apropiat capetele, toți patru. Indiferent ce rezerve aş fi avut până în acel moment cu privire la marea noastră presă britanică, ele sunt trecute temporar în uitare când văd cum Thorne își mobilizează mica armată.

– Jasper *Albin*? Albin *ăla*? Ticălosul acela de franțuz care a mințit cu sfruntare în fața judecătorilor de la Curtea de Apel! Iar Marele Jack are *neobrăzarea* să-l angajeze din nou pentru *asta*? Ăsta este un îngâmfat nerușinat! Jelly, vreau să lași baltă totul, dă o fugă până la Besançon și ia-l tare de tot pe Albin. Dacă trebuie să recurgi la mită, fă-o!

Jelly își notează cu un aer important în blocnotes.

– Sophie! Te prezinți cu țâțele înainte la firmele de securitate. Cine e *Maxie*? *Colonelul* Maxie? Maxie și mai cum? Dacă-i mercenar, înseamnă că face parte din Forțele Speciale. Când s-a retras? Cu cine se culcă? Ce școli a urmat? În ce războaie murdare a luptat? Și să-mi găsești casa din Berkeley Square. Cui îi aparține, cine plătește încălzirea și lumina, cine a închiriat-o în seara aceea, de la cine, pe cât?

Cu limba puțin scoasă, Sophie își notează. Blocnotesul ei este identic cu cele care se odihnesc la picioarele mele.

– Și să-mi găsiți insula aceea – adresându-se amândurora – și cine a zburat cu elicopterul de la Battersea la Luton vinerea trecută. Verificați traficul necomercial, ce avioane au plecat de la Luton, verificați orice insule de închiriat din Marea Nordului. Căutați una cu un chioșc. Și urmăriți și pista cu coșul de mâncare cumpărat de la Fortnum: cine l-a comandat, plătit, livrat. Să-mi puneți mâna pe factură. „SOMON AFUMAT PENTRU INVADATORII STATULUI CONGO.“ Mamă, ce-mi place!

– Și mie, murmură Sophie.

– O poezie, spune Jelly.

– Și să vă păziți de marii jucători. Dacă Jackie prinde de veste că am pornit pe urmele lui, o să ne trântescă o hotărâre judecătorească de nu ne vedem! Câtă ipocrizie la individul ăsta! Acum ține predici despre ștergerea datoriilor pentru statele care sunt insolvabile, iar după aceea îi jecmănește pe amărății ăia de congolezi de ultimul bănuț care se poate scoate de acolo. E scandalos! E minunat!

În vreme ce entuziasmul lui Thorne îmi sună în urechi precum o muzică, mă simt dator să îi reamintesc de scopul principal al întregii acțiuni.

– Fergus, nu vrem să punem mâna doar pe Jack.

– Nu-ți face griji, domnule! Îi facem pe toți să cadă odată cu el. Dacă o să-l învinuiască ei, cu atât mai bine!

– Ascultă, războiul trebuie oprit. Lovitura de stat trebuie împiedicată.

Ochii injectați ai lui Thorne, mult prea mici pentru fața lui, m-au măsurat cu o neîncredere disprețuitoare.

– Adică să împiedicăm lovitura și să nu publicăm articolul? „OMUL NU REUȘEȘTE SĂ MUȘTE CÂINELE CEL MARE.“ La asta te referi?

– Mă refer la faptul că toate investigațiile pe care ți le propui – să găsești elicopterul, coșul, insula – vor dura prea mult. Mai avem doar nouă zile. Am devenit mai îndrăzneț. Ori publici articolul imediat, ori nu-l publici deloc, Fergus! Ăsta-i târgul. *După* atac va fi prea târziu. Congo de Est ar putea fi deja în cădere liberă.

– Imposibil, a zis el și a împins *J'Accuse!* peste masă. Avem nevoie de dovezi de nezdruncinat. Documentate de la prima până la ultima. Tu-mi oferi aici doar un rezumat nenorocit. Vreau să-l prind pe Jack Brinkley cu pantalonii în vine și cu mâna în casa de bani. Dacă nu reușesc asta, atunci *el* mă va pune *pe mine în genunchi* în fața onoratei instanțe, ca să cerșesc îndurare pentru impertinența mea.

Sosise momentul pe care îl anticipasem și de care mă temusem atât de mult.

– Dar dacă aş avea acele dovezi la mine? De netăgăduit? Chiar acum și aici?

S-a aplecat peste masă, lăsându-și pumnii pe tăblie. M-am aplecat și eu. La fel au procedat Jelly și Sophie. Am rostit pe un ton lipsit de echivoc:

– Dacă aş avea glasul lui Brinkley – tare și clar pe bandă digitală – autorizând o mită de trei milioane de dolari pentru unul dintre delegații congolezi, într-o convorbire purtată prin satelit, în numele Sindicatului anonim, consideri că asta ar fi o dovadă suficientă?

– Cu cine vorbește?

– Cu Philip. Consultant independent. Philip trebuie să stea de vorbă cu acel membru al Sindicatului care are puterea de a aproba mita de trei milioane. Acest membru împuternicit este Jack Brinkley. Poți urmări dialogul din momentul solicitării banilor de către delegat până în punctul în care Brinkley aprobă mita.

– Fugi de-aici, domnule!

– Ăsta-i adevărul.

– Trebuie să văd caseta aceea. Vreau s-o ascult. Să fie verificată de o comisie de experți, ce mama dracu'!

– Așa va fi. Vei putea. Ne întoarcem la biroul tău și o ascultăm. Îmi poți lua mie interviu și voi povesti tot ce știu, cu cuvintele mele. Mă poți fotografia și poți publica fotografia pe prima pagină, alături de a lui Brinkley. Cu o condiție. Am închis și deschis ochii. Oare eu eram acela care vorbea? Îți dai

cuvântul tău de onoare, în fața acestor doi martori, că vei publica articolul în ziarul de duminică? Da sau nu?

Într-o tăcere de care îmi amintesc și astăzi, am tras geanta de umăr dintre picioare, dar, din motive de securitate, am ținut-o în poală. Blocnotesurile erau în compartimentul cel mare, iar cele șapte casete, în cel mic. Strângând geanta apăsată de stomac, am tras fermoarul de la compartimentul mic, apoi am așteptat răspunsul.

– Accept condițiile, a mormăit el.

– Deci, da?

– Da, lua-te-ar naiba! O să ieșim cu el duminică.

M-am întors către Jelly și Sophie, privindu-i drept în ochi.

– Ați auzit, da? O să publice articolul duminică așa cum este. Da?

– Da.

– Da.

Am băgat mâna înăuntru și am pipăit. Am trecut cu degetele peste casete, căutând-o pe cea cu numărul cinci, care conținea interogatoriul lui Haj, și caseta numărul șase, pe care era înregistrată vocea lordului Brinkley aprobând mita de trei milioane. În timp ce degetele îmi alunecau înainte și înapoi peste casete, fără să am senzația unei revelații, mai întâi am realizat că erau doar cinci casete, nu șapte, apoi că lipseau tocmai casetele cu numerele cinci și șase. Am tras fermoarul compartimentului mare și am pipăit printre blocnotesuri. De amorul artei, am căutat și în despărțitura mică din spate, care nu este un compartiment în adevăratul sens al cuvântului, ci mai degrabă un loc unde să-ți pui biletele de călătorie sau o tabletă de ciocolată. Nici acolo nu erau, dar de ce să fi fost acolo? Se aflau în Bognor.

Eram atât de preocupat să reconstitui ultimele evenimente, încât nu m-am mai interesat reacția spectatorilor mei care, din câte îmi aduc aminte, a variat de la scepticism – Thorne – până la aceea de îngrijorare încărcată de efuziune – Jelly. Mi-am cerut scuze – ce ridicol, trebuie că le-am uitat acasă et cetera. Mi-am notat numărul de celular al lui Sophie ca să o anunț când le voi găsi. Am ignorat privirea disprețuitoare și insinuările lui Thorne, care era convins că am vrut să-mi bat joc de el. Le-am spus la revedere și pe curând, însă nu cred că m-a crezut vreunul dintre ei, cum nici eu nu eram convins. Apoi am chemat un taxi și, fără a mă deranja să-i mai spun șoferului o falsă destinație, am mers până în fața pensiunii domnului Hakim.

Dacă o învinuiam pe Hannah? Dimpotrivă. Am simțit un asemenea sentiment de dragoste pentru ea, încât, chiar înainte de a ajunge la adăpostul refugiului nostru, m-am minunat de curajul ei în fața adversității – adică a

mea. Înțepenit în fața dulapului, am descoperit cu mândrie, nu cu indignare, că și cartea de vizită a lui Haj, cu adresa de e-mail mâzgălită pe dos, avusese aceeași soartă ca și casetele. Ea știuse dintru început că Brinkley nu era demn de încredere. Nu avusese nevoie de cursurile de o zi ca să-și dea seama că în Salvo regăsea rămășițele unei loialități față de cine nu merita, o loialitate care se strecurase ca un virus în sistemul meu, și că totul trebuia să se rezolve cu timpul. Nu voia ca Noah să-și petreacă ziua de naștere într-o zonă de război. Acționase după bunul-plac, așa cum intenționasem și eu. Amândoi ne abătuserăm de la calea comună, fiecare în direcția lui, ea spre oamenii ei, eu spre ai mei. Nu făcuse nimic care să necesite iertarea mea. Rezemat de polița de deasupra șemineului, se găsea un exemplar al programului copiilor de la Școala de Duminică: 12.00 – picnic și cântece la căminul pentru tineret... 2.30 p.m. spectacol de matineu cu *Vântul printre sălcii*, realizat de Clubul de Dramă și Dans Bognor... 5.30 p.m. – seară în familie. Cinci ore. Cinci ore până când voi putea să-i întorc mesajul de iubire totală și nestrămutată.

Am deschis radioul ca să ascult știrile de la miezul zilei.

Se redactează legi pentru pedepsirea celor care promovează islamismul. Tribunale speciale înființate pentru audierea secretă a proceselor intentate teroriștilor. Egipteanul suspect de atentat cu bombă prins de o echipă americană în Pakistan. Continuă căutarea bărbatului de treizeci de ani de origine afro-caribiană pe care poliția dorește să-l interogheze în legătură cu uciderea – stai să vezi! – a două adolescente.

Mi-am pregătit o baie. Am stat în apă. M-am surprins îngânând cântecul murmurat de Haj, cântecul Misiunii. „De ce cântă un om torturat?” mă întrebase ea. Pacienții ei nu cântau, atunci de ce cântase Haj? De ce intonează un adult un cântec trist despre virtutea unei fete, dacă a fost bătut?

Am ieșit din baie. Ținând strâns aparatul portabil de radio, stau în fața ferestrei, în halat de baie. Prin perdeaua ca un năvod, contemplan o furgonetă fără inscripții parcată în apropiere de poarta de intrare în pensiunea domnului Hakim.

Precipitații în sudul Indiei. Alunecări de teren. Numeroase victime. Trecem la știri din crichet.

Ora cinci. Ies pentru plimbarea mea, dar, contrar recomandărilor de la cursul de o zi, folosesc aceeași cabină telefonică. Introduc în fantă o

liră și țin alta pregătită, însă nu reușesc să dau decât de robotul lui Grace. Dacă sunt Latzi, să revin după ora 10 seara, când va fi în pat, *singură!* Hohote de râs. Dacă sunt Salvo, ca oaspete bine-venit, să las un mesaj de dragoste pentru Hannah.

Încerc să mă ridic la înălțimea sugestiei:

– Dragă Hannah, te iubesc!

Însă, din motive de securitate, nu adaug, așa cum s-ar fi convenit: „Știu ce ai făcut și ai avut dreptate procedând astfel.“

Mergând pe un traseu ocolit, mă întorc întristat la casa domnului Hakim. Bicicliștii, care s-au înmulțit după exploziile de la metrou, trec pe lângă mine ca niște călăreți fantomatici. Furgoneta fără inscripții stă parcată tot în fața porților. Nu are aprobare de parcare în acea zonă. Ascult știrile de ora șase. Lumea a rămas în același loc ca și la ora două.

Mănânc doar ca să treacă timpul. În frigiderul de mărimea unei cutii de pantofi, găsesc o pizza veche de două zile, sos de usturoi, pâine neagră de Westfalia, castraveciori murați, dulceață Marmite. Imediat după sosirea în Londra, Hannah a împărțit un apartament cu o asistentă din Germania și, drept urmare, a presupus că toți englezii mâncau cârnați în sânge, smântână, și că beau ceai de mentă. Așa se explică prezența unui pachet argintiu în frigiderul domnului Hakim. Ca orice asistentă, Hannah pune totul în frigider, chiar dacă nu e vorba despre ceva perisabil. Axioma ei este: „Ce nu poți steriliza, refrigerază“. Încălzesc untul înainte de a-l unge pe pâinea neagră. Întind dulceața Marmite. Mănânc încet. Înghit cu precauție.

Știrile de la ora șapte sunt identice cu cele de la șase. Lumea chiar a stat pe loc vreme de cinci ore? Fără să-mi mai pese de măsurile de securitate, navighez pe net și trec prin știrile banale ale zilei.

Atacuri sinucigașe la Bagdad au provocat patruzeci de morți și sute de persoane – ori invers? Ambasadorul american proaspăt numit la ONU a prezentat alte cincizeci de obiecțiuni la reformele propuse. Președintele francez internat în spital, ori externat din spital. Bolile de care suferă intră sub incidența legii păstrării secretelor de stat – dar sună de parcă ar suferi de deochi. Rapoarte neconfirmate din capitala congoleză Kinshasa anunță confruntări armate între milițiile rivale din regiunea estică a țării.

Telefonul ca un curcubeu al lui Hannah sună. Din câteva salturi de-a latul camerei, îl înșfac și revin la computer.

- Salvo?
- Hannah! Minunat. Bună!

Surse apropiate guvernului congolez din Kinshasa acuză „elemente imperialiste din Uganda“. Rwanda neagă orice amestec.

- Ești bine, Salvo? Te iubesc mult.
- Vorbește în franceză, limba iubirii noastre.

– Bine. Grozav! Abia aștept să te revăd. Tu cum te simți?

– Te iubesc atât de mult, încât am impresia că m-am prostit, Salvo. Grace spune că n-a mai văzut pe cineva care să devină dintr-o persoană normală, bolnavă de dragoste.

„Zona de graniță cu Rwanda este descrisă ca fiind pașnică, fără să se înregistreze un trafic neobișnuit.“

Lupt pe trei fronturi în același timp, lucru pe care Maxie nu l-ar agreea nicidecum. Încerc să ascult și să vorbesc, dar și să hotărâsc dacă să-i spun noutățile, dar nu-mi dau seama dacă e vorba despre războiul nostru, ori al altcuiva.

- Știi ceva, Salvo?
- Ce anume, draga mea?
- De când te cunosc, am slăbit un kilogram și jumătate.
- Trebuie să mă gândesc la asta, să o înțeleg.
- Dă vina pe mișcare fizică neobișnuită! exclam eu. Dă vina *pe mine!*
- Salvo?
- Ce e, iubita mea?
- Salvo, am făcut ceva rău. Ceva despre care trebuie să-ți povestesc.

Un funcționar al ambasadei britanice de la Kinshasa descrie zvonurile privind prezența în regiune a unor mercenari conduși de cetățeni britanici drept „imaginară și absurdă“.

Bineînțeles că sunt zvonuri absurde! Absolut! Lovitura de stat trebuie să aibă loc peste nouă zile! Sau nu cumva Brinkley a dat startul operațiunii în momentul în care am ieșit din casa lui?

– Ascultă. N-ai făcut nimic rău. Lasă. Serios! Indiferent despre ce ar fi vorba! Nimic nu mai contează! Știu totul. Îmi povestești când te întorci!

Din fundal se aud țipete de copii.

- Trebuie să mă întorc acolo, Salvo!

– Înțeleg! Fugi! Te iubesc!

Sfârșit de drăgălășenii. Încheierea convorbirii telefonice.

Patru tehnicieni de aviație de naționalitate elvețiană, prinși între focuri, au solicitat protecția comandantului forțelor ONU staționate în Bukavu.

Așezat pe scaunul din răchită împletită, cu aparatul portabil de radio pe masa de alături, încep să studiez tapetul din casa domnului Hakim, timp în care îl ascult pe Gavin, corespondentul nostru din Africa Centrală, care ne prezintă un reportaj:

Potrivit guvernului congolez de la Kinshasa, un puci sprijinit de Rwanda a fost înăbușit din fașă, grație unei operațiuni de securitate executată cu rezultate strălucite, organizată pe baza unor informații foarte precise.

Kinshasa suspectează implicare franceză și belgiană, dar nu elimină amestecul altor puteri occidentale, pe care nu le numește.

Douăzeci și doi de membri ai unei echipe africane de fotbal sunt reținuți pentru a fi interogați după descoperirea unei ascunzători conținând arme ușoare și mitraliere grele pe aeroportul din Bukavu.

Nu se semnalează victime. Țara de origine a fotbaliștilor nu a fost stabilită încă.

Ambasada Elveției din Kinshasa s-a interesat de soarta celor patru experți în aviație, dar refuză deocamdată să facă orice comentarii. Investigația privind documentele lor de călătorie a fost încredințată organelor de la Berna.

Mulțumim, Gavin.

Sfârșitul buletinului de știri. Sfârșitul oricăror dubii, dacă mai era cazul.

Salonul pentru oaspeți pus la dispoziție de doamna Hakim este un spațiu regal, cu fotolii adânci și cu o pictură în ulei reprezentând un paradis de pe malul unui lac, unde dansează hurie. Peste o oră va deveni bârlogul unor vânzători asiatici care fumează la greu, se uită la filme indiene produse de Bollywood la un televizor cât un Cadillac, dar, deocamdată, oferă muțenia dulceagă a salonului unui antreprenor de pompe funebre, iar eu urmăresc știrile de la ora opt seara. Oamenii cu cătușe la mâini au altă înălțime. Benny pare intrat la apă. Anton este masiv. Spider a crescut cu douăzeci de centimetri față de momentul în care, purtând bonetă de bucătar-șef, ne-a oferit farfurii cu mâncare. Însă steaua spectacolului nu este nici comandantul pakistanez cu cască albastră, nici colonelul congolez de armată cu bastonul lui de paradă, ci căpitanul nostru,

Maxie, cu pantaloni cafenii, fără centură și cu un tricou ud de sudoare, care nu are o mânecă.

Pantalonii sunt tot ce i-a rămas din costumul kaki bun pentru orice situație pe care l-am văzut ultima oară atunci când mi-a întins un plic în care se găseau cei șapte mii de dolari pe care, din preaplinul inimii lui, îi smulsese Sindicatului. Fața lui, lipsită de ochelarii lui Bogey, nu mai are charisma care mă vrăjise, dar, în alte privințe, a evoluat ca expresivitate, afișând masca răbdării îndârjite care refuză să se recunoască învinsă, indiferent câte zile a stat legat de stâlpul unde a fost biciuit. Mâinile lui puternice sunt încătușate în față și împreunate una peste alta, ca labele unui câine care se odihnește. Are doar un bocanc, pentru ca piciorul gol să se asorteze cu umărul dezgolit. Însă nu bocancul lipsă îl face să meargă încet, ci încă o pereche de cătușe, scurte pentru un om de înălțimea lui, și, după cum arată, prea strânse pe glezne. Privește drept la mine și, judecând după felul cum își mișcă falca a revoltă, pare să-mi spună să mă duc dracului, dar îmi dau seama că vrea să comunice acest lucru operatorului care îl filmează, nu mie.

În urma lui Maxie, care calcă inegal, vin Anton și Benny, toți trei înlanțuiți unul de celălalt. Anton are niște vânătăi pe partea stângă a feței și bănuiesc că le-a căpătat ca urmare a impertinenței lui. Benny arată mai mărunț decât în realitate, pentru că lanțurile îl fac să stea ghemuit și să meargă cu pași mărunți. Coada cenușie de cal i-a fost tăiată, dintr-o singură lovitură de panga, dând impresia că l-au pregătit deja pentru ghilotină. După Benny urmează Spider, cel care improvizează instrumente de tortură și amicul meu hoț de sunete, înlanțuit, dar mergând drept. I s-a permis să-și păstreze cascheta, care îi conferă o anumită insolență. Fiind un acrobat aproape desăvârșit, nu are aceleași probleme cu mersul ca tovarășii lui mai înalți. Împreună, cei patru seamănă cu un grup de dansatori stângaci de conga, pentru că țin încoace și încolo pe o muzică al cărei ritm nu-l pot ține.

După albi vin fotbaliștii, cam douăzeci, într-un șir descrescător de umbre negre, nenorocite: „veterani, nu începători, cei mai buni luptători din lume“. Dar când, agitat, îl caut din ochi pe Dieudonné sau pe Franco, în eventualitatea, total improbabilă, că au fost și ei prinși ca urmare a eșuării operațiunii, răsufli ușurat, pentru că nu-i văd între prizonieri nici pe mătăhălosul și semiologul războinic în vârstă, și nici pe spectralul lider banyamulenge. După Haj nu m-am uitat, deoarece știam că nu avea cum să se numere printre ei. Un amănunt pe care comentatorii îl anunță cu încântare este că Maxie – prezentat deocamdată sub numele de „presupusul conducător al grupului“ – a reușit să înghită cardul SIM în momentul arestării.

Revin în dormitor și îmi reiau studiul tapetului ales de doamna Hakim. La radio, purtătoarea de cuvânt a Ministerului de Externe acordă un interviu:

„Avem mâinile cât se poate de curate, Andrew, îl informează ea pe reporterul care-i pune întrebări inchizitoriale, în limbajul mușcător al laburiștilor de vremuri noi, oameni cât se poate de transparentți. Guvernul Maiestății Sale nu are nici un amestec în această afacere, te asigur. De acord, câțiva dintre participanți sunt de naționalitate britanică. Dar lăsa-mă să vorbesc! Credeam că ai ceva mai mult respect față de noi, serios. Din semnalele pe care le-am primit până acum rezultă că a fost vorba despre o încercare privată, pusă la cale de niște incompetenți, care a eșuat. Nu are nici un rost să întrebi mereu: «Cine a organizat acțiunea?», pentru că nu știu cine! Știu doar că a fost vorba despre amatori, și, orice ai crede despre noi, amatori nu suntem. Și eu cred în libertatea de expresie, Andrew! Noapte bună!“

Maxie a căpătat și nume. Una dintre fostele lui soții l-a zărit la televizor. Un bărbat agreabil, care nu vrea să se poarte ca un adult, fiul unui pastor. Educat la Sandhurst, a condus o școală de alpinism în Patagonia, a lucrat cu contract în Emiratele Arabe Unite, declară ea cu un aer degajat. Se crede că un profesor universitar congolez care-și spune Iluminatul se află printre organizatorii complotului, dar acesta se ascunde. Interpolul a inițiat o anchetă. Despre lordul Brinkley și Sindicatul anonim sprijinit pe plan internațional și despre planurile lui referitoare la resursele din Congo de Est, nici o vorbuliță. Despre ticăloși libanezi și consultanți independenți și prietenii lor, nici o vorbuliță. Probabil s-au dus cu toții să joace golf.

Stau întins în pat, ascultând ceasul de alamă al doamnei Hakim care anunță jumătățile și sferturile de oră. Mă gândesc la Maxie, înlănțuit de un stâlp, pentru a fi biciuit. Apar zorii, soarele răsare, iar eu stau tot în pat, neînlănțuit. Se face ora șapte, apoi opt. Sferturile de oră continuă a fi anunțate. Telefonul colorat ca un curcubeu sună.

– Salvo?

– Da, Grace.

De ce nu vorbește? Îi întinde telefonul lui Hannah? Atunci, de ce nu-l ia? Se aud zgomote de discuție în fundal. Numele unui bărbat care este rostit pe o voce poruncitoare de către o femeie din nordul țării. Cine Dumnezeu este *Cyril Ainley*? N-am auzit nici de Cyril, nici de Ainley. Unde ne aflăm? La spital? Într-o sală de așteptare? Este vorba doar de secunde. Milisecunde, în care fur orice sunet ce îmi ajunge la ureche.

– Salvo, tu ești?

– Da, Grace. Sunt Salvo.

Glasul ei e atenuat acum. Vorbește dintr-un loc unde telefoanele sunt interzise? Îi aud pe alții vorbind la telefon. Ea stă cu gura lipită de microfon, distorsionând sunetul. Are mâna făcută căuș deasupra microfonului. Brusc, vorbele pornesc într-o avalanșă: un monolog dement, rostit pe nerăsuflăte, pe care nu-l poate opri, chiar dacă ar vrea, pe care nici eu nu pot să-l împiedic.

– Au prins-o Salvo doar Dumnezeu știe cine sunt indivizii ăia eu mă aflu la o secție de poliție ca să anunț dar nu pot vorbi prea mult au smuls-o pur și simplu de pe trotuar de lângă mine chiar din fața bisericii unde i-am lăsat pe copii și Amelia s-a prefăcut că are o criză și mama ei spune că am răsfățat-o și eu și Hannah coboram dealul foarte necăjite de ingratitudinea mamei când o mașină a oprit și doi indivizi unul negru celălalt alb în afară de asta arătând obișnuit și la volan o femeie care privea doar înainte prin parbriz fără să întoarcă deloc capul în vreme ce ei au coborât și cel de culoare a zis bună Hannah și a luat-o de talie de parcă ar fi fost un prieten vechi și o bagă în mașină și dispar iar acum vorbesc cu o doamnă polițist foarte amabilă care mă întreabă ce fel de mașină și-mi arată poze de mașini iar Hannah nu mi-a zis o vorbă nu a apucat iar acum polițiștii spun că poate ea a vrut să plece cu băieții aceia poate că îl știe pe unul din ei și s-a gândit să mai scoată și ea niște bani cu amândoi de parcă Hannah ar face așa ceva oamenii aceia au răpit-o de pe stradă și doamna polițist zice că poate e un joc în care este băgată și poate și tu ești la fel Grace și dacă faci organele de poliție să piardă timpul este o infracțiune Grace și îți dai seama că mi-am ieșit din răbdări de ce nu puneți un anunț i-am spus eu că negrii nu sunt luați în serios așa că acum vorbește cu toată lumea numai cu mine nu.

– Grace!

Îi rostesc numele încă o dată. Grace. De trei, de patru ori. Apoi am întrebat-o așa cum faci cu copiii, încercând să o calmez în loc să o sperii. Ce s-a întâmplat? Nu acum, mă refer la Bognor, cât ați fost împreună. Mă refer la prima noapte cât ați fost acolo, noaptea când mi-ai zis că ea era la film cu copiii mai mari.

– Era o surpriză pentru tine, Salvo.

– Ce fel de surpriză?

– A înregistrat ceva pentru tine, un fișier audio, așa a zis, niște muzică pe care o voiai tu și ea dorea să ți-o dăruiască. Era ceva secret.

– Și unde s-a dus să facă asta, Grace?

– Într-un loc de care i-a zis Latzi, undeva pe deal, nu era circulație. L-am sunat pe Latzi la studio. Ăștia care-s morți după muzică au prieteni peste tot, Salvo. Și Latzi cunoștea pe cineva care cunoștea pe altcineva în Bognor, și

Hannah s-a dus să se întâlnească cu el, iar eu am păstrat secretul și asta este totul. Isuse, Salvo, ce Dumnezeu se petrece?

Închid. Sigur, Grace. Mulțumesc. Deci, după ce a creat fișierul audio din benzile cinci și șase, a apelat la un computer, fără îndoială că prietenul lui Latzi avea așa ceva, și i l-a trimis lui Haj pe adresa de e-mail spre edificare, ca să-l ajute în discuția cu tatăl lui, dar, întâmplător, nu trebuia să se deranjeze, pentru că operațiunea dăduse greș, iar ascultătorii și privitorii și toți cei pe care cândva îi considerasem prieteni se strânseseră în jurul ei pentru lovitura finală.

Fratele Michael spunea că pentru a prinde un păcătos trebuie să găsești păcătosul din tine și, câteva momente, asta am și făcut. M-am dus la dulapul unde îmi atârnasem jacheta de piele. Mi-am pescuit telefonul mobil, cel pe care îmi interzisesem să-l mai folosesc, de pe care citeam doar mesajele, și l-am pornit. Și într-adevăr, așa cum era de așteptat, aveam un mesaj nou. Însă de data asta nu era de la Penelope, nici de la Barney ori Hannah. De la Philip. Iar Philip nu mi se adresa cu glasul lui plăcut și mios, ci pe un ton glacial, așa cum bănuiam:

Salvo, te sfătuiesc să telefonezi la acest număr. La orice oră din zi și din noapte. Vreau să-ți propun și o înțelegere. Cu cât suni mai curând, cu atât se va simți toată lumea mai bine.

Am sunat și am dat de Sam. Mi s-a adresat cu Brian, ca pe vremuri.
– Brian, dragule, ai un pix? Și o hârtie? Sigur că ai, bravo! Uite adresa.

19

Trebuie să recunosc fără înconjur că acțiunile mele din următoarele zece minute nu au fost complet raționale, oscilând între preocupări de maniac și de administrator. Nu-mi aduc aminte să fi avut accese violente de furie ori de enervare, deși există dovezi ulterioare că aceste emoții, dar și altele conexe, fierbeau sub linia de plutire. Primul meu gând – unul dintre numeroasele mele gânduri de început – s-a îndreptat spre gazdele noastre, domnul și doamna Hakim, cu care eu și Hannah stabiliserăm o relație călduroasă, ce se extinsese și asupra celor doi copii ai lor, un flăcău neastâmpărat pe nume Rashid, care era preferatul lui Hannah, și mult mai sfioasa Diana, care își petrecea mult timp ascunzându-se după ușa bucătăriei, în slaba speranță că voi trece pe acolo. Prin urmare, am luat o bună parte din bogăția mea dobândită nu tocmai cinstit și i-am înmănat-o doamnei Hakim, care a rămas năucită.

Presupunând că nu voi mai pune piciorul în casă o vreme, în cel mai fericit caz, următorul meu gând a fost să mă asigur că lasam totul cât mai ordonat cu putință în acele circumstanțe. Cum sunt ordonat până la obsesie – sub îndrumarea Paulei, Penelope botezase această manie *anală* –, am scos cearșaful de pe pat, am scos fețele de pernă, am aranjat pernele, am adus prosoapele din baie și le-am pus într-un morman frumos în colțul încăperii, ca pentru spălat.

Îmbrăcămintea a constituit o preocupare de prim ordin. În această privință, mi-am amintit de soarta pe care o avuseseră Maxie și oamenii lui, care, evident, se vedeau obligați să se descurce cu un singur schimb de haine pentru mulți ani înainte. De aceea, am ales o pereche de pantaloni reiați foarte rezistenți, credincioasa mea jachetă de piele, care mai putea rezista mult și bine, pantofi sport, căciulița mea cu moț și cămăși curate, atâtea cât am reușit să îngrămădesc în rucsac. Am mai ales și niște lucruri la care țineam mult, inclusiv o fotografie înrămată a lui Noah.

În final, am scos nefericita geantă de umăr din ascunzătoarea ei aflată în spatele dulapului și, după ce am verificat încă o dată conținutul și m-am convins de lipsa celor două casete – deoarece uneori, pe parcursul ultimelor patruzeci și opt de ore, fantezia și realitatea găsiseră modalități de a se substitui una alteia fără să bag de seamă –, am închis ușa raiului nostru efemer, am mormăit un ultim rămas-bun către domnul și doamna Hakim, care m-au privit nedumeriți, și am urcat în taxiul care mă aștepta să mă ducă la adresa din Regent's Park unde fusesem convocat de Sam.

Reconstituirea a ceea ce a urmat este fidelă atât cât îmi îngăduie memoria, având în vedere funcționarea defectuoasă a vederii și a altor simțuri la acea oră. Oprind în fața unei case elegante din Albany Crescent, NW1 – fără două milioane de lire n-ai fi putut cumpăra o asemenea reședință –, am fost întâmpinat de imaginea a doi tineri în treninguri care, în grădina din față, se jucau cu o minge medicinală. La sosirea mea, oprindu-se din joacă, s-au întors să mă urmărească. Netulburat de interesul care mi se arăta, am plătit șoferul – atent să adaug un bacșiș generos – și m-am apropiat de poartă, moment în care unul dintre tineri m-a întrebat vesel dacă mă putea ajuta cu ceva.

– Da, probabil că poți, i-am răspuns, la fel de vesel. Întâmplător, am venit să discut cu Philip o chestiune particulară.

– Înseamnă că ai nimerit unde trebuia, amice, mi-a răspuns el și, cu o politețe exagerată, mi-a luat rucsacul, în vreme ce al doilea tânăr și-a pus geanta mea pe umăr, lăsându-mă astfel liber și nestânjenit. Apoi primul tânăr a pornit pe aleea presărată cu pietriș ce ducea spre ușa de la intrare și a deschis-o ca să-mi ușureze accesul, în vreme ce al doilea, fluierând o melodie, a încheiat procesiunea. Schimbul amical de cuvinte dintre noi se poate explica lesne. Cei doi erau aceiași tineri blonzi care, îmbrăcați cu blazere încheiate până la gât, mă întâmpinaseră în casa din Berkeley Square. Așadar, mă știau un tip cuminte și ascultător. Eram bărbatul sfios predat lor de Bridget. Le cedasem geanta mea de umăr, așa cum mi se recomandase. Stătusem pe balconul unde mi se spusese și fusesem condus afară de Maxie. Prin prisma meseriei lor, mă considerau un câine blând și fără colți. Asta mi-a oferit, acum îmi dau seama, elementul-surpriză de care aveam nevoie.

Băiatul aflat în frunte era la vreun metru și ceva în fața mea atunci când am intrat în living, și se mișca destul de greoi din cauza rucsacului meu. Foarte sigur de sine, mergea relaxat, fără să se încordeze. Un brânci a fost de ajuns ca să-l fac să zboare pe burtă. Cel din spatele meu era ocupat în acel moment să închidă ușa. În Berkeley Square observasem o oarecare condescendență în purtarea lui. Acum ea devenise evidentă. Pesemne știa că, luându-mi geanta de

umăr, se alesese cu premiul cel mare. O lovitură bine ținută în vintre a pus capăt expresiei de satisfacție de pe mura lui.

Acum mi se deschisese calea până la Philip. Am traversat încăperea dintr-un salt și l-am strâns de gât, având de luptat doar cu grăsimea depusă pe bărbia dublă. Nu știu ce avusesem de fapt în minte. Îmi aduc aminte de șemineul din cărămidă de culoarea păsatului de ovăz și de faptul că m-am gândit să-i sfărâm capul alb de el. Purta un costum cenușiu, cămașă albă și o cravată scumpă din mătase roșie în ape, pe care am încercat, fără succes, să o folosesc drept garotă.

L-aș fi putut strangula? Aveam nebunia necesară, asta e sigur, așa cum scumpul și regretatul meu tată ar fi spus, plus puterea de care era nevoie, numai că unul din tineri m-a deconectat folosind un obiect din dotarea personală sau ceva asemănător, pentru că n-am avut timp să văd ce era. Acum, la trei luni după incident, încă mai am, în afară de alte răni, un cucui cât un ou de găină în partea stângă a cefei. Când mi-am revenit, Philip stătea întreg și nevătămat în fața aceluiași șemineu din cărămidă, alături de o doamnă venerabilă cu părul cărunt, îmbrăcată într-un taior de lână și purtând pantofi decenti, care, chiar înainte de a fi spus: „Brian, dragule“, mi-am dat seama că nu putea fi altcineva decât Sam. Era imaginea perfectă a arbitrelor de tenis pe care le vezi pe scaunele înalte de la Wimbledon, recomandându-le jucătorilor aflați la aproape doi metri dedesubt să-și controleze purtarea.

Când m-am trezit, acestea au fost primele impresii. La început, am rămas nedumerit observând absența celor doi tineri blonzi, apoi, întorcând capul atât cât am reușit, i-am văzut prin ușa deschisă pe coridor, uitându-se la televizor, cu sonorul încet. Era ora la care se desfășurau partidele de calificare, iar australienii pierdeau. Întorcând capul în cealaltă parte, am fost uimit să constat în încăperea un înger păzitor, pentru că, așa cum am reușit eu să-l văd, era bărbat. Stătea la un pupitru în fața unei ferestre boltite, pe care, vreme de o clipă, am luat-o drept fereastra din dormitorul domnului Hakim. Razele de soare care pătrundeau pe geam îl iluminau, dându-i o înfățișare divină, în ciuda începutului pronunțat de chelie și a ochelarilor de vedere. Pupitrul lui semăna cu masa de campanie a unchiului Henry, cu picioare încrucișate, pe care o putea plia când trebuia să dea fuga la locul următoarei bătălii. Ca și Philip, purta un costum, însă unul lucios precum al unui șofer, și stătea ghemuit deasupra tăbliei asemenea unui funcționar dickensian care se teme să nu fie surprins într-un moment de inactivitate.

– Iar acesta este Arthur, de la Ministerul de Interne, dragă Brian, mi-a explicat Sam, observându-mi interesul. Arthur a fost de acord să rezolve lucrurile pentru noi la nivel oficial, adevărat, Arthur?

Arthur n-a catadicsit să răspundă.

– Arthur are *puteri executive*, mi-a explicat Philip. Eu și Sam, nu. Noi avem rol pur consultativ.

– Iar Hannah se află într-o companie excelentă, în caz că îți făceai griji, a mai spus Sam, pe tonul ei amabil obișnuit. O să ia legătura cu tine imediat ce ajunge acasă.

Acasă? Care casă? La domnul Hakim? La căminul asistentelor? În Norfolk Mansions? Conceptul de casă îmi era neclar, lucru lesne de înțeles.

– Regretăm foarte mult, dar Hannah a încălcat condițiile vizei de ședere în Anglia, mi-a explicat Sam. Tocmai de aceea Arthur se află aici. Pentru a confirma totul, nu-i așa, Arthur? Hannah a venit în Anglia să *îngrijească bolnavi* și să-și dea examenele, drăguța de ea! Și să fie de folos țării ei când se întoarce acasă. N-a venit aici ca să ia parte la activități politice. Asta nu era prevăzut în fișa ei de post, nu, Arthur?

– În nici un caz, a confirmat Arthur, vorbind pe nas din cuibul lui inaccesibil de lângă fereastră. Era vorba doar despre a *îngriji bolnavii*. Dacă vrea să facă agitație politică, să o facă acasă.

– Hannah a participat la *marșuri*, Salvo, mi-a explicat Sam, pe un ton compătimator. Și nu doar o dată, din păcate.

– A participat la marșuri, unde? am reușit eu să întreb, în ciuda ameteții.

– Împotriva Războiului din Irak, ceea ce nu era deloc treaba ei.

– Încălcare flagrantă, a remarcat Arthur. Și împotriva conflictului din Darfur¹, ceea ce nu o privea deloc.

– Plus călătoria ei la Birmingham, care a constituit un act politic de netăgăduit, a zis Sam. Iar acum *asta*, din nefericire.

– Asta? am întrebat eu tare ori încet, nici nu mai știu cum.

– Materiale secrete, a enunțat Arthur cu satisfacție. Dobândire, posesie și transmitere către o putere străină. Mai rău de atât nici nu se poate. La care se adaugă faptul că destinatarul respectivului material are legături cu miliții guvernamentale, ceea ce sună a terorism.

Treptat, îmi recăpătasem mai toate simțurile.

– A încercat să împiedice un război ilegal, am strigat, spre surprinderea mea. Amândoi am încercat asta!

Philip, diplomat ca întotdeauna, a intervenit pentru a detensiona situația.

¹ Este vorba despre un conflict armat complex din vestul Sudanului, declanșat în 2003 și încă nesoluționat, soldat cu sute de mii de victime. Țările occidentale au fost criticate fie pentru atitudinea nepăsătoare, fie pentru intervenționism. (n.tr.)

– Adevărul nu aparține nici uneia din părți, asta e sigur, a protestat el cu delicatețe. Londra nu poate deveni un rai al activiștilor politici. Mai ales când aceștia au sosit aici cu o viză de studii. Hannah a acceptat condițiile astea, indiferent de chestiunile legale, adevărat, Sam?

– După ce i-am explicat problema, a cooperat deplin, l-a aprobat Sam. S-a întristat, firește. Dar n-a cerut un avocat, nu s-a dovedit obositoare ori obstrucționistă, semnând renunțarea la drepturi fără să murmure. Asta pentru că și-a dat seama ce este mai bine pentru ea. Și pentru tine. Și pentru băiețel, bineînțeles, mândria și bucuria ei. *Noah*. Le aleg niște nume extrem de drăguțe, nu-i așa?

– Vreau să stau de vorbă cu ea, am spus ori, probabil, am strigat.

– Da, dar regret că deocamdată nu avem modalitatea de a purta o discuție acum. Se află la un centru de triere, iar tu ești aici. Peste câteva ore, ea va pleca de bunăvoie spre Kampala, unde va rămâne alături de Noah. Ce ar putea fi mai frumos decât asta?

Lui Philip i-a revenit rolul de a concluziona:

– A acceptat fără zarvă, Salvo, a zis el, privindu-mă de sus. Așteptăm același lucru și din partea ta. Mi s-a adresat cu un glas împăciuitoare, în care s-a strecurat și un ton oficial. Ministerului de Interne i s-a adus la cunoștință – prin intermediul lui Arthur, aici de față, care s-a dovedit extraordinar de îndatoritor și a făcut verificări, mulțumesc, Arthur – că bărbatul care își spune Bruno Salvador nu este în prezent și nici nu a fost vreodată supus britanic, loial sau nu. Pe scurt, el nu există. Philip a păstrat o tăcere de două secunde în memoria defunctului. Cetățenia ta britanică, împreună cu toate drepturile și privilegiile, a fost obținută prin fals. Certificatul tău de naștere a fost o minciună. Nu ai fost un copil găsit, iar tatăl tău nu a fost un navigator care trebuia să se debaraseze de un copil – ei, așa e? a urmat el, făcând apel la bunul meu simț. Putem presupune, așadar, că, la data nașterii tale, consulul din Kampala a cedat rugăminților Sfântului Scaun. Faptul că, din punct de vedere tehnic, pe vremea aceea nu aveai vârsta necesară pentru a-ți da seama că deveniseși parte la fraudă, nu constituie, din păcate, o scuză în fața legii. Am dreptate, Arthur?

– Care lege? a întrebat Arthur pe un ton vioi din alcovul lui. Nu există așa ceva. Pentru el, adică.

– Salvo, tristul adevăr este că, așa cum bine știi ori *ar trebui* să știi, ai fost un imigrant ilegal încă de când, la zece ani, ai coborât în docurile de la Southampton, iar în tot acest răstimp nu ai făcut cerere de azil. Ți-ai continuat viața pur și simplu de parcă ai fi fost unul dintre *noi*.

În acel moment, pe drept cuvânt, furia de nestăvilit care creștea în mine m-ar fi făcut în mod normal să sar din scaun și să mai încerc o dată să-l strangulez, ori să lovesc o altă parte a anatomiei lui. Dar când ești legat fedeleș, ca o maimuță nenorocită, ca să folosesc exprimarea lui Haj, cu brațele și cu picioarele înfășurate cu bandă adezivă, și apoi legat de un scaun de bucătărie, șansele de a te exprima prin limbajul trupului îți sunt limitate, lucru pe care Philip l-a apreciat primul, pentru că de ce ar fi riscat un zâmbet senin, asigurându-mă că până și dinapoia celui mai întunecat nor se află cerul limpede?

– Una peste alta, ca să n-o mai lungim, am fost informați deja că, în mod sigur, congolezii sunt de acord – în principiu, ținând seama de timpul necesar pentru parcurgerea etapelor administrative necesare (un zâmbet indulgent), iar o vorbă la urechea ambasadorului nostru de la Kinshasa și un certificat de naștere care să reprezinte mai exact realitățile istorice, să zicem? (un zâmbet și mai indulgent) și vor fi încântați să te accepte drept un cetățean de-al lor. Te vor primi *acasă*, aș spune eu, deoarece, din punct de vedere tehnic, nu i-ai părăsit vreodată. Asta numai dacă situația îți este agreabilă, desigur. Acum vorbim despre viața ta, nu despre a noastră. Însă pentru noi, lucrurile capătă o rezolvare admirabilă, nu-i așa, Arthur?

– Poate merge unde vrea, din punctul nostru de vedere, confirmă Arthur de lângă fereastră. Atâta vreme cât nu rămâne aici.

Cu glasul ei matern, Sam aprobă din suflet cele spuse de Philip și de Arthur.

– Și pentru Hannah reprezintă aranjamentul perfect, Salvo. De ce să acaparăm noi asistentele lor cele mai bune? Situația de acolo e disperată. Serios, Salvo, dacă te gândești mai bine, ce mai înseamnă Anglia fără Hannah, ce-ți mai poate oferi ea? Doar nu te bate gândul să te întorci la Penelope, nu-i așa?

Odată lămurită problema, Philip ia geanta mea de umăr, trage fermoarul și numără blocnotesurile și casetele, pe care le așază una după alta pe masă.

– *Minunat*, afirmă el, ca un prestidigitator încântat de propria-i măiestrie. Și cu cele două de la Hannah se fac șapte. Cu excepția cazului, desigur, în care ai făcut copii după ele. Atunci nimic nu te-ar mai salva. Ai făcut copii?

Brusc, mă simt atât de adormit, încât nu-mi aud nici propriul răspuns. Mă pune să repet, pentru a fi captat de microfoane, presupun.

– Nu ar fi fost sigur, spun din nou și încerc să adorm la loc.

– Iar acesta este singurul exemplar din *J'Accuse!*, să înțeleg? Cel pe care i l-ai dat lui Thorne? continuă el, pe tonul celui care pune la punct ultimele detalii.

Probabil că am dat aprobator din cap.

– Bine. Atunci nu mai trebuie decât să distrugem hard diskul, spune el cu ușurare, și face semn băieților blonzi din dreptul ușii, care mă dezleagă și mă lasă pe podea pentru ca sângele să înceapă să circule din nou normal.

– Ce mai face Maxie? întreb eu, sperând să aduc un strop de culoare în obraji fără nici un rid.

– A, săracul Maxie, vai de el! oftează Philip, de parcă și-ar fi amintit de un vechi prieten. Cât se poate de bun în meseria lui, așa mi s-a spus, dar, vai, tare încăpățânat. Mare greșeală a făcut că s-a precipitat!

– Adică, mare prostie a făcut Brinkley, sugerez eu, dar numele nu-i pare cunoscut.

Așa cum se spune în lumea teatrului, apar probleme cu ridicarea mea în picioare. După lovitura strașnică primită în cap sunt mai greu decât înainte, iar un singur băiat nu ajunge. După ce mă ridică în picioare, Arthur se așază în fața mea, aranjându-și poalele hainei ca să arate cât mai oficial. Vâră mâna în buzunarul de la piept, scoate un plic cafeniu pe care scrie **SERVICIUL MAIESTĂȚII SALE** și mi-l pune în mâna ascultătoare.

– Ai acceptat asta în prezența martorilor, anunță el către încăperea spațioasă. Te rog să citești documentul. *Acum*.

Când, într-un târziu, reușesc să mă concentrez pentru a citi, scrisoarea tipărită mă anunță că sunt o persoană nedorită. Arthur îmi dă un pix Parker, asemănător cu ale lui Haj. După câteva încercări, reușesc o versiune chinuită a semnăturii mele. Fără strângeri de mână, fiindcă suntem prea britanici, ori am fost, sunt încadrat de cei doi băieți. Ieșim în grădină și băieții mă conduc spre poartă. E o zi toridă. Din cauza amenințărilor teroriste cu bombă și a faptului că jumătate din populația orașului se află în concediu, pe stradă nu se vede nici țipenie. O furgonetă verde-închis, fără inscripții distinctive și fără geamuri a tras în fața casei. Este geamăna celei parcate în fața pensiunii domnului Hakim, poate chiar aceeași. Din ea coboară patru bărbați care vin spre noi. Cel din fruntea lor poartă o caschetă de polițist.

– Acest domn vă creează necazuri? întreabă el.

– Acum nu, spune unul din băieții blonzi.

20

Noah, când nu se poate interpreta decât pe sine, un interpret, chiar unul de clasă, devine un om pierdut. Așa am ajuns eu să pun toate acestea pe hârtie, fără să am idee cui le adresez, dar acum știu că-ți sunt destinate. Vor mai trece câțiva ani până să fii chemat pentru a descifra ceea ce domnului Anderson îi plăcea să numească drept cuneiforme babiloniene, iar când vei putea face asta, sper să-ți fiu alături, ca să te ajut, dar nu vor constitui o problemă pentru tine dacă vei cunoaște bine limba swahili.

Fii atent, scumpul meu fiu adoptat, la orice eveniment *special* care apare în viața ta. E un cuvânt cu multe sensuri, dar nici unul bun. Într-o bună zi, o să-ți citesc *Contele de Monte Cristo*, un roman preferat al regretatei mele mătuși Imelda. Eroul este cel mai *special* deținut dintre toți. Acum există în Anglia o mulțime de Monte Cristo, iar eu sunt unul dintre ei.

O furgonetă *specială* nu are geamuri, însă posedă dispozitive speciale pe podea pentru deținuți speciali care pentru siguranța și confortul lor sunt legați de ea pe durata călătoriei ce durează trei ore. Pentru ca nu cumva aceștia să tulbure liniștea publică prin răcnete de protest, se pune la dispoziție un căluș special din piele, fără nici un cost suplimentar.

Deținuții speciali au numere în loc de nume. Al meu este 26.

Un bloc special de ospitalitate este un grup de barăci Nissen¹ revopsite, construite pentru bravii noștri aliați canadieni în 1940 și înconjurată de suficientă sârmă ghimpată cât să închidă acolo întreaga armată nazistă, lucru de înțeles pentru mulți britanici care încă-și închipuie că luptă în cel de-al Doilea Război Mondial, dar mai puțin acceptabil pentru deținuții de la Camp Mary.

Nu se știe în mod oficial de ce acest lagăr poartă numele mamei lui Hristos. Unii susțin că primul comandant canadian era un catolic fervent. Domnul

¹ Adăpost confecționat din tablă ondulată, de formă semicirculară, folosit în cursul celui de-al Doilea Război Mondial de Aliați pentru construirea rapidă a unor baze aeriene și pentru încartiruirea trupelor. (n.tr.)

J.P. Warner, care a făcut parte din Corpul Regal al Poliției Militare, iar acum are funcția de ofițer special însărcinat cu găzduirea noastră, cunoaște o altă variantă. Potrivit domniei sale, Mary a fost o doamnă din Hastings, o localitate apropiată, care, în zilele cele mai întunecate ale războiului, când Marea Britanie rămăsese izolată, și-a împărțit farmecele cu generozitate unui pluton de geniști canadieni în orele dintre ultima paradă a zilei și stingerea din aceeași seară.

Primele mele întâlniri cu domnul Warner nu au lăsat să se întrevadă relația caldă care avea să se dezvolte între noi, însă, din ziua când s-a simțit capabil să se bucure de dărnicia lui Maxie, s-a înfiripat legătura. Nu avea nici o problemă cu negrii, m-a asigurat el, pentru că bunicul lui făcuse parte din Forța Sudaneză de Apărare, iar tatăl lui intrase în distinsa noastră poliție colonială din Kenya, pe durata tulburărilor de acolo.

Deținuții speciali se bucură de drepturi speciale:

- dreptul de a nu se aventura dincolo de perimetrul lagărului;
- dreptul de a nu se alătura plimbării din zori a altor deținuți până în oraș, de a nu vinde trandafiri nemirositori la intersecții și de a nu curăța parbrizele BMW-urilor în schimbul câtorva cuvinte injurioase;
- dreptul de a păstra în orice moment tăcerea, de a nu da sau primi telefoane, de a nu trimite scrisori și de a nu primi decât acele articole care au fost aprobate în prealabil de către autorități și apoi înmânate mie ca favoare personală din partea domnului J.P. Warner, ale cărui răspunderi, mă asigură el, sunt îngrozitor de împovărătoare.

– Nu te ascult, 26, îi place lui să-mi spună, fluturându-și degetul arătător prin fața mea în semn de amenințare. Eu stau împreună cu aerul, adaugă el, acceptând încă un pahar din sticla mea de Rioja. Nu alături de cineva în carne și oase.

Cu toate astea, domnul Warner este un ascultător șiret, care a înotat prin toate oceanele vieții. A condus închisori militare în țări îndepărtate – și chiar, asta demult, pentru purtări pe care a refuzat să le divulge, a gustat din propria lui doctorie.

– Conspirațiile, 26, nu sunt o problemă. Toată lumea conspiră, dar nu toți trec la fapte. Dar când se ajunge la acoperirea urmelor, să ne ferească Dumnezeu!

Există o oarecare consolare în faptul că știi că aparții aceleiași specii.

Privind în urmă, era inevitabil ca șederea mea la Camp Mary să nu înceapă cât se poate de prost. Simpla mea sosire la Recepție, având eticheta de SPECIAL, a fost de ajuns să îi avertizeze pe toți. Iar când în dreptul numelui meu apărea

și însemnul PV – acest lucru însemnând Potențial Violent –, ei bine, te alegi cu ceea ce meriți, așa cum am aflat atunci când, din spirit de solidaritate, m-am alăturat unui grup de somalezi pe acoperișul vechii case parohiale care slujește drept centru de comandă al lagărului. Mesajul nostru către lume era pașnic. Aveam soții și copii care mergeau la Școala Duminicală în haine viu colorate. Pe cearșafurile pe care le țineam în fasciculele reflectoarelor lagărului erau scrise cuvinte prin care solicitam înțelegere:

NU NE TRIMITEȚI ACASĂ PENTRU A FI TORTURAȚI, DOMNULE
BLAIR! VREM SĂ FIM TORTURAȚI AICI!

Într-un fel, mă deosebeam mult de colegii alături de care demonstram. În vreme ce ei stăteau în genunchi milogindu-se să rămână, eu abia așteptam să fiu deportat. Însă când ești închis, spiritul de echipă contează, așa cum am descoperit pe propria-mi piele când un grup de polițiști fără ecusoane de identificare, cu căști de motocicliști pe cap, ne-au dispersat cu ajutorul unor bâte de baseball.

Cu toate acestea, Noah, în viață, nimic, nici măcar câteva oase frânte, nu rămâne nerăsplătit. În timp ce zăceam în infirmerie, legat de cele patru colțuri ale patului și gândindu-mă că existau puține lucruri în viață pentru care merita să trăiești, a intrat domnul J.P. Warner cu prima dintre cele cincisprezece scrisori săptămânale pe care le-am primit, scrise de mâna iubitei tale mame. Ca o condiție pentru că pleca fără să facă scandal, cu bravura ei tipică, a reușit să smulgă de la cei care o prinseseră o adresă pe care putea să-mi scrie. Multe lucruri din cele scrise de ea nu sunt încă pentru ochi sau urechi necoapte. Deși castă, mama ta este o femeie pătimașă, care vorbește fără opreliști despre dorințele ei. Însă într-o seară răcoroasă, când o să fii foarte bătrân și vei fi iubit la fel ca mine, sper că vei aprinde un foc și te vei așeza lângă el ca să citești și să afli cum mama ta mă făcea să râd și stârnea lacrimi de bucurie pe obrajii mei de deținut, cu fiecare pagină îndepărtând astfel orice gând de autocompătimire și de disperare.

Pașii pe care ea îi face în viață compensează mult imobilitatea mea. Acum nu mai este doar asistenta Hannah cu diplomă, ci asistenta Hannah dintr-o secție a unui spital universitar, cel mai bun din Kampala! Cu toate astea, își găsește vreme pentru a-și continua pregătirea în privința procedurilor chirurgicale simple! La recomandarea lui Grace, mi-a zis ea, și-a cumpărat un inel temporar de logodnă, ca să-și țină admiratorii la distanță până când voi putea eu să o înzestrez cu unul permanent. Iar când un tânăr medic stagiar a încercat să o pipăie în sala de operații, l-a repezit, iar el și-a cerut scuze trei zile la rând, după care

a invitat-o să petreacă un weekend la casa lui de vacanță, ceea ce a făcut-o să-i mai țină o prelegere.

Singura mea îngrijorare este că poate nu știe că am iertat-o pentru sustragerea acelor casete din geanta mea de umăr și pentru trimiterea lor lui Haj fără să mă întrebe. Sper să înțeleagă că nu era nimic de iertat încă de la început! Iar dacă nu poate, oare ea, ca o fată de treabă a Misiunii, îmi va întoarce spatele în favoarea unui bărbat care nu are să-i reproșeze nimic? Cam astea sunt spaimile pe care amanții întemnițați le trăiesc în orele nesfârșite ale nopții.

Și a mai existat o scrisoare, Noah, pe care, din lipsă de curaj, la început am refuzat cu desăvârșire să o deschid. Plicul era gros, de un cafeniu uleios și gros, un avertisment clar că supralumea secretă a Marii Britanii își făcea simțită prezența. Din rațiuni de securitate, purta un timbru normal în locul antetului tipărit anunțând că venea din partea Serviciului Maiestății Sale. Numele meu, numărul și adresa lagărului, corecte până la ultimul amănunt, erau scrise de o mână care-mi era familiară precum propriul meu scris. Vreme de trei zile a stat parcă privindu-mă ținută de pe pervazul ferestrei. Într-un târziu, întărit de o seară petrecută cu J.P. Warner și cu o sticlă de Rioja pe care o cumpărase pentru mine cu ajutorul bogăției dobândite ilegal de la Maxie, am luat un cuțit moale din plastic, ca să nu-mi pot provoca răni, și am deschis plicul. Întâi am citit scrisoarea explicativă. Pe hârtie simplă de format A4, fără filigran, adresa din Londra și data.

Dragă Salvo,

În mod oficial nu cunosc expeditorul scrisorii anexate și nici nu am examinat conținutul ei, căci este scrisă în franceză. Barney m-a asigurat că are un caracter personal și nu conține obscenități. După cum știi, nu îmi place să încalc intimitatea nimănui decât dacă sunt în joc interesele națiunii noastre. Dorința mea sinceră este ca tu să-ți amintești într-o bună zi de colaborarea noastră într-o lumină mai favorabilă, deoarece este esențial ca Omul să fie mereu protejat de el însuși.

Al tău,
R. (Bob) Anderson

Privirea mi-a alunecat spre cel de-al doilea plic la care scrisoarea explicativă a domnului Anderson făcea referiri dătătoare de iluzii deșarte. Era voluminoasă și avea adresa tipărită electronic, pentru *monsieur l'interprète* Brian Sinclair, fiind trimisă la căsuța sa poștală din Brixton. Numele expeditorului, în relief și în albastru precum cerul pe spate, era ortografiat

Comptoir Joyeux de Bukavu: o glumă, am dedus imediat, privind numele complet al lui Haj, Honoré Amour-Joyeuse. Nu era chiar o scrisoare, ci mai degrabă o colecție de notații întâmplătoare, făcute în mai multe zile și nopți. Când am închis ochii și am mirosit paginile, jur că am inhalat o adiere de parfum feminin, iar P.J. Warner a afirmat același lucru. Textul era în franceză, așternut într-un stil academic și meticulos, care nici măcar în circumstanțe ce impuneau graba nu-l părăsise, același lucru putând fi spus și despre vocabularul lui deocheat.

Dragă Zebră,

Nu era nevoie de benzi. Așa cum mi-ai tras-o tu, așa le-am tras-o și eu lor.

Cine mama dracu' e Hannah?

De ce îmi servește tot felul de căcaturi medicale și-mi recomandă să-mi verific fundul la un urolog?

Iar când îmi spune să stau alături de iubitul meu tată și iată dovezile care să mă ajute să fac asta?

N-am avut nevoie de nici o probă. Imediat ce am ajuns acasă, i-am spus lui Luc că dacă nu voia să se trezească mort și falit, primul lucru pe care trebuia să-l facă era să-l dea în gât pe Mwangaza.

Al doilea lucru era să-i sfătuiască pe mai mai și pe banyamulenge să nu se facă de rahat.

Al treilea lucru pe care trebuia să-l facă era să-și descarce sufletul în fața primului mare funcționar ONU, iar al patrulea, să plece într-o vacanță mai lungă în Alaska.

Hannah spune că ești în budă în Anglia, ceea ce, cunoscându-te, nu mă surprinde. Se roagă ca tu să ajungi în Congo într-o bună zi. Ei, dacă reușești, s-ar putea să mă port ca marii escroci și-o să-ți dau un post la universitatea din Bukavu, în prezent zonă calamitată. Și n-o să dau doi bani dacă predai limbi străine ori lecții de băut bere.

Și grăbește-te, pentru că nu toți îngerii lui Dumnezeu de la porțile raiului o să-i păzească virtutea lui Hannah de unchiul Haj atunci când ea se va întoarce în Kivu.

La Bukavu, afacerile se desfășoară ca de obicei. Plouă nouă luni pe an, iar atunci când canalizările refulează, Piața Independenței devine Lacul Independenței. În mai fiecare săptămână putem oferi răzmerițe, demonstrații și schimburi de focuri, dar programarea lor e cam imprevizibilă. În urmă cu câteva luni, echipa noastră de fotbal a pierdut un meci important, de aceea mulțimea a linșat arbitrul, iar poliția i-a împușcat pe singurii șase indivizi care nu făceau nimic. Însă nimic din toate acestea nu-i potolește pe evangheliștii albi care umblă cu Biblia după ei și au părul perfect aranjat și

ne îndeamnă să-l iubim pe George Bush și să nu ne mai posedăm femeile, pentru că lui Dumnezeu nu-i place asta.

Avem aici un bătrân preot belgian care, în urmă cu câțiva ani, a fost împușcat în cur. Din când în când, el apare în vreunul dintre cluburile mele ca să bea pe gratis și să vorbească despre frumoasele vremuri de odinioară. Când aduce vorba de tatăl tău, zâmbește. Când îl întreb de ce, zâmbește și mai larg. Eu cred că tatăl tău le-a pus-o tuturor femeilor care au trecut prin Misiune.

Casa mea din cartierul Muhumba este un palat colonial care a aparținut unui ticălos de belgian și e pe malul lacului, dar cred că omul a fost foarte de treabă, pentru că a sădit o grădină a raiului ce se întinde până la apă, unde găsești toate florile de care ai auzit vreodată și unele de care n-ai habar. Copaci-lumânare, copaci coada-calului, aloe, bougainvillea, hibiscus, jacara, agapanthus și arorut, dar orhideele mele sunt niște porcării. Avem păianjeni de mărimea unor șoareci și păsări-șoarece cu capete pufoase și cozi lungi, în caz că ai uitat. Păsările-țesător de pe la noi au o tehnică specială de a atrage femelele. Masculul țese un cuib, apoi o convinge pe femelă să intre. Dacă ei îi place ce vede, se împerechează. Să le spui asta evangheliștilor tăi.

Voiam să spun că în grădina asta există o casă. Am construit-o pentru doica mea, care nu a apucat bine să o vadă ridicată, că a și murit. Era singura femeie pe care am iubit-o și cu care nu m-am culcat. Are acoperiș din tablă și o verandă, iar în prezent e ocupată de un milion de fluturi și de țânțari. Dacă ajungi vreodată la Bukavu, este a ta. Cașcavalul de Goma este încă bun, lumina ni se stinge de câte trei ori pe zi, dar nimeni nu stinge luminile bărcilor de pescuit noaptea. Liderii noștri sunt niște rahați a căror gândire nu o depășește pe cea a copiilor de cinci ani. Nu cu multă vreme în urmă, stăpânii noștri de la Banca Mondială au efectuat un studiu privind stilul de viață din Congo. Întrebare: Dacă statul ar fi o persoană, ce i-ați face? Răspuns: Am împușca-o. Avem conștiința neagră, dar orice vânzător ambulant vinde un înălbitor de piele care provoacă în mod garantat cancer. Tinerii congolezi văd Europa drept țara promisă. De aceea, fii atent: dacă ajungi aici, o să arăți ca o zebra respinsă. Alegerile nu ne oferă soluții, dar sunt alegerile noastre. Avem o constituție. Avem copii suferind de poliomielită și copii suferind de ciumă, care se simt mai bogați cu trei milioane de dolari. Într-o zi, s-ar putea să avem și un viitor.

HAI

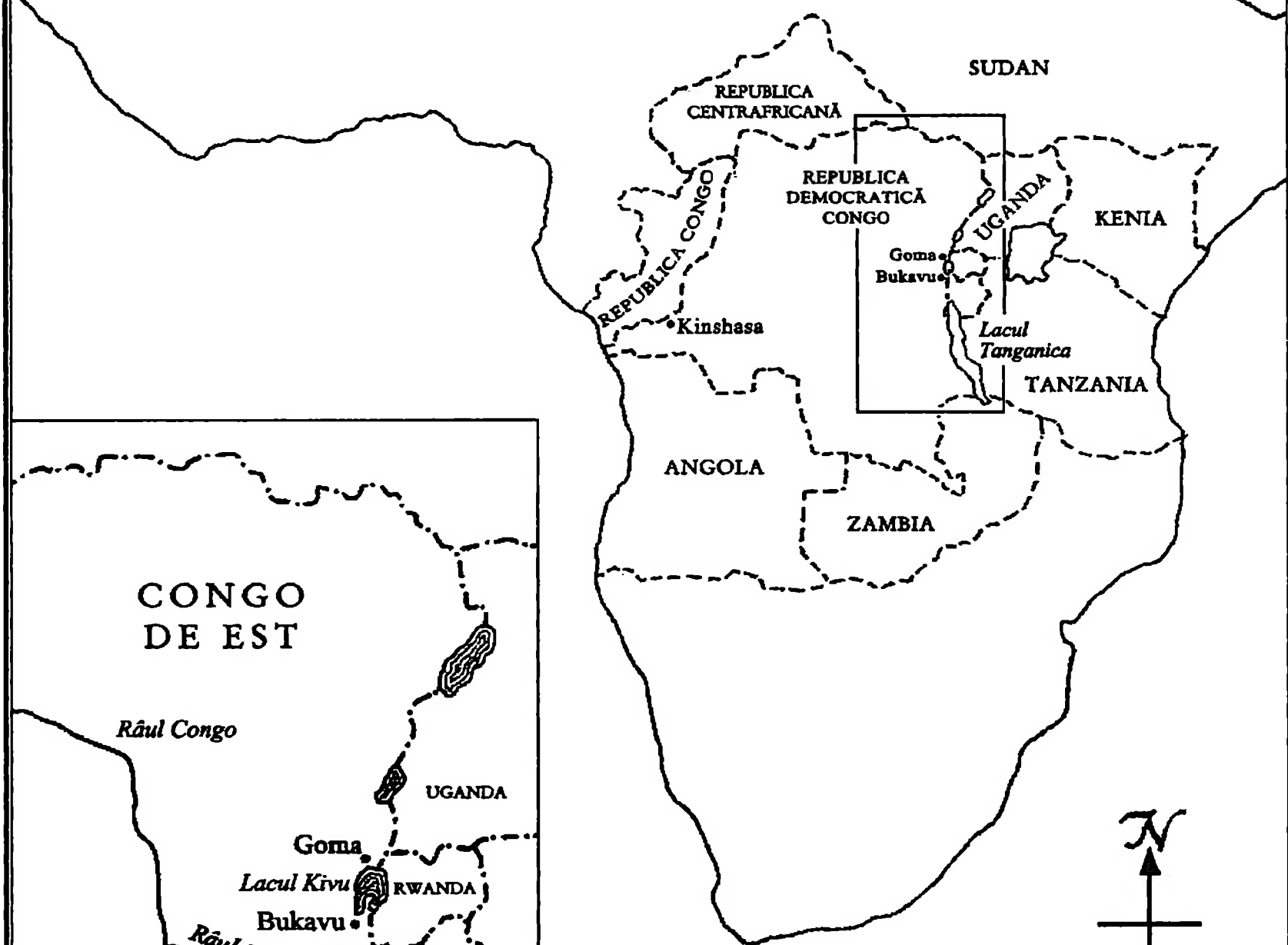
Și aici ne aflăm pe coastă, Noah. În fiecare dimineață, inima mea se ridică odată cu soarele tomnatic. În fiecare seară se întristează. Dar dacă-mi aduc scaunul lângă fereastră și luna strălucește, reușesc să văd o dungă de mare dincolo de gardul din sârmă ghimpată. Acolo se termină Anglia lor și începe Africa mea.

MULȚUMIRI

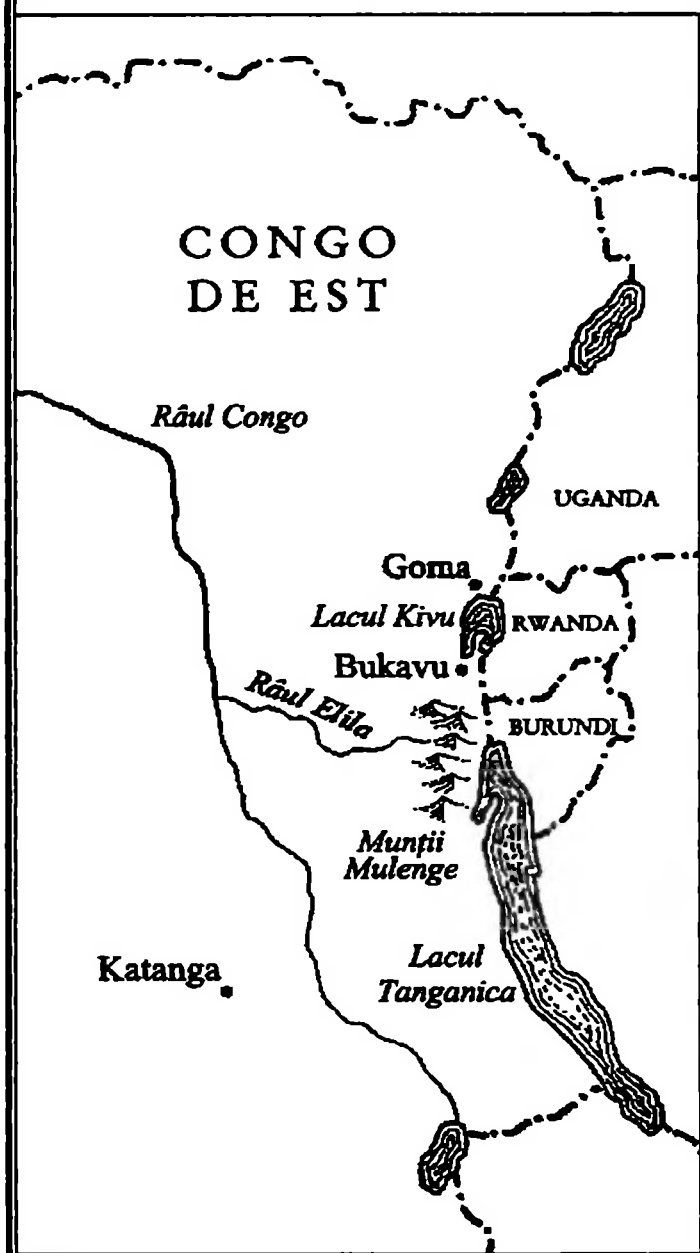
Sincere mulțumiri lui Stephen Carter, neobositul meu cercetător; lui Brigid și Bob Edwards pentru sfaturi jurnalistice și spirituale; și lui Sonja și John Eustace pentru chestiuni medicale și de îngrijire. Îi rămân, de asemenea, adânc îndatorat lui Jason Stearns de la International Crisis Group pentru extraordinara lui pricepere și îndrumare pe durata scurtei mele vizite în Congo; lui Al Venter, recunoscut veteran și istoric al luptelor purtate de mercenari; și doamnei Michela Wrong, autoarea splendidelor cărți *Pe urmele domnului Kurtz (In the Footsteps of Mr Kurtz)* și *N-am făcut-o pentru voi (I Didn't Do It For You)*, pentru că mi-a oferit cu generozitate din înțelepciunea și din creativitatea ei editorială. În astfel de cazuri se obișnuiește a se susține că opiniile exprimate în acest roman sunt, la fel ca și erorile, exclusiv ale mele. După cum ar afirma și Salvo, așa stau lucrurile. La fel de adevărat este că fără sprijinul soției mele, Jane, încă m-aș zbate pe la pagina 16, întrebându-mă cum au trecut doi ani fără să bag de seamă.

John le Carré
Cornwall, 2006

A F R I C A

CONGO DE EST

Congo de Est